

KONZERVATORSKA STUDIJA

Grada Karlovca

Revizija konzervatorskih podloga za potrebe izrade IV. izmjena
i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Karlovca i IV.
Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada
Karlovca

URBING d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštite okoliša, Zagreb

Karlovac – Zagreb, 2022./2024.

Konzervatorska studija Grada Karlovca

Revizija konzervatorskih podloga za potrebe izrade IV. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Karlovca i IV. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca

NARUČITELJ:

Grad Karlovac, Banjavčičeva 9, 47000 Karlovac

IZVRŠITELJ:

URBING d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštite okoliša, Zagreb

VODITELJ IZRADE:

dr.sc. Filip Šrajer, dipl.ing.arh., - do rujna 2022. godine

Branka Križanić, dipl.ing.,arh. - od rujna 2023. godine.

STRUČNI TIM:

dr.sc. Filip Šrajer, dipl.ing.arh. – do rujna 2022. godine

Branka Križanić, dipl.ing.,arh.

Darko Martinec, dipl.ing.arh. – od rujna 2023. godine

Blaž Cerovečki, mag.ing.prosp.arch.

Vitoria Šokec Plepelić, mag.ing.prosp.arch. – do prosinca 2022. godine

Petra Igrc, dipl.ing.arh.

Maja Martinec Čunčić, dipl.ing.arh.

Katarina Paćin, dipl.ing.arh.

SURADNJA:

Mjesto pod suncem d.o.o. Šapjane

Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu

dr.sc. Filip Šrajer, dipl.ing.arh., EKOMENA d.o.o.- od rujna 2022. godine do lipnja 2023. godine

Karlovac – Zagreb, 2022./2024.

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Predmet, obuhvat i ciljevi izrade Studije	1
1.2. Stručni tim i metode rada	3
2. Polazišta	4
2.1. Osvrt na dosadašnja istraživanja i važeće dokumente	4
2.1.1. Dokumenti čija je revizija predmet ove Studije	4
2.1.2. Prostorno-planska dokumentacija	7
2.2. Pregled povijesno-prostornog razvoja prostora Grada Karlovca	27
2.2.1. Osnovna obilježja, posebnosti i značaj područja Grada Karlovca u širem prostoru Karlovačke županije	31
2.2.2. Povijesne komunikacije	32
2.2.3. Povijesna naselja, tradicijska gradnja i krajolik.....	34
2.3. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti	51
2.4. Osvrt na promjene i trendove u pravnoj zaštiti kulturno-povijesnih vrijednosti.....	53
2.5. Prioritetni projekti, razvojni pritisci, inicijative, stavovi javnosti i recentni zahvati i na objektima kulturne baštine.....	54
3. Ciljevi	61
3.1. Opći ciljevi, načelna opredjeljenja i obveze preuzete domaćim i međunarodnim dokumentima....	61
3.2. Specifični ciljevi Studije	65
4. Mjere i uvjeti za zaštitu i obnovu integralnih kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti	67
4.1. Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara	67
4.2. Revizija smjernica zaštite za dobra unutar GUP-a	69
4.3. Revizija smjernica zaštite za dobra izvan GUP-a	99
4.4. Revizija smjernica zaštite arheoloških lokaliteta i zona	105
5. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama i naseljima za Grad Karlovac	107
5.1. Pregledne tablice	107
5.2. Katalozi kulturne baštine (separat).....	123
6. Literatura	124
7. Popis slika i tablica	129

PRILOZI:

Katalog kulturne baštine

Kartografski prilozi

Karta 1: Zaštita kulturne baštine unutar obuhvata GUP-a	mj. 1:10.000
Karta 2: Zaštita kulturne baštine unutar obuhvata PPUG-a	mj. 1:25.000

1. Uvod

Konzervatorska studija Grada Karlovca (u nastavku: Studija) izrađena je u sklopu i za potrebe izrade IV. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Karlovca (u nastavku PPUG) te IV. izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana (u nastavku: GUP) grada Karlovca. Usluga izrade oba plana ugovorena je s tvrtkom URBING d.o.o. iz Zagreba na temelju zasebnih postupaka javne nabave, a ova Studija predstavlja objedinjeni konzervatorski elaborat koji će se koristiti za izradu oba prostorna plana.

Ovom Studijom revidiraju se podaci i smjernice Konzervatorske dokumentacije za GUP Karlovca iz 2005./2007. te Konzervatorske podloge za PPUG Karlovca iz 2009. Voditelj izrade Studije je bio dr.sc. Filip Šrajter, dipl.ing.arh. koji je do rujna 2022. godine bio zaposlenik tvrtke URBING d.o.o., a od rujna 2022. do rujna 2023. obavljao je tu funkciju putem Ugovora o stručno-tehničkoj suradnji između tvrtke EKOMENA d.o.o. iz Zagreba i URBING d.o.o.. Glavni stručni suradnik bila je karlovačka konzervatorica Branka Križanić, dipl.ing.arh., koja je kao dugogodišnja djelatnica Ministarstva kulture i medija – Konzervatorskog odjela u Karlovcu sudjelovala na izradi mnogih konzervatorskih dokumenata, između ostalih i gore navedenih, koji su predmet revizije. Branka Križanić je voditelj izrade Studije od rujna 2023. godine.

1.1. Predmet, obuhvat i ciljevi izrade Studije

Predmet Studije je revizija važećih popisa i mjera zaštite kulturne baštine, kako je navedeno u Odluci o izradi IV. id PPUG te Odluci o izradi IV. id GUP-a (obje objavljene u „Glasniku“ Grada Karlovca 8/21), a detaljniji programski zadatak, kao i obveza sudjelovanja stručnjaka za kulturnu baštinu, bili su uvršteni u dokumentaciju za nadmetanje za uslugu izrade IV. id GUP-a (Klasa: 406-02/21-02/10, listopad 2021. godine, str. 5):

Revizija Konzervatorske podloge

U sklopu usluge izrade IV. ID GUPGK potrebno je izraditi reviziju Konzervatorske podloge zaštite i očuvanja kulturnih dobara iz 2009.godine te reviziju i obradu Konzervatorske dokumentacije korištene prilikom izrade Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca iz 2007.(Glasnik Grada Karlovca br. 14/07).

Naime, za područje Grada Karlovca, a za potrebe Izmjena i dopuna PPUGK 2009. godine izrađena je Konzervatorska podloga kojom su evidentirana sva kulturna dobra te je uz već zaštićena kultura dobra dan prijedlog za upis u listu zaštićenih ili preventivno zaštićenih kulturnih dobara. Za potrebe izrade osnovnog rješenja GUPGK iz 2007. prikupljena je i izrađena Konzervatorska dokumentacija.

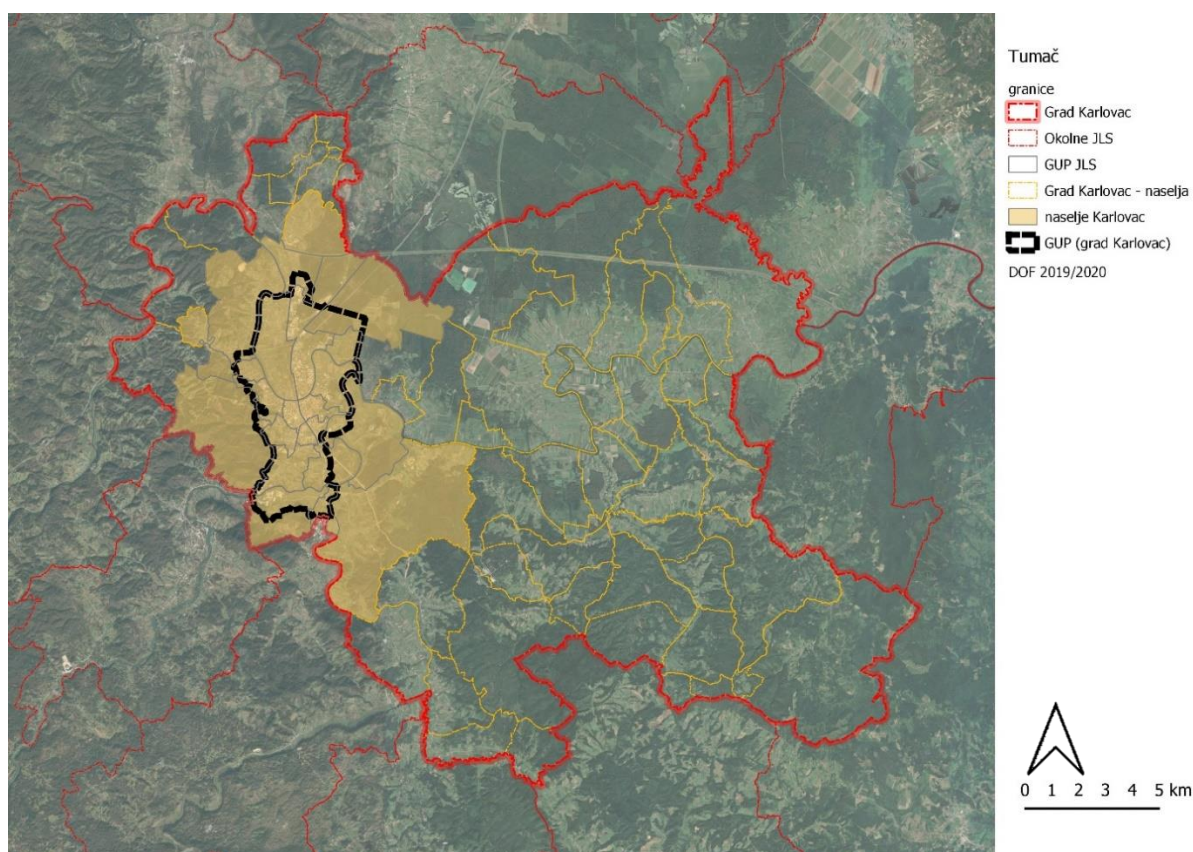
S obzirom na vrijeme proteklo od izrade Konzervatorske podloge do danas, potrebno je revidirati ne samo popis kulturnih dobara nego i konzervatorske smjernice.

Prilikom izrade smjernica posebnu pozornost potrebno je obratiti na strateške projekte koji se nalaze unutar zona zaštite te na konzervatorske stručne podloge i zone za koje je potrebno preispitati obvezu provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja. Zbog trenutno važećih promjena u prostoru i planiranju za reviziju smjernica i sustav zaštite kulturnih dobara potrebno je ipak konzultirati i UPU Zvijezda s posebnim stručnim studijama: Konzervatorska, Krajobrazna, Prometna (2017).

Prilikom izrade stručne podloge stručni izrađivač dužan je surađivati s nadležnim Konzervatorskim odjelom Ministarstva kulture i medija.

Obuhvat Studije definiran je granicom jedinice lokalne samouprave Grad Karlovac, ujedno i granicom obuhvata PPUG. Ova granica obuhvaća prostor od 401 km² s 52 statističkih naselja, od kojih je po svim kriterijima daleko najveće naselje Karlovac (za ilustraciju, Karlovac prema popisu iz 2021. godine ima 46.833 stanovnika, dok prvo sljedeće naselje, Rečica, ima 538 stanovnika).

GUP grada Karlovca, površine 26,9 km² obuhvaća grad u užem smislu i okolne suburbane i periurbane četvrti poput Dubovca, Švarče, Borlina i Ilovca (vidi sliku 1), ujedno sadržavajući i preko 80% broja zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara na području Grada (62 od 76). Distinkciju prostora izvan i unutar GUP-a je na ovome mjestu potrebno naglasiti, jer ne samo da su PPUG i GUP dva planska dokumenta u različitim mjerilima prikaza, već i stoga, što postojeća konzervatorska dokumentacija različito obrađuje kulturnu baštinu izvan i unutar GUP-a (detaljniji osvrt vidi u narednim poglavljima).

Slika 1. Smještaj naselja Karlovac i granica obuhvata GUP-a grada Karlovca unutar granica JLS Grad Karlovac

Posebna okolnost, koja je također imala utjecaj na programska opredjeljenja i metodu izrade ove Studije, jest činjenica da je za Kulturno-povijesnu cjelinu grada Karlovca (koja je najznačajnije i obuhvatom najveće kulturno dobro na teritoriju grada, s velikim brojem pojedinačno zaštićenih dobara) u planu izrada sasvim nove konzervatorske podloge.

Nova konzervatorska podloga, zajedno s još 59 drugih konzervatorskih podloga najznačajnijih hrvatskih kulturno-povijesnih cjelina u Republici Hrvatskoj, izrađivat će se tijekom sljedećih nekoliko godina u sklopu *Nacionalnog plana oporavka i otpornosti*, za što je izrađen i zaseban metodološki dokument (*Ministarstvo kulture i medija, 2022.*). Stoga je, a u dogovoru s Konzervatorskim odjelom u Karlovcu, odlučeno da zaključci ove Studije posluže, između ostaloga, i kao osnovni indikator postojećeg stanja i podloga, za definiranje programskog zadatka za izradu predstojeće Konzervatorske podloge Kulturno-povijesne cjeline grada Karlovca. Drugi dio ove konzervatorske podloge, a koji se odnosi na područje izvan obuhvata GUP-a i izvan zaštićene kulturno-povijesne cjeline grada Karlovca, nije predmet

Nacionalnog plana oporavka i otpornosti i ostaje nepromijenjen i integralni dio prostorno planske dokumentacije u IV. izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca. Stoga je obradi tog dijela područja grada Karlovca u ovom dokumentu posvećena nešto veća pažnja.

1.2. Stručni tim i metode rada

Konzervatorska studija Grada Karlovca rezultat je rada stručnog tima sastavljenog od arhitekata i krajobraznih arhitekata, te ulaznih podataka i komentara stručnjaka iz Konzervatorskog odjela u Karlovcu. Metode izrade obuhvaćale su kabinetska i terenska istraživanja: analizu arhivske građe i ostale pisane te grafičke dokumentacije, foto dokumentiranje te kartiranje i izradu kataloga kroz GIS bazu prostornih podataka.

Kako je već naglašeno, ova Studija predstavlja reviziju Konzervatorske podloge izrađene za prve izmjene i dopune PPUG 2009. godine te Konzervatorske dokumentacije prikupljene i kompletirane prilikom izrade GUP-a 2005./2007. godine. Stoga se njena struktura radi usporedivosti u većem dijelu naslanja na strukturu ovih dokumenata, posebice Konzervatorske podloge iz 2009., a u tekstu se, gdje je to god bilo opravdano, citira tekst iz ovih dokumenata te GUP-a (u tekstu kurzivom i crveno bojom), s označenim dopunama i ispravcima (kurzivom i plavom bojom).

Studija se sastoji od četiri glavna poglavlja (Polazišta, Ciljevi, Mjere i uvjeti za zaštitu i obnovu, Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara). Ključna novost u odnosu na revidirane dokumente su katalozi kulturne baštine generirani kroz GIS bazu podataka, s ukupno 386 kartica kataloga, te valorizacija vrednijih pojedinačnih objekata izvan obuhvata GUP-a. Struktura kataloška kartice sastoji se od oznake, naziva, katastarske čestice, adrese, statusa zaštite, vrste i klasifikacije, opisa, stanja, valorizacije, važećih mjera zaštite te prijedloga novih mjera zaštite. U polju „vrste i klasifikacija“ primijenjena je klasifikacija iz aktualnog *Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra kulturnih dobara Republike Hrvatske* (NN 89/2011-1905), dok su oznake kulturnih dobara (u tablicama i na kartografskim prikazima), a koje su proizašle iz starog *Pravilnika o registru kulturnih dobara* (NN 37/01, 4/08), zadržane takve kakve su bile, da se ne otežava usporedba i provedba dokumenata.

U preglednim tablicama, koje se ulažu i u odredbe za provedbu prostornih planova, crvenom i plavom bojom označena su dobra koja se uvode ili izostavljaju s popisa; označena je i revizija statusa zaštite, uvedene su dodatne kategorije novo evidentirano E(n), unutar KPC (UKPC) i unutar memorijalne cjeline(UMC). U tablici se briše stupac Prijedlog mjera zaštite (PMZ) na prijedlog Konzervatorskog odjela budući da se postupci zaštite provode sukladno detaljnoj stručnoj valorizaciji pojedinog dobra i nije ih moguće kvalitetno predvidjeti na razini opće konzervatorske podloge. Revizija naziva i adresa nije posebno označavana.

Mjere zaštite krajobraza, izravno apostrofirane u natječajnoj dokumentaciji, predmet su čitave zasebne Krajobrazne studije na nivou UPU Zvijezde* i Prostornog plana** te se u ovome elaboratu prenose u sažetom opsegu.

Elaborat je ilustriran fotografijama koje su nastale tijekom 2022. godine i prikazuju aktualno stanje nepokretne kulturne baštine Grada Karlovca. Čitava fototeka s 3744 fotografije razvrstana je po vrstama kulturnih dobara (unutar GUP-a) i po naseljima (izvan GUP-a) i pohranjena u arhivi projekta.

* Posebna stručna podloga Krajobrazna studija izrađena za UPU Zvijezda (2017.)

**Krajobrazna studija za IV izmjene i dopune PPUG (2020.)

Slika 2. (lijevo) Kompleks vodocrpilišta Borlin (oznaka CG 71)

Slika 3. (desno) Tradicijska kuća, Rečica 219 (oznaka EG 48)

2. Polazišta

2.1. Osvrt na dosadašnja istraživanja i važeće dokumente

2.1.1. Dokumenti čija je revizija predmet ove Studije

U nastavku su ukratko predstavljena dva, za ovu Studiju u formalnom i sadržajnom smislu najvažnija dokumenta, na kojima se temelji sustav zaštite kulturnih dobara utvrđen PPUG-om i GUP-om.

Posebice se to odnosi na evidentirana kulturna dobara, odnosno objekte i lokalitete kulturne baštine koji nisu uvršteni u Registar kulturnih dobara te se ne štite odredbama i procedurama propisanim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21), već odredbama i procedurama propisanim prostornim planovima (a koje su u prostorne planove preuzete iz konzervatorskih dokumenata).

Konzervatorska dokumentacija za izradu Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca – radni materijal, Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Karlovcu (Mužar, M., B. Križanić, T. Horvatić i K. Raguž), Karlovac; 2005./2007.

Obujam: 201 stranica skeniranog .pdf dokumenta, A3 prilozi različitih mjerila unutar dokumenta

Kratki prikaz: Konzervatorska dokumentacija sadrži tekstualne i grafičke materijale pripremljene za unošenje u GUP po poglavljima, te radne tekstove, dopise i grafičke priloge nastale kroz rad na studiji, kroz javnu raspravu o prijedlogu GUP-a, te kroz rad stručnih tijela zaštite kulturnih dobara.

Tekstualni dijelovi sadrže pregled povijesnog razvoja prostora grada, opće ciljeve i mjere zaštite kulturnih dobara te opise, kronologiju i prijedlog mjera zaštite ili njihove revizije za kulturno-povijesne cjeline (izvorno Karlovac, Banija, Dubovac, Rakovac i Švarča; nakon revizije Karlovac, Rakovac i Švarča), zatim tematske grupe 1) pojedinačnih građevina i kompleksa s istaknutim najznačajnijim objektima, 2) arheološku baštinu, 3) povijesne komunikacije (ceste Karolina, Jozefina i Lujzijana, stara cesta prema Zagrebu, trasa pruge, rijeka Kupa) i 4) kulturni krajolik (najznačajniji parkovi i perivoji).

Tablični popis nepokretnih kulturnih dobara organiziran je po vrstama kulturnih dobara i sadrži naziv/adresu, aktualni status zaštite i prijedlog zaštite (registracija – preventivna zaštita – zaštita GUP-om).

Grafički prilozi sadrže postojeće obuhvate te prijedloge novih obuhvata urbanističkih cjelina. Elaborat sadrži i zabilješku sa zaključkom Stručnog povjerenstva za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra sa sjednice održane 14.12.2006. godine, kada je donesena odluka da će, revizijom Rješenja iz 1987., do tada preventivno zaštićene kulturno-povijesne cjeline Banija i Dubovac biti priključene Zvijezdi u jedinstvenu Kulturno-povijesnu urbanističku cjelinu grada Karlovca, sa zonama „A“, „B“ i „C“, što je i danas važeće stanje zaštite. Zbog vremenske distance u izradi Studije iz 2005/2007. do danas neka poglavlja su zastarjela i kod njih se provodi revizija s dopunama i izmjenama, a neka se i potpuno izbacuju iz teksta.

Kvantitativna rekapitulacija zatečenog i novog stanja u 2007.*

Na području obuhvata GUP-a do sastavljanja dokumenta zatečena je slijedeća situacija: registrirana je bila 1 kulturno-povijesna cjelina i 28 pojedinačnih dobara, preventivno zaštićena je bila 1 kulturno-povijesna cjelina i 11 pojedinačnih dobara: **ukupno 41 dobro u Registru, a s 33 evidentirana dobra ukupno 74 dobra.**

Na temelju izrađene konzervatorske dokumentacije, određene su i uvrštene u GUP 3 kulturno-povijesne cjeline i 115 pojedinačnih kulturnih dobara (59 civilnih građevina, 4 vojne građevine, 12 sakralnih građevina, 12 objekata urbane opreme, 10 memorijalnih objekata, 6 arheoloških lokaliteta, 1 arheološka zona, 6 povijesnih komunikacija i 5 lokacija kulturnog krajolika): **ukupno 118 dobara.** Od toga registrirane su 2 kulturno-povijesne cjeline i 72 pojedinačnih dobara, te preventivno zaštićenih 8 pojedinačnih dobara, **ukupno 82 dobra upisana u Registar.** Dio do tada evidentiranih kulturnih dobara predložen je za registraciju, dio za preventivnu zaštitu, a dio za zaštitu provedbenim mjerama GUP-a.

Konzervatorska podloga za izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Karlovca, Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Karlovcu (Trupković, D., B. Križanić, S. Jakšić, M. Mužar, K. Raguž), Karlovac; 2009.

Obujam: 64 stranice, .dwg kartografski prikaz u mjerilu 1:25.000 (na podlozi TK25)

Kratki prikaz: Konzervatorska podloga iz 2009. godine sadrži pregled povijesnog razvoja prostora grada, opis povijesnih komunikacija i povijesnih naselja na teritoriju Grada, tada aktualno stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara i tablično-kartografski inventar nepokretnih kulturnih dobara (i to za obuhvat GUP-a po vrstama – revidirani popis iz prethodnog dokumenta, a izvan obuhvata GUP-a po naseljima), te opće mjere i uvjete za zaštitu i obnovu.

U dijelu unutar GUP-a konzervatorska se podloga u potpunosti oslanja na prethodni dokument, odnosno GUP-om usvojene mjere (dijelovi teksta uglavnom su preneseni iz GUP-a i kao takvi označeni, tek je tablični popis revidiran u skladu s tada aktualnim stanjem u Registru*), dok za prostor izvan GUP-a određuje nove mjere. Kvantitativno nije moguće sasvim uspoređivati obje tablice, jer je Konzervatorskom podlogom iz 2009. arheologija unutar i izvan GUP-a objedinjena i uvrštena u zasebnu kategoriju.

**tablica 1. Usporedna kvantifikacija dobara iz Konzervatorske dokumentacije (2005./2007.) i Konzervatorske podloge (2009.)*

U tablicama je za svako nepokretno kulturno dobro određen naziv/adresa, vrsta kulturnog dobra, aktualni status zaštite i prijedlog zaštite. Fotodokumentacija je navedena u sadržaju i postoji u arhivi Konzervatorskog odjela, ali nije uvrštena u dostavljenu verziju elaborata. Grafički prilog sadrži topografsku kartu u mjerilu 1:25.000 s oznakama lokacija kulturnih dobara.

Kvantitativna rekapitulacija zatečenog i novog stanja u 2009.*

Na području obuhvata **PPUK** do sastavljanja dokumenta zatečena je slijedeća situacija: osim revizije stanja unutar GUP-a evidentirano je stanje kulturnih dobara izvan GUP-a. Ukupni broj unutar GUP-a nije znatno promijenio od 2007. godine te je zabilježeno **ukupno 119 kulturna dobra**, pri čemu pratimo povećanje broja registriranih k. dobara: registrirane su bile 2 kulturno-povijesne cjeline i **40** pojedinačnih dobara, preventivno zaštićeno 10 pojedinačnih dobara: **ukupno 52 dobra u Registru, a s 36 evidentirana dobra ukupno 118 dobra**. Izvan GUP-a evidentirano je ukupno 147 pojedinačna k.d.: u **Registru ukupno 16** (registrirana 12 i preventivno zaštićena 4), **te 131 evidentirano k.d., ukupno izvan GUP-a 147**.

Na temelju izrađene konzervatorske dokumentacije, utvrđene su **unutar GUP-a i dalje 3 kulturno-povijesne cjeline i 116 pojedinačnih kulturnih dobara, ukupno 119 k. dobra**. Od toga u Registru 74 registrirane 2 kulturno-povijesne cjeline i 72 pojedinačnih dobara, te preventivno zaštićenih 7 pojedinačnih dobara, **ukupno 81 dobro upisano u Registar**. Dio do tada evidentiranih kulturnih dobara predložen je za registraciju, dio za preventivnu zaštitu, a dio za zaštitu provedbenim mjerama GUP-a. U naseljima **izvan GUP-a** zabilježeno je **ukupno 147 pojedinačnih dobara: u Registru 52 od čega 17 registrirana i 35 preventivno zaštićena k.dobra, te 94 evidentirano k.dobro**. Konzervatorskom podlogom iz 2009. **arheologija unutar i izvan GUP-a** objedinjena je i uvrštena u zasebnu kategoriju. Pri tom se zatečeno stanje značajno povećalo, sa 7 AL unutar GUP-a 2007. godine na 40 AL unutar i izvan GUP-a 2009. godine: 4 AL uz registrirana k.dobra, 4 AL uz preventivno zaštićena i novo evidentiranih 32. Nakon izrade konzerv. dokumentacije broj je bio isti 40 AL: : 7 AL uz registrirana k.dobra, 9 AL uz preventivno zaštićena i novo evidentiranih 24.

Zaključno možemo reći da je **sveukupni broj kulturnih dobara zajedno s arheologijom prije izrade i konzerv. studije i nakon u 2009. godini bio 298 k.d.**

Tablica 1 Usporedna kvantifikacija dobara iz Konzervatorske dokumentacije (2005./2007.) i Konzervatorske podloge (2009.)

		Konzervatorska dokumentacija 2005./2007. za GUPK		Konzervatorska podloga 2009. za PPUGK	
		Stanje	Prijedlog	Stanje	Prijedlog
Kult.-povijesne cjeline unutar GUP	Registrirana	1	2	2	2
	Preventivno zašt.	1	0	0	0
	Evidentirana/Plan	1	1	1	1
Pojedinačna k.d. unutar GUP	Registrirana	28	72	40	72
	Preventivno zašt.	11	8	10	7
	Evidentirana/Plan	32	35	66	37
UKUPNO unutar GUP-a		74	118	119	119
Pojedinačna k.d. izvan GUP	Registrirana	-	-	12	17
	Preventivno zašt.	-	-	4	35
	Evidentirana/Plan	-	-	131	94
UKUPNO izvan GUP-a		-	-	147	147
Arheologija unutar i izvan GUP-a	Registrirana	Šest arheoloških lokaliteta i jedna arheološka zona unutar GUP-a nalaze se unutar popisa pojedinačnih k.d.		4*	7*
	Preventivno zašt.			4*	9*
	Evidentirana/Plan			32	24
UKUPNO arheologija				40	40
SVEUKUPNO unutar PPUG		74	118	298	298

2.1.2. Prostorno-planska dokumentacija

Na prostoru obuhvata ove studije trenutno su važeći sljedeći prostorni planovi:

Prostorni plan Karlovačke županije („Glasnik Karlovačke županije“, broj 26/01, 33/01 - ispravak, 36/08 - pročišćeni tekst, 56/13, 07/14 - ispravak, 50b/14, 6c/17, 29c/17 - pročišćeni tekst, 8a/18, 19/18 – pročišćeni tekst); **u izradi su VI. izmjene i dopune;**

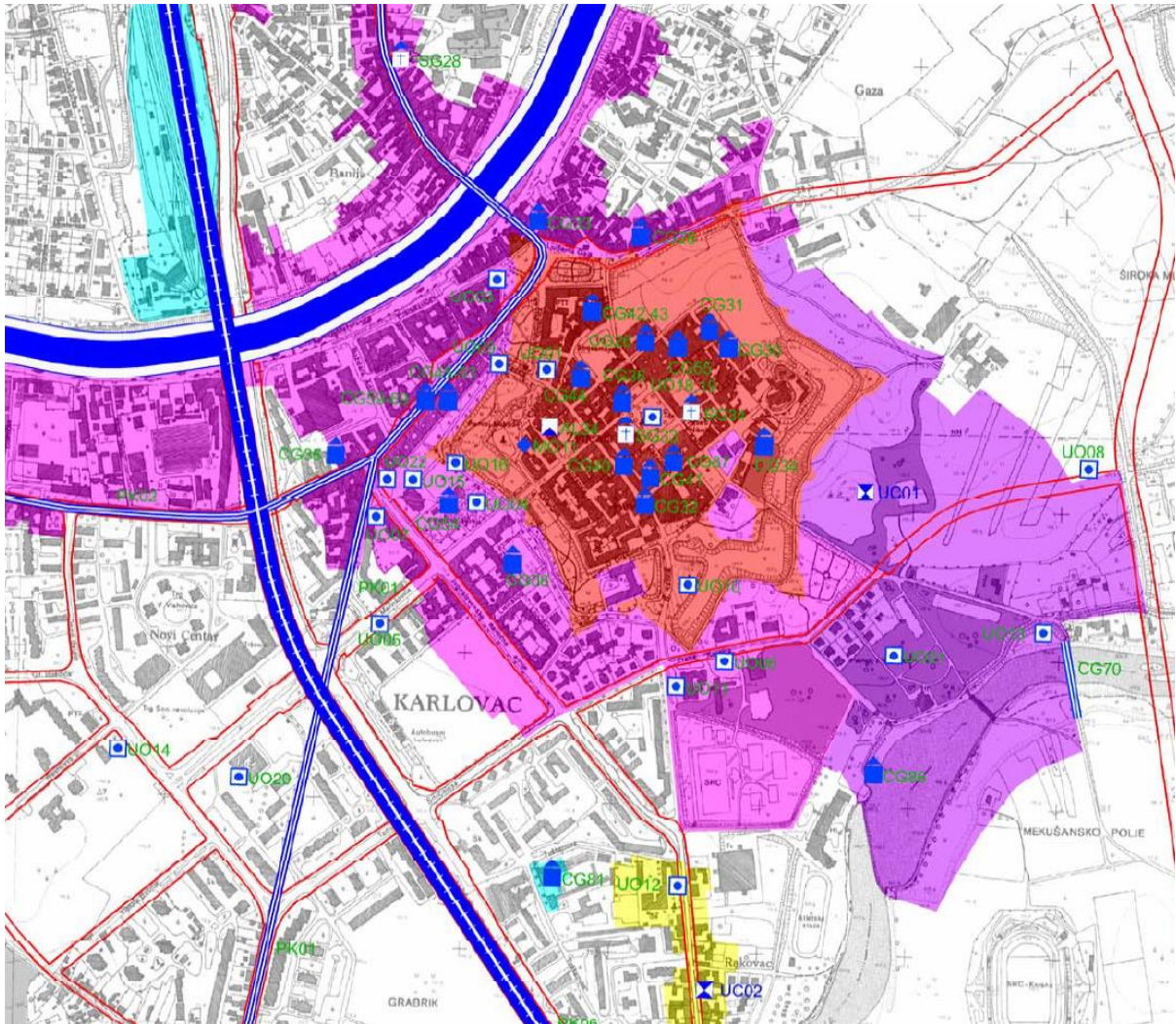
Prostorni plan uređenja Grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca broj 01/02, 05/10, 06/11, 17/20);

Generalni urbanistički plan grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca 14/07, 06/11, 08/14, 13/19, 15/19 – pročišćeni elaborat

Urbanistički plan uređenja Zvijezde („Glasnik“ Grada Karlovca 07/17)

Navedeni planovi analizirani su s fokusom na zaštitu kulturnih dobara.

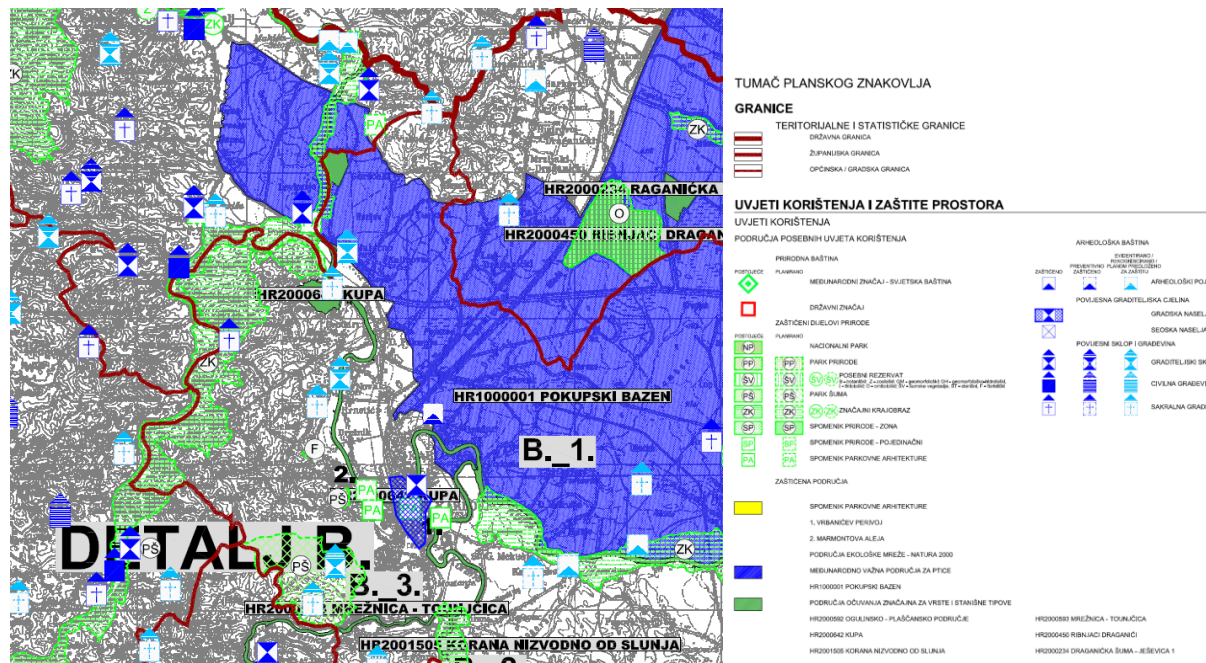
U nastavku se nalaze izvaci iz kartografskih prikaza navedenih prostornih planova i tablice s usporedbom odredbi vezanih uz kulturna dobra.

Slika 4. Primjer obrade elemenata kulturne baštine u prostornome planu: Generalni urbanistički plan grada Karlovca, izvadak iz karte 4.2. Zaštita kulturnog naslijeđa (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000)

Prostorni plan Karlovačke županije (PPKŽ) („Glasnik Karlovačke županije“, broj 26/01, 33/01 - ispravak, 36/08 - pročišćeni tekst, 56/13, 07/14 - ispravak, 50b/14, 6c/17, 29c/17 - pročišćeni tekst, 8a/18, 19/18 – pročišćeni tekst).

NAPOMENA: izvaci iz grafičkog dijela PPKŽ rađeni su na pročišćenom elaboratu nakon njegovih IV. ciljanih izmjena i dopuna („Glasnik Karlovačke županije“ 6c/17, 29c/17 - pročišćeni tekst) budući da su iste obuhvaćale područje cijele Županije, dok su se V. izmjene i dopune odnosile samo na izmjenu manjih dijelova koji su na taj način i prikazivani te ne postoji odgovarajuća integralna pročišćena grafika.

Slika 5. PPKŽ, IV izmjene i dopune, izvadak iz karte 3.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora - Uvjeti korištenja (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000)

NAPOMENA: u Tablici 2. donose se tematski izvadci iz tekstualnog dijela PPKŽ koji se odnose samo na opće odredbe i na područje grada Karlovca

Tablica 2 Tematski izvaci iz odredbi za provedbu PPKŽ, IV izmjene i dopune – (označeno crvenom bojom)

Tema: KULTURNA BAŠTINA	
Članak 10.	
MJERE ZAŠTITE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CIELINA	
(...)	
<i>Kulturno povijesne vrijednosti</i>	
10.9. U provođenju zaštite kulturno povijesnih vrijednosti potrebno je poduzimati sljedeće mjere:	
<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivati novi odnos prema vrijednostima prostora koji isključuje samo konzervativni, parcijalni pristup zaštiti - zaštitu staviti u komplementaran odnos s drugim relevantnim kriterijima za donošenje odluka o uređenju prostora - izbjeći konfliktne situacije koje se u pravilu rješavaju na štetu baštine putem usklađivanja interesa; pritom izbjeći često prisutne tendencije da se pojedine gospodarske grane (djelatnosti), odnosno zahvati u prostoru, promatraju odvojeno od posljedica za sredinu - izraditi i ažurirati popis graditeljske baštine i ostalih kulturnih dobara u Karlovačkoj županiji - izvršiti konačan postupak registracije preventivno zaštićenih cjelina i građevina graditeljske baštine s mjerama zaštite i posebnim uvjetima građenja - izraditi program održavanja, obnove, rekonstrukcije i revitalizacije kulturnih dobara u Karlovačkoj županiji za naredni period od 10 godina 	
10.9.1. Za arheološku baštinu potrebno je:	
<ul style="list-style-type: none"> - dokumentaciju za zahvate na postojećim i potencijalnim arheološkim područjima / zonama temeljiti na izvršenim arheološkim istraživanjima, a ukoliko ista ne postoje, istraživanja je potrebno izvršiti prije ili tijekom građevinskih radova, pri čemu posebnu pozornost treba obratiti područjima grada Karlovca, - zaštititi i prezentirati arheološke lokalitete u Karlovačkoj županiji (Budin, Gradac) 	

- provesti arheološko rekognosciranje prostora uz tokove rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre
 - 10.9.2.** Za povijesne graditeljske cjeline potrebno je:
 - temeljem novih spoznaja revidirati postojeću granicu zaštite pravno zaštićenih povijesnih graditeljskih cjelina (Karlovac, Ogulin, Rastoke)
 - izraditi, odnosno revidirati konzervatorske studije zaštićenih urbanih cjelina na području Grada Karlovca - Zvijezda, Banija, Gaza, Dubovac i Turanj
 - utvrditi širu zonu zaštite povijesnih struktura naselja: Ozalj, Karlovac, Duga Resa, Bosiljevo, Ogulin, Josipdol, Plaški i Slunj
 - prilikom izrade urbanističkih planova središnjih naselja, po potrebi uspostaviti stupnjevani režim zaštite sukladno konzervatorskoj dokumentaciji zaštite, a novu urbanizaciju temeljiti na zatečenim kulturno-povijesnim vrijednostima strukture, kao i vrijednostima okoliša
 - u postupku urbanizacije / reurbanizacije odrediti optimalan gabarit povijesnih naselja u skladu s njihovom strukturom, ambijentalnim vrijednostima i prostornom ekspozicijom (istaknute vizure, osi vidika)
 - obratiti pozornost na oblikovanje vizura i panorame s glavnih smjerova promatranja cjeline za:
 - Karlovac odnosno dijelovi - Banija, Dubovac, Gradac i Budin
 - 10.9.3.** Za kulturno povijesne cjeline izvan naselja:
 - ograničiti širenje građevinskih područja tamo gdje postoje uvjeti za obnavljanje povijesnih struktura
 - 10.9.4.** Potrebno je iznaći oblik stimuliranja ulaganja u projekte obnove i korištenja prirodne i kulturne baštine, na svim razinama od državne do lokalne.
 - 10.9.5.** Na području Karlovačke županije zaštićena su i preventivno zaštićena sljedeća kulturna dobra:
- (...) **TABLICA**
- Grad Karlovac
- arheološki lokalitet Gradac / Orlovac
 - arheološki lokalitet Velika Jelsa / Budin

Tema: KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI

Članak 9.

MJERE OČUVANJA KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

9.1. *Krajobraz je dio područja čija je vizualna komponenta određena djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika, te ga treba štiti i upravljati njime temeljem vrednovanja i procjene ugroženosti. Specifičnosti konfiguracije terena i krajobrazne elemente treba prepoznavati na mikroregionalnoj razini, odnosno na razini krajobraznih jedinica.*

9.2. *Zbog značaja koji županijski krajobraz, bogatstvom svoje raznolikosti, ljepote i očuvanosti ima za identitet stanovništva, prilikom planiranja razvitka u prostoru, a zbog važnosti očuvanja i prostorne determinacije područja vrijednih i iznimnih krajobrazna nužna je suradnja stručne službe za prostorno uređenje sa relevantnim znanstvenim i stručnim institucijama.*

9.3. *Uvažavanjem svih razloga ugroženosti krajobrazne raznolikosti te problematike postojeće zaštite, sukladno ciljevima i načelima Strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti (NN 81/99), potrebno je svim prikladnim planerskim metodama osigurati očuvanje i po mogućnosti unaprjeđenje krajobraznih vrijednosti odnosno krajobrazne raznolikosti Karlovačke županije.*

9.4. *U okviru izrade prostornih planova nižeg reda, na osnovu vrednovanja bioloških, kulturnih i estetskih vrijednosti koje proizlaze iz njihova međudjelovanja treba izraditi prostorno plansku podlogu – plan krajobrazna ili krajobraznu osnovu, u kojoj će biti razrađeni mehanizmi očuvanja postojeće krajobrazne raznolikosti, sukladno smjernicama Strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.*

9.5. *Krajobraze treba štiti u cijelosti, pri čemu posebno mjesto zauzimaju raznovrsni ekološki sustavi i stanišni tipovi, u kombinaciji s elementima ruralnog krajobrazna, formiranima u uvjetima lokalnih tradicija korištenja prostora u različitim gospodarskim i povijesnim okolnostima (kao posljedica uravnoteženog korištenja poljoprivrednog zemljišta za biljnu proizvodnju i stočarstvo). Poticati košnju zapuštenih travnjaka i ekstenzivno stočarstvo u cilju sprječavanja zaraštavanja travnjaka. Poticati obnovu voćnjaka s autohtonim sortama voćki.*

9.6. *U planiranju je potrebno provoditi interdisciplinarna istraživanja temeljena na vrednovanju svih krajobraznih sastavnica, naročito prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti unutar granica obuhvata plana, njihovo raščlanjenje i preispitivanje prema različitim stručnim kriterijima, te uspostavu hijerarhije postojećih vrijednosti primjerene razini planiranja.*

9.7. *Potrebno je planirati odmjerene zahvate u prostoru koji će se lokacijom i arhitektonskim oblikovanjem uklopiti u postojeći prostor i prilagoditi njegovom ambijentu te naglasiti temeljne vrijednosti i osobitosti područja. U prostornim planovima nižeg reda odrediti primjenu onih modela prostornih struktura te izbor materijala, koji neće narušiti karakteristike užeg područja, odnosno voditi računa da se zadrži krajobrazna raznolikost i prirodna kvaliteta prostora uz uvažavanje i poticanje lokalnih metoda gradnje i graditeljske tradicije. Poticati revitalizaciju krajobrazno vrijedne zapuštene objekata (mlinovi na potocima i rijekama, napuštene drvene kuće i dr.) bez zahvata koji bi narušavali dinamiku toka vodotokova, odnosno odstupali od smjernica tradicijske arhitekture. Kroz obnovu kulturno-povijesnih vrijednosti (stari gradovi, utvrde i sl.) potrebno je obnavljati (revitalizirati) i okolno parkovno zelenilo. Sustavno raditi na razminiravanju prostora, s prioritetom na područjima predloženim za zaštitu koja su namijenjena posjećivanju i rekreaciji.*

9.8. U predjelima vrijednijih dijelova krajobraza planiranjem razvitka poljoprivrednih gospodarstava prednost davati projektima koji će predviđati razne vidove dopunskih djelatnosti, kao što je prerada i finalizacija poljoprivrednih sirovina u gotov proizvod, te turistička djelatnost u ruralnom području kroz koju bi se znatan dio takvih proizvoda plasirao. Poticati obnovu tradicionalnih gospodarskih djelatnosti i razvoj ekoturizma. Uređenje postojećih i širenje građevinskih područja planirati na način da se očuvaju postojeće krajobrazne vrijednosti. U planiranju vodnogospodarskih zahvata voditi računa o krajobrazu i vodama kao krajobraznom elementu. Sukladno tome, poticati uporabu autohtonih materijala (npr. drvo) i poštivanja tradicionalnih arhitektonskih smjernica prilikom gradnje objekata specifične namjene.

9.9. Potrebno je izbjegavati planiranje izgradnje na vizualno vrijednim i istaknutim lokacijama, a nove intervencije u prostoru moraju biti usklađene s ambijentalnim obilježjima prostora u kojem nastaju.

Pozicioniranje zahvata („pruge velike propusne moći“) maksimalno prilagoditi reljefnim karakteristikama područja kako bi se promjene svele na najmanju moguću mjeru. Prilikom izbora materijala poštivati kriterije autentičnosti elementa kulturnog i prirodnog krajobraza u svrhu zadržavanja identiteta prostora. Na prostoru oko zahvata predvidjeti zaštitnu zonu sadnjom biljnog materijala koja će dodatno umanjiti vizualnu izloženost novog zahvata, posebno kada su u pitanju prirodna područja, tradicionalni i kulturni krajobrazi. U najvećoj mogućoj mjeri sačuvati postojeću vegetaciju, posebno autohtone vrste drveća i grmlja.

ZAKLJUČAK:

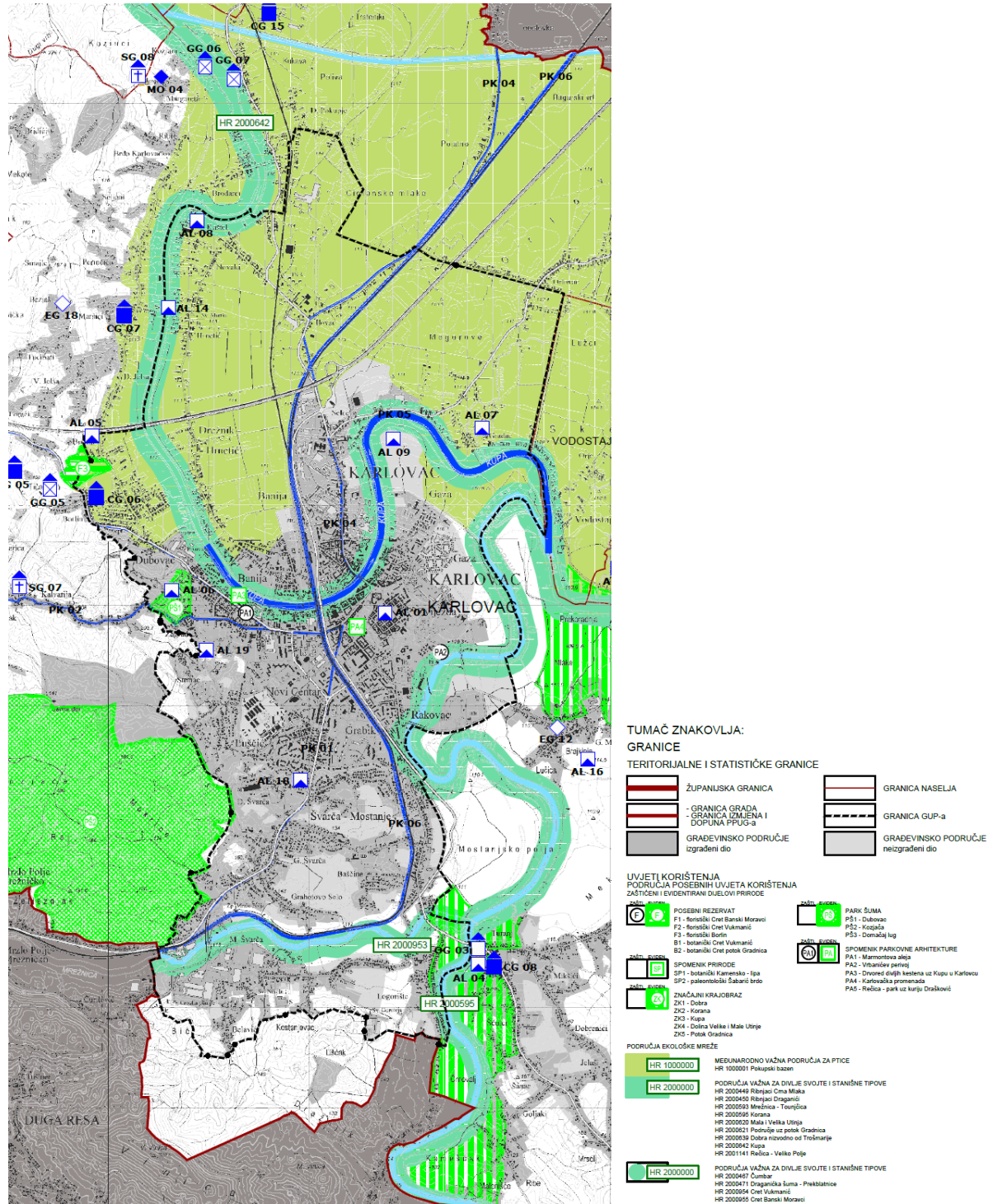
Prostorni plan Karlovačke županije (IV. izmjene i dopune PPKŽ) određuje najosnovnije opće smjernice za zaštitu kulturne baštine te konceptualni okvir, odnosno smjernice za zaštitu krajobraza u prostornim planovima uređenja lokalne razine.

Na teritoriju Grada Karlovca tim se smjericama ističe potreba revizije zaštite kulturno-povijesnih cjelina, utvrđenje šire zaštite zone povijesnih struktura grada, pozornost na oblikovanje vizura za Baniju, Dubovac, Gradac i Budin, dodatne valorizacije hortikulturnih ansambala starog grada Dubovca i uspostavljanje zaštite arheoloških lokaliteta Gradac/Orlovac i Velika Jelsa/Budin.

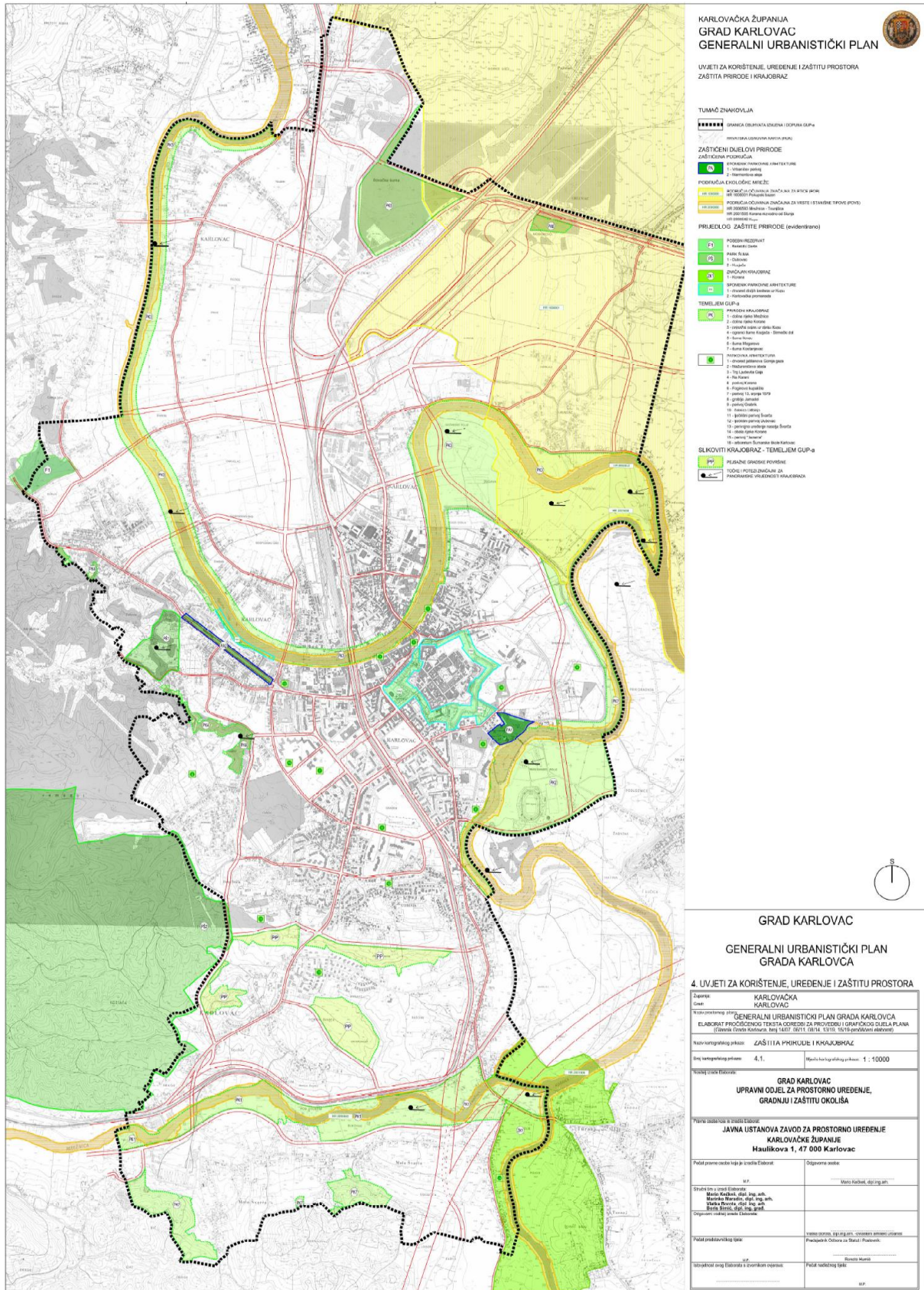
Prostorni plan uređenja Grada Karlovca (PPUG) („Glasnik“ Grada Karlovca broj 01/02, 05/10, 06/11, 17/20) i

Generalni urbanistički plan grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca 14/07, 06/11, 08/14, 13/19, 15/19 – pročišćeni elaborat)

NAPOMENA: izvaci iz grafičkog dijela PPUG rađeni su na elaboratu njegovih I. izmjena i dopuna „Glasnik“ Grada Karlovca broj 06/11) budući da su se kasnije izmjene odnosile samo na izmjenu manjih dijelova koji su na taj način i prikazivani te ne postoji odgovarajuća integralna pročišćena grafika.

Slika 6. PPUG, izvadak iz karte 3.A Područja posebnih uvjeta korištenja (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:25.000)

Slika 8. GUP, izvadak iz karte 4.1. Zaštita prirode i krajobraz (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000)

Tablica 3. Usporedni tematski izvaci iz odredbi za provedbu PPUG-a i GUP-a grada Karlovca (označeno crvenom bojom) s napomenama (označeno blavom bojom)

PPUG	GUP
Tema: KULTURNA BAŠTINA	
<p>Članak 188.</p> <p>(1) Na prostoru Grada Karlovca nalaze se sljedeća kulturna dobra koja su prikazana su u kartografskom prikazu 3.A "Područja posebnih uvjeta korištenja":</p> <p>(TABLICE)</p>	<p>Članak 133.</p> <p>U GUP-u se nalaze sljedeća kulturna dobra koja su prikazana su u kartografskom prikazu 4.2. Zaštita kulturnog nasljeđa:</p> <p>(TABLICE)</p>
<p>Opće mjere zaštite svih kulturnih dobara</p> <p>Članak 189.</p> <p>(1) Mjere zaštite kulturnih dobara iz prethodnog Članka treba vršiti u skladu s važećom zakonskom regulativom (Zakon o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o prostornom uređenju i gradnji i dr.).</p> <p>(2) Mjere zaštite i očuvanja zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara iz prethodnog Članka (SZ = Z ili P) utvrđuje i provodi nadležno tijelo (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu) za sve zahvate u prostoru, i kada se za zahvat u prostoru izdaje akt kojim se odobrava građenje (temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji) i kada se zahvat u prostoru ne izdaje akt kojim se odobrava građenje (temeljem Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima).</p> <p>(3) Mjere zaštite i očuvanja evidentiranih kulturnih dobara iz prethodnog Članka (SZ = E) utvrđeni su ovim Planom, ali se može zatražiti mišljenje nadležnog tijela (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu), ako organi lokalne uprave za to nađu interes i/ili potrebu u provedbi ovoga Plana.</p> <p>(4) Mišljenje iz prethodnog Stavka ovog Članka može se zatražiti i za građevine koje graniče s kulturnim dobrima iz prethodnog Članka, osobito ako se građevine nalaze na vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.</p> <p>(5) Za kulturna dobra iz prethodnog Članka za koja se predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (PMZ = Z ili P) nadležno tijelo (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu) pokrenut će postupak uspostave zaštite po službenoj dužnosti.</p> <p>(6) Kulturna dobra iz prethodnog Članka za koja se ne predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (PMZ = E) smatraju se kulturnim dobrima od lokalnog značenja te ih Grad Karlovac može zaštititi svojom odlukom u skladu s Člankom 17. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.</p>	<p>Članak 115.</p> <p>OPĆE MJERE ZAŠTITE SVIH KULTURNIH DOBARA</p> <p>(1) Mjere zaštite kulturnih dobara iz prethodnog Članka treba vršiti u skladu s važećom zakonskom regulativom (Zakon o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o prostornom uređenju i gradnji i dr.).</p> <p>(2) Mjere zaštite i očuvanja zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara iz prethodnog Članka (SZ = Z ili P) utvrđuje i provodi nadležno tijelo (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu) za sve zahvate u prostoru, i kada se za zahvat u prostoru izdaje akt kojim se odobrava građenje (temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji) i kada se zahvat u prostoru ne izdaje akt kojim se odobrava građenje (temeljem Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima).</p> <p>(3) Mjere zaštite i očuvanja evidentiranih kulturnih dobara iz prethodnog Članka (SZ = E) utvrđeni su ovim Planom, ali se može zatražiti mišljenje nadležnog tijela (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu), ako organi lokalne uprave za to nađu interes i/ili potrebu u provedbi ovoga Plana.</p> <p>(4) Mišljenje iz prethodnog Stavka ovog Članka može se zatražiti i za građevine koje graniče s kulturnim dobrima iz prethodnog Članka, osobito ako se građevine nalaze na vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.</p> <p>(5) Za kulturna dobra iz prethodnog Članka za koja se predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (PMZ = Z ili P) nadležno tijelo (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu) pokrenut će postupak uspostave zaštite po službenoj dužnosti.</p> <p>(6) Kulturna dobra iz prethodnog Članka za koja se ne predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (PMZ = E) smatraju se kulturnim dobrima od lokalnog značenja te ih Grad karlovac može zaštititi svojom odlukom u skladu s Člankom 17. Zakon o zaštiti kulturnih dobara.</p>
<p>Povijesne graditeljske cjeline</p> <p>Članak 190.</p> <p>(1) Mjere zaštite i očuvanja povijesne graditeljske cjeline Karlovac (kartografska oznaka UC 01) utvrđene su Rješenjem Ministarstva kulture te glase:</p> <ul style="list-style-type: none"> U zoni A (zoni potpune zaštite povijesnih struktura) uvjetuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno – povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije i funkcije prostora i sadržaja. Na području ove zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja 	<p>Članak 116.</p> <p>POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE</p> <p>(1) Mjere zaštite i očuvanja povijesne graditeljske cjeline Karlovac (kartografska oznaka UC 01) utvrđene su Rješenjem Ministarstva kulture te glase:</p> <ul style="list-style-type: none"> U zoni A (zoni potpune zaštite povijesnih struktura) uvjetuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno – povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije i funkcije prostora i sadržaja. Na području ove zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja

suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije. Posebna se pažnja ima posvetiti bogatoj arheološkoj baštini sačuvanoj u ovoj zoni. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

- U zoni B (djelomična zaštita povijesnih struktura) sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih posebno zaštićenih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovati će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekonstrukcije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

- U zoni C (ambijentalna zaštita) prihvatljive su sve intervencije uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika, krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

(2) Mjere zaštite i očuvanja u povijesnoj graditeljskoj cjelini Rakovac (kartografska oznaka UC 02) Rješenjem Ministarstva kulture te su identične kao u zoni B iz prethodnog Stavka ovog Članka.

(3) Urbana cjelina radničkog naselja Švarča (kartografska oznaka UC 03), građenog 50-tih godina za tadašnje radnike Jugoturbine, mora u urbanističkoj matrici zadržati sve karakteristike izvorno planiranog naselja, vodeći računa o svim izvorno planiranim urbanističkim i arhitektonskim karakteristikama, gabaritima pojedinih građevina, kao i pripadajućim zelenim površinama.

(4) Ruralna cjelina (kartografska oznaka RC 01) u naselju Manjerovići (južni dio GP 32_1) treba zadržati ruralni karakter predmetnog zaselka u smislu očuvanja tradicijske tehnike gradnje drvetom, vodeći računa o povijesnoj matrici zaselka, te povijesnim gabaritima i etažnosti/katnosti pojedinih građevina.

suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije. Posebna se pažnja ima posvetiti bogatoj arheološkoj baštini sačuvanoj u ovoj zoni. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

- U zoni B (djelomična zaštita povijesnih struktura) sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih posebno zaštićenih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovati će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekonstrukcije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

- U zoni C (ambijentalna zaštita) prihvatljive su sve intervencije uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika, krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

(2) Mjere zaštite i očuvanja u povijesnoj graditeljskoj cjelini Rakovac (kartografska oznaka UC 02) Rješenjem Ministarstva kulture te su identične kao u zoni B iz prethodnog Stavka ovog Članka.

(3) Urbana cjelina radničkog naselja Švarča (kartografska oznaka UC 03), građenog 50-tih godina za tadašnje radnike Jugoturbine, mora u urbanističkoj matrici zadržati sve karakteristike izvorno planiranog naselja, vodeći računa o svim izvorno planiranim urbanističkim i arhitektonskim karakteristikama, gabaritima pojedinih građevina, kao i pripadajućim zelenim površinama.

GUP – Članak 116. - nastavak – [ovaj članak u cijelosti zamijeniti člancima odredbi iz UPU Zvijezda \(2017\), kojim se utvrdila cjelovita nomenklatura urbanih zelenih površina, a koji se donose u nastavku teksta](#)

(4) ~~Mjere zaštite perivojnih, pejzažnih i ostalih zelenih površina u obuhvatu povijesnih graditeljskih cjelina su: Zeleno površine u obuhvatu povijesnih graditeljskih cjelina treba zaštititi, kultivirati i urediti u skladu s njihovim specifičnostima oblika, smještaja i povijesnih elemenata.~~

~~Perivoji:~~

~~o Šetaliste dr. F. Tuđmana specifično po peterostrukom drvoredu kestena, šetnicama i pročeljima registriranih spomeničkih stambenih građevina, treba pažljivo održavati i oplemeniti manjim arhitektonskim i skulpturalnim elementima.~~

- ~~o — Gradski perivoj uz Zorin dom, likovni paviljon i kino Edison treba perivojno održavati i unaprijediti novim kvalitetnim elementima, osobito prostor oko Lopašićeva spomenika, a trg ispred Zorin doma treba urediti i održavati u skladu s urbanističkim i perivojnim konceptom prostora.~~
- ~~o — Vrbanićev perivoj treba u cijelosti obnoviti prema konzervatorskoj studiji uz uređenje svih perivojnih površina, uklanjanjem sadržaja teniskoga kluba na novu lokaciju osim samih igrališta, uređenjem šetnice uz Koranu, definiranje završetka drvoreda i izlaza na Koranu i stube pontonskog mosta građevinom suvremenog oblikovanja i materijala (provedbom urbanističko-arhitektonskog natječajja), izvedbom pontonskog mosta i prijelaza na desnu obalu Korane.~~
- ~~o — Uz Vrbanićev perivoj, između Hrvatskoga doma i ceste Prilaz Korani, treba osigurati proširenje i uređenje kvalitetne perivojne površine.~~
- ~~o — Arboretum kao novi perivoj uz Ruski put kvalitetna je perivojna površina koju treba u cijelosti završiti i opremiti različitim perivojnim sadržajima i elementima uređenja.~~
- ~~— Šanac (opkop, grabište) oko "Zvijezde":~~
- ~~o — Potrebno je predvidjeti i urbanističko arhitektonskim natječajem odrediti način rekonstrukcije dijela šanca u izvornom obliku s dva bastiona, od sjevernog ulaza u grad na Banskim vratima do Ruskoga puta. U istočnom dijelu šanca potrebno je ukloniti sve neintegrirane vojne građevine, a u okviru izvedbe projekta rekonstrukcije osigurati prostore za potrebe Veleučilišta, odnosno podzemne garaže i parkirališta, ali tek nakon realizacije urbanističko arhitektonskog natječaja. Tek nakon realizacije projekta rekonstrukcije bastiona, kurtina, šančeva i glacisa koji će osigurati prostore za funkcioniranje svih sadržaja Veleučilišta moguće je razmišljati o uklanjanju vojarne Bana Jelačića u šancu, a do tad je omogućena njena sanacija i rekonstrukcija te stavljanje u funkciju za potrebe Veleučilišta, odnosno Studentskog doma.~~
- ~~o — Ostali dio tvrđavskog sustava treba dodatno redizajnirati na bastionima, kurtinama šančevima i glacisu, na povijesnim ulazima u grad (južna vrata i Riječka vrata na Radićevoj ulici prema arheološkim i arhivskim istraživanjima), te oblikovno naglasiti novi ulaz u "Zvijezdu" u ulici Kralja Tomislava, kao poveznici s novim gradskim centrom, a na izlazu iz "Zvijezde" na Ruskom putu suziti pojas uz cestu uklanjanjem zemljanog nasipa u grabi. Gradska graba treba biti čista travnata površina bez visokih nasada, s minimalnim perivojnim detaljima i stazama, kako bi se mogla očitati u svom obliku i širini i naglasiti građevnu strukturu same "Zvijezde". Šetnica po obodu grabe s drvoredima treba se održavati u prepoznatljivim gabaritima. Perivoj kod Kovačićeve ulice treba na vanjskom obodu naglasiti drvoredom, a unutarnje površine treba očistiti, kako bi se naglasila vanjska linija šanca i poveznica na drvored u Draškovićevoj ulici i dalje prema Crnoj promeni.~~
- ~~o — Sjeverozapadni bastion uz Cesarčevu ulicu s ostacima središnjega Spomenika NOB-a treba redizajnirati te odrediti sadržaj prezentacije u dogovoru Grada i Uprave za zaštitu kulturne baštine, uz preporuku pronalazjenja odgovarajuće novog mjesta za spomenik izvan užega gradskog prostora.~~
- ~~o — Tehničku školu s igralištem i plinsku stanicu uz starački dom treba u potpunosti ukloniti.~~
- ~~o — Športsko igralište uz Sokolski dom može se zadržati u postojećim gabaritima, uz mogućnost korištenja i za otvoreno klizalište. Sve prateće tehničke građevine za potrebe klizališta treba izvesti ukopane. Košarkaško igralište u šancu može ostati u postojećim gabaritima i uz minimalnu tehničku opremu montažno-demontažnog tipa (pozornica).~~

1. UVJETI VAŽNI ZA PROVEDBU PLANA (UPU Zvijezda)

1.1.6. Javne zelene površine - javni perivoji i šetališta (Z1)

Članak 12.

(1) Javne zelene površine - javni perivoji i šetališta (Z1) su javni perivojno uređeni prostori, planski oblikovani, namijenjeni odmoru i boravku građana te unapređenju slike grada. Unutar perivoja, šetališta i dječjih igrališta moguća je gradnja glazbenog paviljona (Šetalište Franje Tuđmana) i manjih paviljona, sjenica i sličnih građevina, sve uz suglasnost nadležnog konzervatorskog odjela. Postojeće građevine koje nisu sukladne osnovnoj namjeni mogu se održavati, prenamijeniti no u budućnosti ih se planira ukloniti.

(2) Unutar perivoja moguće je uređenje dječjih igrališta kao javnih neizgrađenih prostora planski oblikovanih i namijenjenih rekreaciji djece. U perivojima se iznimno dozvoljava polaganje vodova infrastrukture uz uvjet zadržavanja kvalitetne visoke vegetacije i vrijednog ukrasnog grmlja.

(3) Zelenilo u Šancu treba oblikovati u skladu s preporukama krajobrazne i stručne podloge graditeljskih obilježja s konzervatorskom dokumentacijom.

(4) Parkove treba oblikovati tako da budu ugodni za odmor i prepoznati kao vrijedni ozelenjeni prostori.

1.1.7. Povijesni nasip

Članak 13.

(1) U zoni prikazanoj kao povijesni nasip predviđena je prezentacija i rekonstrukcija bedema i bastiona iz više faza nastanka tvrđave sukladno Odredbama navedenim u poglavljima 1.12.1. i 2.5.

(2) U navedenim poglavljima korišteni su slijedeći pojmovi:

- bedem - obrambeni zid ili nasip oko utvrde
- bastion - obrambeni element, najčešće položen u ugao utvrda
- kurtina - ravni potez bedema između dva bastiona
- šanac - opkop koji opasuje tvrđavu
- eskarpa/kontraeskarpa – unutarnja, odnosno vanjska kosina šanca

- skriveni put - smješten između kontraeskarpe i glasijske te opasuje tvrđavu
- glasijska - vanjska zona obrambenog sustava, iza skrivenog puta, brisani prostor
- ravelin - vanjski element obrambenog sustava, ispred kurtine (između krakova)
- fleša - vanjski element obrambenog sustava, unutar glasijske u koju je umetnuta ispred krakova, sastoji se od redute (manji utvrđeni položaj, tlocrtom trokut) na vrhu i uskov prilaza koji polazi od vrha skrivenog puta

1.12.1. Uređenje šanca, bedema i bastiona

Članak 51.

(1) ŠANAC

Planom se u dijelu zadržava dio šanca u današnjem obliku, uz obnovu Banskog bastiona sa pripadajućim dijelom šanca, dok je dio planiran za obnovu, a njegov prostorni smještaj i dubina odrediti će se nakon sveobuhvatnih arheoloških istraživanja. Postojeća stabla će se u budućnosti ukloniti iz šančeva. Nije dopuštena zaminska sadnja nakon što postojeća stabla odumru ili stradaju.

Nije planirana sadnja novog drveća u šancu. To će biti velika travnata površina po kojoj će biti moguće kretanje ljudi i rekreacija na otvorenom.

Prigodno se mogu održavati u šancu razne manifestacije poput koncerata, takmičenja u streljaštvu, održavanje atletskih trkačkih utrka itd.

Planom je predviđeno vraćanje drvenih mostova na Starim i Novim vratima nakon provedenih arheoloških istraživanja i provedbe urbanističko arhitektonskih natječaja, uz uvažavanje svih povijesnih slojeva.

Postojeće košarkaško igralište u šancu može se koristiti i nadalje, ali je tribine potrebno rekonstruirati sukladno uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela. Postojeći montažni objekt uz košarkaško igralište treba ukloniti i sadržaje prilikom rekonstrukcije igrališta premjestiti u pokos kontraeskarpe. Ukloniti metalnu ogradu oko košarkaškog igrališta te ju zamijeniti ogradom prema uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.

Posebno pozornost potrebno je posvetiti prikazanom lokalitetu i zoni masovne grobnice te je iste potrebno istražiti i obilježiti sukladno posebnom propisu.

Dijelovi šanca ispred Koruškog i Kranjskog bastiona zadržavaju se u postojećem hortikulturnom oblikovanju zajedno sa urbanom opremom.

Nije predviđena druga gradnja unutar šanca, niti postava urbane opreme.

(2) BEDEMI

Nakon sveobuhvatnih arheoloških istraživanja i valorizacije svih slojeva, moguće je jedno ili više rješenja za djelomične rekonstrukcije određenih faza bedema.

Ukoliko nije moguća ni djelomična rekonstrukcija bedema, njihovu poziciju je moguće naznačiti i u parteru sukladno uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.

Kako bi se racionaliziralo uređenje bedema i bastiona, u njima je (ovisno o visini) moguće sagraditi prostore raznih namjena, ali tako da je prema vanjskoj strani (šančevima) uvijek zemljani sloj ili da je prezentiran i podzid.

Na bedemima i bastionima će se osnovu povijesnih nacrti i arheoloških istraživanja urediti šetne staze tako da će se omogućiti kretanje ljudi duž oboda Zvijezde. Za iste je potrebno izraditi projektnu dokumentaciju na osnovu povijesnih nacrti i arheoloških istraživanja.

(3) OBRAMBENI ZIDOVI

Postojeći ostaci zidova sagrađenih u 19. st. će se sačuvati. Nakon arheoloških istraživanja će se obnoviti i drugi dijelovi zidova ili će ih se u tlocrtu označiti na izvornim pozicijama na tlu.

(4) CRNA PROMENADA

Ovo šetalište će se urediti uz manje korekcije pojedinih dijelova drvoreda te će se omogućiti kretanje pješaka i biciklista. Uređenje drvoreda ne znači da neka stabla treba ukloniti već će se nakon njihova odumiranja nova zasaditi na pozicijama koje ocrtavaju nekadašnju geometriju bedema.

Povijesne građevine

Članak 191.

(1) Povijesne građevine prikazane su kartografskim oznakama OG, SG, CG i GG. Prostorne međe zaštićenih i preventivno zaštićenih povijesnih građevina (SZ = Z ili P) prikazane su kao "zone pojedinačno zaštićenih građevina izvan granica zaštićenih povijesnih cjelina".

(2) Mjere zaštite i očuvanja povijesnih građevina određuju se sukladno valorizaciji kulturnog dobra, a usmjerene su prvenstveno na konzervaciju povijesnih struktura, odnosno uporabu izvornih oblika, materijala i tehnika prilikom provođenja sanacije i rekonstrukcije, uz adekvatna stručna istraživanja i dokumentiranja.

(3) Za zaštićene i preventivno zaštićene povijesne građevine (SZ = Z ili P) primarno je provođenje konzervacije, primjereno održavanja i konsolidacije struktura koje nisu oštećene te su zadržale svoja izvorna obilježja. Lakše

Članak 117.

POVIJESNE GRAĐEVINE

(1) Povijesne građevine prikazane su kartografskim oznakama OG, SG i CG. Prostorne međe zaštićenih i preventivno zaštićenih povijesnih građevina (SZ = Z ili P) prikazane su kao "zone pojedinačno zaštićenih građevina izvan granica zaštićenih povijesnih cjelina".

(2) Mjere zaštite i očuvanja povijesnih građevina određuju se sukladno valorizaciji kulturnog dobra, a usmjerene su prvenstveno na konzervaciju povijesnih struktura, odnosno uporabu izvornih oblika, materijala i tehnika prilikom provođenja sanacije i rekonstrukcije, uz adekvatna stručna istraživanja i dokumentiranja.

(3) Za zaštićene i preventivno zaštićene povijesne građevine (SZ = Z ili P) primarno je provođenje konzervacije, primjereno održavanja i konsolidacije struktura koje nisu oštećene te su zadržale svoja izvorna obilježja. Lakše

<p>oštećene dijelove ili dijelove koji su neznatno izgubili svoja izvorna obilježja moguće je sanirati prema izvornim oblicima u izvornim materijalima i tehnikama. U manjoj mjeri moguća je rekonstrukcija uništenih dijelova ili obilježja, prema rezultatima istraživanja, arhivskoj građi i dokumentaciji, isključivo u izvornim materijalima i tehnikama. Prije izvođenja planiranih zahvata potrebno je provesti sustavna istraživanja (arheološka, konzervatorska, restauratorska, stanja konstrukcije i dr.) kao i detaljno dokumentiranje građevine i njenih dijelova. Projektna dokumentacija između ostalog treba sadržavati i elaborat prezentacije, korištenja i održavanja građevine. Neposredna okolica građevine predstavlja širi prostor koji pripada građevini za obavljanje njene povijesne funkcije uključujući prateće građevine i sadržaje, odnosno područje koje će štiti njenu cjelovitost u prostoru.</p> <p>(4) Evidentirane povijesne građevine (SZ = E) koje se nalaze u dobrom stanju potrebno je primjereno održavati. Sanaciju oštećenih povijesnih struktura moguće je provoditi isključivo prema izvorniku u povijesnim materijalima i tehnikama. Rekonstrukciju uništenih povijesnih struktura moguće je provoditi prema povijesnim oblicima, povijesnim materijalima i tehnikama, odnosno u suvremenim materijalima i tehnikama koje nisu u sukobu sa izvornim strukturama. Prije izvođenja planiranog zahvata potrebno je provesti nužna istraživanja za provođenje istog. Projektna dokumentacija između ostalog, treba sadržavati i snimku postojećeg stanja za predmetni zahvat.</p> <p>Etnološka baština Članak 192.</p> <p>(1) Etnološka baština prikazana je kartografskom oznakom EG.</p> <p>(2) Mjere zaštite i očuvanja etnološke baštine određuju se sukladno valorizaciji kulturnog dobra.</p> <p>(3) Za zaštićene i preventivno zaštićene etnološke građevine (SZ = Z ili P) koje se nalaze u dobrom stanju potrebno je primjereno održavati. Sanaciju oštećenih elemenata moguće je provoditi u izvornim materijalima i tehnikama. Rekonstrukciju uništenih elemenata tradicijskog graditeljstva moguće je provoditi isključivo prema tradicijskim oblicima, u izvornim materijalima i tehnikama izrade. Prije izvođenja planiranog zahvata potrebno je provesti istraživanja dostatna za provođenje istog. Projektna dokumentacija između ostalog, treba sadržavati i snimku postojećeg stanja cijele građevine. Prostor unutar zaštićenih međa kulturnog dobra, predstavlja prostor kompletne okućnice sa svim pratećim gospodarskim građevinama i opremom.</p> <p>(4) Evidentirane etnološke građevine (SZ = E) koje se nalaze u dobrom stanju potrebno je primjereno održavati. Sanaciju oštećenih i rekonstrukciju uništenih elemenata moguće je provoditi prema tradicijskim oblicima prikladnim materijalima i tehnikama izrade, koje nisu u sukobu sa izvornikom. Prije izvođenja planiranog zahvata potrebno je provesti nužna istraživanja za provođenje istog. Projektna dokumentacija između ostalog, treba sadržavati i snimku postojećeg stanja za predmetni zahvat.</p>	<p>oštećene dijelove ili dijelove koji su neznatno izgubili svoja izvorna obilježja moguće je sanirati prema izvornim oblicima u izvornim materijalima i tehnikama. U manjoj mjeri moguća je rekonstrukcija uništenih dijelova ili obilježja, prema rezultatima istraživanja, arhivskoj građi i dokumentaciji, isključivo u izvornim materijalima i tehnikama. Prije izvođenja planiranih zahvata potrebno je provesti sustavna istraživanja (arheološka, konzervatorska, restauratorska, stanja konstrukcije i dr.) kao i detaljno dokumentiranje građevine i njenih dijelova. Projektna dokumentacija između ostalog treba sadržavati i elaborat prezentacije, korištenja i održavanja građevine. Neposredna okolica građevine predstavlja širi prostor koji pripada građevini za obavljanje njene povijesne funkcije uključujući prateće građevine i sadržaje, odnosno područje koje će štiti njenu cjelovitost u prostoru.</p> <p>(4) Evidentirane povijesne građevine (SZ = E) koje se nalaze u dobrom stanju potrebno je primjereno održavati. Sanaciju oštećenih povijesnih struktura moguće je provoditi isključivo prema izvorniku u povijesnim materijalima i tehnikama. Rekonstrukciju uništenih povijesnih struktura moguće je provoditi prema povijesnim oblicima, povijesnim materijalima i tehnikama, odnosno u suvremenim materijalima i tehnikama koje nisu u sukobu sa izvornim strukturama. Prije izvođenja planiranog zahvata potrebno je provesti nužna istraživanja za provođenje istog. Projektna dokumentacija između ostalog, treba sadržavati i snimku postojećeg stanja za predmetni zahvat.</p> <p>(8) Osim povijesnih građevina iz Članka 114., postoji niz građevina koje u povijesnoj strukturi grada imaju značajnu ulogu i zaštićene su unutar povijesnih urbanih cjelina, kao što su: školske zgrade u Domobrnskoj i Radićevoj ulici, Hrvatski dom, Zorin dom i ULAK u gradskom perivoju, žitna kuća na Zrinskom trgu, hotel u Vrbanićevu perivoju, gimnazija na Rakovcu, Oružana, Domobrnska vojarna i dr. Vojne građevine (npr. Oružana, te vojna skladišta neintegrirana u prostor grada i šanca zajedno s Bosanskim magazinom na jugoistočnom bastionu) potrebno je prenamijeniti u javne i stambene funkcije, uklanjanjem neintegriranih građevina, obnovom i očuvanjem izvornog arhitektonskog volumena, konstruktivnih i stilskih elemenata, s novim funkcionalnim uređenjem koje neće narušiti svojstva kulturnog dobra.</p> <p>(9) U obuhvatu GUP-a postojao je niz sakralnih građevina koje su tijekom povijesti uklonjene: crkve sv. Mihovila, sv. Jakova, sv. Antuna, sv. Florijana, sv. Josipa, sv. Ćirila i Metoda, sv. Barbare, te kapele sv. Križa, sv. I. Nepomuka, sv. Jelene, sv. Marije Magdalene, kapela u starom gradu Dubovcu i židovska sinagoga. Omogućuje se njihova obnova prema izvorniku, ili obilježavanje mjesta parternim arhitektonskim ili perivojnim uređenjem uz konzervatorske uvjete, te na taj način njihovo ponovno urbanističko, funkcionalno ili simboličko postavljanje u tkivo grada.</p>
<p>Memorijalna baština Članak 193.</p> <p>(1) Memorijalna baština prikazana je kartografskom oznakom MO.</p>	<p>Članak 118. MEMORIJALNA BAŠTINA</p> <p>(1) Memorijalna baština prikazana je kartografskom oznakom MO.</p>

<p>(2) <i>Mjere zaštite i očuvanja memorijalne baštine potrebno je provoditi s obzirom na prirodne i graditeljske elemente koji ih tvore te povijesni značaj i događaj koji obilježavaju. Ovom podlogom utvrđeni su opći uvjeti zaštite za isključivo graditeljske elemente.</i></p> <p>(3) <i>Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja graditeljskih elemenata zaštićene i evidentirane memorijalne baštine (SZ = Z ili P ili E):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Memorijalne građevine odnosno njihove ruševine potrebno je adekvatno održavati te primjereno obilježiti.</i> • <i>Prilikom sanacije potrebno je primijeniti izvorne materijale i tehnike gradnje, a nova izgradnja moguća je u suvremenim materijalima.</i> <p><i>Urbana oprema</i> Članak 194. (1) <i>Urbana oprema prikazana je kartografskom oznakom UO.</i> (2) <i>Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja zaštićene i evidentirane urbane opreme (SZ = Z ili P ili E):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>održavanje - za: UO1, UO2, UO 3, UO 4, UO 5, UO 7, UO 8, UO 9, UO 10, UO 11, UO 12, UO 14, UO 17, UO 18, UO 20 i UO 22</i> • <i>konzervatorsko-restauratorski radovi - za: UO 6 i UO 16</i> • <i>čišćenje skulpture i konsolidacija postolja - za: UO 15</i> • <i>čišćenje i održavanje - za: UO 21, UO 13 i UO 19</i> <p><i>Arheološki lokaliteti i zone</i> Članak 195. (1) <i>Arheološki lokaliteti i zone prikazani su kartografskom oznakom AL.</i> (2) <i>Ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu ili u vodi naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo u skladu s Člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.</i> (3) <i>Za arheološke lokalitete i zone iz Članka 188. ovog Plana utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Na osnovu rezultata istraživanja utvrdit će se daljnji postupak u zaštiti predmetnog arheološkog lokaliteta ili zone.</i> • <i>Prioritetna istraživanja potrebno je provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih i elektroničkih komunikacijskih sustava te iskorištavanju mineralnih i drugih sirovina.</i> • <i>Potrebno je provođenje probnih arheološka istraživanja kako bi se odredile granice zaštite te njihovo detaljno kartiranje i dokumentiranje. Navedena istraživanja potrebno je provesti prije vršenja građevinskih i drugih radova, odnosno prije ishođenja akata kojim se odobrava građenje.</i> <p><i>Povijesne komunikacije</i> Članak 196. (1) <i>Povijesne komunikacije prikazane su kartografskom oznakom PK.</i> (2) <i>Povijesne komunikacije trebaju zadržati trase te drvored ukoliko su ih povijesno imale.</i></p>	<p>(2) <i>Mjere zaštite i očuvanja memorijalne baštine potrebno je provoditi s obzirom na prirodne i graditeljske elemente koji ih tvore te povijesni značaj i događaj koji obilježavaju. Ovom podlogom utvrđeni su opći uvjeti zaštite za isključivo graditeljske elemente.</i></p> <p>(3) <i>Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja graditeljskih elemenata zaštićene i evidentirane memorijalne baštine (SZ = Z ili P ili E):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Memorijalne građevine odnosno njihove ruševine potrebno je adekvatno održavati te primjereno obilježiti.</i> - <i>Prilikom sanacije potrebno je primijeniti izvorne materijale i tehnike gradnje, a nova izgradnja moguća je u suvremenim materijalima.</i> <p>Članak 119. URBANA OPREMA (1) <i>Urbana oprema prikazana je kartografskom oznakom UO.</i> (2) <i>Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja zaštićene i evidentirane urbane opreme (SZ = Z ili P ili E):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>održavanje - za: UO1, UO2, UO 3, UO 4, UO 5, UO 7, UO 8, UO 9, UO 10, UO 11, UO 12, UO 14, UO 17, UO 18, UO 20 i UO 22</i> - <i>konzervatorsko-restauratorski radovi - za: UO 6 i UO 16</i> - <i>čišćenje skulpture i konsolidacija postolja - za: UO 15</i> - <i>čišćenje i održavanje - za: UO 21, UO 13 i UO 19</i> <p>Članak 120. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE (1) <i>Arheološki lokaliteti prikazani su kartografskom oznakom AL, a arheološke zone prikazane su kartografskom oznakom AZ.</i> (2) <i>Ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu ili u vodi naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo u skladu s Člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.</i> (3) <i>Za arheološke lokalitete i zone utvrđuju se sljedeće mjere zaštite i očuvanja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Na osnovu rezultata istraživanja utvrdit će se daljnji postupak u zaštiti predmetnog arheološkog lokaliteta ili zone.</i> - <i>Prioritetna istraživanja potrebno je provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih i elektroničkih komunikacijskih sustava te iskorištavanju mineralnih i drugih sirovina.</i> - <i>Potrebno je provođenje probnih arheološka istraživanja kako bi se odredile granice zaštite te njihovo detaljno kartiranje i dokumentiranje. Navedena istraživanja potrebno je provesti prije vršenja građevinskih i drugih radova, odnosno prije ishođenja akata kojim se odobrava građenje.</i> <p>Članak 121. POVIJESNE KOMUNIKACIJE (1) <i>Povijesne komunikacije prikazane su kartografskom oznakom PK.</i> (2) <i>Povijesne komunikacije trebaju zadržati trase te drvored ukoliko su ih povijesno imale.</i></p>
---	---

	<p>(3) Mjere zaštite povijesnih komunikacija - cesta (kartografska oznaka PK 01, PK 02, PK03 i PK 04):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sačuvati prateću komunalnu opremu cesta: Nulti miljokaz na rotoru, kamen u Ulici V. Mačeka, Žitna kuća na rotoru (sjedište cestarske uprave Lujzinske ceste), te novo spomen obilježje cesta na rotoru na Dubovcu gdje se razdvajaju Marmontova i Primorska ulica. - Parternim uređenjem pojedinih dijelova ulica, putokazima, informacijskim pločama i sličnim elementima potrebno je dodatno naglasiti njihovu prisutnost. - Prometno opterećenje treba dimenzionirati u skladu s njihovim postojećim gabaritima i urbanim povijesnim elementima, osobito Primorsku ulicu i Marmontovu aleju. <p>(4) Mjere zaštite povijesnih komunikacija - rijeka (kartografska oznaka PK 05):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potrebno je obnavljati, očuvati i revitalizirati vrijednu graditeljsku strukturu u gradu i na obali Kupe, kako onu reprezentativnu tako i malogradsku obrtničku, s primjerenim sadržajima i šetnicama duž obale Kupe od Dubovca do Gaze, oplemenjenim drvoredima. - Žitni magazin s pripadajućim prostorom ispred treba obnoviti i staviti u odgovarajuću funkciju s izložbenim, ugostiteljskim i kulturnim sadržajima (dani piva i pivarstva, međunarodne izložbe i sl.). - Pristanište i vezove na Gazi treba obnoviti, osiguranjem plovnosti Kupe u turističke i športske svrhe (športske regate, tematske plovne turističke rute od Staroga grada Dubovca do "Zvijezde", Gaze i sve do Ušća (s novim funkcijama botaničkog i zoološkog vrta, vidikovca). - Lijevu obalu Kupe treba također atraktivno urediti kao dio gradske vizure, uređenjem zida prema izrađenom projektu, i sadnjom drvoreda uz šetnicu, urbanističkim uređenjem građevnog predjela uz obalu, te povezivanjem novim mostom u produžetku Radićeve i Šebetićeve ulice.
--	--

Tema: ZELENE POVRŠINE / PERIVOJNE I PEJSAŽNE POVRŠINE (Z)

PPUG – Članak 13.

(...)

(2) U građevinskim područjima naselja planira se uređenje zaštitnih i javnih zelenih površina te drugih površina koje služe normalnom funkcioniranju naselja. U neizgrađenim građevinskim područjima naselja, a gdje je to moguće i u izgrađenim građevinskim područjima naselja, javne zelene površine treba planirati sa minimalno 5,0 m²/stanovniku, a dječja igrališta sa minimalno 5,0 m²/djetetu.

GUP – Članak 15.

(1) GUP-om su planirane sljedeće vrste perivojnih i pejzažnih namjena: javni perivoji i šetališta (Z1), dječja igrališta (Z2), gradski gajevi i šume (Z3), krajobrazni nasadi (Z4) i zaštitne i ostale pejzažne površine (Z).

(2) Zaštita perivojnih i pejzažnih površina podrazumijeva sustavno održavanje: pomlađivanje, obrezivanje, čišćenje od samoniklog bilja i sl., te potpuno očuvanje likovno-kompozicijskih odlika takvih tvorevina odnosno zabranjena je sječa stabala koje bi mogle promijeniti panoramsku sliku Karlovca.

(3) Površine javnih perivoja i šetališta (Z1) i dječjih igrališta (Z2) su javni perivojno uređeni prostori, planski oblikovani, namijenjeni odmoru i boravku građana te unaprjeđenju slike grada. Glede veličine, položaja i oblikovanja planiraju se sljedeći javni perivoji: gradski perivoji, perivoji gradske četvrti, razni tematski perivoji, šetališta i sl. U gradskim četvrtima planiraju se dječja igrališta: mala dječja igrališta za djecu predškolskog uzrasta (do 7 godina) i velika dječja igrališta za djecu školskoga uzrasta (7-14 godina). Dječja igrališta ne bi trebalo smještavati u povijesnim perivojnim prostorima, osim ako ona nisu dio naslijeđene povijesne matrice. U perivojima i dječjim igralištima mogu se postavljati prizemne sjenice (odrine, nadstrešnice) u funkciji obilaska i odmora u perivoju (zaštita od sunca i kiše). Sjenice nisu namijenjene za ugostiteljstvo i usluge, osim kod glavnih gradskih perivoja (kao perivoj u novom centru grada) gdje je u sklopu sjenica moguće smjestiti i manje ugostiteljsko-uslužne sadržaje. Unutar perivoja, šetališta i dječjih igrališta zabranjena je gradnja novih zgrada. Postojeće zgrade koje nisu sukladne osnovnoj namjeni mogu se održavati, prenamijeniti u sukladnu namjenu ili ukloniti. Unutar perivoja moguće je uređenje dječjih igrališta kao javnih neizgrađenih prostora planski oblikovanih i namijenjenih rekreaciji djece. U perivojima se iznimno dozvoljava polaganje vodova infrastrukture uz uvjet zadržavanja kvalitetne visoke vegetacije i vrijednog ukrasnog

grmlja. Svojim kulturno-povijesnim, krajobraznim, estetskim, ekološkim i gradograditeljskim vrijednostima poseban značaj za Karlovac imaju javni perivoji i šetališta (Z1) na širem prostoru grabišta "Zvijezde", Vrbanićev perivoj te šetališta uz rijeku Koranu. Stoga ih je potrebno primjereno obnoviti i urediti u skladu s prepoznatim naslijeđenim vrijednostima i odrednicama nadležnih službi zaštite, a temeljem hortikulturnih projekata.

(4) Gradski gajevi i šume (Z3) su naslijeđene ili novo posađene šumovite površine namijenjene šetnji, odmoru i rekreaciji, te unaprjeđenju slike grada. Na površinama gradskih gajeva i šuma moguća je gradnja zemljanih sportskih igrališta bez gradnje zgrada i dječjih igrališta, a nije moguća gradnja zgrada.

(5) Krajobrazni nasadi (Z4) su voćnjaci, povrtnjaci, vinogradi, vrtovi i livade odnosno prostori namijenjeni odmoru, rekreaciji i poljodjelstvu u funkciji osobnih potreba. Gradnja zgrada na ovim površinama je zabranjena.

(6) Zaštitne i ostale pejzažne površine (Z) oblikovane su za potrebe zaštite okoliša (sprječavanja erozije, sanacije klizišta, zaštite voda, zaštite krajolika, zaštite od buke, zaštite zraka i sl.). Uređenje i korištenje ovih površina ponajprije je u funkciji zaštite okoliša. Na ovim površinama mogu se uređivati rasadnici, ako to nije suprotno osnovnoj namjeni zaštite okoliša. Na ovim površinama zabranjuje se gradnja novih građevina izuzev onih čija se gradnja dozvoljava po posebnim propisima te u funkciji čuvanja i održavanja prostora (akumulacije, rezervoari, odašiljači, antene, podzidi, kaptaže, kanali i sl.). Postojeće zgrade koje nisu sukladne osnovnoj namjeni mogu se održavati uz obaveznu provedbu svih potrebnih mjera zaštite okoliša ili ukloniti.

GUP – Članak 155.

OPĆE SMJERNICE ZA IZRADU PODROBNIJIH PLANOVA TE NJIHOVIH IZMJENA I DOPUNA

(...)

(3) Prostorno planska rješenja treba temeljiti na posebnim stručnim podlogama ako je obveza njihove izrade utvrđena ovim Planom, a Odlukom o izradi detaljnijeg plana ili njegovih izmjena i dopuna može se utvrditi obveza izrade i drugih posebnih stručnih podloga. Posebne stručne podloge čija obveza izrade je utvrđena ovim Planom prikazane su u kartografskom prikazu 4.4. Obveza izradbe dokumenta uređenja prostora u mjerilu 1:10.000. Jedna stručna podloga može se izraditi za obuhvat dvaju ili više detaljnijih planova. Granice obuhvata konzervatorskih posebnih stručnih podloga trebaju biti identične granicama obuhvata zaštićenih povijesnih graditeljskih cjelina i pojedinačno zaštićenih (SZ = Z i P) građevina izvan obuhvata zaštićenih povijesnih cjelina prikazanim u kartografskom prikazu 4.2. Zaštita kulturnog nasljeđa. Granice obuhvata hortikulturnih (pejzažnih) posebnih stručnih podloga trebaju biti identične granicama obuhvata dijelova prirode koji su zaštićeni ili predloženi za zaštitu temeljem važećeg "Zakona o zaštiti prirode", a koje su prikazane u kartografskom prikazu 4.1. Zaštita prirode i krajobraza. Za ostale posebne stručne podloge granicu obuhvata utvrđuje nositelj izrade.

(...)

(7) Površine javnih perivoja i šetališta (Z1) treba planirati u obuhvatu svih detaljnijih planova na gradotvoran način uz osiguravanje primjerene dostupnosti korisnicima prostora sukladno stručnim normativima i karlovačkoj tradiciji.

(8) Na površinama stambene namjene (S) i mješovite namjene (M) planiranima ovim Planom treba planirati sljedeće perivojne i pejzažne površine (Z):

- perivoje, šetališta, parkove i sl. s minimalno 5 m²/stanovniku (broj stanovnika se obračunava kao maksimalni planirani broj stanovnika u obuhvatu detaljnijeg plana),
- dječje igrališta s minimalno 5 m²/djetetu (broj djece se obračunava kao 10% od broja stanovnika).

(...)

(11) Posebnu pažnju treba posvetiti posebno vrijednim i osjetljivim područjima i cjelinama (područja ekološke mreže, zone vodozaštite, kulturna dobra i dr.).

(12) Stambene ulice treba planirati s drvoredima i parkirališnim mjestima kad je to moguće. Pojas stambene ulice treba planirati u širini koja će zadovoljiti sve razine prometa koji se na nju povezuje.

(13) Preporuča se utvrditi obvezu sadnje drveća na parkiralištima na tlu.

(...)

(21) Iznimno od ostalih odredbi za provođenje ovog Plana o minimalnom udjelu (postotku) prirodnog terena na površini građevne čestice u izgrađenim dijelovima građevinskog područja (prikazanim u kartografskom prikazu 4.4. Obveza izradbe dokumenta uređenja prostora) detaljnijim planovima moguće je planirati i drugačiji minimalni udio prirodnog terena na površini građevne čestice.

(...)

GUP – Članak 156.

SMJERNICE ZA IZRADU POJEDINIJIH PODROBNIJIH PLANOVA—navode se samo planovi vezani uz KPC i neposredne kontaktne zone

(9) UPU "Banija-Kupa II":

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na hortikulturnoj (pejzažnoj) posebnoj stručnoj podlozi koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja postojećih i mogućih novih zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti planiranju šetnica s drvoredima uz obalu Kupe.
- UPU-om treba osigurati promjenu korištenja radi poboljšanja funkcionalnosti postojećih obiteljskih zgrada u individualne zgrade i/ili više zgrade.
- UPU-om treba na površini mješovite namjene planirati perivoje i pejzažne površine (Z1 i Z2).

- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema ulicama 2-21, 3-8, 4-8, 25-6 i 25-7 i obali Kupe.
- UPU-om treba preporučiti sadnju drvoreda uz regulacijsku crtu (cijelom dužinom regulacijske crte, a između ulice i pročelja) na građevnim česticama koje graniče s ulicama 3-8 i 4-8. Za sadnju drvoreda treba koristiti autohtone biljne vrste (jasen, lipa, javor i sl.).
- UPU-om treba planirati pješačke i biciklističke staze (u pojasu ulice i/ili zasebno) i tako utvrditi sustav šetnica i biciklističkih staza koje će povezivati prostor u obuhvatu UPU-a s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Zoološki i botanički vrt i dr.).

(12) UPU "Banija - centar":

- Prostorno plansko rješenje treba izraditi u skladu s konzervatorskom posebnom stručnom podlogom koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.

(...)

- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema pruzi i ulicama 1-9, 3-9, 25-4, 25-5 i 37-1.
- UPU-om treba preporučiti sadnju drvoreda uz regulacijsku crtu (cijelom dužinom regulacijske crte, a između ulice i pročelja) na građevnim česticama koje graniče s ulicama 1-9, 3-9, 25-4, 25-5 i 37-1 (ako to omogućuje konzervatorska posebna stručna podloga). Za sadnju drvoreda treba koristiti autohtone biljne vrste (jasen, lipa, javor i sl.).

(13) UPU "Dubovac - Kupa":

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
 - hortikulturnoj (pejsažnoj) - koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja postojećih i mogućih novih zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti planiranju šetnica s drvoredima uz obalu Kupe.
 - prometnoj - koja treba utvrditi mogućnost gradnje novih stambenih ulica i promjene načina korištenja postojećih ulica te da li postoji potreba i mogućnost gradnje javnih parkirališta i/ili garaža.
- Preporuča se prostorno plansko rješenje temeljiti na podacima dobivenim anketiranjem raznih vlasnika i korisnika prostora (zbog složenih vlasničkih odnosa) te gradskim potrebama.

(...)

- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema Kupi, ulicama 1-10, 2-7, 5-6 i 18-1 te stambenim ulicama koje će biti planirane UPU-om.
- UPU-om treba planirati šetnice s drvoredima uz obalu Kupe kad god je to moguće.

(...)

(22) UPU "Gaza - Kupa"

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na hortikulturnoj (pejsažnoj) posebnoj stručnoj podlozi koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja postojećih i mogućih novih zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti planiranju perivojnog trga, dječjih igrališta te kupališta i šetnica s drvoredima uz obalu Kupe.
- UPU-om treba afirmirati grad na rijeci Kupi te prostorno oblikovati rub grada prema planiranom zoološkom i botaničkom vrtu te prema ulici 2-20 koja spaja izlaz s autoceste s Gazom i Koranom.
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema obali Kupe, ulici 2-20 i zoološkom i botaničkom vrtu.
- UPU-om treba planirati kupalište i šetnicu s drvoredima (biljne vrste primjerene obalnim staništima i karlovačkoj tradiciji - jablan, jasen, platana) na obali Kupe.
- UPU-om treba planirati perivojni trg te jedno ili više dječjih igrališta.
- UPU-om treba planirati pješačke i biciklističke staze (u pojasu ulice i/ili zasebno) i tako utvrditi sustav šetnica i biciklističkih staza koje će povezivati prostore u obuhvatu UPU-a (obavezno obalu Kupe i perivojni trg) s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Zoološki i botanički vrt i dr.).

(24) UPU "Gaza - centar":

- Prostorno plansko rješenje treba izraditi u skladu s sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - urbanističko-arhitektonskoj - koja treba ponuditi vrstan i prepoznatljiv novi identitet grada sjeveroistočno od "Zvijezde", a treba biti pribavljena provedbom urbanističko-arhitektonskog natječaja.
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
- UPU-om treba osigurati promjenu korištenja radi poboljšanja funkcionalnosti poslovnog kruga tvrtke "Autotransport Karlovac" d.d. nakon njenog premještanja (iseljenja).
- UPU-om treba na perivojnim i pejsažnim površinama (Z1 i Z2) treba planirati urbanističko-perivojnu os između "Zvijezde" i rijeke Korane koja je svojevrsni nastavak modernističke osi u suprotnom jugozapadnom smjeru (prema Luščiću). Urbanističko-perivojna os treba sadržavati perivoje i perivojne trgovje duž osi (u širini predviđenoj ovim Planom) te drvoreda sa stablima velikih krošnji (preporučaju se platane). Urbanističko-perivojna os treba biti afirmirana vrsno oblikovanim pročeljima zgrada koje će biti građene na njenom rubu.
- UPU-om treba omogućiti gradnju podzemne garaže ispod maksimalno 25% površine urbanističko-perivojne osi te zabraniti gradnju parkirališta i ulaza u podzemne garaže na površini urbanističko-perivojne osi.
- UPU-om treba utvrditi obvezu osiguravanja potrebnog broj PGM u pravilu na vlastitoj građevnoj čestici na način da parkirališta ne budu vizualno upadljiva (npr. gradnjom podzemnih garaža).
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema ulici 2-19.

- UPU-om treba planirati pješačke i biciklističke staze (u pojasu ulice i/ili zasebno) i tako utvrditi sustav šetnica i biciklističkih staza koje će povezivati prostor u obuhvatu UPU-a s u prostorom u obuhvatu UPU-ova "Gaza - sjever" i "Gaza - jug" te s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Korana, Zvijezda i dr.).
- UPU treba posebnu pažnju posvetiti zonama vodozaštite.

(25) UPU "Gaza - jug":

- Prostorno plansko rješenje treba izraditi u skladu s sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - urbanističko-arhitektonskoj - koja treba ponuditi vrstan i prepoznatljiv novi identitet grada istočno od "Zvijezde", a treba biti pribavljena provedbom urbanističko-arhitektonskog natječaja.
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
- UPU-om treba planirati samo površine javne i društvene namjene i površine perivojne i pejzažne namjene.
- UPU-om treba funkcionalno povezati postojeće javne i društvene zgrade s javnim i društvenim zgradama koje će biti planirane UPU-om.
- UPU-om treba utvrditi obvezu da se na građevnim česticama javne i društvene namjene uredi veći perivoji i/ili perivojni trgovi s većim brojem stabala primjerenih nizinskim krajolicima te vanjski prostori za boravak.
- UPU-om treba utvrditi obvezu osiguravanja potrebnog broj PGM u pravilu na vlastitoj građevnoj čestici na način da parkirališta ne budu vizualno upadljiva (npr. gradnjom podzemnih garaža).
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema ulici 2-19.
- UPU-om treba planirati pješačke i biciklističke staze (u pojasu ulice i/ili zasebno) i tako utvrditi sustav šetnica i biciklističkih staza koje će povezivati prostor u obuhvatu UPU-a s urbanističko-perivojnom osi u obuhvatu UPU-a "Gaza - centar" te okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Korana, Zvijezda i dr.).
- UPU treba posebnu pažnju posvetiti zonama vodozaštite.

(26) UPU "ŠRC Korana":

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - urbanističko-arhitektonskoj - koja treba cjelovito (oblikovno i funkcionalno) sagledati prostor športsko-rekreativnog centra kao prostora jugoistočno od Korane, a treba biti pribavljena provedbom urbanističko-arhitektonskog natječaja.
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
 - hortikulturnoj (pejzažnoj) - koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti planiranju kupališta na obali Korane i održavanju autohtonih obilježja koranske doline.
- UPU-om treba, između ostalog, planirati gradnju restorana, wellnesa ili slične zgrade, smještajnih zgrada višeg standarda za cca 50 osoba (hotel, hostel ili bungalovi), otvorenih sportskih terena i kupališta s dječjim igralištem te uređenje kupališta bez gradnje zgrada.
- UPU-om treba u sjevernom dijelu planirati gradnju građevina koje svojom visinom i tlocrtnom veličinom neće narušavati koranske vidike s lijeve (sjeverne) obale Korane. Visoke građevine (športske dvorane i sl.) treba smjestiti u južni dio odnosno u produžetku postojećega stadiona i igrališta (istočno od stadiona i igrališta).
- UPU-om treba na obali Korane planirati sadnju autohtonih biljnih vrsta (jablana te drveća nizinskih krajolika i obalnih staništa - jasena, vrbe, topole).
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju ograda (poželjna je uporaba biljaka - puzavice, živice i sl.) i pročelja prema Korani.
- UPU-om treba planirati pješačke i biciklističke staze (u pojasu ulice i/ili zasebno) i tako utvrditi sustav šetnica i biciklističkih staza koje će međusobno povezivati prostore u obuhvatu UPU-a te prostor u obuhvatu UPU-a s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Zvijezda i dr.).

(27) UPU "Zvijezda":

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - prometnoj studiji "Unapređenje regulacije prometnih tokova i parkiranja u zaštićenoj povijesnoj cjelini Grada Karlovca - Zvijezdi" koju je u studenom 2007.g. izradila tvrtka Prometis d.o.o. iz Zagreba ili novoj prometnoj stručnoj podlozi - koja treba riješiti promet u kretanju smanjenjem tranzitnog i ostalog kolnog prometa na najmanju moguću mjeru, promet u mirovanju osiguravanjem podzemnih garaža, opskrbu poslovnih subjekata, omogućiti povećanje pješačkih površina i njihovo povezivanje s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Korana, Kupa i dr.) te dobiti pozitivno mišljenje tijela nadležnog za kulturna dobra (Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Karlovcu).
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
 - hortikulturnoj (pejzažnoj) - koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja postojećih i mogućih novih zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti grabištu "Zvijezde", perivojima (Promenada, Laubica) i drvoredima.
 - demografsko-sociološkoj - koja treba predložiti načine demografske obnove i povratka stanovništva.
- UPU-om treba afirmirati "Zvijezdu" kao centar grada s povijesnim urbanim vrijednostima.
- UPU-om treba osigurati obnovu "Zvijezde" (urbanističku, arhitektonsku, demografsku, kulturnu, prometnu i sl.) te omogućiti povratak stanovništva i uvođenje aktivnosti koje neće ugrožavati kulturna dobra već ih unaprjeđivati na suvremen i aktivan način.
- UPU-om treba utvrditi sustav postojećih i planiranih šetnica (gradskih i perivojnih) te ih povezati s okolnim gradskim prostorima i važnim gradskim ambijentima (Korana, Kupa i dr.).

- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti rekonstrukciji bedema i šančeva Zvijezde, uređenju Trga bana J. Jelačića i gradnji centralne garaže ispod njega, popunjavanju i dovršavanju povijesnih blokova Zvijezde i interpolacijama u povijesnim blokovima Zvijezde (za što je ovim Planom utvrđena obveza provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja) te uređenju trgova i pješačkih površina s pripadajućom urbanom opremom (za što UPU-om treba utvrditi obvezu provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja).

(28) UPU "Zvijezda-Kupa":

- Prostorno plansko rješenje treba temeljiti na sljedećim posebnim stručnim podlogama:
 - konzervatorskoj - koja treba utvrditi konzervatorske uvjete i smjernice te mjere zaštite kulturnih dobara.
 - hortikulturnoj (pejsažnoj) - koja treba utvrditi mjere zaštite, obnove i uređenja postojećih i mogućih novih zelenih površina te posebnu pažnju posvetiti planiranju šetnica s drvoredima uz obalu Kupe.
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti oblikovanju pročelja prema Kupi, ulicama 1-10, 3-10, 3-11 i 18-1 te stambenim ulicama koje će biti planirane UPU-om.
- UPU-om treba planirati šetnice s drvoredima uz obalu Kupe kad god je to moguće.
- UPU-om treba posebnu pažnju posvetiti interpolacijama u bloku na desnoj obali Kupe (na Obali Vladimira Mažuranića između Vitezovićeve ulice i brze ceste, zatvaranje bloka uz kupski most na desnoj obali Kupe - Gajeva ulica, Jarnevićeve ulica i Domagojeva ulica te uređenje trga M. Šuflyja), za što je ovim Planom utvrđena obveza provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja.
- UPU-om treba detaljnije odrediti program gradnje planirane riječne luke.

(30) UPU "Korana":

- UPU-om treba utvrditi sustav prometne (kolne, pješačke i biciklističke) i komunalne infrastrukture koji će omogućiti gradnju na neizgrađenom građevinskom području te povezati površine u obuhvatu UPU-a s perivojnim i pejsažnim površinama (Z) i površinama sportsko-rekreacijske namjene (R) u i van obuhvata UPU-a (na istoku i jugu).

Tema: VODNE POVRŠINE

Članak PPUG – Članak 161.

(1) Vode i vodno dobro su određeni kao vodotoci, jezera, akumulacije i retencije, uređeni i neuređeni inundacijski pojas, te ostale površine koje čine vodno dobro.

(2) Površine pod vodom su površine rijeka, stajaćih voda i potoka, održavati će se i uređivati održavanjem režima i propisane kvalitete vode. Na tekućim i stajaćim vodama i u njihovu neposrednom okolišu treba očuvati postojeće biljne i životinjske vrste. Prostori uz površine pod vodom na osobito vrijednim područjima dodatno se pejsažno uređuju.

(3) Površine povremeno pod vodom obuhvaćaju odteretne kanale, uređene i neuređene inundacije rijeka, retencije, kanale i druge površine koje čine vodno dobro. Te se površine mogu koristiti kao parkovne površine, površine za sportske i rekreativne aktivnosti, odnosno kao infrastrukturno i sadržajno uređen prostor neposredno povezan s vodom (kupališta, tuševi, kabine, sanitarni uređaji, tribine za vodene sportove, pješačke, biciklističke i trim staze, šetnice, uređena otvorena sportska igrališta i sl.).

(4) Vode i vodno dobro unutar građevinskog područja naselja održavat će se i uređivati kao dio cjelovitog uređivanja prostora tako da se osigura primjeren vodni režim, propisana kvaliteta i zaštita voda, te zaštita od njihova štetnog djelovanja.

(5) Manje vodne površine mogu se formirati u okviru uređenja javnih zelenih površina.

(6) Korita i tok potoka i jezera sačuvat će se, u pravilu, u prirodnom obliku sukladno krajobraznim osobitostima prostora kao posebno vrijedna vodena staništa naselja.

(7) Vodotoci na prostoru Grada su u pravilu otvoreni. Njihovo zatvaranje zbog prostornih razloga određuje se prostornim planovima užih područja, odnosno lokacijskim dozvolama.

(8) Prilikom rezervacije prostora za gradnju moraju se urediti postojeći vodotoci, posebno bujičnih voda

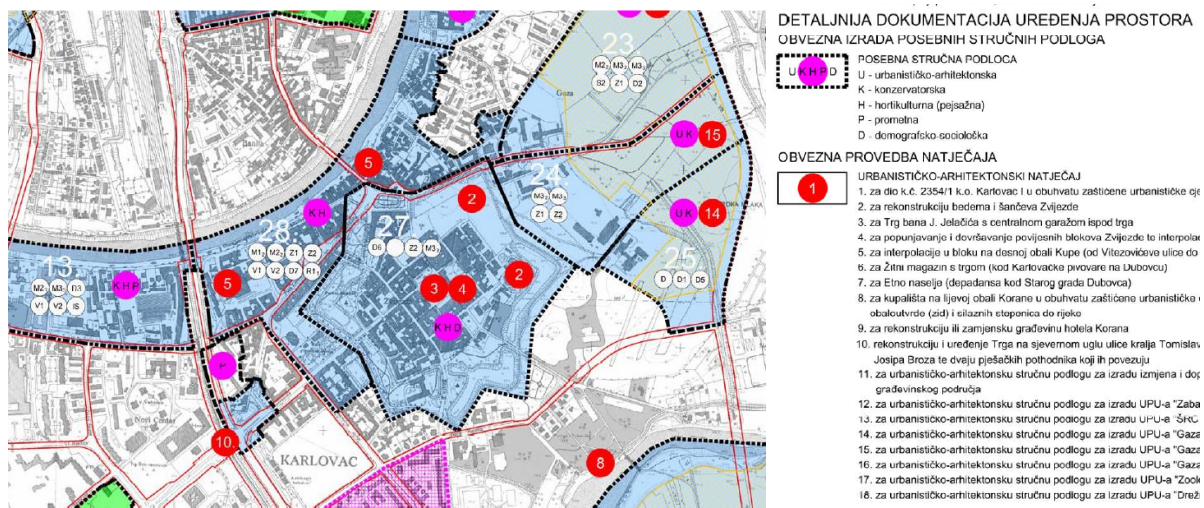
GUP – Članak 19.

(1) Vodne površine su površine rijeka Kupe, Korane i Mrežnice. Planirane su dvije vrste vodnih površina: površine pod vodom (V1) i površine povremeno pod vodom (V2).

(2) Na vodnim površinama nije dozvoljena gradnja novih građevina, osim građevina sustava zaštite od štetnog djelovanja voda, sportsko rekreacijskih građevina, kupališta i građevina infrastrukturnih sustava uz uvjete nadležnog tijela (Hrvatskih voda).

(3) Površine povremeno pod vodom obuhvaćaju odteretne kanale, uređene i neuređene inundacije rijeka, retencije, kanale i druge površine koje čine vodno dobro. Te se površine mogu koristiti kao parkovne površine, površine za sportske i rekreativne aktivnosti, odnosno kao infrastrukturno i sadržajno uređen prostor neposredno povezan s vodom (kupališta, tuševi, kabine, sanitarni uređaji, tribine za vodene sportove, pješačke, biciklističke i trim staze, šetnice, uređena otvorena sportska igrališta i sl.).

(4) Točna granica između vodnih površina i susjednih površina drugih namjena utvrđuje se na temelju katastarskog plana ili odgovarajuće posebne geodetske podloge, odnosno u skladu sa projektom dokumentacijom za zahvate koji su obuhvaćeni Projektom zaštite od poplava u slivu rijeke Kupe, a koji se provodi u skladu sa važećim Zakonom o Projektu zaštite od poplava u slivu rijeke Kupe.

Slika 9. GUP, izvadak iz karte 4.4. Obveza izrade dokumenata uređenja prostora (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000)

ZAKLJUČAK

Prostorni plan uređenja Grada Karlovca (PPUG) i Generalni urbanistički plan grada Karlovca (GUP) sadrže mjere zaštite kulturne baštine koje su međusobno kompatibilne (i u većoj mjeri identične) i preuzete iz konzervatorskih podloga, s tim da PPUG dodatno obrađuje i temu etnološke (tj. etnografske graditeljske) baštine, a GUP detaljnije obrađuje teme povijesnih graditeljskih cjelina i povijesnih komunikacija.

Primjetno je da Generalni urbanistički plan grada Karlovca (GUP) obuhvaća elemente krajobraza u bitno većoj mjeri no što je to uobičajeno kod danas važećih generalnih urbanističkih planova. Posebno se ističu smjernice za izradu brojnih novih, odnosno izmjena i dopuna postojećih, urbanističkih planova uređenja (UPU-a, 41 novi plan i 1 izmjena/dopuna), detaljnih planova uređenja (DPU-a, 4 nova plana i 4 izmjene/dopune) te provedbenih urbanističkih planova (PUP-ova, 3 izmjene/dopune). U tim smjericama daleko prevladavaju mjere za očuvanje krajobraza, a vrijedi istaknuti da je za 11 planova propisana obveza izrade krajobraznih stručnih podloga, a za 7 planova propisana izrada konzervatorskih stručnih podloga. **Neki od navedenih planova nisu vezani uz kulturnu baštinu grada Karlovca, pa ih se u ovim odredbama briše.**

Navedene mjere predstavljaju kvalitetan temelj za razmatranje i definiranje sustava zaštite kulturne baštine i krajobraznih vrijednosti. Budući da je jedan od zadataka IV. izmjena i dopuna GUP-a preispitivanje obveze izrade stručnih podloga i detaljnijih planova, glavni izazov će predstavljati eventualna integracija dijela ovih odredbi kao provedbenih u sam GUP, jer neke od navedenih provedbenih odredbi više nisu aktualne i ne može se ih se direktno prevesti u nove odredbe.

2.2. Pregled povijesno-prostornog razvoja prostora Grada Karlovca

Slika 10. S lijeva na desno: topografske karte XVIII., XIX. i XX. st, izvori: Mapiere, DGU

O povijesnom razvoju Karlovca pisalo se mnogo, pogotovo o užem gradskom središtu, a najopsežnije od novijih sintetskih tekstova može se naći u elaboratu *Studija graditeljskih obilježja s konzervatorskom dokumentacijom za potrebe izrade Urbanističkog plana uređenja (UPU) „Zvijezde“ u Karlovcu* (APE, 2014.-2017., str. 14-37 opći dio, str. 38-60 obrambeni sustav, autorice Matanić, A. i Metež, Lj.).

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku dokumentaciju 2005./2007. i Konzervatorsku podlogu 2009. (označen crvenom bojom), s manjim intervencijama odnosno dopunama (označenim plavom bojom):

Područje obuhvata PPUGK, unutar administrativnih granica Grada Karlovca, nalazi se na izuzetno važnom prostoru u arheološkom i povijesnom smislu. Nažalost, nedovoljna istraženost onemogućava nas u iznošenju kontinuiranog vremenskog slijeda od prapovijesti do suvremenih razdoblja.

Razdoblje starijeg i mlađeg kamenog doba, te eneolitičko razdoblje na ovim prostorima nije u cijelosti poznato što je posljedica nedovoljne istraženosti.

Na lokalitetu Gradac-Orlovac najvjerojatnije postoje eneolitički kulturni slojevi, no to nije u potpunosti definirano. Kasnija prapovijesna razdoblja (brončano i željezno doba) predstavljena su s više lokaliteta (Gradac-Orlovac, Dubovac) i tada već možemo lučiti etnički diferencirana ilirska plemena, koja na području današnjeg grada pripadaju najvjerojatnije Kolopijanima koji su imali centralnu ulogu na ovim prostorima.

Kada rimske legije pod vodstvom Oktavijana (35-33pr.kr. – kasnije cara Augusta) kreću u osvajanje unutrašnjosti ilirskog područja s ciljem osvajanja Siska, vrši se romanizacija domaćeg stanovništva o čemu svjedoče i nalazi iz doba antike (Karlovac-Kaštel, Karlovac-Jelsa, Karlovac-Drežnik, Dubovac). Rimskim osvajanjem područje ulazi u sklop provincije Ilirije, a nakon 10. god. posl. kr. u rubna granična područja provincije Panonije. O kontinuitetu naseljenosti i riječnim komunikacijskim značajkama svjedoče nalazi iz okolice Kamenskog (Cvitak brdo – Kupa – Dubovac – Jelsa). Premda o postojanju rimskih cesta na ovom prostoru nema tragova, pojedini autori na položaju Dubovca smještaju veće rimsko naselje, za što

nema direktnih dokaza. Međutim geostrateški položaj Dubovca ukazuje na prirodnu komunikaciju prema sjeveru preko Ozlja i Žumberka.

Kroz rani srednji vijek razna barbarska plemena (Huni 4.st. i Langobardi u 5. i 6. st. Avari 6. st.) pustoše ove krajeve, da bi se početkom 7.st. Slaveni trajnije naseljavali, a prve tragove slavenske kulture imamo na prostoru Starog grada Ozlja. Rano srednjovjekovno razdoblje označeno je ratovima između franačkih markgrofova i domicilnog stanovništva pod vodstvom kneza Ljudevita Posavskog, ali nije moguće spoznati (osim slučajnih nalaza – mač, koplje, kod Belaja) sudjelovanje plemenskih općina na ovom prostoru.

Pogibijom Petra Svačića, posljednjeg hrvatskog kralja na Gvozdu 1097. Hrvatska dolazi pod vlast Ugarske krune, a od 1102.g. s njom je u personalnoj uniji. Umjesto dotadašnjeg rodovskog uređenja Arpadovići uvode feudalne odnose, a državni teritorij prema ugarskom uzoru organizira se u županije.

Svjetojnom podjelom u doba rane feudalizacije prostor današnjeg grada potpada pod županijsko upravno područje plemenske župe Goričke. Mjesne starješine vode upravu i sudstvo o čemu svjedoče pisani podaci. Tako su zabilježena „Spravišća – plemenitog naroda“ plemićke općine Dubovac, Otoka – Mekušje, Orla – Orlica kod crkve sv. Jakova na Gazi, što ukazuje na kontinuitet života i privređivanja na ovom prostoru.

U kasnom srednjem vijeku javljaju se utvrđena naselja (stari gradovi) uvjetovani feudalnim uređenjem, a slabljenjem kraljevske vlasti posjedi prelaze u ruke sve moćnijih svjetovnih i crkvenih feudalaca (npr. Zudara, Severšćica, Frankopana, Zrinskih).

Osim dubovačkog vlastelinstva sa srednjovjekovnom utvrdom (danas prezentiran u tragovima na Dubovcu i Budimu), te Novigradskog (Stari grad Novigrad), s posjedima na sjeverozapadnom potezu uz rijeku Kupu, javlja se i niz manjih, sa utvrđenim gradovima, ali iz kasnijih razdoblja. Sjeverno, na lijevoj obali Kupe spominje se vlastelinstvo Hrnetić i Kaštel, te južno Švaračko i Turanjsko vlastelinstvo.

Uz stare gradove javljaju se manja naselja, a stanovništvo se osim poljoprivredom bavi i svim pratećim neophodnim djelatnostima u organizaciji tadašnjeg života, koristeći kopnene i riječne komunikacijske pogodnosti. Stoga od 14. do 16. st. Područje Dubovca zbog plovnosti rijeke Kupe poprima status trgovišta, a spominju se i sela Jelsa, Zagrad i Gaza koja potpada pod trgovište Dubovac.

U pogledu crkvenog ustrojstva područje prostor današnjeg grada bilo je od 12.st. u sustavu Zagrebačke biskupije budući da se osnivanje župe javlja u formiranom naselju koje ujedno postaje i duhovno sjedište. Stoga popisi župa iz 1334.g. te 1501.g. spominju crkvu sv. Jakova u Otoku (Gornje Mekušje), sv. Martina u Hrnetiću i sv. Mihajla na Dubovcu.

Sve češći prodori Turaka prema sjeverozapadu hrvatskog teritorija u 15. i 16.st. (poraz hrvatske vojske 1493.g. na Krbavskom polju, ugarsko-hrvatske vojske 1526.god. na Mohačkom polju), neodlučnost kršćanskih država oko jedinstva obrane, te česti upadi turskih pljačkaških četa, mijenjaju sliku naseljenosti pustošenjem vlastelinskih posjeda (npr. podgrađe Dubovca). Tek izborom Habzburgovca Ferdinanda za kralja 1527. godine u Cetingradu započinje sustavna obrana donjoaustrijskih pokrajina od upada Turaka, osnivanjem Vojne Krajine (tj. trajne vojne institucije potčinjene Ratnom vijeću u Grazu), izuzetu ispod vlasti bana i Hrvatskog sabora. Obuhvaćala je područje od mora do desne obale

Kupe. Područje obrane lijeve obale Kupe do Ivanić grada potpadalo je pod Bansku krajinu sa sjedištem u Zagrebu (od tada potječe toponim gradskog naselja Banija).

Kada je 1578.godine u Brucku na Muri car Rudolf II predao na upravu Vojnu krajinu Karlu II Štajerskom, određeno je mjesto i vrijeme gradnje tvrđave, prozване po njegovom osnivaču - Karlovac. Strategija obrane i prirodni reljef sutoka četiri rijeke, kao i blizina utvrđenih gradova (Dubovac, Ozalj, Ribnik, Belaj, Barilović) uvjetovali su da se u gornjem toku rijeke Kupe izgradi suvremena obrambena tvrđava koja će ujedno biti centralno vojno sjedište Karlovačkog generalata.

Gradnja je započela 13.VII.1579. godine prema već ranije osmišljenom modelu planiranog «idealnog» renesansnog grada. Na čelu građevne komisije bio je [Franz Poppendorf](#), a gradnju su vodili [glavni inženjer Giuseppe Vintana](#), [majstor graditelj Martin Gambon](#), [njegov pomoćnik građevinski poslovođa \(palir\) Bianchini](#) i [vrhovni blagajnik Langemahtel](#). [Pretpostavlja se da je za idejno rješenje zaslužan Sallusti Peruzzi, jedan od Vintaninih prethodnika na mjestu superintendanta za fortifikacije Slavonske i Hrvatske granice.](#)

Šesterokrakog oblika sa zemljanim nasipima prilagođenim obrambenim sustavima onovremene ratne tehnike, centralnim trgom s vojnim i vjerskim sadržajima, ortogonalnim rasporedom ulica, predstavljala je najznačajniji [obrambeni građevni pothvat renesansnog razdoblja u Hrvatskoj](#). Već 1581. godine car Rudolf II izdaje privilegije za grad Karlovac u kojima se dozvoljava nasljedno pravo na gradnju kuća unutar tvrđave, te određuju godišnji i tjedni sajmovi.

Zabranjuje se gradnja kuća i uređivanje vrtova izvan fortifikacijskog sustava. Ovim povlasticama potiče se obrtnički i trgovački život grada. Iste godine započinje proširenje zemljanog obrambenog sustava na sjeveroistočnoj strani do Kupe, gradnja mosta preko rijeke Kupe a jača i trgovačka veza s Bansom Hrvatskom. Gradi se most i obrambena građevina Turanj na Korani. Na sjeverozapadnom području grada Karlovca nastavlja se razvoj feudalnog sustava (ukidaju se sajmovi pod Dubovcem i premještaju u Ozalj).

Nakon mira u Žitvi 1606.g. (kada se učvršćuju granice prema Turskoj) hrvatski su staleži smatrali da se područje Vojne krajine može vratiti pod civilnu upravu pri čemu su se za integraciju prostora zalagale dvije najmoćnije porodice – Frankopani i Zrinjski.

Pobunom protiv carskog apsolutizma i pogubljenjem Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana 1671.godine, njihovim zaplijenjenim i opljačkanim posjedima raspolagala je Carska Komora pa je znatan dio graditeljske baštine doživjelo još veće destrukcije (dvorac Švarča temeljito srušen i opljačkan, Stari grad Dubovac opljačkan i u njemu smještena vojna posada).

Slabljenjem turske opasnosti nakon mira u Sremskim Karlovcima 1699.g. postupno se stabiliziraju politika i gospodarstvo što čini preduvjet za opću graditeljsku i trgovačku obnovu. Osim plovnosti rijeke Kupe koja utječe na razvoj podgrađa Giza (naziv po gazu lađe), unutar još uvijek fortifikacijskog sustava i izgradnjom cestovne poveznice u smjeru svjever-jug (Karolina 1727.g.) te trgovačke i poštanske ceste koja povezuje Karlovac i Senj (Jozefina 1776.g.) kao i povlastice Josipa II. koje proistječu iz Povelje slobodnog i kraljevskog grada, rezultiraju snažnim graditeljskim razvojem trgovačkih kuća u podgrađu uz komunikacijske poveznice, te izgradnjom magazina uz rijeku Kupu budući da je Karlovac postao gravitacijski prostor centralne Hrvatske.

Još uvijek središnju ulogu imaju administrativna sjedišta vojnih vlasti (Karlovac) ali jačaju i manja ruralna naselja (Švarča, Dubovac, Hrnetić, Turanj) snabdjevajući poljoprivrednim proizvodima sjedište Generalata.

Razvoj obrta i trgovine utječe na baroknu graditeljsku obnovu unutar fortifikacijskog sustava Karlovca kao i na obnovu srednjovjekovnih i gradnju novih sakralnih građevina i samostana (npr. crkva Majke Božje Snježne, sv. Barbara, sv. Tri kralja, sv. Nikole, samostanskog kompleksa s gimnazijom i crkvom Presvetog Trojstva, sv. Martina u Hrnetiću).

Promjena političkih prilika Napoleonskim ratovima i ulaskom Karlovca u sustav provincije Ilirije nije kočila razvoj prostora današnjeg grada, već naprotiv, rezultirala gradnjom onovremene najsuvremenije komunikacijske poveznice Karlovca s Rijekom tzv. Lujzinske ceste (1833-1842.). Ona je bila glavna poveznica jadranskog i panonskog prostora sve do početka gradnje željeznice 1865-1873.godine. Odredila je izgradnju cestovnih naselja (Dubovac, Švarča, Rakovac), a od sredine 19. st. i pod utjecajem industrijalizacije povijesna trgovišta pretvaraju se u industrijske četvrti (Dubovac – pivovara, tvornica štapova, Turanj, Rakovac – Mustad) ili pak niču nove (Hrnetić, Banija, Švarča, Ilovac).

Vojna krajina u 2. polovici 19.st. postaje anakronizam i kočnica ekonomskog razvitka, a razvojačenje i ukidanje Vojne krajine 1881.godine te pripojenje hrvatskom državnom teritoriju u okviru Austro-Ugarske Monarhije omogućava širenje grada Karlovca i povezivanje gradskog područja u cjelovitu teritorijalnu i upravnu cjelinu.

Stoga se pod kraj 19.st. ruše mostovi (tzv. Gradska vrata) i grad se otvara prema izvangradskim naseljima, a početkom 20.st. tvrđava dolazi pod gradsku upravu. Godine 1902. gradu su pripojene veće seoske općine Banija i Švarča.

Zahvaljujući «Društvu za poljepšanje grada» do danas je ostala kontura vanjskog fortifikacijskog sustava, povijesnih komunikacija i parkovnih površina, a na jugoistočnom dijelu grada uz Koranu Karlovac dobiva prvu osmišljenu rekreacijsku zonu.

Prva usvojena regulatorna osnova iz 1905. godine koja je bila odobrena od Kraljevske Zemaljske vlade sa ciljem povezivanja prigradskih naselja s gradom nije sprovedena, budući da nije uvažavala postojeću građevnu strukturu i komunikacijske pravce a predviđeni sadržaji nisu omogućili brži ekonomski razvoj grada.

Zbog geostrateškog položaja Karlovca i Prvi svjetski rat (1914-1918.godine) i Drugi svjetski rat od (1941. do 1945. godine) uvjetovali su da Karlovac ostane i dalje značajno vojno središte te se izvan Zvijezde grade nove vojarnje (Domobrankska vojarna, Logorište, Mekušje, Turanj, Luščić).

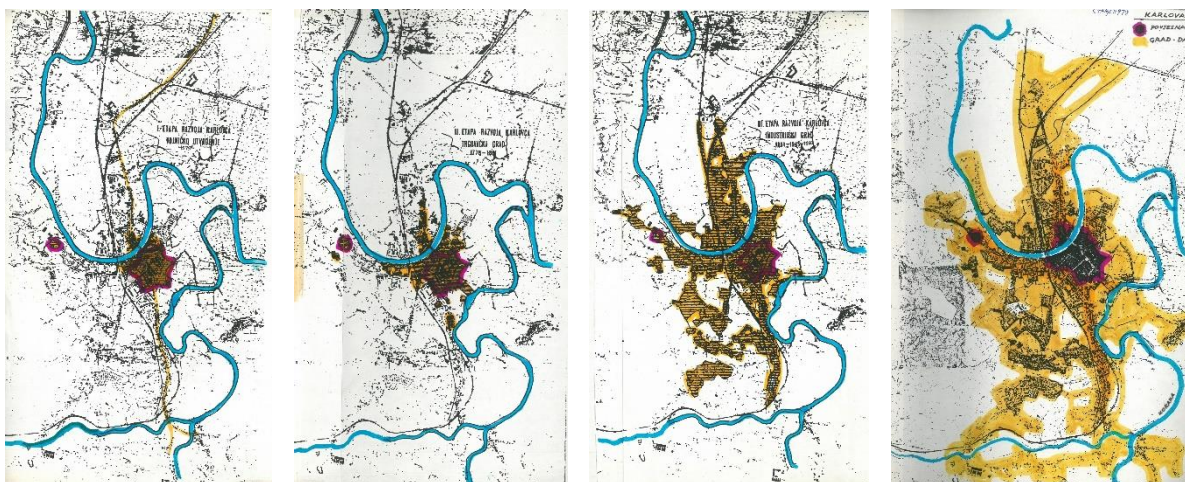
Raspadom Austrougarske monarhije poslije I. svjetskog rata uslijed političkih i gospodarskih društvenih promjena započinje proces depopulacije, a seosko se stanovništvo usmjerava prema većim industrijskim i administrativnim središtima što se ogleda u probijanju nove ceste u grad Karlovac, s ciljem povezivanja sela Mekušje s gradom (tzv. Ruski put). Javlja se potreba da se izradi nova regulatorna osnova 1924. godine sa ciljem povezivanja prigradskih naselja s gradom, uvažavajući „higijenske, estetske i tehničke zahtjeve i pitanja i da traži misaoni kompromis između često protivnih ovih zahtjeva“.

Od 1925.godine postupno se nasipavaju kurtine i grade dvokatnice na obodima Zvijezde. Izgrađuje se naselje «vila» prema Korani. Urbaniziraju se potezi između Domobrankske ulice i

Zvijezde, kao i ulice P. Zrinjskog prema Kupi. Urbanizira se obrtničko naselje Dubovac između Primorske ulice i Marmontove aleje, potez uz Žorovicu i na Borlinu, te se gradi radničko naselje na Baniji, Drežniku i Kaštel Hrnetiću, uz tvorničke i željezničke komplekse. [U šancu Zvijezde uz nekadašnji Koruški bastion 1939.-1945. gradi se zgrada današnje Tehničke škole.](#)

Poslije Drugog svjetskog rata, Karlovac se [ubrzano](#) urbanizira, te se prema potrebama grade nova industrijska naselja (naselje Švarča), i nova administrativno kulturna središta – Grabrik – Luščić – [Novi centar](#), a nova gradnja mijenja sliku povijesnih naselja i ambijenata.

[Važnost Karlovca kao prometnog čvorišta ponovno jača kroz 20. i 21. stoljeće izgradnjom odnosno modernizacijom glavnih državnih prometnica: autoceste, pruge i glavne državne ceste, koje sve prolaze gradskim tkivom utječući na vizure i funkcionalnu organizaciju grada.](#)

Slika 11. Pregled etapa razvoja; I. etapa – Vojničko utvrđenje (1579.), II. etapa – Trgovački grad (1778. – 1861.), III. etapa – Industrijski grad (1861 – 1960.), Grad Karlovac – stanje (1979.), izvor: Karlovac-Studija regulacije prometa u „Zvijezdi“, Zagreb, 1979.

2.2.1. Osnovna obilježja, posebnosti i značaj područja Grada Karlovca u širem prostoru Karlovačke županije

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku dokumentaciju 2005./2007. i Konzervatorsku podlogu 2009. i predlaže se da i dalje ostaje u novoj studiji [\(s manjim izmjenama označenim plavom bojom\).](#)

Prirodne i krajobrazne osobine karlovačkog prostora posljedica su njezina položaja na dodiru dviju geografskih regija Panonske i Gorske Hrvatske. Sjeverozapadni, južni i jugoistočni dio brežuljkaste je konfiguracije, dok su sjeverni i istočni dio plodne riječne doline.

*Osim prirodnih osobina na identitet prostora snažno utječu i kulturni elementi, te važnost prostora u prometnom povezivanju srednjeg Podunavlja s Primorsko-goranskim područjem. Na ovom prostoru susrećemo tip **organski stvorenog kulturnog krajolika**, s osnovnim obilježjem ruralnih naselja. To su manja naselja aluvijalne ravnice Karlovačkog pokuplja, smještena uz veće agrarne površine, na manjim uzvišenjima sigurnim od poplava, te mala naselja zaseočnog tipa raštrkana po obroncima gorskog dijela regije. Zadnjih desetljeća*

naselja mijenjaju svoje izvorne oblike poprimajući izduženu, linijsku formu koja prati smjer prometnice.

*Jedino u užem prostoru grada Karlovca izvorno je povijesno uvjetovani **urbani krajolik** nastao planski za potrebe obrane.*

2.2.2. Povijesne komunikacije

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku dokumentaciju 2005./2007. i Konzervatorsku podlogu 2009. te fotografijama iz aktualne fotodokumentacije, s manjim dopunama ([označenim plavom bojom](#)).

Prostorom Grada prolaze važne prometne komunikacije Zagreb-Karlovac, Jozefinska cesta, Lujizinska cesta, Karolina, te željezničke pruge Zagreb – Rijeka, Zagreb - Split i Karlovac – Sisak i auto ceste za Zagreb, Rijeku i Split.

Za razvoj naselja i zaseoka okolice grada Karlovca pa i samog povijesnog centra Karlovca, značajni su povijesni pravci koji su od starog vijeka do današnjih dana povezivali veća naselja okolice s gradom Karlovcem i većim središtima (Siskom i sjeveroistočnim dijelovima) isprva plovnim putovima i cestama, a od 19.st i željeznicom, orijentiranim prema sjevernim lukama Jadranskog mora ili prema sjeverozapadnim dijelovima Habsburške monarhije.

Prve spoznaje o komunikaciji iz Rimskog razdoblja spoznajemo po nalazištima uz ili u rijeci Kupi (Kamensko-Kaštel kod Karlovca –Dubovac), u vrijeme kada se rijekama Koranom i Kupom prevozila roba do Siska.

Srednjovjekovne komunikacije isprepletene su mrežom putova povezujući značajnije vlastelinske posjede s utvrđenim gradovima (Steničnjak, Kamensko, Tušilović, Dubovac) koristeći riječne pravce i šumske putove, ali i cestovne komunikacije ranijih razdoblja. Najviše cesta vezalo je unutrašnjost s Rijekom. Jedan krak išao je preko Jaske i Dubovca, zatim dolinom Kupe do Broda i dalje za Rijeku. Kako je Dubovac bio jače trgovačko središte, srednjovjekovna cesta vodila je i prema Senju uz Mrežnicu preko Tounja na Modruš.

Turska osvajanja nakon pada Bosne 1463. počinju ugrožavati cestovni promet ljudi i robe na dotadašnjim pravcima, pa su ranije veze prema Primorju opustjele zbog stalnih opasnosti od upada i pljački turskih četa.

Slika 12. (lijevo) Marmontova aleja, povijesna Lujzinska cesta kroz četvrt Dubovac (oznaka PK 04)

Slika 13. (desno) Rijeka Kupa u Karlovcu, pogled uzvodno s Banijanskog mosta (oznaka PK 05)

U 17. st nakon mira u Srijemskim Karlovcima državne granice presjekle su tradicionalne magistralne pravce između panonskog i jadranskog prostora te se promet ponovno usmjerava vodenim tokovima Dravom, Savom i Kupom koje postaju najznačajniji trgovački magistralni pravci, a grad Karlovac s agrarnom neposrednom okolicom u 18. st. postaje najjače trgovačko središte. Kao dopuna tog sustava grade se i nove cestovne prometnice, od važnog čvorišta Karlovca prema Rijeci, Bakru i Senju (Karolina 1727, Jozefina 1770.-rekonstruirana 1833-1843.) 1750. godine Zagreb-Karlovac te najsuvremenija komunikacija koja povezuje Primorje s Karlovcem, Lujzijana (1803-1811.). Ustrojstvom vojno krajiškog sustava oživljavaju i poštanski prometni pravci - na području Slunjske pukovnije - Karovac, Švarča Kamensko Velemerić – Karlovac Vukmanić, a u kumpanijskim okruzima: Vukmanić, Skakavac, Trebinje, Tušilović, Švarča.

Tijekom 19. st. razvojem željeznice kao suvremene prijevoznike komunikacije prvenstveno je bio uvjetovan interesima austrijskog ili mađarskog kapitala. Godine 1865. gradi se odvojak Zagreb-Karlovac čime se cjelokupni robni promet nastoji usmjeriti prema Trstu, 1873. izgrađena je pruga Karlovac-Rijeka da bi 1907. god bila puštena u promet željeznička pruga Karlovac-Sisak (ne prometuje od 1991).

U 20. st. se grade ili osuvremenjuju povijesni cestovni pravci povezujući manja naselja i zaseoke s gradom Karlovcem a s ekonomskim ciljem razmjene roba i usluga. [Najveći zahvati u tom smislu zasigurno su rekonstrukcija Lujzijane nakon 1949. godine, osuvremenjenje i elektrifikacija pruge Zagreb-Rijeka 1966. godine, puštanje u promet autoceste Zagreb-Karlovac 1972. godine. i „brze ceste“ \(dijela državne ceste D1 Zagreb-Split\) kroz grad 1973. godine.](#)

[Tijekom 21. stoljeća prometna infrastruktura doživjela značajne dopune, koje su utjecale na krajolik i funkcije grada. Najznačajnija je izgradnja nastavka autoceste prema Splitu i Rijeci \(2005. godine otvorena je dionica Karlovac-Zadar-Split, a 2008. godine puštena je u promet autocesta prema Rijeci u punom profilu\), koja je vijaduktom \(mostom\) Drežnik dugačkim 2,5 km premostila dolinu rijeke Kupe između gradskih četvrti Selce i Borlin \(Drežničku dolinu s istoimenom gradskom četvrti\), temeljito promijenivši ne samo krajolik grada, nego i način na koji ga se doživljava iz 30.000 vozila, koliko ih ovuda u prosjeku svakodnevno prođe.](#)

2.2.3. Povijesna naselja, tradicijska gradnja i krajolik

Za potrebe izrade ove studije izvršena je reambulacija terena i uvid u stanje nepokretne tradicijske baštine, uzimajući u obzir stanje evidentirano i obrađeno Konzervatorskom podlogom iz 2009. godine.

Utvrđeno je slijedeće:

- općenito degradacija stanja u ruralnim prostorima i/ili nestanak mnogih pojedinačnih ranije evidentiranih građevina zbog više razloga: društveno-ekonomskih trendova, neriješenih imovinsko pravnih odnosa, ratnih razaranja, kao i diskutabilne poslijeratne obnove uz zanemarivanje izvornog modela baštine i primjena tipskih projekata,
- naglašena depopulacija i proces odumiranja pojedinih naselja,
- nemogućnost prikupljanja informacija o pojedinačnim primjerima kulturne baštine, često zbog sve manjeg broja pouzdanih kazivača, naročito starijeg stanovništva koji posjeduje opseg i kvalitetu informacija.

Naglašeno nestajanje tradicijskog graditeljstva kao najugroženijeg oblika nepokretne kulturne baštine potvrđuje važnost sustavnog rada na istraživanju, stvaranju baze podataka.

U kataloškom prikazu stanja baštine na području Grada Karlovca izvršen je odabir za detaljniju obradu manjeg broja tradicijskih zgrada ili sklopova, onih koji su i danas dobro očuvani, predstavljaju tipologiju određenog područja i daju pečat vremenu nastajanja i pečat prostoru. Neke od njih predlažu se i za trajnu zaštitu. Najzastupljeniji i najbrojniji su pojedinačni primjeri, naročito u dolini rijeke Kupe i Dobre, a vrlo malo u južnijim naseljima Tušilovića, Udbinje, Sjeničaka:

- tipološki, radi se o očuvanim okućnicama, manje pojedinačnim zgradama,
- sve su sačuvale izvorna obilježja okućnice: veličinu, organizaciju, način i materijale gradnje,
- tipovi stambenih kuća: drvene prizemnice, zidane prizemnice, drvene prizemnice sa zidanim poluukopanim podrumom, drvene prizemnice sa zidanim prizemljem, drvene katnice tipa čardaka ili kurije, te rijetko drveni hisovi/komorice,
- od gospodarskih sačuvani su uglavnom drveni sjenici, vrlo malo svinjci, te zidani sjenici, štale, kovačnice.

U sjevernim nizinskim prostorima najstarije su arhaične grupe naselja u grozdasto organiziranim zaseocima na odvojcima glavnih putova i cesta, okruženim poljoprivrednim površinama ili linijski organiziranim uz cestu, na uskim izduženim parcelama s okućnicama u prvom planu i dubokim poljoprivrednim površinama iza. S razvojem trgovine i gospodarstva počinju se uz glavne prometne pravce formirati nove prostrane okućnice, koje uz kuću, štalu i sjenik imaju i zgradu kovačnice. Stambene kuće postaju zidane katnice ožbukanih pročelja s decentnim ukrasnim detaljima. Štale su prostrane zidane prizemnice.

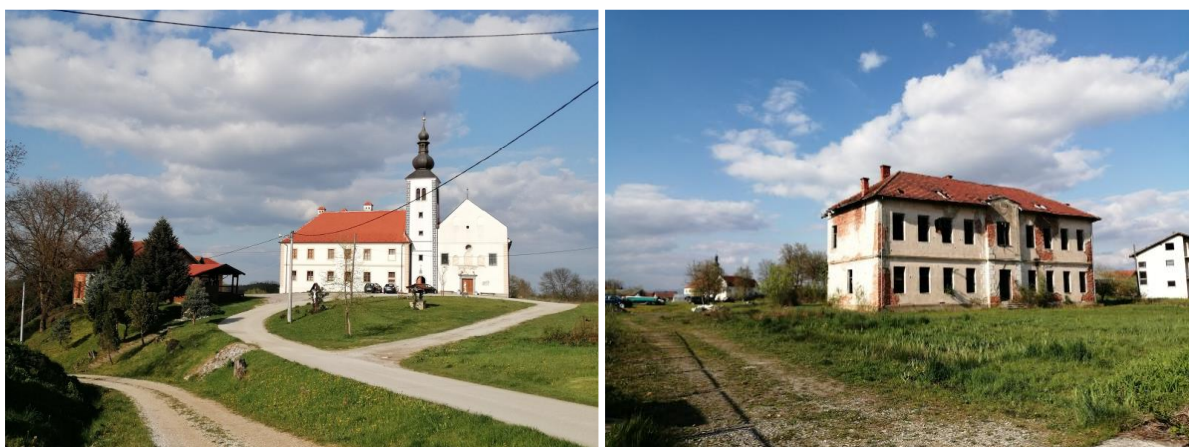
U južnim brdskim područjima okućnice i kuće grupiraju se u naseljima nastalim na povoljno orijentiranim padinama i uz pristupne putove, opet na odvojcima puta i zaosečnim formacijama. Radi se o sačuvanim pojedinačnim primjerima, uglavnom napuštenim, ali održanim, u naseljima s više ili manje vitalnosti. Uz glavni prometni i trgovački pravac nema očuvanih tradicijskih okućnica. Sačuvana je jedina okućnica krajiškog tipa u Tušiloviću koja predstavlja spoj specifične arhaične, ruralne okućnice ograđene kamenim zidom, sa stambenom prizemnicom uz cestu, izduženog tipa i visokog krovišta, trgovinom u prizemlju, zatvorenog dvorišta sa štalom i kolnicom, te drvenim sjenikom iza okućnice.

Depopulacija je prisutna u svim naseljima. U takvim okolnostima očita je njihova ugroženost i upitna budućnost. Vitalna i bogata naselja u nizinama imaju tendenciju gradnje novih stambenih i gospodarskih zgrada na mjestu stare drvene kuća ili uz nju, koja pak postaje pomoćna uz minimalno održavanje.

Posebna kategorija su mlinovi na Kupi i Dobri (Blatnica Pokupska, G. Stative, Donje Pokuplje, Brodarci) ili na potocima i rječicama u južnom dijelu (Utinja), izrazito ugroženi i izvan funkcije, bilo zbog vlasničke strukture ili sadašnjeg i budućeg planiranog režima vodotoka

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku podlogu 2009. [\(označen crvenom bojom\)](#), [s dopunama označenim plavom bojom](#) te fotografijama iz aktualne fotodokumentacije. *Smjernice zaštite* su revidirane i premještene u odgovarajuće poglavlje (4.3.1.).

KAMENSKO

Slika 14. (lijevo) Crkva Majke Božje Snježne s pavlinskim samostanom, Z-268 (oznaka SG 05)

Slika 15. (desno) Zgrada škole u Kamenskom (oznaka CG 04)

VRSTA: Nizinsko prigradsko naselje grada Karlovca, uz desnu obalu rijeke Kupe, s mrežastim prepletom ulica.

VALORIZACIJA: naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: Župna crkva Bl. Djevice Marije Snježne i pavlinski samostan (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Urbanizirani agrarni krajolik kao prigradsko naselje grada Karlovca s tendencijom razvoja prema jugozapadu i sjeveroistoku. Smješten između desne obale rijeke Kupe i obronka gorja Štrekovac, cestovno povezan s naseljem Mekušjem i gradom Karlovcem te gradskom četvrti Turanj.

POVIJESNI RAZVOJ:

- *prapovijesno i rimsko naselje*
- *13. st. prvi pisani spomen Kamenskog, vlastelinstvo Hvala iz Gorice*
- *14. st. vlastelinski posjed grada Steničnjaka*
- *15. st. u posjedu pavlina, darovnim ugovorom Katarine Frankopan – pod upravom steničnjačkog vlastelinstva – gradnja crkve i samostana*
- *16 – 17. st. prodor Turaka - iseljavanje stanovništva – crkva i samostan u sustavu protuturske obrane*

- 18. st. naseljavanje opustjelog područja stanovništvom iz Gorskog kotara i Bosiljeva – povratak pavlina u Kamensko – ukinut pavlinski red (1786), osnovana župa (značajni rasadnik voća, povrća i krumpira – ukinut ispravom feldmaršala de Vinsa 1798.)
- 19. st. časnička postaja s 31 kućom
- 20. st. škola (1923.) – 1. i 2. svj. rat – [Domovinski rat – poslijeratna obnova](#) – Kamensko se preko Mekušja povezuje s Karlovcem (1918. komunikacija preko drvenog mosta na Korani i kroz Ruski put u Zvijezdu) – [poslijeratnim obnovama Kamensko postaje prigradsko naselje Karlovca, mijenja se tipologija kuća ali tip naselja i okućnica se zadržava](#)

POVIJESNE FUNKCIJE: Crkva, kapetanska postaja, škola

POLOŽAJ I OKOLINA: Urbanizirani agrarni krajolik karlovačkog Pokuplja, kao prigradsko naselje grada Karlovca s mrežastim komunikacijskim poveznicama između Mekuškanskog Luga, desne obale Kupe i potoka Blato.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Obradive površine i pašnjaci u naselju pretežito su pravilno raspardelirani (zaključak izveden na temelju avionske snimke) a nalaze se okomito položene uz cestu ili iza začelja kuća.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: U naselju Kamensko u cijelosti je nestalo tradicijsko graditeljstvo pokupskog kraja koji se odlikuje podzidanim drvenim katnicama zabatno orijentiranim prema glavnoj komunikaciji. Kuće su zidane čvrstim materijalom, pretežito jednokatne građevine s balkonima, duljim pročeljem orijentirane prema ulici, i s gospodarskim građevinama na začelju. Također tipske prizemnice građene opekam uvjetovane su propozicijama građenja poslije Domovinskog rata.

POSEBNO OBILJEŽJE: Posebno obilježje naselja čini kompleks pavlinskog samostana s crkvom i dvokatna zidanica škole, uvučenih od glavne komunikacije Karlovac - Sjeničak.

MAHIČNO

Slika 16. (lijevo) Zgrada stare škole u Mahičnu (oznaka CG 14)

Slika 17. (desno) Tradicijska okućnica (oznaka EG 35)

VRSTA: semiruralno (ili urbanizirani agrarni krajolik) nizinsko cestovno naselje (Karlovac – Ozalj - R. Slovenija).

VALORIZACIJA: Naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: župna crkva Pohođenja Bl. Djevice Marije (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Semiruralno nizinsko cestovno naselje (ili urbanizirani agrarni krajolik) razvijeno u smjeru jugoistočno sjeverozapadno, omeđeno rijekom Kupom, jugoistočno kanalom Kupa - Kupa, sjeveroistočno naselje presijeca željeznička pruga, a istočno šumovitim i močvarnim područjem Draganičkog Luga.

Slika 17. Mahično, cestovna panorama s tradicijskom objektom (oznaka EG 35)

POVIJESNI RAZVOJ:

- *feudalni posjed ozaljskog vlastelinstva (Babonići, Frankopani, Zrinski)*
- *16. st. prodor turskih četa prema sjeverozapadu - iseljavanje stanovništva*
- *17. st. prva crkva Pohođenja Bl. Dj. Marije pod patronatom Adama Zrinskog*
- *18. st. na mjestu stare crkve gradi se nova (1770.) sa župnim dvorom uz cestu prema Ozlju. Na povišenom brežuljku kurija Krizmanić*
- *19. st. cestovno naselje s tri do pet okućnica otvorenog tipa, položajno u obliku trokuta spojenog pravocrtnim putovima. Na raskrižju putova škola. Željeznica s postajom (Karlovac - Bubnjarci) Željezni most preko Kupe.*
- *20. st. početak industrijalizacije, tvornica Titanit (Impregnacija). [Nije zahvaćeno ratnim stradanjima ni iseljavanjem u tijeku Domovinskog rata](#)*
- *[21. st. industrija se gasi, nastaju privatni obrti, nova škola, novi most preko rijeke Kupe](#)*

POVIJESNE FUNKCIJE: Crkva, župni dvor, škola, impregnacija, DVD, povijesne komunikacije (most preko rijeke Kupe, želj. pruga).

POLOŽAJ I OKOLINA: Semiruralno (urbanizirani agrarni krajolik) naselje s gušćim naseljavanjem uz glavnu komunikaciju (Karlovac - Ozalj) s račvanjem cesta u obliku slova V s pravilnim spojevima pravaca putova. Okolicu naselja okružuju oranice i vrtovi.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Na planu iz 1822. uočava se parcelacija uz vodene tokove, parcele su uske, dugačke i pravokutne, a na močvarnom području i području pašnjaka su široke i nepravilne. Uz komunikacije parcele su trapezoidne s organizacijom od jedne do četiri građevine položenih uz rub parcele, i odmaknute od glavne komunikacije. Danas je prisutna novija individualna izgradnja stambenih i gospodarskih objekata kao zamjena tradicijskog graditeljstva, ali sa istom organizacijom prostora.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: Na planu iz 1822. godine ucrtane su građevine od drvene građe, osim crkve uz glavnu komunikaciju i kurije Krizmanić na sjeverozapadnom dijelu naselja građenih od kamena i opekom. Kurija Krizmanić u 19. st. imala je uređeni prostor parka orijentiran prema potoku, sjeverno. Tradicijsko graditeljstvo danas je prisutno na kući br. 32 koja je građena kao podzidana drvena prizemnica s hrvaškim vezom, zabatno orijentirana uz glavnu komunikaciju kao i na župnom dvoru, koji je uvučen na parceli i duljim pročeljem orijentiran prema cesti. Stilske odlike s kraja 19. i poč. 20. st prisutne su na zgradi stare škole i upravnoj zgradi Impregnacije.

REČICA

Slika 18. (lijevo) Zgrada općine (CG 18) i poklonac svetog Josipa (SG 17) u Rečici
Slika 19. (desno) Tradicijska okućnica (EG 38)

VRSTA: Semiurbano nizinsko naselje na lijevoj obali Kupe, sa sedam zaselaka, povezanih zapadno cestovnom komunikacijom s gradom Karlovcem.

VALORIZACIJA: Naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: Ž. crkva sv. I. Krstitelja (Z), Dvorac Drašković (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Semiruralno nizinsko naselje sa zaseocima na lijevoj obali Kupe u Pokuplju. Zapadnim rubom protječe potok Rečica. Istočno graniči sa naseljem Zamršje, a sjeverno i sjeverozapadno sa šljunčarama i šumovitim područjem Šumbar.

POVIJESNI RAZVOJ:

- 14. st. dio vlastelinstva Steničnjak (s crkvom sv. Nikole u Luki Pokupskoj)
- 15. st. zaseban plemićki posjed s drvenom kurijom
- 16. st. provale Turaka, zemlja opustošena, stanovništvo se iseljava u Ugarsku. Na lijevoj obali Kupe podiže se najprije drveni, a potom zidani čardak protuturske obrane. Rečica u posjedu karlovačkih generala Herbarta i Andrije Auersperga
- 17. st. u posjedu grofova Nadasdy i Draškovića, osnovana župa
- 18. st. ž.c. sv. Ivana Krstitelja. Gradnja dvorca Drašković. Naseljavanje stanovništva
- 19. st. dogradnja dvorca Drašković s odlikama klasicizma. Izgradnja gospodarskih građevina (skladište žita). U 2. pol.19. st. dvorac otkupljuje crkveni red trapista.
- 20. st. – ratna razaranja u Domovinskom ratu građevne strukture naselja i crkve i prometnih komunikacija. Obnovom nakon 1995. godine *Rečica se razvija i dalje kao cestovno naselje s novom tipologijom kuća, ali na istim okućnicama i uz postojeće putove.*
- 21. st. u potresu teško stradava župna crkva, dok kuće stradale u nešto manjoj mjeri. Dvorac Drašković nalazi se u privatnom vlasništvu, u poluruševnom stanju zbog dugogodišnjeg neodržavanja, kao i perivoj ispred dvorca. Potres je dodatno pogoršao zatečeno teško stanje.

Slika 20: Rečica, krajolik

POVIJESNE FUNKCIJE: Crkva, župna kuća, dvorac Drašković, škola, želj. postaja i željeznica (nije u funkciji), općina, MO Rečica, DVD

POLOŽAJ I OKOLINA: Semiruralno naselje sa zaseocima, s gušćim naseljavanjem uz glavne prometnice, prema lijevoj obali Kupe, uz crkvu, školu i poštu. Zaseoci su povezani mrežastim prepletom cesta.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Parcelacija na katastarskim planovima iz 1863. god. je pravilna s uskim dubokim parcelama, oranica i pašnjaka s gušćim rasterom uz Kupu. Parcele okućnica su pravilne, s izgradnjom od dvije do pet objekata pretežito u nizu sa stambenom građevinom, pretežito drvenom katnicom, zabatno orijentiranom prema komunikaciji. Danas je prisutna novija individualna izgradnja katnica, duljim pročeljem orijentiranim prema ulici s gospodarskim građevinama prema začelju.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE:U naselju Rečica sa zaseocima još je uvijek prisutno tradicijsko graditeljstvo, premda u zamjetnom propadanju starije građevne strukture, budući je primijećena gradnja novijih zidanih katnica na istoj parceli. Tradicijske kuće su građene kao podzidane katnice ili prizemnice s „hrvaškim“ ili „nemškim“ vezom, pokupskog tipa, s otvorenim ganjčecom i prslonjenim stubama, često kao dvo ili više prostorne, sa štalom ili pivnicom u prizemlju, a sjenikom, kolnicom i svinjcem, također drvene građe, u dubini parcele. Također su u zaseocima primijećene drvene stambene katnice, kao samostojeće građevine tipa čardaka na prostranim okućnicama s gospodarskim zgradama drvenim i zidanim.

POSEBNA OBILJEŽJA: Posebno obilježje naselju daje barokna ž. crkva sv. Ivana Krstitelja s vizurama otvorenim prema sjeverozapadu, klasicistički dvorac Drašković, kao zatvorena graditeljsko pejzažna cjelina i neostilska zgrada općine.

SJENIČAK

Slika 21. (lijevo) Spomenik NOB (MO 03) u Gornjem Sjeničaju

Slika 22. (desno) Zaseok Peleši u Gornjem Sjeničaju

VRSTA: Ruralni zaseoci Donjeg i Gornjeg Sjeničaka u nestajanju

VALORIZACIJA: naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: Donji Sjeničak, Roknić grad (Z), Gornji Sjeničak NOB (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Raštrkani zaseoci rodovskog tipa, (danas u nestajanju) na obroncima gorja Medveđak koji povezuje Gornji i Donji Sjeniĉak, a omeđuju ih rjeĉice Velika i Mala Utinja.

Slika 23: Gornji Sjeniĉak, panorama

POVIJESNI RAZVOJ:

- *1105. g. spominje Steniĉnjak ljetopisac Ivan Tomašević a u ispravama se vodi od 1299. god.*
- *vlasnici – Babonići, Frankopani, Celjski, Egervarski, Kanižaji, Nadaždi, Draškovići*
- *srednjevjekovno naselje sa starim gradom smještenim na izduženom hrptu, iznad Tršca i proteže se u smjeru sjever - jug. Pred ulazom u grad bilo je naselje i ž.c. Sv. Marije (14.st.). Potok Tržac bio je u obrambenoj funkciji. U blizini grada bila su dva manja vlastelinska imanja. Podno grada, u Tršcu bilo je naselje s dvorcem (škola, sud, mjesto za trgovanje, ciglana). U šumi Međeđak nalazio se franjevaĉki samostan. U Gornjem Sjeniĉaku nalazila se crkva (Svetinja).*
- *od 1550 -1558. g. održavaju se sabori hrvatskog plemstva - sjedište zemaljskog suda*
- *2. pol. 16. st. prodor Turaka – opustošena okolica*
- *1595. g. kralj Ferdinand traži da se Steniĉnjak napusti kao star i nesiguran grad jer je za obranu od Turaka izgrađen Karlovac*
- *17. st. grad ruševan - iseljavanje stanovništva u Karlovac, Križevaĉku županiju i u Gradišće (Stinjaki).*

- 18. st. grof Drašković ponovno naseljava područje srpskim stanovništvom iz okolice Kostajnice. Rijetko naseljeno područje s jednom do tri okućnice. Pozicija starog grada Steničnjaka naziva se Roknić grad po doseljenoj porodici
- 19. st. u sustavu Vojne Krajine - škola
- 20. st.- iseljavanje stanovništva, razaranje građevne strukture uvjetovane ratnim operacijama

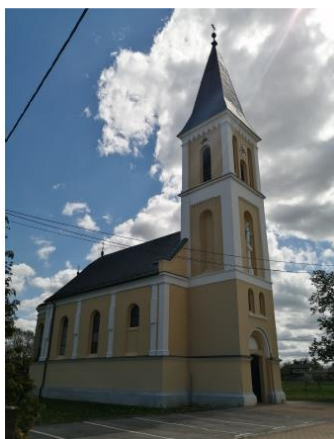
POVIJESNE FUNKCIJE: Škola, spomenik NOB-a, groblje s krstačama, željeznička pruga Karlovac-Sisak (ne prometuje) [i željeznička postaja](#)

POLOŽAJ I OKOLINA: Ruralni zaseoci raštrkanog tipa prilagođeni konfiguraciji terena mrežasto povezani seoskim putovima s gravitacijom prema glavnim komunikacijama sjeverno i sjeveroistočno prema dolinskim pokupskim naseljima

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Zbog karakteristične konfiguracije terena najčešće je prisutna nepravilna parcelacija pašnjaka zabilježena na planovima iz 1863. godine. Oranice i vrtovi uz vodene tokove Utinje raspoređeni su uskim dubokim parcelama. U 19. st. okućnice su otvorenog tipa ili položajno u „U“ orijentirane prema putovima, a sastoje se od dvije do pet građevina na parceli. Zbog izrazite raseljenosti ili starog stanovništva naselja su u nestajanju, a poljoprivredne površine rijetko obrađene

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: Na planovima iz 19. st. kuće su građene od drvene građe s hrvaškim ili nemškim vezom, jednodostorne ili dvodostorne prizemnice, sa štalom, kolnicom i komoricom na parceli. Danas je zapažena gradnja prizemnica ili katnica ciglom, gospodarskih građevina montažnom opekom, a tradicijska gradnja propada. Organizacija parcele ostala je tradicionalna.

ŠIŠLJAVIĆ

Slika 24. (lijevo) Crkva svetog Josipa, Z-3374 (SG 21) u Šišljaviću

Slika 25. (desno) Tradicijska okućnica, Šišljavić 168 (EG 54)

VRSTA: Semiruralno nizinsko naselje na lijevoj obali Kupe s osam zaselaka rasprostranjenih sjeverno i sjeverozapadno

VALORIZACIJA: Naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: ž.crkva Sv. Josipa sa župnim dvorom (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Semiruralno nizinsko naselje s jačom gustoćom naseljenosti uz ulične nizove s gravitacijom prema rijeci Kupi. Sjevernim rubom omeđen je kanalom Kupa - Kupa, istočno rijekom Kupčinom, zapadno potokom Kožeškom i južno Kupom.

POVIJESNI RAZVOJ:

- *14. st. dio vlastelinstva Steničnjak*
- *16. st. provala Turaka prema Sisku – iseljavanje stanovništva*
- *organizira se sustav obrane sistemom čardaka i smještajem posade - začetak obrane Banske krajine*
- *17. st. granično obrambeno područje Banske krajine*
- *18. st. spominje se drvena crkva sv. Josipa – naseljavanje stanovništva*
- *19. st. na planu iz 1862. god. (današnje područje Kapučinskog kraja) ucrtan kompleks Šišlavić grad, a na drugom položaju 1893. god. izgrađena crkva i župni dvor*
- *20. st. u Domovinskom ratu razaranja građevne strukture, iseljavanje, od 1995.god. povratak stanovništva - škola*

Slika 26. Šišljavić, panorama s crkvom

POVIJESNE FUNKCIJE

Župna crkva, župni dvor, [DVD, Mjesni odbor Šišljavić, Etno soba Šišljavić, trgovina](#)

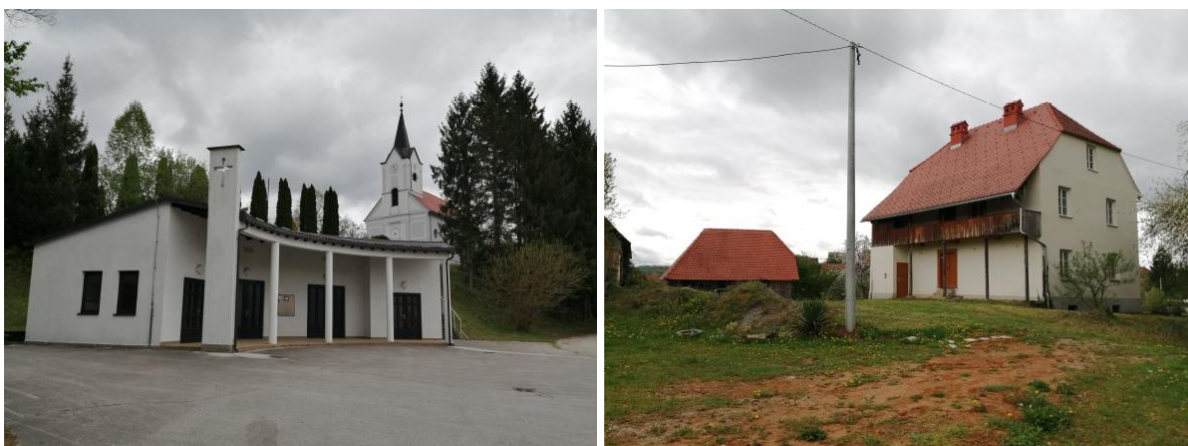
POLOŽAJ I OKOLINA: Semiruralno nizinsko naselje sa zaseocima gušće naseljenosti sjeverozapadno, uz glavne komunikacije, povezane sa zaseocima mrežastim prepletom putova kojega okružuju plodna polja i pašnjaci.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Na planu iz 1862. god. parcele livada i pašnjaka su pravilne i duboke, a uz naseljena područja su nepravilne. Kuće s okućnicama su pretežito linijske s jednom do četiri građevine na parceli, ali prevladava organizacija s četiri građevine uvučene od komunikacije s vrtovima i voćnjacima. Položaj stare crkve sv. Josipa bio je sjeveroistočno od današnje crkve i župnog dvora, a Šišlavić grad u današnjem Kapučinskom kraju činio je kompleks od osam građevina (danas nepostojećih). Kuće s okućnicama danas nastavljaju cestovni niz i grade se kao obiteljske katnice s gospodarskim objektima na začelju.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: U naselju Šišlavić postoje ostaci tradicijskog graditeljstva. Kuće su građene kao prizemnice ili katnice od drvene građe pokupskog tipa ili tipa čardaka, uz komunikaciju ili kao samostojeće građevine, s komoricom, kolnicom i štalom na parceli.

POSEBNO OBILJEŽJE: Posebno obilježje čini projektirana (arh. Hermann Bolle) ž.crkva sv. Josipa sa župnim dvorom kao dominantna vertikala naselja.

VUKMANIĆ

Slika 27. (lijevo) Crkva sv. Antuna Padovanskog, Z-2712 (SG 25) u Vukmaniću

Slika 28. (desno) Kurija starog župnog dvora, Z-5113 (CG 22) u Vukmaniću

VRSTA: Urbanizirani agrarni krajolik s cestovnim naseljem.

VALORIZACIJA: Naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: ž.c. sv. Antuna Padovanskog s kurijom župnog dvora (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Urbanizirani agrarni krajolik s cestovnim naseljem koji se proteže u smjeru istok-zapad i tendencijom naseljavanja prema zapadu, a kojega okružuju obradive površine. Južno i sjeverozapadno graniči s šumovitim obroncima Babine Gore.

POVIJESNI RAZVOJ:

- 14. st. prvi put se spominje srednjovjekovno naselje plemenske općine „de Fuka“

- 15. st. *potpada pod Steničnjačko vlastelinstvo*
- 16. st. *župa sv. Trojice*
- 16 - 17. st. *prodor Turaka – iseljavanje stanovništva prema sjeverozapadu – Vukmansko područje u sustavu protuturske obrane sistemom čardaka*
- 18 -19. st. - *upravno-političko središte (za područja Knez Gorice, Skakavca, Ribara i Selnice) smještena vojna satnija, naseljavanje stanovništva (iz okolice Gerova, Broda.na Kupi i Moravica) - 1777. izgrađena škola za niže i više razrede (narodna i trivijalna)*
- 19. st. *izgrađena ž.c. sv. A.Padovanskog, župni dvor, prvi spomen groblja, prva vodenica u šumi Štrekovac. U istoimenoj šumi eksploatacija mineralne vode. Vukmanić je sjedište Vukmanske kumpanije s kapetanskom postajom, općinski ured – glad- iseljavanje u Ameriku*
- 20. st.- *prekinuto crpljenje kiselice u Štrekovcu (1914). Vukmanić postaje kotar (1930.) te općina (1952.) - elektrifikacija mjesta, otvaranje škola i trgovina, stalnih autobusnih veza s Karlovcem. Zbog ratnih razaranja iseljavanje stanovništva (1991-1995. god. Domovinski rat), povratak domicilnog stanovništva i obnova građevina (od 1995. god.)*

Slika 29. Vukmanić, panorama naselja

POVIJESNE FUNKCIJE: Crkva, škola, kapetanska postaja, općinski uredi, DVD, muzej, [Mjesni odbor](#)

POLOŽAJ I OKOLINA: Urbanizirani agrarni krajolik, s cestovnim naseljem, okružen obradivim površinama i šumovitim obroncima Babine Gore. Cestovno naselje s tendencijom spajanja prema sjeverozapadu i zvjezdastim prepletom ulica.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Na katastarskoj karti iz 1863. god. vidljiva je pravilna parcelacija livada i pašnjaka kao i uz glavnu komunikaciju, a parcele su pretežito uske i duboke. Kuće s okućnicama i karakterističnim vrtovima su drvene građe s dvije do četiri građevine zabatno orijentirane prema cesti, s vrtovima na začelju građevne parcele.

Zbog povijesnog značenja Vukmanića kao upravnog i vojnog središta, osim crkve, zapažene su građevine građene čvrstim materijalom, duljim pročeljem orijentirane na cestu. Kuće s okućnicama i danas se grade linijski, uz glavne komunikacije s tendencijom spajanja prema sjeverozapadu.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: U naselju Vukmanić nestaju obilježja građevne strukture drvenih prizemnica zabatno orijentiranih prema cesti. Prisutna je gradnja tipske poslijeratne obnove (poslije Domovinskog rata) te obiteljskih katnica s pripadajućim gospodarskim građevinama, s prostorom unutrašnjeg dvorišta. I danas su prisutni vrtovi i voćnjaci na začelju parcele. Tradicijsko graditeljstvo se nije očuvalo.

POSEBNA OBILJEŽJA: Posebno obilježje naselja čini ž. c. sv. Antuna Padovanskog, izgrađena na povišenom položaju izvan naselja u stilu baroknog klasicizma, s uređenom parkovnom površinom oko crkve, kurija župnog dvora s parkovnom okućnicom i rodna kuća dr. I. Ribara kao samostojeća katnica s oblicima krajiške arhitekture i ograđenom okućnicom (18. st. smještena satnija, 19. st. škola, 20. st. muzej, 21. st. sjedište Mjesnog odbora Vukmanić).

TURANJ

Slika 30. (lijevo) Kompleks Križanić Turnja , Z-6028 (OG 03)

Slika 31. (desno)-Zgrada škole u Turnju (CG 08)

VRSTA: povijesna poluurbana cjelina, gradska četvrt grada Karlovca na sutoku Mrežnice i Korane

VALORIZACIJA: evidentirano (dio naselja)

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: kompleks Križanić Turnja (Z)

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Povijesna poluurbana cjelina s fortifikacijskom građevinom i manufakturno-industrijskim građevinama na desnoj obali Korane, s jačom gustoćom naseljenosti uz državnu cestu jugoistočno prema moru.

POVIJESNI RAZVOJ:

- 16. st. drveni čardak u sustavu protuturske obrane i kao predstraža za zaštitu graditelja karlovačke tvrđave – izgrađeni drveni mostovi preko Korane i Mrežnice – 1583. god. gradnja zidane četverokutne kule (tornja-Turanj) za smještaj vojske pod zapovjedništvom Jurja Križanića (Križanić Turanj) – na Šancu ustanovljena vojno izviđačka straža
- 17. st. dogradnja i izgradnja vojnih građevina - zbog strateškog značenja nije bila dozvoljena gradnja kuća
- 18. st. Turanj pod zapovjedništvom Slunjske pukovnije – manufakturna proizvodnja sukna i predionica, kožara
- 19. st. izgradnja naselja uz cestovne pravce prema Vojniću i Glini i uz prometnicu preko Tušilovića prema Slunju - na desnoj obali Korane mlin (tzv. Sljepčevićev mlin) – u bivšoj kožari sjedište Uprave šuma Karlovačkog generalata – matematička škola za časnike Slunjske i Ogulinske pukovnije
- 20. st. škola uz glavnu komunikaciju, tvornički kompleks „Vuna“ na desnoj obali Korane nizvodno od mosta – vojni kompleks Križanić – Turanj zadržao je obrambeno strateško značenje tijekom ratova u 20. st. – u Domovinskom ratu izrazita razaranja naselja i građevne strukture - nakon Domovinskog rata izgradnja Muzeja Domovinskog rata i vanjskog postava, dok Križanić Turanj i bivša kožara čekaju svoju obnovu - Sljepčevićev mlin i ind. objekti u privatnom vlasništvu i u ruševnom stanju

Slika 32. Turanj, panorama s Križanić Turnjem i rijekom Koranom

POVIJESNE FUNKCIJE: Obrambena utvrda s vojnim sadržajima, škola, industrija

POLOŽAJ I OKOLINA: Urbanizirani krajolik s povijesnim graditeljskim i komunikacijskim strukturama gradske četvrti grada Karlovca, nastao na sutoku Korane i Mrežnice kojeg s juga i istoka zatvaraju obronci Slunjskih brda i nizinsko područje Mekuškanskog luga.

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Obradive površine i livade isparcelirane su dubokim uskim parcelama položene okomito na prometne putove i sutoke rijeka, s ulicama okomitim prema glavnoj komunikaciji. Na katastarskoj karti iz 1862. godine, osim vojno industrijskog kompleksa zapažaju se uz cestovni niz zidanice s drvenim okućnicama i rahla izgradnja okružena vrtovima. I danas je prisutna izgradnja obiteljskih katnica s vrtnim parcelama u neposrednim zaseocima (Mikšići, Dobrinčići, Šćulci.).

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: Osim vojno industrijskog kompleksa s povijesnim građevinskim strukturama, danas je prisutna izgradnja obiteljskih katnica i višekatnih stambenih zgrada čvrste gradnje (opeka, beton) s gušćom naseljenosti prema uličnim nizovima i duljim pročeljima orijentiranih na ulicu. Tradicijska gradnja nije sačuvana.

POSEBNO OBILJEŽJE: Posebno obilježje čini fortifikacijska građevina (Muzej Domovinskog rata) i zgrada škole. U središtu naselja na raskrižju cesta postavljeno je Spomen obilježje Domovinskom ratu.

ZADOBARJE

Slika 33. (lijevo) Kapela sv Antuna Pustinjaka, Z-3331 (SG 26) u Zadobarju
Slika 34. (desno) Tradicijska okućnica u zaseoku Fanjki (EG 64) u Zadobarju

VRSTA: ruralno naselje sa zaseocima i tendencijom formiranja vikend naselja uz rijeku Dobru

VALORIZACIJA: naselje sa zaseocima nije evidentirano

STANJE ZAŠTITE POJEDINAČNIH GRAĐEVINA U NASELJU: Kapela sv. A. Pustinjaka

TIP U ODNOSU NA MORFOLOGIJU: Ruralni zaseoci raštrkani po obroncima gorja s povijesnom sakralnom građevinom uz rijeku Dobru i tendencijom formiranja vikend naselja.

POVIJESNI RAZVOJ:

- 14. st. feudalni posjed novigradskog vlastelinstva (Frankopani)
- 15. st. gradnja kapele sv. A. Pustinjaka (zaštitnik stočarstva)

- 16. st. učestali prodori Turaka komunikacijom uz rijeku Dobru prema Metliki i Kočevju (dogradnja fortifikacije uz crkvu) – iseljavanje stanovništva
- 17. st. naseljavanje područja stanovništvom iz Like – selo potpada pod Gornje Stative tzv. Plemenite (kmetovi slobodnjaci) u sklopu Novigradskog vlastelinstva
- 18. st. fortifikacijski prostor uklopljen u lađu crkve, pravo patronata grofa Patačića
- 19. st. posjed grofa Batthyiana – gradnjom zvonika crkva dobiva današnji oblik – naziv Zadobarje
- 20. st. gradnja škole – napuštanje ruralnih zaselaka, migracija prema Karlovcu - gradnja kuća i vikendica uz vodotok Dobre, naselje nije zahvaćeno razaranjem i migracijom u vrijeme Domovinskog rata

POVIJESNE FUNKCIJE: crkva - tvrđava (15 -18. st.), škola [i kapela 20. st. u naselju](#)

POLOŽAJ I OKOLINA: Ruralno naselje sa zasecima u propadanju, u šumovitom području, smještenim između rijeka Dobre i obronaka Dugog Vrha, s potocima koji se slijevaju prema Dobri.

Slika 35. Zadobarje, panorama

ORGANIZACIJA KARAKTERISTIČNE PARCELE: Na katastarskoj karti iz 1862. godine uočena je pravilna parcelacija uz desnu obalu rijeke Dobre, parcele su pravokutne ili trapezoidne kao i na sjeveroistočnom šumovitom području. Parcelacija naseljenog dijela je nepravilna, a na parceli su ucrtane jedan do dva objekta, orijentiranih zabatno prema putovima, mrežasto isprepletenim, s okomitom komunikacijom prema rijeci Dobri.

OBILJEŽJA GRAĐEVNE STRUKTURE: Na katastarskoj karti 19. st. sve su kuće drvene građe (osim crkve), koje su do pred desetak godina bile sačuvane u zaseoku Fanjki, kao prizemnice ili podzidane katnice hrvaškog veza, zabatno orijentirane prema putu, i kao neznatni ostatak tradicijskog graditeljstva. Do danas su i te kuće nestale, pa naselje više nema prepoznatljivih tradicijskih obilježja građenja. Danas se grade obiteljske prizemnice ili katnice jedino s tradicijskom organizacijom parcele uz glavnu komunikaciju, a prema gradu Karlovcu. Neposredno uz Dobru, u šumovitom dijelu, izgrađene su kuće za odmor miješanom građevinskom strukturom, ali spretno uklopljene u pejzaž. [Razvoj turizma na rijeci Dobri danas je vrlo upitan zbog uzvodno izgrađene HE Lešće i vodnog vala kojim je kvaliteta rijeke i obale uvelike narušena.](#)

POSEBNO OBILJEŽJE: Crkva sv. Antuna Pustinjaka jedinstven je primjer srednjovjekovnog sakralnog zdanja s očuvanim ciklusom zidnog slikarstva istarsko slovenskog kruga.

2.3. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti

Za stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti do 2022. i u vrijeme izrade ove studije do konca 2023. godine izrađene su *tablice 4. i 5. Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca* (vidi poglavlje 5. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama i naseljima za grad Karlovac).

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH do 2022. zatečeno stanje prije izrade ove studije (2022./2024.) na području Grada Karlovca bilježi **73 zaštićena i 3 preventivno zaštićena kulturna dobra, ukupno 76 nepokretnih dobara u Registru**. Od toga se na području GUP-a grada Karlovca nalazi preko 80% tog broja, tj. **59 zaštićena kulturna dobra i 3 preventivno zaštićena kulturna dobra**.

Prema vrsti kulturnog dobra, radi se o **7 kulturno-povijesnih cjelina** (sve unutar GUP-a: urbana kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca, urbana kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac i naselje Švarča (E) te 4 memorijalne cjeline Rimokatoličko groblje Dubovac, Pravoslavno groblje, Vojno groblje i Židovsko groblje, te **73 pojedinačnih zaštićenih dobara** (unutar 59 i izvan 14 GUP-a). U toj grupi nalaze se civilne građevine i graditeljski sklopovi, obrambene građevine, sakralne, javne skulpture i urbana oprema, memorijalne građevine, obilježja i mjesta. **Evidentiranih dobara je ukupno 195** (unutar GUP-a 64 i izvan GUP-a 131). Od arheološke baštine brojimo unutar GUP-a ukupno 8 AL evidentirana arheološka lokaliteta i 3 AL evidentirana na lokacijama zaštićenih kulturnih dobara drugih vrsta. Izvan GUP-a brojimo 26 AL evidentirana i 5 AL evidentirana na lokacijama zaštićenih kulturnih dobara drugih vrsta, **ukupno 34 evid. AL i 8 AL na lokaciji zaštićenog k. dobra**.

Kulturno-povijesna urbana cjelina grada Karlovca

Kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca (Z-2993) najveća je kulturno-povijesna cjelina u Županiji i jedna od većih u Hrvatskoj. Obuhvaća Zvijezdu te dijelove gradskih četvrti Predgrađe, Gaza, Banija i Dubovac u ukupnoj površini od 1867 ha.

Zona „A“ (potpuna zaštita povijesnih struktura), površine 344 ha, obuhvaća područja unutar najstarije jezgre grada (područje Zvijezde) omeđene vanjskim rubom tvrđavskog šanca. Na području Dubovca obuhvaća područje starog grada Dubovca i crkve Majke Božje Snježne.

Zona „B“ (djelomična zaštita povijesnih struktura), površine 1181,8 ha, obuhvaća područja predgrađa Zvijezde, dijelova Zvijezde i šanca (interpolacije doma za starije i Tehničke škole) i dijelova naselja Gaza, Banija, Dubovac.

Zona „C“ (ambijentalna zaštita), površine 341,2 ha obuhvaća područja istočno i jugoistočno od Zvijezde: arboretum, Vrbanićev perivoj, priobalje Korane (obje obale) od brane do drvenog mosta.

Na prostoru cjeline nalazi se 43 pojedinačno zaštićena kulturna dobra, te cijeli niz evidentiranih.

- u zoni A: unutar granica Zvijezde nalaze se crkva Presvetog Trojstva s franjevačkim samostanom (Z-267), zgrada Velike vojarnje (Z-3533), zgrada Gradskog muzeja (Z-3084), crkva sv. Nikole (Z-5605, replika), palača Gutterer (Z-4547), palača Drašković (Z-5505), dvije zgrade na Trgu J.J. Strossmayera 1 i 2 i jedna u Kukuljevićevoj 20 (Z-266, Z-4804, Z-265), a ističu se i one ~~te od onih~~ koje nemaju pojedinačnu zaštitu: Oružana (u postupku rekonstrukcije), zgrada Poglavarstva i zgrada Veleučilišta (nekada Generalat – Kadetska škola). Na Dubovcu su stari grad Dubovac (Z-245) i crkva Majke Božje Snježne (Z-2715).
- u zoni B: zaštićeni dvostruki potez kuća na Zrinskom trgu i Šetalištu dr. Franje Tuđmana (Velikoj promenadi) (Z-246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264,

2716), palača u Vranyczanyjevoj 2 (Z-7414), zgrada kina „Edison“ (Z-5498, obnovljeno, zgrada u Zajčevoj 6 (Z-3373), spomenik Radoslavu Lopašiću (Z-5928), crkva sv. Tri Kralja (Z-5929), kapela Ranjenog Isusa (Z-5489) i kompleksi grobalja (RKT groblje Dubovac s kapelom Svih Svetih (Z-7529), unutar kojeg su još 6 pojedinačno zaštićenih memorijalnih građevina/obilježja zatim Pravoslavno groblje, P-6540, Židovsko groblje s mrtvačnicom (Z-7799) i Vojno groblje s mrtvačnicom (P-6555) sa spomenikom „Glorijeta“ (Z-5351). Unutar cjeline nalaze se vrijedni graditeljski nizovi kuća kao i pojedinačne zgrade koje nemaju pojedinačnu zaštitu ali su zaštićene svojim položajem unutar cjeline: potez malogradske trgovačke kuća uz staru zagrebačku cestu na Baniji od Banijanskog mosta do Bogovićeve ulice (različitog građevnog i funkcionalnog stanja), potez kuća u Gajevoj ulici kod Banijanskog mosta (u lošem stanju zbog dugogodišnjeg neodržavanja, u potresu dodatno stradao). Žitni magazin (ne koristi se, slabo održavan i dodatno oštećen u potresu, u postupku donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti i donošenja UPU Pivovara), Marmontova aleja (povijesna Lujzinska ili Nova cesta), Primorska ulica (povijesna Karolinska ili Stara cesta), Žitna kuća (replika).

- u zoni C. Vrbančičev perivoj (zaštićen kao spomenik parkovne arhitekture prema Zakonu o zaštiti prirode), Arboretum Šumarske škole, Drveni most, brana i dio postrojenja na Korani

Prilikom izrade UPU Zvijezda (usvojen 2017. godine) izrađene su Studije graditeljskih obilježja s konzervatorskom dokumentacijom, krajobrazna studija, ekonomsko vrednovanje i studija prometnih obilježja.

Kulturno-povijesna urbana cjelina ulice Rakovac

Kulturno-povijesna cjelina Rakovac (Z-3412) je mala cjelina površine 38,1 ha koja obuhvaća potez od 400 m ulice Rakovac s prvim redom čestica uz nju, obostrano. Unutar cjeline nema pojedinačno zaštićenih dobara, a ističu se zgrada Gimnazije (osnovana kao „normalka“ – viša osnovna škola za školovanje časničkog kadra), Mala škola, Centar Nikola Tesla, te historicističke prizemnice i katnice uz cestu s drvoredom (građevinski u slično lošem stanju kao i one na Baniji). Neposredno izvan obuhvata nalaze se dva zaštićena kulturna dobra 20. stoljeća: Tvornički kompleks „ŽeČe“ (Z-3372, rekonstrukcija u tijeku za muzej industrije) te Zgrada sportske dvorane (Z-6959, u funkciji). Zgrada sportske dvorane povezuje zaštićenu kulturno-povijesnu cjelinu Rakovac sa zaštićenom kulturno-povijesnom cjelinom grada Karlovca. Za dio kulturno-povijesne cjeline Rakovac izrađena je konzervatorska podloga (desna zapadna strana ulice), potrebno je izraditi 2. dio istočnu stranu ulice.

Kulturno-povijesne memorijalne cjeline (groblja)

Memorijalne cjeline nalaze i unutar kulturno povijesne cjeline grada Karlovca.

Rimokatoličko groblje Dubovac s Kapelom Svih Svetih zaštićeno je kulturno dobro (Z-7529) unutar kojeg su još 6 pojedinačno zaštićenih memorijalnih građevina/obilježja: Mauzolej obitelji Türk (Z-4008), Mauzolej obitelji Vranyczany (Z-3556), Mauzolej obitelji Hoffmann (Z-4544), Grobno obilježje Banjavčić (Z-4545), Grobno obilježje Čop (Z-5210), Nadgrobni spomenik „Obelisk“ (Z-3670). Trajnu zaštitu ima Židovsko groblje s mrtvačnicom, Z-7799, dok su preventivno zaštićena Pravoslavno groblje (P-6540) i Vojno groblje s mrtvačnicom (P-6555). Unutar Vojnog groblja zaštićeno je kulturno dobro spomenik „Glorijeta“ (Z-5351). Židovsko, Pravoslavno i Vojno groblje zajedno čine kompleks od tri groblja u nizu postavljena između brda Kozjača i ceste, fizički odvojena od Rimokatoličkog groblja Dubovac.

Kulturni krajolik

Karlovac nema pojedinačno zaštićenih parkovnih površina, osim Vrbanićevog perivoja i drvoreda platana duž Marmontove aleje koji su zaštićeni kao spomenici parkovne arhitekture temeljem Zakona o zaštiti prirode. Na širem području zaštićeni su perivoji u sklopu dvorca Drašković i dvorca Švarča.

Unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline grada Karlovca nalaze se jedinstvene urbane zelene površine koje su odredbama UPU Zvijezda (2017) klasificirane u slijedeće grupe: povijesni nasip (bedemi i bastioni, opkop, kontraeskarpa sa skrivenim putem i povijesnom šetnicom, glacis) i povijesni parkovi i vrtovi, zaštićeni zajedno s graditeljskim povijesnim slojem Zvijezde. Izvan Zvijezde nalaze se drvoredi uz povijesne ceste Karolinu i Lujzijanu i obalu Kupe unutar „B“ zone zaštite, te Vrbanićev perivoj, Arboretum Šumarske škole i travnjaci uz obalu Korane unutar „C“ zone zaštite. Za UPU ŠRC Korana (desno priobalje Korane) i stari grad Dubovac izrađeni su krajobrazni elaborati. Za UPU Zvijezda izrađena je Posebna stručna podloga Krajobrazna studija.

2.4. Osvrt na promjene i trendove u pravnoj zaštiti kulturno-povijesnih vrijednosti

Od izrade Konzervatorske podloge iz 2009. godine (**označeno crvenom bojom**), temeljni propisi i dokumenti značajni za zaštitu nepokretnih kulturnih dobara izmijenjeni su odnosno dopunjeni na sljedeći način (**označeno plavom bojom**):

- **Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21)**
- **Zakon o gradnji (NN ~~52/99~~ 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)**
- **Zakon o prostornom uređenju (NN ~~30/94, 68/98~~ 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)**
- **Uputa o načinu utvrđivanja sustava mjera zaštite za nepokretna kulturna dobra predložena za upis u Registar kulturnih dobara (2004.) – izlazi iz upotrebe**
- **Pravilnik o registru kulturnih dobara (NN ~~37/01, 4/08~~) Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (NN 89/11, NN 130/13)**
- **Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015., Ministarstvo kulture, 2011.**
- **Standardi i kriteriji za izradu konzervatorskih podloga za kulturno-povijesne cjeline gradskih obilježja, Ministarstvo kulture i medija, 2022.**

Osim u dijelu koji se tiče zoninga zaštite, izmjene u propisima koji reguliraju zaštitu kulturnih dobara nisu bile suštinskog tipa te se stoga može reći da načelne smjernice definirane ranijom konzervatorskom dokumentacijom stoje i dalje. Međutim, u više od deset godina od izrade Konzervatorske podloge iz 2009. i zadnjih opsežnijih izmjena Prostornog plana uređenja Grada Karlovca (Izmjene i dopune PPUG-a iz 2011.) i Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca (Izmjene i dopune GUP-a iz 2019.) postalo je jasno da sustav zaštite kakav je predviđen planovima u nekim aspektima prelazi okvire predviđene Zakonom, te ga je potrebno preispitati, a odnosi se na evidentirana kulturna dobra.

Naime, u navedenim prostorno planskim dokumentima (a takav je slučaj i drugdje u Hrvatskoj) velik je broj evidentiranih građevina i lokaliteta. Te su građevine i lokaliteti, bilo da su planirani za buduću zakonsku zaštitu, ili pak za zadržavanje u statusu evidentiranog dobra, planskim odredbama vrlo često proceduralno i sadržajno opterećeni značajnim uvjetima zaštite (ili smjernicama koje se mogu različito tumačiti), a da takva zaštita istodobno nije mogla biti sufinancirana sredstvima Ministarstva kulture i medija i iz državnog proračuna za njihovu obnovu i održavanje. U naravi je vrijednost mnogih tih građevina, a posebice ruralnih cjelina i tradicijskih kuća i okućnica narušena (legaliziranom) recentnom izgradnjom i propadanjem izvornih objekata, a da je s druge strane vrlo malo njih ušlo u sustav

preventivne ili trajne zaštite¹. Paradoksalno, nije nemoguće da su upravo složene procedure i uvjeti djelomično rezultirali takvim stanjem jer su praktično onemogućavali zakonite zahvate, pa su se vlasnici klonili investicija ili pak pribjegavali nezakonitim *ad hoc* rješenjima. Građevine i lokaliteti u kategoriji evidentiranih imaju ambijentalnu vrijednost i lokalno značenje za određeno područje i lokalnu zajednicu, te je predviđeno da se njihova zaštita provodi kroz sustav i akte lokalnih jedinica samouprave, što u praksi u potpunosti izostaje.

2.5. Prioritetni projekti, razvojni pritisci, inicijative, stavovi javnosti i recentni zahvati na objektima kulturne baštine

Strategijom kulturnog razvoja Grada Karlovca 2014.-2024. u segmentu očuvanja kulturne baštine istaknuti su sljedeći prioritetni projekti:

1. *Obnova i revitalizacija karlovačke Zvijezde*
2. *Revitalizacija Starog grada Dubovca*
3. *Pretvaranje arheoloških lokaliteta u arheološke parkove*
4. *Obnova i revitalizacija pojedinačnih nepokretnih kulturnih dobara: zgrada Hrvatskog doma, zgrada Kina „Edison“, Kompleks željezničkog kolodvora.*

Od objekata unutar Zvijezde, *Urbanističkim planom uređenja (2017.)* istaknuti su sljedeći projekti kao prioritetni²:

- rekonstrukcija građevina Oružane, Velike vojarne i drugih na Trgu J. Jelačića kao višenamjenskih građevina sa sadržajima u prizemlju koji su orijentirani na trg,
- daljnji razvoj Veleučilišta intervencijama na postojećim građevinama (natkrivanje atrija, obnove i uređenja) te stavljanje novih u funkciju izgradnjom i/ili obnovom (kompleks nekadašnje vojne bolnice),
- širenje Trgovačko – ugostiteljske škole,
- uređenje građevina u državnom vlasništvu sa sadržajima javne namjene (zgrada KAMOD za sjedište Konzervatorskog odjela u Karlovcu i muzejske izložbene prostore, Mala zgrada gradske uprave)
- Bosanski magazin koji će se koristiti za smještaj interpretacijskih centara, izložbene i druge prostore koje će koristiti udruge
- potreba općeg uređenja prostora, odnosno rekonstrukcije i uređenja parternih površina i HITNE obnove komunalne infrastrukture.

Plan upravljanja Zvijezdom (2018.), izrađen nedugo nakon i na temelju urbanističkog plana uređenja, donosi najrecentniji popis ključnih projekata³:

- *rekonstrukcija komunalne infrastrukture*
- *uređenje Trga bana Josipa Jelačića*
- *Centar kompetencija u strukovnim zanimanjima u zgradi Oružane*
- *rekonstrukcija zgrade KAMOD-a*
- *interpretacijski centar – Lončareva kuća (Haulikova 6)*
- *uređenje izložbeno-interpretacijskog muzejskog prostora (Bosanski magazin s uređenjem Bastiona sv. Josipa)*
- *studentski dom (rekonstrukcija bivše vojne bolnice u Karasovoj 8)*
- *revitalizacija kina „Edison“*
- *Atrij znanja (dodatno uređenje zgrade Veleučilišta)*
- *Centar za bioinspiriranu robotiku (rekonstrukcija dvije zgrade u Haulikovoj)*

¹ Institut uspostave kulturnog dobra lokalne razine od strane predstavničkog tijela, predviđen Zakonom, također je (kao i drugdje i Hrvatskoj, uostalom), zakazao u potpunosti.

² Knjiga 2. Poglavlje 2. Ciljevi prostornog uređenja, str. 25.

³ Dodatak 2 Plana

- hotel „Central“
- Centar umjetnosti Karlovac / Glazbena škola Karlovac (Oružana)

Plan upravljanja Zvijezdom donosi za potrebe izrade UPU (Lay, V. i Zupanc, I., 2016.) *demografsko-sociološka istraživanja*, te stavove javnosti dobivene prilikom istraživanja javnog mnijenja o obnovi Zvijezde u sklopu projekta *Star Voice*⁴:

- *Radićeva ulica i Trg bana J. Jelačića ističu se kao prioriteta obnove,*
- *bedemi i šančevi, odnosno njihova obnova su nakon rasprava izgubili podršku javnosti,*
- *podzemna garaža na Trgu bana J. Jelačića nema podršku javnosti,*
- *razvoj sustava obrazovanja u Zvijezdi s Veleučilištem kao okosnicom ističe se kao poželjan model revitalizacije.*

Demografsko-sociološka istraživanja i stavovi javnosti djelomično se podudaraju sa stavovima planera, dok ona oko obnove bedema i šančeva pokazuju podijeljenost, što je razumljivo jer predstavlja izrazito osjetljivi dio povijesnog graditeljskog sloja sačuvanog u cijelosti, ali u pojedinim dionicama sačuvanog i/ili prezentiranog u različitim urbanističkim i oblikovnim okvirima.

Daje se osvrt na gore navedene planirane projekte u planskim dokumentima te možemo zaključiti slijedeće:

Neki od gore navedenih projekata u Strategiji kulturnog razvoja Grada Karlovca 2014.-2024. i Planu upravljanja Zvijezdom (2018.), do danas su već doživjeli djelomičnu ili cjelovitu realizaciju i obnovu. Završena je rekonstrukcija i prenamjena zgrade vojarnice u šancu u Studentski dom (2016.), realiziran je projekt „Atrij znanja“ – uređenje zgrade Veleučilišta (2021.), završena je obnova Kina „Edison“ (2023) i izgrađen Centar Nikola Tesla uz Gimnaziju na Rakovcu (2023). Zgrada Oružane u postupku je rekonstrukcije i cjelovite obnove za Centar kompetencije koji će uz Veleučilište pridonijeti razvoju sustava obrazovanja u Zvijezdi. Zgrada KAMODa u postupku je cjelovite obnove. Pokreće se i uređenje Bosanskog magazina (i uređenjem Bastiona sv. Josipa) u restoran studentske prehrane i interpretacijski centar županijskog projekta Dodir civilizacija. Projekt tzv. Aglomeracije (rekonstrukcija kompletne infrastrukturne mreže) također je u tijeku. Unutar tog projekta realizirat će se i obnova Radićeve ulice, dok je uređenje Trga bana J. Jelačića predviđeno prema ranije donesenom projektu obnove. Tema gradnje javne garaže ispod Trga bana J. Jelačića vezana je uz stvaranje stvarne potrebe, a prije njezine gradnje UPU-om se predlaže izgraditi obilaznicu Zvijezde. Daje se ujedno alternativna mogućnost gradnje garaže samo ispod Oružane, međutim se u tijeku njezine rekonstrukcije odustalo od gradnje. Projekt Aglomeracije treba osigurati i cjelovitu revitalizaciju Zvijezde i ostalih planiranih projekata. Stari grad Dubovac djelomično je obnovljen (konstrukcijska obnova i djelomično stavljanje u funkciju). Lončareva kuća (Haulikova 6) konstrukcijski je obnovljena. Cjelovita obnova Zgrade Hrvatskog doma je u tijeku. U procesu obnove ili završetku započetog nisu još Centar za bioinspiriranu robotiku (rekonstrukcija dvije zgrade u Haulikovoj), hotel „Central“, Velika vojarna, Interpretacijski centar – Lončareva kuća (Haulikova 6), Studentski dom (rekonstrukcija bivše vojne bolnice u Karasovoj 8), te bedemi i šančevi oko Zvijezde.

Nažalost, u tzv. Petrinjskom potresu u prosincu 2020. godine cijeli graditeljski fond unutar kulturno-povijesne cjeline, a naročito Zvijezde, teško je oštećen. Njegova cjelovita obnova predstavlja novi veliki izazov i prioritet za zajednicu. Najteže je stradala Crkva Presvetog Trojstva s franjevačkim samostanom u samom središtu grada. U tijeku je njihova konstrukcijska obnova kao i još 5 zgrada u užem središtu grada (koje su smještene unutar kulturno-povijesne cjeline, Gradski muzej (Z-3084), Mala zgrada

⁴ „STAR VOICE – Karlovačko javno-civilno partnerstvo za sudjelovanje građana i povećanje transparentnosti za revitalizaciju gradske jezgre Zvijezde“, provela Udruga za društvena razvoj KA-MATRIX s partnerima 2015.-17.

gradske uprave, zgrada Kamoda, zgrada Hrvatskog doma i rodna kuća Stjepana Mihalića na Gornjoj Gazi). Obnova se financira iz Fonda solidarnosti EU. Nažalost, predmet obnove iz FS EU nisu i stambene i stambeno - poslovne zgrade, od kojih je veliki broj već bio u lošem stanju zbog dugogodišnjeg neodržavanja, a u potresu je dodatno oštećen ili potpuno stradao. One čine finu i životnu strukturu grada i bez njih se ne može govoriti o kompletnoj obnovi povijesne cjeline. Procesi obnove trajat će dugi niz godina i ujedno nose i opasnosti od gubitka izvornog sloja vrijednog graditeljskog fonda. Međutim, zahvaljujući velikim sredstvima iz FS EU pokrenula se trajna obnova i revitalizacija sadržaja kapitalnih zgrada za čiju obnovu do sada nije bilo uvjeta. Obnovu baštine nakon potresa treba sagledati kao veliki zamašnjak budućeg razvoja grada.

Uz reviziju postojećih konzervatorskih stručnih podloga i studija kojima se bavi ova Studija, držimo prigodnim razmotriti i **niz strukovnih i javnih inicijativa** koje su se pojavile zadnjih godina, a odnose se na problematiku karlovačke povijesne baštine i moderne arhitektonsko-urbanističke teme u širem prostoru grada, koje su dijelom u kulturno-povijesnoj cjelini, a većim dijelom izvan zone:

- prezentacija bastiona na jedinstven način prema izvornom modelu - zahtjev. Njihovo oblikovanje modificirano je kroz 3 faze izgradnje i rekonstrukcije Zvijezde, koje je danas zatečeno stanje, a koje se jedino na taj način može i prezentirati. **Karlov bastion (rekonstrukcija iz faze 16. i 17. stoljeća), Josipov bastion (rekonstrukcija iz vremena nastanka podzida 19. stoljeća) i Banski bastion s prezentacijom iz perioda 17. stoljeća (vidi str. 18-18 UPU u prilogu).**
- gradnja garaža ispod Trga bana Josipa Jelačića i ispod parka uz Kino „Edison“ – zahtjevi za odustajanje od planirane gradnje. Javno mišljenje građana i dijela struke bazira se na strahu od devastacije prostora koji se u konačnici ne može dovesti u prvobitno stanje. Konzervatorici odjel u Karlovcu dao je pozitivno mišljenje za gradnju obje garaže uz izradu kvalitetnog projekta u skladu s prometnim rješenjima i konzervatorskim smjernicama. Od gradnje garaže ispod Trga bana Josipa Jelačića u Zvijezdi se odustalo, dok je garaža uz kino „Edison“ i dalje aktualna. Ovom Studijom potvrđuje se stav iz UPU Zvijezde za gradnjom javnih garaža na slijedećim lokacijama: ispod Trga bana Josipa Jelačića, ispod parka uz Veleučilište u sklopu obnove bedema i povijesnog parka s dijelom ispod Trga J. Strossmayera. Izvan obuhvata UPU predložene su lokacije za 3 nove garaže u neposrednoj blizini Zvijezde: uz Vatrogasnu cestu, ispod igrališta Sokolskog doma, ispod dijela zelenila uz Modrušanov park.
- Ivanjski krijes na Kupi - formiranje adekvatnog prostornog okvira za održavanje Ivanjskog krijesa na obalama Kupe. Zahtjev je opravdan jer je Ivanjski krijes tradicionalna kulturna manifestacija grada uvrštena na UNESCO-vu listu nematerijalne baštine, a sadašnji prostori su nedefinirani i neuređeni. Sadašnje pozicije na obalama Kupe nizvodno od Banijanskog mosta moguće je primjereno urediti kako bi se ujedno uspostavila vrijedna urbanistička lokacija i vizura koja unapređuje i vrijednosti same Kupe i tog dijela grada u naseljima Banija i Gaza.
- tvrđava Orlica, Gradac – ideja za njezinom obnovom. Budući da tvrđava na Orlici nikada nije bila izgrađena, ne može se govoriti o njezinoj obnovi i rekonstrukciji. Orlicu je moguće afirmirati prezentacijom u vidu arheološkog lokaliteta
- pročišćenja tlocrtne konture Zvijezde i restitucije dijela bedema i šančeva - stručna polemika na nivou Udruge za razvoj i zaštitu kulturne i prirodne baštine s glavnim polemičarem prof. emeritusom B. Morsanom i dijelom javnosti, a koja uključuje i uklanjanje zgrade Tehničke škole u južnom dijelu šanca te nedavno rekonstruirane zgrade Studentskog doma (bivše vojarnje)⁵ na sjevernom dijelu šanca. Stav je MKM⁵ i izrađivača ove Studije da je vojarna izgrađena 1896. povijesni sloj gradnje Zvijezde i bedema. Njezino uređenje i prenamjena nije devastacija u

⁵ <https://www.vecernji.hr/vijesti/prenamjena-vojarnje-nezakonita-jer-nije-uskladena-s-gup-om-954880>

prostoru već pridonosi revitalizaciji Zvijezde. Zgrada Tehničke škole u velikoj mjeri narušava profil šanca i bilo bi idealno njezino uklanjanje. Pitanje je realnih okvira za takav zahvat.

- Žitni magazin na Kupi - zahtjevima Pivovare za prenamjenu Žitnog magazina u skladišni prostor⁶ Pivovare suprotstavljaju se zahtjevi struke za izdvajanjem Žitnog magazina iz tvorničkog kruga Pivovare.

Podržavamo zahtjev struke na način da se zajedno s magazinom izdvaja i prostor ispred magazina sve do ulice Dubovac. Takav stav ugrađen je kao konzervatorsko mišljenje i u važeću revidiranu Studiju održivog razvoja starog grada Dubovca i gradske četvrti Dubovac (MUZE d.o.o. 2022.), a predviđa njegovu rekonstrukciju i prenamjenu u turističke svrhe.

- uređenje pješačke hodočasničke komunikacije - Nacionalno svetište svetog Josipa– Žitni magazin – obala Kupe⁷. Prihvaća se prijedlog kao dodatak šetnici uz Kupu i dalje do Zvijezde i Korane.
- Magaševa zelena linija - potreba naglašavanja tzv. urbanističke Magaševe zelene linije, produžene glavne zelene poprečne osi kroz Zvijezdu, kako na jugozapadnom tako i na sjeveroistočnom dijelu grada⁸:
 - o na jugozapadnom dijelu grada prijedlog Udruge se odnosi na formiranje parkovne zone Novog centra, ali se i polemizira s natječajnim rješenjem prostora bivše vojarnje Luščić za koje se zalaže da bude nastavak središnje parkovne površine. Ova zona i njezino uređenje izlazi iz zaštićenog prostora kulturno – povijesne cjeline i iz njezine kontaktne zone, pa se ne očitujemo na taj problem.
 - o na sjeveroistočnome dijelu grada na Gazi planirana je izgradnja i sa sjeverozapadne i jugoistočne strane Magaševe zelene linije. Zahtjev je da se u prostoru jugoistočno od zelene linije ne planira nikakva izgradnja već afirmira zona kulturnog krajolika koja se dalje nastavlja uz nasip i obalu Korane i spaja s parkovnim i rekreacijskim prostorom uz Koranu u kontaktnoj zoni Zvijezde. Ovaj prijedlog se podržava, a formiranje zone gradnje na Gazi treba ograničiti na građevinsku zonu između linije i postojeće ceste.
- izgradnja novog hotela Korana na lokaciji bivšeg hotela Korana na lijevoj obali Korane i izgradnja visokog betonskog ogradnog zida ostatka parcele prema Korani izlazi iz zone zaštite kulturno povijesne cjeline, pa se ne očitujemo na taj problem,
- novi neboder na kraju Nazorove ulice – postavlja se pitanje opravdanosti i izgradnje, te obavezne procedure provođenja javnog natječaja. Lokacija se nalazi izvan zone zaštite kulturno - povijesne cjeline, ali na samom njezinom južnom rubu, pa se ne očitujemo na taj problem.
- Najznačajnija reakcija javnosti je inicijativa karlovačkih arhitekata kroz Elaborat Radne skupine **Društva arhitekata, građevinara i geodeta Karlovac**⁹. U trenutku kreiranja Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca, Društvo nastoji svojim stručnim osvrtom dati doprinos i podlogu za daljnji rad na izmjenama i dopunama Plana koji će dugoročno zacrtati smjer urbanističkog identiteta grada. Valorizirajući Grad Karlovac kao urbanistički fenomen, naglašavaju da je jedan od rijetkih gradova koji je svoj prostor pomno promišljao i stvarao, od samog osnutka, do današnjice, te takav *modus operandi* valja čuvati i njegovati i u daljnjem razvoju. Teme obrađene Elaboratom podijeljene su prema sadržaju samog GUPa:

⁶ UPU Pivovara koji je u izradi taj će se konflikt u prostoru riješiti stručnom analizom planera i konzervatora, predlaže se prihvaćanje iznijetog stava u ovoj Studiji.

⁷ UPU Pivovara, prijedlog Plana, 2022.

⁸ Više puta istaknuti prijedlozi prof. Borisa Morsana, usporedi primjerice Morsan (2016.), ovdje u najsžetijem obliku.

korištenje i namjena prostora, promet, zaštita okoliša i krajobraz, zaštita kulturnog naslijeđa, obaveze izrade prostornih planova, od kojih su zaštita okoliša i krajobraz, zaštita kulturnog naslijeđa tematski važne i za ovu Studiju.

Ne baveći se kulturno povijesnom baštinom koja je tema ove Studije, ukazuju na dio moderne arhitekture i urbanizma 20. stoljeća na području grada koju također smatraju kulturnom baštinom, sa zahtjevom za provođenje njezine stručne valorizacije u svrhu očuvanja njihove izvorne matrice i arhitektonskih obilježja. Predlaže se zaštita GUPom te preventivna i/ili trajna zaštita pojedinačnih zgrada koja pripadaju razdoblju moderne i postmoderne. Zahtjevom se predlaže evidencija, valorizacija i zaštita urbanističkih cjelina „Novi centar“, „Domobranska-Rakovac“, „Dubovac-Kupa“, „Medicinski centar“ na Švarči, te zaštita pojedinačnih zgrada kao sportska dvorana (proširenje zaštite na kontaktnu zonu), stambena zgrada u Kurelčevoj 1, neboder FINA, zgrada Elektre, te stambena zgrada na uglu Nazorove i Ulice kralja Tomislava, galerija „Vjekoslav Karas“ i zgrada Državnog arhiva. Do sada je važećom dokumentacijom tek radničko naselje na Švarči evidentirano kao kulturno dobro. Za svaki navedeni urbanistički sklop ili zgradu daje se kraći opis, vrijeme gradnje, autori i valorizacija.

Na Inicijativu DAGGKa i Poglavlje zaštite kulturnog naslijeđa **Konzervatorski odjel u Karlovcu daje Očitovanje od 25.04.2022.** U Očitovanju se daje mišljenje na svaki pojedinačni prijedlog: za cjeline „Novi centar“, „Domobranska – Rakovac“, „Dubovac – Kupa“, „Medicinski centar“ Odjel podržava inicijativu i predlaže zaštitu lokalnog značenja. Za prostor uz Sportsku dvoranu Odjel smatra da nema potrebe za širenjem postojećeg obuhvata zaštite već da se reguliranje neposredne izgradnje postigne definiranjem smjernica za novu izgradnju. Za stambenu zgradu u Kurelčevoj ulici i Neboder „Fine“ navodi se da se naveden zgrade već nalaze unutar zaštićene Kulturno – povijesne cjeline grada Karlovca, upisane u Registar kulturnih dobara. Stambena zgrada u Nazorovj ulici nalazi se izvan zone zaštite, a Odjel smatra kako nema elemenata za uvrštavanje na listu zaštićenih kulturnih dobara. Galerija „Vjekoslav Karas“ prihvaća se za uvrštenje u Registar kulturnih dobara RH. Za zgradu Državnog arhiva u Karlovcu i zgradu „Elektre“ provest će se potrebna istraživanja i dodatne valorizacije te potom razmotriti uvrštenje u Registar kulturnih dobara RH. Za dijelove trase povijesnih komunikacija na području grada Odjel predlaže da se prijedlozi upute Gradu Karlovcu za njihovu evidenciju i obilježavanje u prostoru.

Izrađivači ove Studije također podržavaju Inicijativu DAGGK-a za valorizacijom moderne arhitekture i urbanizma grada Karlovca koju je kroz 20. stoljeće oblikovalo nekoliko poznatih hrvatskih arhitekata zajedno s karlovačkim arhitektima i urbanistima¹⁰. Podržava se i stav Konzervatorskog Odjela u Karlovcu, kojemu dajemo nekoliko argumentiranih dopuna s prijedlogom da se podrže kao opravdane. Za cjeline u modernom dijelu grada „Novi centar“, „Domobranska – Rakovac“, „Dubovac – Kupa“, „Medicinski centar“ podržava se stručna valorizacija i zaštita. Nakon očitovanja Konzervatorskog odjela izvršena je zaštita i upis galerije „Vjekoslav Karas“ u Registar kulturnih dobara RH (Z-7794).

¹⁰ Boris Magaš, Radovan Nikšić, Milan Jerković, Slavko Novak, Miroslav Kollenz, Aptulla Halilibrahimov, Ruža Paulić, Fedor Wenzler, Mira Halambek Wenzler, Dražen Posavec, Zoja Dumengjić, Stanko Kočevar, Nikola Sužnjević, Milan Bijelić, Ivan Maradin, Želimir Žagar

Zgrada Državnog arhiva u Novom centru slobodnostojeća je građevina u urbanistički planiranom ali u nerealiziranom prostoru. Podržava se njegova valorizacija i evidencija u svrhu zaštite. Zgrada Sportske dvorane (Z-6959) sa svojim prostornim međama pojedinačno je zaštićeno kulturno dobro i nalazi se na spoju povijesne cjeline Karlovac i Rakovac.

Skrećemo pozornost na činjenicu da je izvorni projekt dvorane s pratećim objektima projektiran kao slobodnostojeći s pristupom s ulice Rakovac i uklanjanjem cijelog niza povijesnih zgrada uz rub ulice sve do Majderove ulice, što je danas konzervatorski neprihvatljiv model. Graditeljski povijesni potez danas je dio zaštićene kulturno povijesne cjeline Rakovac. Osim toga, uređeno je i novo parkiralište za potrebe javnih zgrada. Stoga se navedene činjenice moraju integrirati u smjernice za novu izgradnju uz Sportsku dvoranu, samo u donjoj razini istočno od parkirališta i uličnog poteza zgrada do Majderove ulice.

Zgrade koje se nalaze unutar povijesne cjeline kao slobodno stojeće su stambena zgrada Kurelčeva 1, Neboder Fine, zgrada Elektre. Sve tri zgrade su u dosadašnjim studijama valorizirane kao urbanistički i arhitektonski neintegrirane, koje su svojim volumenom, oblikovanjem i pozicijom negirale i uklonile zatečeni povijesni arhitektonsko-urbanistički sloj (Neboder Fine, zgrada Elektre). I dalje se nalaze unutar zaštićene kulturno povijesne cjeline Karlovca. Slobodno stojeća stambena zgrada Kurelčeva 1 nalazi se unutar kult. povijesne cjeline grada Karlovca i na samom rubu glasije, zajedno s pripadajućim nizom nisko valoriziranih garaža koje dodatno opterećuju prostor zelene glasije. Predlaže se razmotriti zahtjev za njihovom zaštitom zbog njihovih arhitektonskih vrijednosti uvažavajući pri tom navedene argumente. U rubnoj zoni između povijesne cjeline i modernog Karlovca nalazi se stambeno poslovni kompleks zgrada na uglu Nazorove i Ulice Kralja Tomislava. Ovaj kompleks izgrađen na spoju povijesnog i tada planiranog novog dijela grada, formira novi blok javnih sadržaja i stanovanja, uravnoteženih gabarita sa specifičnim akcentom nebodera u prostoru, te pri tom zatvara blok s povijesnom strukturom zgrada Nazorove, Domobranske i Ulice Kralja Tomislava. Sačuvan je u nepromijenjenom stanju. Stoga suprotno mišljenju Konzervatorskog odjela predlaže se njegova zaštita.

Elaboratom se predlaže, a ovom Studijom podržava, zahtjev za ucrtavanje dijelova izvornih trasa povijesnih komunikacija stare ceste Karlovac – Zagreb, trase Jozefinske ceste, trase željezničke pruge Karlovac – Zagreb i njihova suvremena interpretacija u prostoru. Ovi dijelovi trasa dopuna su već evidentiranim trasama povijesnih komunikacija unutar Studije.

U okviru zahtjeva za zaštitu prirode i krajobraza postavlja se tema afirmacije „Zelene osi“ kao glavne urbanističke osi grada, a koju osim urbanih elemenata definiraju potezi perivoja i drvoreda od šume Kozjače na jugoistoku grada preko gradskih četvrti do obala rijeke Kupe i Korane na sjeveroistočnom dijelu grada. Unutar te osi traži se i evidentiranje zona budućih parkovnih cjelina Gaze i Lušćića, radi planske zaštite vrijednih prirodnih prostora, te postojeće drvorede duž Ulice Kralja Tomislava i Trga hrvatskih branitelja (od Domobranske do Ulice Ivana Meštrovića) i parkove u Novom centru, i stavljanje na popis parkovne arhitekture. „Koncept navedenog perivojnog osnog poteza dio je svih dosadašnjih generalnih urbanističkih planova Grada Karlovca, počevši od generalnog urbanističkog plana iz 1960. godine (Fedor Wenzler, Mira Halambek Wenzler), te predstavlja kontinuitet planiranja kvalitetnih urbanih

ambijenata.“¹¹ Ista tema se kasnije pojavila kao „Magaševa linija“, a iako kao njegov usputni komentar, dobila je dimenziju koncepta u urbanističkim promišljanjima grada sve do danas. Ova tema ima dvije dimenzije: jedna je stvaranje šireg koncepta zelenih uređenih površina grada na nivou GUP-a, a druga je odnos prema samoj Zvijezdi i njezinim šančevima kroz koje se zelena linija želi provući, iako se u samom konceptu ne spominju niti Zvijezda niti šančevi. Zelena os može biti urbanistička tema, interesantna kao poveznica između Kozjače i Korane koja će odrediti poziciju novih oblikovanih urbanih parkova u Novom centru i na Gazi. Međutim ta os u prostoru nije čitljiva, a nije ju moguće provući niti kroz samu Zvijezdu na čijim ulicama nema mogućnosti za stvaranje drvoreda. Niti most preko šanca ili nasipavanje šanca u sjeveroistom dijelu prema Gazi također nije moguć. U konceptu same osi tvrđavski obrambeni šančevi uopće se ne spominju iako su oni danas zeleni parkovni pojas oko Zvijezde. Zaključno, možemo reći da takav koncept nije kompatibilan sa Zvijezdom jer ne afirmira povijesnu matricu Zvijezde, a potpuno je u neskladu s koncepcijom obrambenog sistema šančeva koji je zatvoren sam u sebe i ne može se nastaviti na ulice u Zvijezdi.

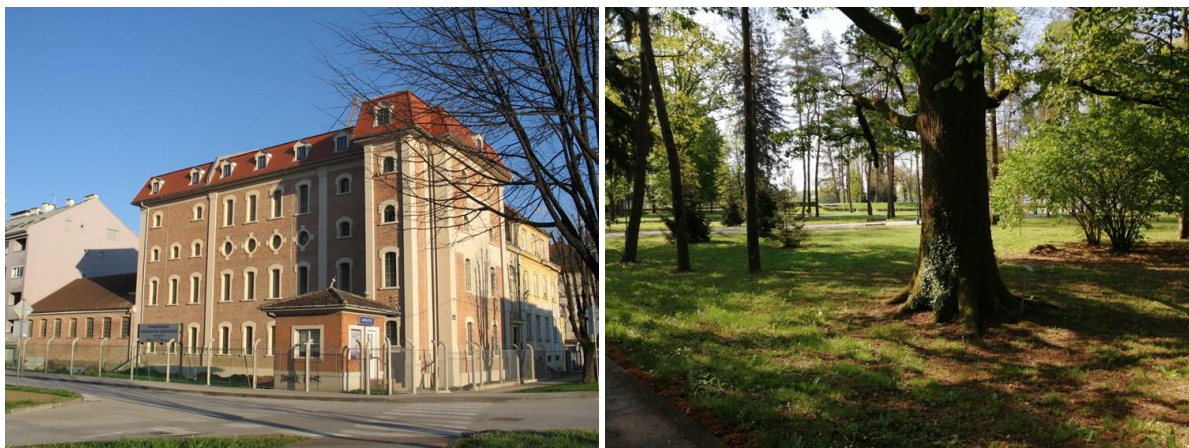
Inicijativa DAGGKa zalaže se za planiranje izgradnje niže etažnosti, rahle matrice i pretežito športsko-rekreacijske, te javne i društvene namjene sjeveroistočno od zelene linije na Gazi. Ovom Studijom ne podržavamo ideju planirane izgradnje niže etažnosti, rahle matrice i pretežito športsko-rekreacijske, te javne i društvene namjene na području Gaze jugoistočno od zelene linije. Takva izgradnja, koja ima sve elemente ozbiljne urbanizacije prostora, ujedno otvara prostor gradnje dalje prema jugoistoku u postojeći kulturni krajolik, što je neprihvatljivi koncept.

Slika 36. (lijevo) Drveni most preko rijeke Korane (CG 70)

Slika 37. (desno) Obnovljeni Učenički dom na uglu Samostanske i Trgu bana J. Jelačića u Zvijezdi (u zoni KPC, CG 114)

¹¹Inicijativa za unapređenje Generalnog urbanističkog plana Grada Karlovca, DAGGK, 2020.

Slika 38. (lijevo) Rakovac, tvornički kompleks Žeče, Z-3372 (CG 81)

Slika 39. (desno) Vrbanićev perivoj, zaštićeni spomenik parkovna arhitekture

3. Ciljevi

3.1. Opći ciljevi, načelna opredjeljenja i obveze preuzete domaćim i međunarodnim dokumentima

Zaštita i očuvanje kulturne baštine jedna je od Ustavom RH određenih obveza Države (čl. 52. i 69.), a u tom je smislu Republika Hrvatska obvezana i nizom međunarodnih dokumenata. Evo kako se u dokumentu *Standardi i kriteriji za izradu konzervatorskih podloga za kulturno-povijesne cjeline gradskih obilježja* (Ministarstvo kulture i medija, 2021., str. 10-11) sažeto prikazuju obveze i preporuke iz međunarodnih dokumenata iz područja zaštite kulturne baštine:

Konvencijom o zaštiti graditeljske baštine Europe (čl. 4. i 10.) propisana je obveza uključivanja zaštite graditeljske baštine među ciljevima prostornog uređenja na lokalnoj i regionalnoj razini, i u trenutku izrade planova i u postupku izdavanja dozvola za gradnju. U skladu sa zahtjevima integralnog/cjelovitog očuvanja graditeljske baštine donesena je i Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine 1992. godine s ciljem usklađenja osnovnih zahtjeva za zaštitom arheološke baštine te razvojnih i prostornih planova (čl. 5.), što uključuje i izradu odgovarajućeg registra te karata arheoloških lokaliteta. Izričitu obvezu uključivanja krajobrazu u razvojnim i prostornim planovima propisuje Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000.) uz primjenu odgovarajućih instrumenata s ciljem zaštite, upravljanja i/ili planiranja krajobrazu (čl. 5. i 6.).

U slučaju kulturnih dobara upisanih na UNESCO-v Popis svjetske baštine, jedan od četiriju temeljnih zahtjeva Operativnih smjernica za primjenu Konvencije o svjetskoj baštini iz 2019. g. postavljenih radi njihova učinkovitog očuvanja jest sustav upravljanja s odgovarajućim zakonskim, regulatornim i ugovornim mjerama zaštite, uz nužnu uspostavu jasnih geografskih oznaka granica dobra, kontaktne zone i plana upravljanja (čl. 98. – 112.). Iako u pravnom smislu Operativne smjernice nisu obvezujuće za države potpisnice Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine iz 1972., pravna snaga ovog dokumenta temelji se na kriterijima koje propisuje za nominaciju i upis dobara na Popis svjetske baštine, prema čl. 11. Konvencije.

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku podlogu 2009. (označen crvenom bojom), koji pak djelomično citira ciljeve GUP-a definirane, između ostalog, i Konzervatorskom dokumentacijom 2005./2007. U polaznim odlomcima djelomično se citira Program prostornog

uređenja Republike Hrvatske iz 1999. Iako je u međuvremenu donesena Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (2017.), formalno i sadržajno ovi dijelovi Programa još su uvijek važeći te se tekst preuzima integralno.

Međutim, tekst Izvod iz GUP-a-u granicama GUPa zbog protoka vremena i zahvata u prostoru više nije aktualan pa se dijelovi brišu ili dopunjuju aktualnim podacima (označenoim plavom bojom).

Ciljevi i smjernice zaštite graditeljske baštine proizlaze iz utvrđenog stanja i opredjeljenja međunarodnih konvencija, preporuka i drugih dokumenata u zaštiti kulturne baštine. Arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo je povezan sa svojom okolinom, što je postalo jedno od osnovnih načela suvremene zaštite kulturnih dobara. Na tim je principima definiran novi segment kulturne baštine – prostorna baština. Pod tim pojmom podrazumijevamo topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

Uz tradicionalni pojam zaštite spomenika kulture i prirode, pojavljuje se i zaštita kulturnih i prirodnih dobara, odnosno valorizacija svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti, budući da kulturno i prirodno nasljeđe čini harmoničnu cjelinu, terminologija zaštite je proširena na pojmove kulturne i prirodne, tj. prostorne baštine.

Kako bi se zaštita kulturnih dobara sustavno odvijala, u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, određena su osnovna načela:

- *uspostava cjelovitog i usklađenog pravnog sustava zaštite integralnih prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora, kompatibilnog sa sukladnim propisima u drugim djelatnostima*
- *istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine u kontekstu društvenih, kulturnih i gospodarskih promjena, znanstvena obrada prostora krajobraznih, kulturno-povijesnih i estetskih vrijednosti radi njihovog uključivanja u razvojne programe*
- *zaštita mogućih arheoloških zona i lokaliteta*
- *uspostava uravnoteženih odnosa između izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremene izgradnje*
- *za revitalizaciju ruralnih cjelina uzimanje u obzir integralnih oblika zaštite, poticanje osnivanja muzeja na otvorenom, obnavljanje narodnog stvaralaštva radi odgojno obrazovnih i turističkih svrha.*

U GRANICAMA PP IZVAN GUP-a

Europska konvencija o krajoliku naglašava potrebu shvaćanja krajolika kao prostorno ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu, s uvažavanjem svih njegovih raznolikosti i naglašavanja posebnosti. Kulturni krajolik je područje, izgled kojega je određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika.

Za takvo očuvanje identiteta prostora zalaže se i Radna zajednica Alpe Jadran u čijim se smjernicama prostornog uređenja naglašava čuvanje raznolikosti pojedinih krajolika. Stoga je potrebno sačuvati različite tipove krajolika, krajolik sa visokim stupnjem identiteta, krajolik sa izrazito očuvanim prirodnim obilježjima, krajolik sa izrazitom gospodarskom učinkovitošću, te nove kvalitete krajolika vezane uz naselja.

Kako bi se ta krajobrazna raznolikost mogla sačuvati u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske propisane su slijedeće mjere:

- *poticati oživljavanje sela i seoskih gospodarstava, obrtništva i turizma u seoskim domaćinstvima. Važno je sačuvati seoske krajolike, sliku naselja i kultiviranog krajolika, a kod određivanja građevinskog područja nužno je sačuvati oblik parcele, smještaj stambenog i gospodarskih objekata na parceli, te tradicijski vrt,*
- *na značajnim i krajobrazno izloženim mjestima potrebno je kontrolirati bilo koji oblik izgradnje,*
- *infrastrukturne koridore (ceste, dalekovode i sl.) graditi na način da što manje oštećuju krajolik,*

- kao tradicionalni oblik razdiobe prostora sačuvati pojedinačna stabla i živice.

Pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima kao i povijesne cjeline i ambijenti trebaju se na kvalitetan način uključiti u budući razvoj. Pri tome je bitno obratiti pozornost na slijedeće smjernice:

- čuvanje prostorne homogenosti naselja, njegovog volumena zajedno sa okolnim područjima kultiviranog krajolika
- zadržavanje povijesnih oblika komunikacije – trasa starih cesta, mostova, pješačkih putova i staza praćenih raspelima i pokloncima
- zadržavanje povijesnog naseobinskog ustroja, parcelacije i tradicijske arhitekture
- oživljavanje povijesnih oblika naseljenosti, sela i zaselaka u okviru njihovog prostornog okruženja, povijesne matrice, parcelacije i tradicijske građevne strukture
- očuvanje i obnova tradicijske arhitekture, stambene i gospodarske
- očuvanje povijesne slike prostora i karakterističnih vizura
- održavanje izvornih funkcija i sadržaja, njegovanje tradicionalnog načina poljodjelstva,
- obnavljanje karakterističnih naziva sela, brežuljaka, potoka, izvora
- istraživanje arheoloških lokaliteta vezanih za regionalnu i nacionalnu povijest.

Pored zaštite vrijednih i izuzetnih arhitektonskih djela potrebno je očuvati malu, skromnu arhitekturu tradicijske stambene izgradnje u izvornom obliku i funkciji, ili prenamijeniti za povremeni boravak.

Ciljevi izrade ove podloge su utvrđivanje prostornih i razvojnih činitelja očuvanja kulturne baštine, smjernica i uvjeta korištenja prostora, kako za djelovanje u prostoru, tako i za pojedinačne graditeljske zahvate. Modaliteti zaštite određuju se prema propisanim mjerama zaštite.

Arhitektonska i etnološka vrijednost prevladavajuće pojedinačne građevne strukture unutar naselja je mala, budući da se radi o prilično uništenom građevinskom fondu. Iznimnost i rijetkost ovog tipa krajolika, bez obzira na nižu arhitektonsku vrijednost dominirajuće stambene arhitekture, daje prostoru relativno visoku kategoriju. Tipologija naselja, njihov smještaj u prostoru, specifičnost i rijetkost tradicijske arhitekture, sakralne građevine, brojni arheološki nalazi koji potvrđuju povijesni naseobinski kontinuitet i prirodni fenomen rijeke Mrežnice, Kupe i Korane, daju području grada Karlovca, kao kulturnom krajoliku visoku vrijednost. Vizure u kojima se nižu karakteristične slike bitan su činitelj prostora.

Planiranju građevinskih područja potrebno je pristupiti s naročitom pažnjom, kako ne bi došlo do narušavanja kvalitetnih prostornih odnosa.

Za naselja sa sačuvanom povijesnom strukturom potrebno je provesti detaljnija istraživanja, inventarizaciju svih njihovih prostornih i graditeljskih vrijednosti, kako bi se mogle utvrditi smjernice za moguće zahvate unutar tkiva naselja kao i za pojedinačne objekte.

IZVOD IZ GUP-a – u granicama GUP-a

Suvremeni ciljevi razvoja grada trebaju biti više usmjereni ka njegovoj obnovi, postizanju više razine uređenja i korištenja postojeće strukture i površina, naročito one zaštićene kao povijesne cjeline, a tek potom realizaciji novih programa na neizgrađenom prostoru.

Uređenju grada treba pristupiti razlikujući posebnosti smještaja gradskih četvrti unutar gradskog prostora, izgrađenu strukturu i vrijednosti graditeljskog nasljeđa i očuvane dijelove prirode.

Prostorne cjeline zajedničkih obilježja kulturne baštine su:

- a. povijesno središte grada Zvijezda s Predgrađem i šančevima
- b. povijesna urbana naselja Gaza, Dubovac, Banija, Rakovac
- c. groblja unutar povijesne urbane cjeline: [Katoličko](#), [Židovsko](#), [Vojno](#), [Pravoslavno](#)
- d. športsko rekreacijska područja: Vrbanićev perivoj, Gradsko kupalište i Foginovo kupalište na Korani, manji tereni na rubu šanca uz Sokolski dom, Arboretum, rekreacijska zona "Kvaka"

a/ Povijesno središte grada Zvijezda s Predgrađem i šančevima

Cilj uređenja ovog prostora je zaštita cjelina, javnih prostora i pojedinačnih građevina, te interpolacija i uređenje cjelovitosti prostora, uz revitalizaciju i afirmaciju svih zatečenih vrijednosti. Intenzitet kolnog prometa u Zvijezdi treba ograničiti ali ne i isključiti, osiguravajući opskrbu, parkirališta i nove garaže na obodu grada, te afirmirajući pješačke zone u Radićevoj ulici i na Trgu bana J. Jelačića i Strossmayerovom trgu, i na taj način povezujući urbane sadržaje s parkovima i šetnicama svih dijelova grada.

Unatoč trenutno lošoj demografskoj slici povijesnih dijelova i lošem stanju građevina, treba paziti da se preobrazba odvija djelomično ne ugrožavajući temeljne vrijednosti prostora.

Svi bivši vojni objekti u Zvijezdi osim Velike vojarne u procesu su revitalizacije, uz cjelovitu obnovu i prenamjenu u javne, kulturne i obrazovne građevine.

Povijesna predgrađa izvan Zvijezde i šančeva treba razvijati otvaranjem grada na rijeku Kupu, a dobrom regulacijom prometa osigurati rasterećenje od tranzitnog prometa.

Cilj je privući novi život u povijesnu strukturu novim sadržajima i uređenim prostorima, te na taj način privući gradske i tranzitne posjetitelje i stvoriti atraktivni grad za razvoj turizma.

b/ Povijesna urbana naselja Gaza, Dubovac, Banija i Rakovac

Nastala kao odvojena naselja izvan Zvijezde, ova povijesna naselja danas su i prometno i građevinski povezana s ostalim dijelovima grada u jednu urbanu cjelinu, zadržavajući pri tom svoje specifičnosti i izvorne urbane, arhitektonske i funkcionalne različitosti.

Cilj je osigurati razvoj i revitalizaciju ovih naselja i pri tom zadržavajući njihove prepoznate i zaštićene vrijednosti. Važno je očuvati i naglasiti povijesne ulaze u grad upravo kroz ta naselja, interpolacijama izgraditi narušenu povijesnu strukturu, naročito na Rakovcu i Gazi, a novu gradnju uskladiti sa zatečenim vrijednostima prostora u mjerilu, kvaliteti, materijalu. Rijeke Kupu i Koranu, na kojima su ova naselja izgrađena, treba integrirati u život naselja, ali i izgradnjom i sadržajima reafirmirati taj prostor.

Veliki broj građevina nalazi se u vrlo lošem stanju zbog dugogodišnjeg neodržavanja, a u potresu su dodatno stradale ili su potpuno uklonjene kao opasne (Zvijezda, Rakovac, Gaza). Takve građevine treba zamijeniti novim interpolacijama i replikama prema povijesnom modelu. Potrebno je revidirati zone zaštite unutar pojedinih naselja.

c/ Groblja

Na Dubovcu u podnožju brda Kozjača, nalaze se četiri groblja koja zauzimaju veliki prostor u urbanitetu grada. U vizuri grada predstavljaju značajni element koji je potrebno dodatno rekultivirati i definirati. Vrijedne pojedinačne grobnice, kapele i spomeničku plastiku valja održavati, ograde i zelenilo treba obnoviti, unutarnje prostore opremiti dodatnom komunalnom opremom i infrastrukturom, sanirati klizišta zemlje. Širenje postojećih grobalja treba zaustaviti.

Sva su groblja zaštićena kao memorijalne cjeline, ali i dalje su unutar kulturno povijesne cjeline grada Karlovca. Na RKT groblju Dubovac provedena je obnova unutarnjih staza i rasvjeta, izgrađen ogradni zapadni zid i regulirana odvodnja oborinskih brdskih voda u koridoru Nemčićeve ulice, obnovljena kapela Svih Svetih. Obnovljene su mrtvačnice na Židovskom i Vojnom groblju, sanirano klizište iznad Vojnog groblja. Predlaže se izdvajanje svih grobalja iz Kulturno povijesne cjeline grada Karlovca.

d/ športsko rekreacijska područja:

Vrbanićev perivoj, Gradsko kupalište i Foginovo kupalište na Kupi, manji tereni na rubu šanca uz Sokolski dom, Arboretum, rekreacijska zona "Kvaka".

U ovim područjima važno je zadržati zelenilo bez gradnje, iznimno za manje športske i ugostiteljske sadržaje, (teniski novi centar, kupališni sadržaji, dodatni manji sadržaji u Vrbanićevom perivoju, uređenje prostora na "Kvaki"). Uz ove prostore treba osigurati i parkirališne površine, biciklističke i pješačke staze.

e/ zona Starog grada Dubovca i crkve Majke Božje Snježne sa šetnicom

Klizišta na rubu humka starog grada privremeno su sanirana i potrebna je njihova cjelovita sanacija. Obnovljene su vanjske stube sa sjeverne strane humka. Sanirano je veliko klizište s južne strane brda ispod crkve MBS. Put J. Satlera s Križnim putem do crkve i dalje od crkve do pivovare u vrlo lošem je stanju i potrebna je njezina obnova. U velikoj mjeri ugrožena je klizištima i propadanjem šumskog pojasa. Predlaže se izdvajanje zone zaštite starog grada Dubovca i crkve MBS s revizijom zona zaštite u širim okvirima zbog potrebnih održavanja i sanacija terena te njegovog kvalitetnog oblikovanja.

3.2. Specifični ciljevi Studije

Cilj izrade Studije je revizija važećih popisa i mjera zaštite kulturne baštine, uz poklanjanje posebne pozornosti strateškim projektima koji se nalaze unutar zona zaštite te na konzervatorske stručne podloge i zone za koje je potrebno preispitati obvezu provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja, te obradu vrijednih parkovnih površina.

Obzirom na predstojeću izradu konzervatorske podloge Kulturno-povijesne cjeline grada Karlovca, u dijelu unutar obuhvata toga kulturnog dobra ova će studija imati usmjeravajući karakter detektiranja i problema i predlaganja prijelaznih rješenja koja će biti na snazi do prihvaćanja nove konzervatorske podloge.

Stručno-tehnički cilj studije jest uspostava ažurne fotodokumentacije i prostorne baze podataka, uz ažuriranje stanja i oznaka zaštićenih, preventivno zaštićenih i evidentiranih dobara.

Posebni ciljevi prostornog uređenja (preuzeti iz UPU Zvijezda)

Članak 92.

(1) Treba omogućiti očuvanje i obnovu najvrednijih građevina i prostora i to na način da doprinose poboljšanju ugodnog doživljaja i naglašavanje identiteta Zvijezde.

(2) Rekonstrukciju manje kvalitetnih i gradnju novih građevina, treba provoditi uz poštivanje urbanističko-konzervatorskih smjernica. Poštujući ambijentalne i povijesne vrijednosti prostora, suvremenim oblikovnim i tehnološkim postupcima ta gradnja treba doprinijeti naglašavanju identiteta Zvijezde uz primjenu obnovljivih izvora energije.

(3) Oblikovanje i uređenje ulica i trgova će biti prilagođeno prvenstveno kretanju i boravku pješaka.

(4) Krajobrazno uređenje prostora šanca, obnova bedema, treba biti zasnovana na povijesnim vrijednostima, tamo gdje je to moguće, treba naglasiti njihov nekadašnji izgled te omogućiti ljudima nesmetano kretanje.

(5) Kako bi se Zvijezdu rasteretilo od tranzitnog prometa, on će se usmjeravati u druge ulice i na novu obilaznicu.

(6) Cijelo područje Zvijezde će biti zona umirenog prometa čemu će se prilagoditi regulacija, raspored parkirališta i garaža te površinska obrada pločnika, biciklističkih staza, kolnika i parkirališta.

(7) Zadovoljenje potreba za parkiranjem će se, za nove građevine, gdje god je to moguće rješavati u sklopu njihovih građevnih čestica.

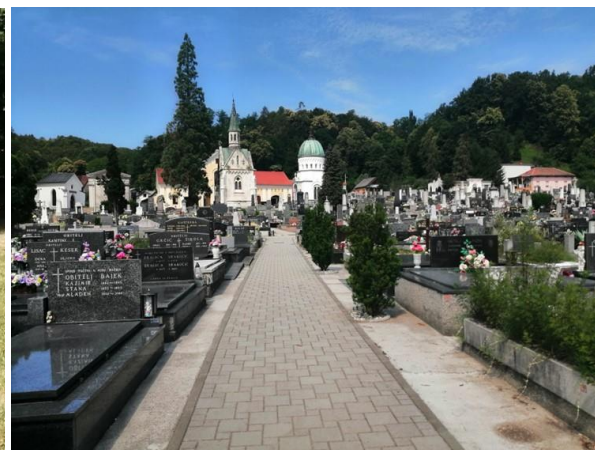
(8) Javna parkirališta i garaže lokacijom i kapacitetom se moraju uklopiti u ambijent Zvijezde tako da ne narušavaju kvalitetu prostora.

- (9) Predvidjeti će se gradnja parkirališta i podzemnih garaža van Zvijezde, ali u neposrednoj blizini.
- (10) Za dolazak i kretanje turističkih autobusa će se osigurati odgovarajuće prostore.
- (11) Namjena građevina će se određivati u dogovoru sa njihovim vlasnicima uz obvezu očuvanja spomeničkog integriteta građevine, vodeći pri tom računa o njejoj raznolikosti i uklapanju u vrijednosti ambijenta.
- (12) Omogućiti će se razvoj veleučilišta na postojećoj lokaciji te njegovo proširenje.
- (13) Planom će se osigurati prostorni uvjeti za odvijanje povremenih ili stalnih aktivnosti na trgovima i ulicama kao što su prodaja antikviteta, zdrave hrane, tradicijskih proizvoda, manifestacije povodom dana piva itd.
- (14) Predložiti će se mjere kojima će se stimulirati život i rad u Zvijezdi tako da investiranje u održavanju obnovu i gradnju bude povoljnije od onog u drugim dijelovima Karlovca.
- (15) Za građevine koje svojom lokacijom i oblikovanjem odudaraju od vrijednosti Zvijezde predvidjeti će se mjere za sanaciju i ublažavanje vizualnog nesklada.
- (16) Radi zaštite vizura planom je određena dislokacija čelične konstrukcije sa odašiljačima i repetitorima sa područja Zvijezde.
- (17) Planirati će se dislokacija infrastrukturnih građevina koje se ne uklapaju u područje Zvijezde kao što je kolektor kanalizacije u šancu.
- (18) Radi poticanja korištenja obnovljivih izvora energije omogućiti će se gradnja toplinskih crpki i odgovarajućih sustava za korištenje topline podzemne vode te tla u šancu.
- (19) Predvidjeti će se korištenje većeg dijela prizemlja za lokale kako bi se povećalo atraktivnost Zvijezde.
- (20) Tamo gdje je to moguće planirati će se gradnja dijela bastiona i dijelova bedema na njihovim nekadašnjim pozicijama te uređenje šetnica na vrhu.
- (21) Predvidjeti će se arheološka istraživanja na temelju kojih će se graditi bastioni, ali i obnavljati dijelovi kamenih zidova sagrađenih um kasnijim razdobljima.
- (22) S obzirom na kompleksnost razvoja Zvijezde, etapnosti treba posvetiti posebnu pažnju. Izraditi će se Plan upravljanja koji bi sa raznih stanovišta razmotrio načine intervencija. Težnja je da se intervencije odvijaju tako da daju kvalitetne učinke od početka. Kao mogući pokretači razvoja važne su intervencije u objema građevinama na Trgu bana J. Jelačića (Oružana i Velika vojarna).
- (23) Radićeva ulica treba urediti i stimulirati održanje postojećih i otvaranje novih lokala. Ona je jedan od pokretača revitalizacije. Time će se ljude privući u Zvijezdu.
- (24) Uređenjem stambenih prostora u Zvijezdi će se podići standard stanovanja i možda povećati broj stanovnika.
- (25) Kvalitetna etapna realizacija bastiona i dijelova bedema, će pružiti ljudima uvid u sliku nekadašnje Zvijezde. Nakon arheoloških istraživanja trebalo bi, na lokaciji koju će se odrediti kao prvu, započeti njihovu izgradnju što je moguće ranije.
- (26) Uređenje šanca je element značajan za provođenje prve etape realizacije. Treba biti povezan sa etapom gradnje bastiona. Uz to bi trebalo sagraditi i jedan od ulaznih mostova. Realizacija uređenja ulica i trgova treba započeti tamo gdje će se realizirati i novi sadržaji. Time će se stvoriti cjelovito uređeni prostori koji će poslužiti kao pokretač daljeg razvoja.
- (27) U cilju postizanja što kvalitetnijeg stanja u prostoru i povijesnim građevinama potrebno je sljedeće:
- isključiti promet s glavnog trga,
 - obnoviti napuštene i ugrožene građevine na Trgu Josipa bana Jelačića (Oružana, Velika vojarna i nekadašnja vojna građevina u Krašovoj 2) uz stavljanje javne i društvene te poslovne trgovačke i uslužne namjene barem u prizemljima koji će privlačiti i građane izvan "Zvijezde",
 - stimulativnim mjerama poticati vlasnike i korisnike na redovito održavanje vrijednih povijesnih građevina, i pri tome ih financijski poduprijeti (grad, županija, država). Prioritet za financiranje trebaju imati one građevine koje imaju visoku valorizaciju, one koje su u lošem stanju i ugrožene. Prednost treba dati građevinama za koje se planira namjena koja će oživjeti prostor "Zvijezde" te za one radove koji izlaze iz okvira radova na standardnoj građevini (plastika pročelja, povijesna konstrukcija svodova i drvenih grednika, stara stolarija i bravarija).
- (28) Na vanjskom rubu nekadašnjeg skrivenog puta danas šetnice, potrebno je gdje je god to moguće vratiti njegove gabarite ili ih naznačiti u parteru. Isto tako mogu se vratiti bedemi i bastioni gdje nema gradnje. Moguće je izvesti bedeme i bastione samo u naznakama gdje je veći problem oko okolne gradnje (iza Cesarčeve, Prešernove i Kukuljevićeve ulice).
- (29) Na mjestima povijesnih ulaza mostove će se oblikovati prema arhivskoj dokumentaciji, a ostale kasnije prilaze suvremenim oblikovanjem.

Slika 40. (lijevo) Stara cesta prema Zagrebu, vizura povijesne četvrti Banija

Slika 41. (desno) Vizura povijesne četvrti Giza

Slika 42. (lijevo) Skulptura Prvi koraci kipara Frana Kršinića (UO 06) u Vrbanićevom perivoju

Slika 43. (desno) Katoličko groblje Dubovac, Z-7529 (MC 01), ističu se mauzoleji Türk i Vranyczany

4. Mjere i uvjeti za zaštitu i obnovu integralnih kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti

4.1. Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Upravni postupak

Sukladno važećim propisima iz područja zaštite i očuvanja kulturnih dobara te prostornoga uređenja i gradnje, nadležno tijelo – Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu – sudjeluje u zahvatima na nepokretnim kulturnim dobrima, odnosno zahvatima unutar granica nepokretnog kulturnog dobra (kulturno-povijesne cjeline, kulturnog krajolika, arheološkog lokaliteta ili zone), na sljedeći način:

- utvrđivanjem posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra:
 - o u postupku koji prethodi izdavanju lokacijske dozvole (izrada idejnog projekta), za zahvate za koje se izdaje lokacijska dozvola,
 - o u postupku koji prethodi izdavanju građevinske dozvole (izrada glavnog projekta), za zahvate za koje se ne izdaje lokacijska dozvola, a izdaje građevinska dozvola,

- u postupku koji prethodi početku gradnje (izrada glavnog projekta), za jednostavne zahvate i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola, a potreban je glavni projekt,
- izdavanjem prethodnog odobrenja za radove na kulturnom dobru:
 - prije početka gradnje, za jednostavne zahvate i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola, a nije potreban glavni projekt, tj. prije početka obavljanja svih ostalih radnji koje bi mogle narušiti cjelovitosti i/ili prouzročiti promjene na kulturnom dobru: konzerviranje, restauriranje, premještanje, rad industrijskih ili drugih postrojenja i gradilišta, sanacije i adaptacije itd.
- nadzorom nad izvođenjem radova na kulturnom dobru i u njegovoj neposrednoj blizini,
- nadzorom nad arheološkim iskopavanjima i istraživanjima, te
- izdavanjem rješenja kojima se naređuje obustava radova, aktivnosti i istraživanja, otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti, otklanjanje posljedica, otklanjanje štete i sl., te podnošenjem optužnih prijedloga i prekršajnih naloga.

Kulturnim dobrima se smatraju ona dobra koje su zaštićena Zakonom, odnosno koja se u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske vode kao kulturna dobra (Z) ili preventivno zaštićena kulturna dobra (P). Osim njih, sva arheološka nalazišta i nalazi na koje se naiđe pri izvođenju radova, bez obzira na zakonski status same lokacije, imaju odgovarajući tretman (radove je potrebno obustaviti i obavijestiti nadležno tijelo, koje određuje daljnje postupanje).

Sva ostala dobra koja su evidentirana ovom ili ranijim studijama i planovima, bez obzira jesu li predviđena za zakonsku zaštitu (Z, P) ili za ostanak u kategoriji evidentiranih (E) do daljnjeg, štite se isključivo mjerama prostornog plana (kroz odredbe za provedbu plana tj. uvjete gradnje i uređenja prostora, koje mogu uključiti potrebu izrade dodatne konzervatorske dokumentacije).

Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu će za građevine predložene za zakonsku zaštitu provesti odgovarajuće postupke (dokumentiranje, izrada prijedloga rješenja o zaštiti).

4.2. Revizija smjernica zaštite za dobra unutar GUP-a

Za stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti do 2022. i u vrijeme izrade ove studije do konca 2023. godine izrađene su **tablice 4. i 5. Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca** (vidi poglavlje 5. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama i naseljima za grad Karlovac).

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH do 2022. zatečeno stanje (**tablica 4.) prije izrade ove studije** (2022./2024.) na području Grada Karlovca bilježi 73 zaštićena i 3 preventivno zaštićena kulturna dobra, ukupno 76 nepokretnih dobara u Registru. Od toga se na području GUP-a grada Karlovca nalazi preko 80% tog broja, tj. 59 zaštićena kulturna dobra i 3 preventivno zaštićena kulturna dobra. Umjesto termina *registrirano k.d.* uvedena je nova oznaka *zaštićeno k. dobro*.

Prema vrsti kulturnog dobra, a **prije izrade ove studije**, radi se o 7 kulturno-povijesnih cjelina (sve unutar GUP-a: urbana kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca, urbana kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac i naselje Švarča (E) te 4 memorijalne cjeline Rimokatoličko groblje Dubovac, Pravoslavno groblje, Vojno groblje i Židovsko groblje, te 73 pojedinačnih zaštićenih dobara (unutar 59 i izvan 14 GUP-a). U toj grupi nalaze se civilne građevine i graditeljski sklopovi, obrambene građevine, sakralne, javne skulpture i urbana oprema, memorijalne građevine, obilježja i mjesta. Evidentiranih dobara je ukupno 195 (unutar GUP-a 64 i izvan GUP-a 131). Od arheološke baštine brojimo unutar GUP-a ukupno 8 AL evidentirana arheološka lokaliteta i 3 AL evidentirana na lokacijama zaštićenih kulturnih dobara drugih vrsta. Izvan GUP-a brojimo 26 AL evidentirana i 5 AL evidentirana na lokacijama zaštićenih kulturnih dobara drugih vrsta, ukupno 34 evid. AL i 8 AL na lokaciji zaštićenog k. dobra.

U tijeku revizije i u vrijeme izrade ove studije utvrđeno je stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti do konca 2023. godine, te je izrađena **Tablica 5. Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca i Zbirna Tablica po vrstama kulturnih dobara**.

Uvedene su dodatne nove kartografske oznake. Sva pojedinačna kulturna dobra koja se nalaze u unutar KPC ili MC (do sada s oznakom E i nova evidentirana), sada su obilježena oznakama UKPC* i UMC*, i uvedena su u *Zbirnu tablicu 5.*, ali se ne broje u ukupnom zbroju već izdvojeno. Na taj način smanjen je broj evidentiranih dobara. U *Tablicu po vrstama kulturnih dobara označena su oznakama UKPC i UMC*. Oznaka E ostala je samo za ona k. dobra koje se nalaze izvan pov. cjelina. Novom reviziju bilježi se značajan broj pojedinačnih dobara unutar KPC i MC čime se naglašava njihov povijesni i sadašnji značaj i značaj povijesnih cjelina, kao i potreba za posebnom pažnjom pri revitalizaciji i obnovi.

Ovom revizijom (tablica 5.) zabilježen je **novi status 9 kulturnih dobara unutar GUP-a** koja su od 2009. godine do danas prošle postupak preventivne zaštite (Pravoslavno i Vojno groblje) ili trajne zaštite (Katoličko groblje Dubovac, Židovsko groblje, željeznički kolodvor, dvorac Švarča, palača Drašković, kino „Edison“, kurija župnog dvora u Hrnetiću), ili im je preventivna zaštita istekla (stambena zgrada "Brindl"). Ranije evidentirano dobro (stambena zgrada Udbinja 80) u međuvremenu izgubilo je spomenička svojstva te se briše s popisa.

Briše se i niz zgrada etnološke baštine u **naseljima izvan GUP-a**, koja su izgubila svojstva k.d. ili su trajno nestala zbog neodržavanja.

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH do kraja 2023. zatečeno stanje na području Grada Karlovca bilježi **79 zaštićena i 2 preventivno zaštićena kulturna dobra, ukupno 81 nepokretnih dobara u Registru**. Od toga se na području GUP-a grada Karlovca nalazi **63 zaštićena kulturna dobra i 2 preventivno zaštićena kulturna dobra**.

Prema vrsti kulturnog dobra, radi se o **7 kulturno-povijesnih cjelina** (sve unutar GUP-a: urbana kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca (Z), urbana kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac (Z) i naselje Švarča (E) te 4 memorijalne cjeline Rimokatoličko groblje Dubovac (Z), Pravoslavno groblje (P), Vojno groblje (P) i Židovsko groblje (Z)). **Pojedinačnih zaštićenih dobara je 82** unutar GUP-a: 40 civilne građevine i graditeljski sklopovi, 1 obrambena građevina, 8 sakralne, 2 javne skulpture i urbana oprema, 8 memorijalne građevine, obilježja i mjesta. **Evidentiranih pojedinačnih dobara je ukupno 21 i novo evidentiranih 2** unutar GUP-a. Ukupno unutar GUP-a je 89 kulturna dobra. Izvan GUP-a ukupno je 127 dobara: 16 zaštićenih, 94 evidentiranih i 17 novevidentiranih. **Sveukupno je unutar i izvan GP-a 216 kulturnih dobara**. Dodatno je predloženo u novoj kategoriji (unutar KPC i unutar MC) 85 UKPC i 34UMC, ukupno 119*dobara. **Od arheološke baštine** brojimo unutar GUP-a ukupno 2 AL zaštićena arheološka lokaliteta, 6 AL evidentirana i 1 UKPC. Izvan GUP-a brojimo 1 AL zaštićen, i 30 AL evidentirana i 1 novevidentiran, **ukupno 3Z, 36E i 3E(n), što je ukupno 42 AL**. **Sveukupan broj kulturnih dobara unutar i izvan GUP-a uključujući kulturno povijesne cjeline, nepokretna pojedinačna kulturna dobra i arheološku baštinu je 258 +119* UKPC i UMC**.

U nastavku se nalazi tekst uvršten u Konzervatorsku podlogu 2009. (označen crvenom bojom), koji pak citira stariji tekst unesen u GUP. Tekst se ne preuzima integralno zbog promjena u prostoru, te se unose ispravci označeni plavom bojom.

Zaštita kulturnih dobara

GUP utvrđuje osnovne prostorno-razvojne parametre očuvanja kulturnih dobara i utvrđuje smjernice za korištenje prostora, intervencije u prostoru i pojedinačne zahvate na zaštićenim spomenicima. Zaštita se provodi prema usvojenim načelima integralne zaštite prostora, i objekta s njegovim okolišem, ali i očuvanja autentičnosti kroz obnovu njihove izvorne strukture. Zaštita ovisi o društvenim prilikama i situaciji, vlasničkim odnosima, financijskim sredstvima i drugim faktorima. Treba je planirati i provoditi posebno razrađenim planovima i prema posebno izrađenim studijama i istraživanjima. Neophodno je dati prioritete obnovi kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH, gradskih zona, te redizajnu i redefiniranju funkcija u prostoru. Stručne konzervatorske službe i službe lokalne uprave (županijske i gradske) određuju uvjete za pomoć vlasnicima i korisnicima spomenika kulture (stručnu, financijsku i upravnu), te direktno ili indirektno kontinuirano prate i analiziraju rezultate zaštite i obnove. Paralelno treba razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, povećanjem estetskih kriterija, razvijanjem kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te kritiziranja neprimjerenih zahvata i kiča. Treba poticati donacije, ali isto tako organizirati male akcije uređenja u koje se uključuje čitava javnost. Dio graditeljskog nasljeđa je u vrlo lošem građevinskom stanju. Mnoge građevine su nelegalno adaptirane na vrlo grub i često neprimjeren način. Izgrađene su i neke novogradnje u neprihvatljivom prostornom odnosu prema vrijednoj zatečenoj povijesnoj zaštićenoj izgradnji (Tehnička škola s igralištem u Šancu, Starački dom s plinskom stanicom (uklonjena), Zagrebačka banka i stambena zgrada u Radićevoj ulici, antenski stup u bloku pošte, vojarna u sjevernom dijelu Šanca, dvije trafostanice u Zvijezdi i jedne u Gajevoj ulici, zgrada vojne ambulante u Zvijezdi, Karlovačka banka i višestambena poslovna zgrada u ul. V. Mačeka, trgovački centar-robna kuća s neboderom FINE, neboder na Kupi, Elektra na Dubovcu, tvornica KIO (u potpunosti uklonjena i izgrađen trgovački centar Lidl), stambena zgrada u Primorskoj ulici (izgrađena i u funkciji), tvornica KGK, trgovački centar Lidl na Baniji i stambeno poslovna zgrada interpolacije na Baniji (dovršena).

U vremenu proteklom od izrade gornjeg teksta, ne može se reći da se stanje kulturnih dobara u cjelini popravilo. S jedne strane, kvalitetnom obnovom i revitalizacijom Starog grada Dubovca Karlovac je dobio značajnu, ne samo kulturno-povijesnu, nego i izletničku točku, a ranijom obnovom pravoslavne crkve svetog Nikole popunjena je urbanistička, estetska i simbolička praznina u samome gradskom središtu. S druge strane, zub vremena ozbiljno je ugrozio cijele dijelove Zvijezde, Banije i Gaze, od kojih su neki već dugo u kritičnome stanju i uz to jako izloženi pogledu s najfrekventnijih gradskih ulica i obala rijeke Kupe, a potres u prosincu 2020. godine kritično je oštetio 20-ak zgrada u jezgri uključujući Veliku vojarnu i crkvu Presvetog Trojstva s franjevačkim samostanom.

Promjenom trendova u zaštiti kulturnih dobara, koji u posljednje vrijeme cijene slojevitost kulturno-povijesnih cjelina te prepoznaju kulturno-povijesnu vrijednost arhitekture 20- stoljeća, umnogome se promijenio i stav prema nekim objektima koji su ranije uglavnom bili doživljavani kao devastacije (kao primjer se može uzeti zgrada Tehničke škole izgrađene uoči 2. svjetska rata u šancu Zvijezde, te, košarkaško igralište izgrađeno 1951. godine, zatim neboder Narodne banke danas FINE iz 1960., itd.). Čitave četvrti građene nakon drugog svjetskog rata, ranije nevalorizirane kao kulturna baština, danas se u krugovima arhitekata i urbanista počinju valorizirati, kao i pojedine zgrade 20. stoljeća. Ipak, valorizaciju treba provesti interdisciplinarno i u nadležnosti je MKM prije stavljanja na popis Studije. Tablica prijedloga donosi se uz Zbirnu tablicu prema vrstama kulturnog dobra.

Kulturno-povijesne cjeline i kontaktna područja

Unutar obuhvata GUP-a grada Karlovca u Registru kulturnih dobara RH u trenutku izrade ove studije a nakon 2022.g. nalazi se nalazi se 6 kulturno-povijesnih cjelina, od toga 4 registrirane kao kulturna dobra (Kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca,(Z-2993), Kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac, (Z-3412), Rimokatoličko groblje Dubovac s kapelom Svih Svetih, (Z-7529) i Židovsko groblje s mrtvačnicom (Z-7799), a 2 u statusu preventivno zaštićenih dobara (Pravoslavno groblje, (P-6540), i Vojno groblje s mrtvačnicom), P-6555) (usporedi poglavlje 2.3. *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti*). Ovom studijom novevidentirane su 3 nove urbane cjeline 20. stoljeća

U nastavku se citiraju mjere iz važećeg Rješenja na način kako su prenesene u prostornoplanske dokumente **važeće u trenutku izrade ove studije (2022. godine)** (čl. 190. PPUG i čl 116. GUP-a) **(označene crvenom bojom)**:

U zoni A (zoni potpune zaštite povijesnih struktura) uvjetuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno – povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštovanje tradicije i funkcije prostora i sadržaja. Na području ove zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije. Posebna se pažnja ima posvetiti bogatoj arheološkoj baštini sačuvanoj u ovoj zoni. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

U zoni B (djelomična zaštita povijesnih struktura) sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih posebno zaštićenih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovane će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba. Na području ove zone sve intervencije

u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

U zoni C (ambijentalna zaštita) prihvatljive su sve intervencije uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika, krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

Mjere zaštite i očuvanja u povijesnoj graditeljskoj cjelini Rakovac (kartografska oznaka UC 02) Rješenjem Ministarstva kulture te su identične kao u zoni B iz prethodnog Stavka ovog Članka

Urbana cjelina radničkog naselja Švarča (kartografska oznaka UC 03), građena 50-tih godina za tadašnje radnike Jugoturbine, mora u urbanističkoj matrici zadržati sve karakteristike izvorno planiranog naselja, vodeći računa o svim izvorno planiranim urbanističkim i arhitektonskim karakteristikama, gabaritima pojedinih građevina, kao i pripadajućim zelenim površinama.

U prethodnim citiraju se opći uvjeti i principi, koji se mogu zadržati u prostornim planovima do izdavanja novog rješenja, osim za zonu Rakovac, gdje samo rješenje ne uvjetuje prethodna arheološka istraživanja, pa taj uvjet ne bi trebalo ni uvoditi u prostorne planove.

U nastavku se citiraju mjere određene Konzervatorskom podlogom iz 2009 ([označene crvenom bojom](#)), a koje nisu uvrštene u provedbene odredbe PPUG-a i GUP-a. Vjerojatno je riječ o nešto starijim tekstovima, jer se spominju granice povijesnih cjelina Banija i Dubovac koje su rješenjem iz 2006. uključene u jedinstvenu kulturno-povijesnu cjelinu. Također dio predloženih mjera više nije aktualan, ali ostaje niz aktualnih mjera koje procjenjujemo da ih treba ponovno razmotriti i uvrstiti na popis. Ovdje se daje njihova korekcija [označena plavom bojom](#).

a/ Unutar granica zaštite [kulturno povijesne cjeline Karlovac](#) širenje grada prema istoku i jugoistoku [ne preporuča se](#). Iznimno je moguća ambijentalno uklopljena moderna gradnja koja je svojim sadržajima vezana uz korištenje krajobraznih predjela (perivojni paviljoni, teniski centar, sportski i manji ugostiteljski sadržaji), uz parterno uređenje, te izgradnja ili obnova infrastrukturnih vodova i građevina od posebne važnosti.

Izvan granica obuhvata zaštite na istočnoj strani [Zvijezde](#) potrebno je redefinirati kriterije uređenja prostora i njegove namjene. Hale Autotransporta i ostale prenamjenjene hale potpuno su neprihvatljivi oblici gradnje kao i njihova namjena. Vojne građevine i prognaničko naselje potrebno je također ukloniti, a prostor kvalitetno planirati za stanogradnju.

Gradsku povijesnu jezgru Zvijezde potrebno je kompletno obnoviti i revitalizirati obnovom infrastrukture, blokova, građevina, prenamjenom (tvornica Kamod u srcu Zvijezde, neintegrirane vojne građevine uz šančeve i u Zvijezdi, uklanjanjem antenskog stupa kod pošte, 1 trafostanice u Zvijezdi i jedne u Gajevoj ulici, preoblikovanjem jedne trafostanice,

Uvođenjem novih sadržaja i funkcija posebno treba imati na umu očuvanje povijesne graditeljske strukture kao imperativ i temeljnu vrijednost grada i prostora.

[Promet u kretanju i mirovanju u Zvijezdi i oko Zvijezde treba pažljivo osmisliti vodeći računa u prvom redu o pješaku i osjetljivoj graditeljskoj strukturi građevina prema Prometnoj studiji u UPU Zvijezda \(2017\).](#)

Na prostoru Predgrađa uz rijeku Kupu, a iza trgovačkog centra [Robne kuće](#), treba redefinirati i oblikovati građenje kojim će se zatvoriti blok i pročelje prema Kupi, a u gabaritima postojećih vrijednih povijesnih građevina.

Na potezu kuća uz Kupu na Gazi potrebno je definirati i zatvoriti pročelje prema Kupi u ulici Gornja Gaza, a jablane uz zaštitni zid očuvati.

***b/ Na Baniji** tri su istaknute cjeline koje treba revitalizirati i/ili izgraditi nove interpolacije: potez kuća uz Kupu između dva mosta zajedno s obalom Kupe, povijesna struktura građevina uz glavnu ulicu Banija i Kompleks željezničkog kolodvora. Karlovac je uključen u projekt obnove i modernizacije. Kompleks kolodvora je točka do koje je projektirana i u tijeku izgradnja drugog kolosjeka nizinske pruge, a cijeli kompleks se obnavlja i revitalizira. Dio zgrada ostaje u funkciji željeznice dok je južni dio kompleksa predviđen za muzej željeznice prema najvišim muzeološkim kriterijima.*

***c/-Dubovac** definira niz specifičnosti koje je mjerama ovog plana potrebno unaprijediti, završiti ili cjelovito tek osmisliti.*

Najznačajnija povijesna građevina stari grad Dubovac s lokacijom arheološkog lokaliteta sv. Mihovila u neposrednoj blizini i crkva M Božje Snježne čine u prirodnom šumskom okruženju jedinstvenu cjelinu koju treba očuvati, urediti i kultivirati. Zelenilo oko starog grada i crkve treba pažljivo kultivirati i prorijediti kako bi se osigurala kvalitetne vizure. Lokalitet sv. Mihovila moguće je parterno prezentirati u prostoru. Šetnicu između starog grada i crkve i dalje do Kupe i Svetišta sv. Josipa treba urediti i održavati s minimalnim zahvatima u prostoru.

Dvije glavne prometnice koje su trase povijesnih komunikacija kroz grad, Marmontova ulica-Lujizijana i Primorska ulica-Karolina, treba očuvati u njihovim gabaritima i s drvoredima platana i kestena, predvrtovima i živicama obiteljskih kuća, kompaktnom uličnom građevinskom strukturom i manjim poslovnim prostorima prilagođenim gabaritima i postojećih kuća. Najstariju jezgru stambenih obrtničkih kuća u podgrađu starog grada pa do Kupe zajedno sa žitnim magazinom i širokim prostorom ispred potrebno je revitalizirati uz očuvanje kompletne graditeljske strukture, prenamjenom magazina i uređenjem trga ispred njega.

Uz Kupu je potrebno osigurati kontinuranu šetnicu, koja će iz centra grada preko žitnog magazina biti povezana sa starim gradom i šumom Kozjačom. Desnu obalu Kupe između Drežničkog mosta i brze ceste treba provesti temeljito revitalizirati i kultivirati uz očuvanje povijesnih struktura i ind. nasljeđa uz nove interpolacije na principu asimilacije i integracije volumena i primijenjenih materijala. U istom potezu, ali uz Mačekovu ulicu od bolnice do zgrada ŽEČEa, rahlu izgradnju stambenih i poslovnih zgrada s ozelenjenim predvrtovima treba predvidjeti za rekultivaciju zadržavajući u prednjem pojasu katnost P+1, a u dubini parcela mogućnost gradnje moderne arhitekture do P+2 sa zelenim kultiviranim površinama.

Ulaze u stara groblja treba primjereno urediti s očuvanim povijesnim značajkama i uz osiguranje parkirališta i pratećih manjih sadržaja.

Budim kao dvojni arheološki lokalitet potrebno je prezentirati prema izrađenom projektu prezentacije i arheološkim istraživanjima kao jedinstveni tip fortifikacijskog sustava u obrani grada.

Šumu Kozjaču treba sačuvati od daljnje izgradnje kao kvalitetni rekreacijski i zaštitni prostor grada.

***d/ Južni ulaz u grad na Rakovcu** potrebno je sačuvati i naglasiti njegov povijesni značaj. Obostrani potez povijesnih građevina od Male škole i Sportske dvorane do raskrižja treba revitalizirati i obnoviti u izvornom stanju pročelja s pripadajućim vrtovima i gospodarskim zgradama zadržavajući stambenu namjenu s manjim poslovnim sadržajima. U zaštićenoj povijesnoj strukturi ističe se zgrada gimnazije s pripadajućim zelenim površinama. Kompleks industrijskih i poslovnih građevina bivše tvornice potkivačkih čavala ŽE-ČE Mustad treba urediti u muzejsko poslovni prostor prezentirajući izvornost arhitektonskog oblikovanja i prezentirajući proizvodni proces potkivačkih čavala, kao muzej na otvorenom in situ, u funkciji industrijske baštine kao kulturnog i turističkog resursa grada.*

e/ Radničko naselje Švarča iz 2. pol. 20. stoljeća koncipirano na načelima modernog urbanizma kao cjelovito vrtno naselje predlaže se za zaštitu mjerama GUP a. Višestambene kuće okružene malim vrtovima i uređenim internim prometnicama, te sadržajima pratećih funkcija: trgovine, vrtić, kino, dom zdravlja s centralnim trgom i škola u široj zoni stanovanja jedinstveno je na području grada Karlovca. Unutar naselja treba revitalizirati sve sadržaje i funkcije, zelene površine i infrastrukturu te spriječiti dogradnje i nadogradnje postojećih građevina.

U pripremi je izrada nove konzervatorske podloge za kulturno-povijesnu cjelinu Karlovac prema metodama određenim *Standardima i kriteriji za izradu konzervatorskih podloga za kulturno-povijesne cjeline gradskih obilježja* (Ministarstvo kulture i medija, 2022.). Novom konzervatorskom podlogom trebat će u cijelosti revalorizirati povijesnu cjelinu i *važne zone zaštite A-B-C transformirati u prihvaćenu kategoriju zaštićeno dobro – kontaktna zona*, te na temelju nje donijeti novo rješenje o zaštiti kulturno-povijesnih cjelina.

Preporuke za izradu nove konzervatorske podloge:

- razmotriti izdvajanje zona Starog grada Dubovca i crkve Majke Božje Snježne i grobalja (Katoličko, Pravoslavno, Židovsko, Vojno) iz obuhvata zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri tom se naglašava potreba stvaranja zone zaštite starog grada i crkve s padinama brijega prema gradu i groblju, te prema ulici Dubovac i rijeci Kupi. Radi se o već zaštićenim ili preventivno zaštićenim dobrima koja pojedinačno obuhvaćaju veće površine, te u urbanističkom i krajobraznom smislu djeluju kao zasebni elementi (ili zajedno kao zasebne kulturno-povijesne cjeline mješovitog tipa s jakim krajobraznim obilježjem), pa se stoga formalno preklapanje zaštite sa zaštitom kulturno-povijesne cjeline gradske jezgre ocjenjuje kao nepotrebno, a višestruka mikro-preklapanja i nepoklapanja granica zaštite potencijalno stvaraju formalno-pravne poteškoće. Prostorna i programsko-funkcionalna integracija sa urbanim i zelenim sustavom grada (pogotovo sa zonom Pivovare i Žitnog magazina na obali rijeke Kupe kao potencijalnom jakom posjetiteljskom točkom) može se kvalitetnije i izravnije ostvariti kroz prostorno planiranje i razvojne projekte;
- općenito u zoni Dubovca veću pažnju posvetiti povijesnim komunikacijama i pročeljima, nego kapacitirati sustav zaštite, te razmotriti mogućnost smanjenja zone u blokovima između povijesnih komunikacija;
- općenito razmotriti gradaciju zaštite u skladu s povijesnim razvojem grada, valorizirajući kvalitetne dosege urbanizma 20. stoljeća, posebno na prostoru Rakovca-Domobranske i Novog centra

U nastavku se citiraju **mjere** određene Konzervatorskom podlogom iz 2009. (označeno crvenom bojom), a koje nisu uvrštene u provedbene odredbe PPUG-a i GUP-a, a koje u načelnom smislu stoje i danas, korekcije mjera koje više nisu aktualne označene su plavom bojom:

a/ Civilne građevine i graditeljski kompleksi

U povijesnim cjelinama i izvan njih predstavljaju najbrojniju podvrstu, u koju pripadaju javne, stambene, stambeno-poslovne, poslovne gospodarske i industrijske građevine. Raznovrsnost ovog dijela baštine najlikovitije ocrta sve segmente života ovog rada na vodi i na prometno istaknutom mjestu na širem području Hrvatske. Sve građevine očuvati, obnavljati i revitalizirati mjerama sanacije, rekonstrukcije i održavanja, bilo u njihovoj izvornoj funkciji ili uz novu, primjerenu njihovoj povijesnoj, spomeničkoj, arhitektonskoj i urbanističkoj vrijednosti i poziciji u prostoru. Osim građevina zaštiti podliježe i pripadajuća čestica ili čak i širi kontaktni prostor (trg, perivoj, vrt). Adekvatnoj i kvalitetnoj javnoj namjeni treba svakako privesti Žitni magazin na Dubovcu, tvornički

kompleks ŽE-ČE Mustad na Rakovcu, željeznički kompleks na Baniji, dvorce Hrnetić i Švarča, te župnu kuriju u Hrnetiću.

Osim građevina koje su prikazane tabelarno, postoji niz značajnih građevina koje u povijesnoj strukturi grada imaju značajnu ulogu i zaštićene su unutar kulturno povijesnih cjelina. To su školske zgrade u Domobranskoj i Radićevoj ulici, Hrvatski dom, Zorin dom i ULAK, žitna kuća na Zrinskom trgu, hotel u Vrbanićevom perivoju, gimnazija na Rakovcu. Svojim položajem, gabaritima i funkcijom u velikoj mjeri određuju vitalnost cijelog grada i donose kvalitetu življenja, te ih u tom smislu treba očuvati i obnavljati zajedno s pripadajućim okolišem. Ovom popisu je revizijom upisan znatan broj novih unutar KPC.

b/ Vojne građevine i kompleksi

Povijest grada, smisao njegova nastanka baš na ovom prostoru, te kontinuitet njegove opstojnosti i vitalnosti, kao i urbanističko i arhitektonsko oblikovanje, počivaju u velikoj mjeri na njegovoj vojnoj i obrambenoj funkciji. Danas je vojna funkcija u potpunosti izašla iz prostora grada, međutim, nužno je očuvati određeni oblik njihove prisutnosti u prostoru. U svom urbanističkom i arhitektonskom konceptu Velika vojarna i Domobranska vojarna trebaju maksimalno očuvati svoju izvornost. Velika vojarna sada je javna zgrada izvan funkcije a Domobranska je aktivna s vojnom funkcijom. Predlaže se dio slobodnog prostora čestice Domobranske vojarne prenamijeniti za javne funkcije, proširenje autobusnog kolodvora i gradnju javne garaže, što je od vitalnog značaja za grad.

Ostale bivše vojne građevine u povijesnom tkivu grada ili su potpuno obnovljene (bivša garnizonska vojarana u Veleučilište), ili su postupku obnove i prenamjene (Oružana u Centar kompetencije na trgu J. bana Jelačića, zgrada KAMOD u javnu poslovnu funkciju), vojna skladišta neintegrirana u prostoru grada i šanca su uklonjena, Bosanski magazin na jugoistočnom bastionu nalazi se pred obnovom.

***Stari grad Dubovac i Turanj** jedinstveni su fortifikacijski kompleksi vezani za obranu grada u povijesti, Turanj čak i u najnovijoj hrvatskoj povijesti Domovinskog rata.*

Stari grad Dubovac treba ostati u funkciji kulturnih i ugostiteljskih sadržaja, s prezentiranim arheološkim lokalitetom crkve sv. Mihovila, s uređenim vanjskim prostorima za manifestacije, novim parkiralištem i regulacijom prometa, a sve prema već izrađenoj projektnoj dokumentaciji. Smještajni kapaciteti predviđeni su gradnjom izvan zone zaštite.

Križanić Turanj s Muzejem Domovinskog rata, predstavlja značajnu kulturnu i turističku lokaciju na južnom ulazu u grad. Ruševine povijesnih građevina treba obnoviti i staviti u funkciju, a cjelovitim arhitektonsko-urbanističkim projektom odrediti cjelovitu prezentaciju i funkciju kompleksa Turanj.

***c/ Sve sakralne građevine** treba očuvati i obnavljati uz prethodna konzervatorsko restauratorska istraživanja, s pripadajućom česticom i širim okolišem.*

*Na području grada postojao je još niz sakralnih građevina koje su kroz dulju povijest **uklonjene**. Postoji mogućnost njihove obnove prema izvorniku, ili obilježavanje lokacija parternim arhitektonskim ili hortikulturalnim uređenjem uz konzervatorske uvjete, te na taj način njihovo ponovno urbanističko, funkcionalno ili simboličko postavljanje u tkivo grada. To su slijedeće građevine: **crkve** sv. Mihovila, sv. Jakova, sv. Antuna, sv. Florijana, sv. Josipa, sv. Ćirila i Metoda, sv. Barbare, i **kapele** sv. Križa, sv. I. Nepomuka, sv. Jelene, sv. Marije Magdalene, kapela u starom gradu Dubovcu i židovska sinagoga.*

***d/ Javne skulpture i urbana oprema** grada nije brojna, ali se nalazi na istaknutim pozicijama u gradu. Potrebno je očuvanje i uređenje njihovog šireg prostora i u urbanom i u parkovnom tkivu. Njihovo*

premještanje, uklanjanje ili poduzimanje bilo kakvih zahvata na njima nije moguće bez odobrenja konzervatorskog odjela i grada Karlovca.-

Nova urbana oprema i javna plastika treba biti odabrana putem javnih i pozivnih natječaja i treba akceptirati prostor u kojem se postavlja. Njihovo rješenje i postavljanje moguće je jedino uz odobrenje konzervatorskog odjela i grada Karlovca.. Svojim spomeničkim svojstvima ističu se Zavjetni pil, Miljokaz, Zdenac i Lopašičev spomenik [koje se predlaže zaštititi](#).

Inicijativom DAGGKa predložene su zaštitu-neke građevine iz razdoblja moderne i postmoderne koje obilježavaju razvoj industrijskog grada sredine 20. stoljeća, oblikovanjem i prostornom organizacijom predstavljaju vrhunske domete arhitekture svoga vremena, a čiji značaj do danas nije valoriziran u domeni zaštite kulturne baštine. Radi se o kompleksu na uglu Nazorove i Ulice kralja Tomislava, neboderu „FINE“, galeriji „Vjekoslava Karasa“ i zgradi Državnog arhiva, te bolničkog kompleksa Švarča. Razmatranjem prijedloga konzervatorski odjel u Karlovcu prihvatio je neke od prijedloga, ali bez dodatne analize i valorizacije na nivou MKM prijedlozi nisu uvršteni na popis ovom revizijom Sastavljena je posebna tablica koja se nalazi u ovoj studiji.

Memorijalne građevine, obilježja i mjesta

Povijesna karlovačka groblja danas uživaju značajnu zakonsku zaštitu: Rimokatoličko groblje Dubovac s Kapelom Svih Svetih i Židovsko groblje s mrtvačnicom zaštićena su kulturna dobra, a Pravoslavno,-i Vojno groblje s mrtvačnicom preventivno su zaštićena dobra, a može se utvrditi da su smjernice određene Konzervatorskom podlogom iz 2009., a koje se odnose na dokumentiranje, inventarizaciju i valorizaciju te pažljive intervencije u dobroj mjeri realizirane (usporedi dokument *Program uređenja groblja na području Grada Karlovca*, APE d.o.o. - ZELENILLO d.o.o., 2020.). Unutar groblja Dubovac u Registar kulturnih dobara od ranije su upisana 3 mauzoleja (Türk, Z-4008, Hoffmann, Z-4544 i Vranyczany, Z-3556) te 3 spomenika, odnosno obilježja (Obelisk, Z-3670, Čop, Z-5210 i Banjavčić, Z-4545), dok je unutar vojnog groblja zaštićen spomenik Glorijeta (Z-5351). Uz dosadašnjih 6, ovom je studijom evidentiran značajan broj grobnih obilježja: 21 na Rimokatoličkom groblju, 4 na Pravoslavnom groblju i 5 na Židovskom groblju, uključujući i mrtvačnicu. Od memorijalnih obilježja u javnim prostorima, uz Spomenik braniteljima poginulim na području grada Karlovca u Domovinskom ratu (Z-4342) u Novom centru, novevidentiran je niz spomen ploča. Za ostatke središnjeg Spomenika NOB-a na sjeverozapadnom, nekadašnjem Banskom bastionu, treba pronaći novu poziciju, a prije izmještanja potrebno je zatražiti mišljenje Vijeća za kulturna dobra. Izmiještanje je vezano s arheološkim istraživanjima u svrhu prezentacije i rekonstrukcije bastiona.

Povijesne komunikacije

Izgradnja nizijske pruge koja uključuje rekonstrukciju željezničkog mosta na Kupi (a također i najznačajnije karlovačke javne manifestacije, Dani piva i Ivanjski krijes) aktualiziraju temu ambijenta povijesnih komunikacija. U nastavku se citiraju zapažanja i smjernice određene Konzervatorskom podlogom iz 2009. ([označeno crvenom bojom](#)), a koje u načelnom smislu stoje i danas, a korekcije mjera su [označene plavom bojom](#):

Karlovac kao povijesno prometno središte obilježeno je do danas aktivnim i očuvanim trasama povijesnih komunikacija - cestama, željezničkom prugom i rijekom Kupom.

Ceste Karolina, Jozefina i Lujzijana te stara cesta prema Zagrebu, danas kao gradske ulice u zaštićenim povijesnim cjelinama, moguće je lako prepoznati po sačuvanoj graditeljskoj strukturi stambeno poslovnih građevina koje određuju gabarite tih ulica i njihovu trasu (ulice Banija, Gajeva, Zrinski trg, ulica V. Mačeka, Nazorova ulica, Marmontova aleja i Primorska). Od prateće komunalne opreme cesta u gradu očuvan je Nulti miljokaz na rotoru, kamen u ul. V. Mačeka, Žitna kuća na rotoru (sjedište

cestarske uprave Lujizinske ceste), te novo spomen obilježje cesta na rotoru na Dubovcu gdje se razdvajaju Marmontova i Primorska ulica.

Parternim uređenjem pojedinih dijelova ulica, putokazima, info panoima i sl. elementima potrebno je dodatno naglasiti njihovu prisutnost u gradu. Prometno opterećenje treba dimenzionirati u skladu s njihovim postojećim gabaritima i urbanim povijesnim elementima, naročito Primorsku ul. i Marmontovu aleju.

Trasa željezničke pruge kroz Karlovac osigurala je Karlovcu također veliki napredak. Snaga čvorišta evidentna je u velikom željezničkom kompleksu kojeg čini kolodvorska zgrada s nizom manjih upravnih zgrada, velikim skladištem te cijeli niz funkcionalnih građevina vezan na održavanje pruge i vlakova, jedinstven na ovoj pruzi od Budimpešte do mora.

U vrijeme modernizacije i velikih reformi u željezničkom sustavu na nivou države i Karlovac je uključen u projekt obnove i modernizacije. Kompleks kolodvora je točka do koje je projektirana i u tijeku izgradnja drugog kolosjeka nizinske pruge, a cijeli kompleks se obnavlja i revitalizira. Dio zgrada ostaje u funkciji željeznice dok je južni dio kompleksa predviđen za muzej željeznice prema najvišim muzeološkim kriterijima obilježio bi i vrijeme i prostor i funkciju ove vitalne komunikacije. ujedno se unapređuje prometna dostupnost kolodvora iz grada novim podvožnjacima za pješački i automobilski promet te povezivanje s novim parkiralištem u zoni Drežnika sa zapadne strane.

Rijeka Kupe, kao važna prometna i trgovačka komunikacija u prošlosti, obilježila je procvat Karlovca. Na području grada iz tog vremena ostaju bogate trgovačke kuće u Predgrađu Zvijezde, na Zrinskom trgu, u Preradovićevoj ulici i na Gazi, lokacija pristaništa na Gazi i Žitni magazin na Dubovcu kod pivovare.

Potrebno je obnavljati, očuvati i revitalizirati vrijednu graditeljsku strukturu u gradu i na obali Kupe, kako onu reprezentativnu tako i malogradsku obrtničku, s primjerenim sadržajima, šetnicama duž obale Kupe od Dubovca do Gaze, oplemenjenim drvoredima.

Žitni magazin s pripadajućim prostorom ispred treba obnoviti i staviti u adekvatnu funkciju s izložbenim, ugostiteljskim i kulturnim sadržajima (dani piva i pivarstva, međunarodne izložbe i tradicije isl.).

Pristanište i vezove na Gazi treba obnoviti, osiguranjem plovnosti Kupe u turističke i sportske svrhe (sportske regate, tematske plovne turističke rute na nivou grada od starog grada Dubovca do Zvijezde, Gaze, Ušća), ali i do Siska u budućoj projekciji razvoja, s kojim je veza grada postojala Kupom u vrijeme plovnosti i trgovine.

Lijevu obalu Kupe treba također atraktivno urediti kao dio gradske vizure, uređenjem zida prema izrađenom projektu, i sadnjom drvoreda s vanjske strane zida uz šetnicu, atraktivnim urbanističkim uređenjem građevne zone uz obalu, te povezivanjem novim mostom u produžetku Radićeve i Šebetićeve ulice.

Kulturni krajolik i parkovne površine

Iako je u Konzervatorskoj podlozi 2009. obrađena tema kulturnog krajolika i parkovnih površina, ovdje ju ne citiramo budući da je važeća detaljno obrađena i revidirana u **Krajobraznoj studiji** unutar Konzervatorske podloge za UPU Zvijezda (Urbanistički zavod grada Zagreba d.o.o., 2017.) Utvrđene su mjere zaštite prirodnih vrijednosti i dijelova urbanih zelenih površina, te provedena njihova nova klasifikacija. Donosimo dio teksta iz UPU Zvijezda (označeno plavom bojom), a iza njih **smjernice iz**

elaborata **Krajobrazna studija** sa studijom elemenata zelene infrastrukture GUP-a grada Karlovca (URBING d.o.o., 2022.) **(označeno crvenom bojom)**.

UPU „ZVIJEZDA“ – Odredbe za provedbu

1. UVJETI VAŽNI ZA PROVEDBU PLANA

1.1.6. Javne zelene površine - javni perivoji i šetališta (Z1)

Članak 12.

(1) Javne zelene površine - javni perivoji i šetališta (Z1) su javni perivojno uređeni prostori, planski oblikovani, namijenjeni odmoru i boravku građana te unapređenju slike grada. Unutar perivoja, šetališta i dječjih igrališta moguća je gradnja glazbenog paviljona (Šetalište Franje Tuđmana) i manjih paviljona, sjenica i sličnih građevina, sve uz suglasnost nadležnog konzervatorskog odjela. Postojeće građevine koje nisu sukladne osnovnoj namjeni mogu se održavati, prenamijeniti no u budućnosti ih se planira ukloniti.

(2) Unutar perivoja moguće je uređenje dječjih igrališta kao javnih neizgrađenih prostora planski oblikovanih i namijenjenih rekreaciji djece. U perivojima se iznimno dozvoljava polaganje vodova infrastrukture uz uvjet zadržavanja kvalitetne visoke vegetacije i vrijednog ukrasnog grmlja.

(3) Zelenilo u Šancu treba oblikovati u skladu s preporukama krajobrazne i stručne podloge graditeljskih obilježja s konzervatorskom dokumentacijom.

(4) Parkove treba oblikovati tako da budu ugodni za odmor i prepoznati kao vrijedni ozelenjeni prostori.

1.1.7. Povijesni nasip

Članak 13.

(1) U zoni prikazanoj kao povijesni nasip predviđena je prezentacija i rekonstrukcija bedema i bastiona iz više faza nastanka tvrđave sukladno Odredbama navedenim u poglavljima 1.12.1. i 2.5.

(2) U navedenim poglavljima korišteni su slijedeći pojmovi:

- bedem - obrambeni zid ili nasip oko utvrde
- bastion - obrambeni element, najčešće položen u ugao utvrda
- kurtina - ravni potez bedema između dva bastiona
- šanac - opkop koji opasuje tvrđavu
- eskarpa/kontraeskarpa – unutarnja, odnosno vanjska kosina šanca
- skriveni put - smješten između kontraeskarpe i glasije te opasuje tvrđavu
- glasija - vanjska zona obrambenog sustava, iza skrivenog puta, brisani prostor
- ravelin - vanjski element obrambenog sustava, ispred kurtine (između krakova)
- fleša - vanjski element obrambenog sustava, unutar glasije u koju je umetnuta ispred krakova, sastoji se od redute (manji utvrđeni položaj, tlocrtom trokut) na vrhu i uskog prilaza koji polazi od vrha skrivenog puta

1.12.1. Uređenje šanca, bedema i bastiona

Članak 51.

(1) ŠANAC

– Planom se u dijelu zadržava dio šanca u današnjem obliku, uz obnovu Banskog bastiona sa pripadajućim dijelom šanca, dok je dio planiran za obnovu, a njegov prostorni smještaj i dubina odrediti će se nakon sveobuhvatnih arheoloških istraživanja. Postojeća stabla će se u budućnosti ukloniti iz šančeva. Nije dopuštena zamjenska sadnja nakon što postojeća stabla odumru ili stradaju.

– Nije planirana sadnja novog drveća u šancu. To će biti velika travnata površina po kojoj će biti moguće kretanje ljudi i rekreacija na otvorenom.

– Prigodno se mogu održavati u šancu razne manifestacije poput koncerata, takmičenja u streljaštvu, održavanje atletskih trkačkih utrka itd.

– Planom je predviđeno vraćanje drvenih mostova na Starim i Novim vratima nakon provedenih arheoloških istraživanja i provedbe urbanističko arhitektonskih natječaja, uz uvažavanje svih povijesnih slojeva.

– Postojeće košarkaško igralište u šancu može se koristiti i nadalje, ali je tribine potrebno rekonstruirati sukladno uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela. Postojeći montažni objekt uz košarkaško igralište treba ukloniti i

sadržaje prilikom rekonstrukcije igrališta premjestiti u pokos kontraeskarpe. Ukloniti metalnu ogradu oko košarkaškog igrališta te ju zamijeniti ogradom prema uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.

– Posebno pozornost potrebno je posvetiti prikazanom lokalitetu i zoni masovne grobnice te je iste potrebno istražiti i obilježiti sukladno posebnom propisu.

– Dijelovi šanca ispred Korušskog i Kranjskog bastiona zadržavaju se u postojećem hortikulturnom oblikovanju zajedno sa urbanom opremom.

– Nije predviđena druga gradnja unutar šanca, niti postava urbane opreme.

(2) BEDEMI

– Nakon sveobuhvatnih arheoloških istraživanja i valorizacije svih slojeva, moguće je jedno ili više rješenja za djelomične rekonstrukcije određenih faza bedema.

– Ukoliko nije moguća ni djelomična rekonstrukcija bedema, njihovu poziciju je moguće naznačiti i u parteru sukladno uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.

– Kako bi se racionaliziralo uređenje bedema i bastiona, u njima je (ovisno o visini) moguće sagraditi prostore raznih namjena, ali tako da je prema vanjskoj strani (šančevima) uvijek zemljani sloj ili da je prezentiran i podzid.

– Na bedemima i bastionima će se osnovu povijesnih nacрта i arheoloških istraživanja urediti šetne staze tako da će se omogućiti kretanje ljudi duž oboda Zvijezde. Za iste je potrebno izraditi projektnu dokumentaciju na osnovu povijesnih nacрта i arheoloških istraživanja.

(3) OBRAMBENI ZIDOVI

Postojeći ostaci zidova sagrađenih u 19. st. će se sačuvati. Nakon arheoloških istraživanja će se obnoviti i drugi dijelovi zidova ili će ih se u tlocrtu označiti na izvornim pozicijama na tlu.

(4) CRNA PROMENADA

Ovo šetalište će se urediti uz manje korekcije pojedinih dijelova drvoreda te će se omogućiti kretanje pješaka i biciklista. Uređenje drvoreda ne znači da neka stabla treba ukloniti već će se nakon njihova odumiranja nova zasaditi na pozicijama koje ocrtavaju nekadašnju geometriju bedema.

2.6. Opće smjernice za ostale elemente tvrđave

Članak 61.

(1) Svi prostori između zemljanog bedema i podzida iz 19. stoljeća mogu se zatravniti na razinu 1 m ispod razine podzida, osim na dijelu od Starih vrata do nekadašnjeg Karlovog bastiona.

(2) Izvorna niveleta šanca će se urediti u dijelu koji danas nije parkovno uređen: od Tehničke škole preko Radićeve ulice, Elizabetinog i Josipovog bastiona do današnjeg laboratorija Veleučilišta gdje se njeni gabariti mijenjaju ovisno o varijanti prezentacije Karlovog bastiona. Izvorna niveleta šanca nastavlja uz Karlov bastion do Ulice P. Miškine tj. nekadašnjih Starih vrata. Preostali prostor šanca treba održavati uz korekcije parka uz Gajevu i Gundulićevu ulicu i potez jugoistočnog kraka Zvijezde uz stražnji dio parcela u Lopašićevoj ulici čime se ispravlja linija izvorne šetnice po nekadašnjem skrivenom putu.

(3) Presjeci zemljanih bedema će biti približno iz vremena koje se rekonstruira. Visina podzida iz 19. stoljeća kao i dubina šanca vidljiva je in situ uz Karlov bastion. Dodatnu potvrdu moraju dati arheološka istraživanja u šancu. Vraćanje kinete iz vremena gradnje podzida iz 19. stoljeća može se realizirati kada se vrate nivelete šančeva iz 19. stoljeća i kada se premjesti kolektor iz šanca. Za sada kineta se može rekonstruirati samo na potezu od ulice P. Miškine do Karlovog bastiona, a preostali dio kada se premjesti kolektor. Kineta će imati krajobrazni značaj, a ako je moguće i služiti za odvodnju oborinskih voda.

(4) Postojeći kolektor će se ukloniti iz šanca.

(5) Drvored na šetnici na rubu skrivenog puta i glacisa u nekim je dijelovima izgubljen i stabla koja nedostaju potrebno je nadomjestiti. One pozicije koje prelaze preko prometnica potrebno je naznačiti u parteru. Gabarite nekadašnjeg skrivenog puta s jedne strane će odrediti spoj s kontraskarpom.

(6) Otvaranjem i uređenjem pješačke javne šetnice u "Zvijezdi" (nekadašnjeg bedemskog puta) uspostavlja se kontinuirano javno šetalište za građane i posjetitelje Karlovca unutar "Zvijezde". Time se spaja prostor od

nekadašnjih Banskih vrata sve do bastiona sv. Josipa, odnosno dalje od bastiona sv. Elizabete do Novih vrata, s postojećim dijelovima bedemskog puta između građevina u Križanićevoj i Bencetićevoj ulici (blok E) te u Cesarčevoj ulici. Ti potezi čine više od polovine nekadašnje bedemske trase.

Krajobrazna studija sa studijom elemenata zelene infrastrukture GUP.a grada Karlovca (URBING d.o.o., 2022.)

Glavne smjernice za daljnji razvoj zelene infrastrukture grada su revitalizacija vodotoka, močvarnih staništa, šuma, vrijednih staništa, poljoprivrednih krajobrazna, brownfield lokacija i gospodarskih zona, zatim uređenje zelenih pojasa između rijeka i naselja, parkova, perivoja, trgova, dječjih igrališta, boravišnih aleja, višestambenog zelenila, urbanih vrtova, gradskih kupališta, sportsko-rekreacijskih površina, groblja i prostora uz javne i društvene sadržaje, uspostava koridora i zelenih mikrocentara gradskih četvrti, mreže gradskih vrtova, poticanje uređenja privatnih okućnica, sanacija postojećih stabla i sadnja nove autohtone vegetacije te naposljetku, uspostava održivih urbano-ruralnih veza.

U katalogu elemenata zelene infrastrukture navedene su pojedinačne smjernice za svako područje/lokaciju odnosno koridor. Pri uređenju svih zelenih površina potrebno je unaprijediti njihovu ulogu u sustavu zelene infrastrukture u skladu s održivim principima (povećanjem bioraznolikosti, korištenjem zelenih krovova, kišnih vrtova, vodopropusnih podloga, povećanjem energetske učinkovitosti i kružnog gospodarenja prostorom i dr.).

Izraditi projektne prijedloge za uređenje sustava i elemenata zelene infrastrukture s krajobraznim elementima (parkovnih površina, drvoreda, zaštitnog zelenila i dr.), uređenje boravišnih prostora, staza, opreme i materijala te izraditi izmjene i dopune planskih dokumenata.

M1_KRAJOBRAZI VODOTOKA I MOČVARNIH STANIŠTA	
<i>Vodotoci Kupe, Korane i Mrežnice glavni su elementi morfologije prostora i nositelj prostornog identiteta Karlovca. Imaju ulogu veza između područja zelene infrastrukture te prostorni potencijal za društveno-boravišne funkcije urbanog prostora. Krajobrazni vodotoka bogati su bioraznolikošću i nalaze se unutar ekološke mreže NATURA 2000. Osim navedenih rijeka, u području obuhvata nalaze se i drugi vrijedni vodotoci te močvarna staništa.</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
- <i>neuređenost i zapuštenost vodotoka i močvarnih staništa</i>	
- <i>manjak društveno-boravišnih funkcija</i>	
- <i>nekontinuirane pješačko-biciklističke staze uz vodotoke</i>	
- <i>nekontinuirane potezi vegetacije uz vodotoke</i>	
- <i>izgradnja uz vodotoke i močvarna staništa</i>	
- <i>neodgovarajuća planirana namjena uz vodotoke i močvarna staništa</i>	
- <i>nekontrolirano plavljenje vodotoka i močvarnih staništa</i>	
Mjere	
M 1.1	<i>očuvati i revitalizirati močvarna staništa</i>
M 1.2	<i>maksimalno očuvati i unaprijediti ekološku funkciju vodotoka</i>
M 1.3	<i>očuvati bioraznolikost i prirodne vrijednosti vodotoka</i>
M 1.4	<i>očuvati postojeći pojas visoke vegetacije uz vodotoke</i>
M 1.5	<i>obnovu provoditi sukladno prirodnim obilježjima toka ili ekoremedijacijskim principima uređenja obnove toka (osigurati prirodni nizinski prostori za kontrolirano plavljenje)</i>
M 1.6	<i>izbjegavati gradnju retencija i akumulacija</i>
M 1.7	<i>unaprijediti šire područje korita rijeka</i>
M 1.8	<i>unaprijediti društveno-boravišne funkcije vodotoka</i>
M 1.9	<i>unaprijediti postojeća kupališta i urediti nova</i>
M 1.10	<i>urediti ušća rijeka</i>
M 1.11	<i>urediti vodotok i njegovo zaštitni pojasa za multifunkcionalno korištenje</i>
M 1.12	<i>integrirati krajobrazne vodotoka u sustav javnih zelenih površina</i>
M 1.13	<i>povezati vodotoke sustavom održivog prometa</i>

M 1.14	<i>zadržati zone javnog i zaštitnog zelenila između rijeka i naselja kao "buffer" zone</i>
M 1.15	<i>osigurati pješačko biciklističke staze uz vodotoke</i>
M 1.16	<i>u zonama stambene i mješovite namjene, u kontaktnoj zoni uz rijeke planirati rahlo urbano tkivo manje gustoće izgradnje i omogućiti višefunkcionalne parkovne površine između objekata (šetnice, igrališta, odmorišta i dr.)</i>
M 1.17	<i>prenamijenit mješovitu (M) namjenu u (Z) namjenu gdje je moguće</i>
Projekti	
M 1.0.1	<i>izraditi projektnu dokumentaciju za cjelovito uređenje i dugoročno upravljanje kupalištima (projekt uređenja i plan upravljanja)</i>
M 1.0.2	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja područja uz vodotoke</i>
M 1.0.3	<i>revitalizacija močvarnog područja Trepotovi bajeri i močvarnog područja Banija i Gradac</i>
M 1.0.4	<i>revitalizacija potoka Koretinec i Koprivna, vodotoka I.reda te povremenih vodotoka</i>
M 1.0.5	<i>projekt sadnja jablanova (stvaranje prepoznatljive vizure Karlovca)</i>

M2_KRAJOBRAZI URBANIH ŠUMA	
<i>Šume Dubovac, Kozjača, Ilovac, Mogorovo, Kostanjevac u rubnim dijelovima urbanog tkiva grada mjesta su važnih staništa. U konceptu zelene infrastrukture predstavljaju klinove u smjeru zelenog prstena grada.</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>neuređenost šumskih površina</i> - <i>neuređene šumske staze i pristupni ulazi</i> - <i>manjak društveno-boravišnih funkcija</i> - <i>neodgovarajuća planirana namjena (S, M i I) uz vrijedna šumska staništa</i> - <i>nekontrolirana sječa stabala (fragmentacija staništa)</i> - <i>nereguliran status kroz zakonsku zaštitu</i> - <i>planovi upravljanja?</i> - <i>planovi sanacije?</i> 	
Mjere	
M 2.1	<i>očuvati cjelovitost postojećih šuma sprječavanjem dodatne fragmentacije te poticanjem povećanja šumskih površina</i>
M 2.2	<i>očuvati šumska područja uz naselja</i>
M 2.3	<i>unaprijediti gospodarenje šumama u svrhu očuvanja i povećanja bioraznolikosti</i>
M 2.4	<i>poticati antropogene aktivnosti (rekreativnu, turističku i zdravstvenu funkciju šuma - uređenjem pješačko-biciklističkih staza, vidikovaca, prostora za boravak i rekreaciju, prilazne ceste i putevi, putokazi, poučne table i dr.) kako bi se unaprijedilo društveno-boravišno korištenje prostora, uz očuvanje bioraznolikosti (primarno očuvanje šumska staništa) i vizualnog karaktera područja.</i>
M 2.5	<i>povezati šumska staništa obuhvata GUP-a s okolnim šumskim staništima</i>
M 2.6	<i>integrirati šume u sustav javnih zelenih površina</i>
M 2.7	<i>prepoznati dodatne površine za pošumljavanje</i>
M 2.8	<i>pošumljavati autohtonim biljnim vrstama (u namjenama Š1, PŠ i Z)</i>
M 2.9	<i>povezati novo pošumljene površine u mrežu ZI, koridorima</i>
M 2.10	<i>kod uređenja šuma osigurati koridore za divlje životinje</i>
M 2.11	<i>jačati i regulirati status šuma kroz zakonsku zaštitu i donošenje planskih dokumenata</i>
Projekti	
M 2.0.1	<i>izraditi studiju sanacije i uređenja park šuma</i>
M 2.0.2	<i>izraditi i donijeti plan upravljanja šumama (plan kontrole, orezivanja i njege stabala, pošumljavanja i drugih potrebnih radnji)</i>
M 2.0.3	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja šume</i>
M 2.0.4	<i>revitalizacija urbanih šuma Dubovac, Kozjača, Ilovac, Mogorovo, Kostanjevac reguliranje statusa zakonske zaštite park šuma Dubovac i Kozjača</i>

M3_ UREĐENE JAVNE POVRŠINE	
<i>Parkovi, perivoji, trgovi, dječja igrališta, boravišne aleje, višestambeno zelenilo, urbani vrtovi, gradska kupališta, sportsko-rekreacijske površine, groblja i prostori uz javne i društvene sadržaje točkasti su elementi zelene infrastrukture koji razrahljuju urbanu matricu i imaju veliki socijalni značaj.</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
- <i>neuređenost ili zapuštenost javnih površina</i>	
- <i>manjak društveno-boravišnih funkcija</i>	
- <i>manjak kvalitetnih mikro zelenih površina, uređenih staza i urbane opreme</i>	
- <i>nepovezanost elemenata ZI u cjelinu</i>	
- <i>nepovezana visoka vegetacija u mrežu</i>	
- <i>neodgovarajuća planirana namjena uz javne zelene površine</i>	
- <i>velike površine pod M3 namjenom (nedefinirana namjena prostora)</i>	
- <i>parkirališta (siva infrastruktura)</i>	
- <i>nedostatak planiranih zelenih centara naselja</i>	
- <i>uklanjanje gradskih vrtova i ne ulaganje u njih</i>	
- <i>velike površine bez sjene/hladovine</i>	
- <i>stabla na neprikladnom terenu (ugušena betonom/asfaltom)</i>	
- <i>neoznačenost stabala (tablice s podacima vrijednih stabala)</i>	
- <i>loše zdravstveno stanje stabala</i>	
- <i>nepravilan briga za stabla na javnim površinama (nestručno i neredovito orezivanje)</i>	
- <i>neuređena, neoznačena i necjelovita odvodna mreža grada</i>	
Mjere	
M 3.1	<i>očuvati javne zelene površine u postojećem obliku i povezati ih koridorima</i>
M 3.2	<i>unaprijediti postojeće javne zelene površine (obnoviti/urediti zapuštene dijelove, urbanu opremu i staze te unaprijediti funkcionalnost i reprezentativnost)</i>
M 3.3	<i>stvoriti nove javne zelene površine (npr. zeleni centri gradskih četvrti)</i>
M 3.4	<i>prenamijeniti ostale otvorene prostore u javne površine ZI (krajobraz vodotoka, urbana šuma, poljoprivredni krajobraz)</i>
M 3.5	<i>uvesti održivu integralnu odvodnju radi jačanja ekološke funkcije</i>
M 3.6	<i>poticati sadnju visoke vegetacije radi sprječavanja pojave toplinskih otoka</i>
M 3.7	<i>redovito održavati javne zelene površine</i>
M 3.8	<i>uspostaviti zelena parkirališta (ozelenjavanje visokim zelenilom, travnim rešetkama, sanacijom nereguliranih parkirališta i dr.)</i>
M 3.9	<i>sanirati ili prenamijeniti postojeće neurađene zelene površine i otvorene prostore (uspostaviti tematske parkove za različite društveno-boravišne funkcija)</i>
M 3.10	<i>predvidjeti zelene centre gradskih četvrti, poštujući urbanističke, arhitektonske, krajobrazne, ekološke i biološke zahtjeve i uvjete (odrediti najpogodnije lokacije za njihovo formiranje; u namjeni javnog gradskog parka, trga, dječjih igrališta, boravišnih aleja, urbanih vrtova i dr.)</i>
M 3.11	<i>unaprijediti urbano - morfološke strukture naselja (uspostavom manjih točkasto raspoređenih zelenih površina u urbanom tkivu koje su povezane koridorima)</i>
M 3.12	<i>unaprijediti mješovitu M i javnu i društvenu namjenu D s elementima ZI</i>
M 3.13	<i>urediti površine trgova kao javne prostore sa svim morfološkim i društveno-boravišnim funkcijama trga uz očuvanje zelenih površina kao multifunkcionalne površine i križišta između elemenata ZI</i>
M 3.14	<i>unaprijediti zone dječjih igrališta (saditi visoku vegetaciju, urediti pristupne pješačko-biciklističke staze, unijeti kvalitetnu opremu i sadržaj te dr.)</i>
M 3.15	<i>unaprijediti zone sportsko-rekreacijske površine (saditi visoku vegetaciju, urediti pristupne pješačko-biciklističke staze i dr.)</i>
M 3.16	<i>unaprijediti gradska kupališta (saditi travnjake i visoku vegetaciju, urediti pristupne pješačko-biciklističke staze i dr.)</i>
M 3.17	<i>unaprijediti postojeće višestambeno zelenilo te urediti nova</i>
M 3.18	<i>povećati vrijednost višestambenog zelenila uspostavom urbanih vrtova; očuvati i unaprijediti postojeće urbane vrtove te omogućiti razvoj novih gradskih vrtova</i>

	<i>(zajedničke boravišne površine s pripadajućim sadržajima i opremom (staze, sjenice, komposter i dr.))</i>
M 3.19	<i>zamijeniti stabla lošeg zdravstvenog stanja i nadopuniti praznine u drvoredima istom vrstom</i>
M 3.20	<i>stručno i redovito orezivati stabala</i>
M 3.21	<i>primijeniti nove pristupe i stilove u oblikovanju zelenih površinama novijim dijelovima grada (ne treba nužno oponašati stare stilove)</i>
M 3.22	<i>premrežiti užu centar drvoredima (popunjavanjem praznih segmenata, ulica ili dijelova ulica) – prolazak od jedne lokacije do druge u sjeni stabla</i>
Projekti	
M 3.0.1	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja – zeleni centri gradskih četvrti</i>
M 3.0.2	<i>izraditi projektne prijedloge – širenje urbanih vrtova</i>
M 3.0.3	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja – parkova, perivoja, trgova, dječjih igrališta, boravišnih aleja, višestambenog zelenila, urbanih vrtova, gradskih kupališta, sportsko - rekreacijskih površina, groblja i prostora uz javne i društvene sadržaje</i>
M 3.0.4	<i>projektne prijedloge uređenja prilagoditi projektima u gradskom muzeju za široke prostore - namijenjene zelenim površinama zasađenim drvećem - planiranih 1970-ih</i>
M 3.0.5	<i>projekt sadnje Jablanova (stvaranje prepoznatljive vizure Karlovca)</i>

M4_VRIJEDNA STANIŠTA	
<i>Vrijedna staništa i područja ekološke mreže važni su nositelji zelene infrastrukture na području obuhvata. NATURA područja značajna za ptice obuhvaćaju naselja Orlovac, Gradac, dio Banije (istok) i Gaze (sjever-istok) te NATURA područja značajna za vrste i stanišne tipove su područja rijeke Kupe, Korane i Mrežnice. Uz NATURA područja od vrijednih staništa ističu se mozofilne livade košаницe</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zapuštenost vrijednih staništa</i> - <i>neprikladna izgradnja u/uz vrijedna staništa</i> - <i>neodgovarajuća planirana namjena (S, M i I) u/uz vrijedna staništa</i> 	
Mjere	
M 4.1	<i>očuvati i unaprijediti vrijedna staništa i područja ekološke mreže</i>
M 4.2	<i>smanjiti antropogene pritiske na vrijedna staništa i područja ekološke mreže *osobito kod novoplaniranih gospodarskih zona</i>
M 4.3	<i>budućim zahvatima na površinama vrijednih staništa i područja ekološke mreže osigurati povoljno stanje vrijednih vrsta i staništa</i>
M 4.4	<i>na područjima vrijednih staništa i ekološke mreže provoditi mjere u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu prirode i javnom ustanovom za zaštićena područja na području županije</i>
M 4.5	<i>razmotriti novoplanirane namjene na području ekološke mreže pod kontrolom javne ustanove nadležne za upravljanje tim područjima</i>
Projekti	
M 4.0.1	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja (planove upravljanja)– vrijednih staništa</i>

M5_POLJOPRIVREDNI KRAJOBRAZI	
<i>Na prijelazu iz urbane zone prema ruralnom prostoru u blizini riječnih tokova te na dijelovima bez izgradnje i sive infrastrukture, nalaze se vrijedni poljoprivredni krajobrazi. Ponajviše su to površine usitnjenog uzorka s poljoprivredom niskog intenziteta. Vrijedni poljoprivredni krajobrazi u području obuhvata nalaze se u naseljima/gradskim četvrtima Gaza, Drežnik-Hrnetić, Gradac, Borlin, Švarča, Mostanje, Mala Švarča, Logorište.</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>neuređenost i zapuštenost poljoprivrednih staništa</i> - <i>manjak društveno-boravišnih funkcija</i> - <i>neodgovarajuća planirana namjena uz vrijedna poljoprivredna staništa</i> 	

Mjera	
M 5.1	<i>očuvati poljoprivredni karakter područja (karakterističnu uzorak, ambijentalne i ekološke vrijednosti) njegovanjem ekstenzivnog i organskog načina obrade zemlje</i>
M 5.2	<i>povećati bioraznolikost razvojem ekološke poljoprivrede, raznolikošću usjeva i održavanjem trajnih travnjaka</i>
M 5.3	<i>unaprijediti društveno-boravišne funkcija (rekreacija, boravak, edukacija, turizam i dr.) kultiviranih površina</i>
M 5.4	<i>omogućiti zadržavanje poljoprivrede uz razvoj ostalih socijalnih funkcija</i>
M 5.5	<i>veće intervencije planirati izvan ekološke mreže NATURA 2000, a u njoj očuvati mozaičnu i usitnjenu strukturu zemljišta uz planiranje minimalnih intervencija</i>
M 5.6	<i>smanjiti negativne antropogene utjecaje (smanjenjem krčenja rubnog raslinja, grmlja, šikara i šumaraka)</i>
M 5.7	<i>integrirati poljoprivredne krajobrazne u sustav javnih zelenih površina</i>
Projekti	
M 5.0.1	<i>revitalizacija vrijednih poljoprivrednih staništa Gaza, Drežnik-Hrnetić, Logorište (izvan obuhvata) i područje desno uz Koranu</i>
M 5.0.2	<i>projekt sadnje Jablanova (stvaranje prepoznatljive vizure Karlovca)</i>

M6_GOSPODARSKE ZONE i brownfield lokacije - zelene gospodarske zone (prostori unutar ili uz zone)	
<i>Površine uz aktivne ili pasivne gospodarske subjekte sa značajnim ekološkim potencijalom, kao i potencijalom za razvoj društveno-boravišnih sadržaja. Unutar obuhvata GUP-a nalazi se postojeća gospodarska zona Ilovac, poslovna zona Banija, poduzetnička zona Mrzlo polje, industrijske zone Mala Švarča, pivovara Karlovac i Banija-Kupa te planirana poslovne zone Ilovac-Banija i Drežnik – Hrnetić i gospodarsko-servisni predio-Selce.</i>	
Uočeni konflikti/problemi	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>neuređenost i zapuštenost zelenih površina u/uz gospodarske zone bez javnog pristupa</i> - <i>manjak društveno-boravišnih funkcija</i> - <i>nedefiniranost korištenja/namjene prostora u/uz gospodarske zone u smislu društveno-boravišnog korištenja prostora.</i> - <i>gradnja gospodarskih zona u NATURA području (području vrijednih staništa)</i> 	
Mjera	
M 6.1	<i>očuvati vrijedna staništa uz gospodarske zone u svrhu očuvanja bioraznolikosti</i>
M 6.2	<i>osigurati reprezentativne površine s visokom vegetacijom uz objekte gospodarske zone te omogućiti da se koriste kao javne zelene površine</i>
M 6.3	<i>unaprijediti društveno-boravišne funkcije gospodarskih zona uređenjem i unapređenjem (sanacijom, ekološkim i ambijentalnim unaprjeđenjem), stvaranjem otvorenih zelenih i parkovnih površina uz očuvati visoke vegetacije</i>
M 6.4	<i>kod gradnje novih i/ili rekonstrukcije cesta unutar gospodarske zone planirati drvored i pješačko-biciklističke staze</i>
M 6.5	<i>prenamijeniti neaktivne dijelove gospodarske namjene u ugostiteljsko - turističku (T) i javnu i društvenu namjenu (D)</i>
M 6.6	<i>integrirati površine uz gospodarske zone u sustav javnih zelenih površina te u mrežu ZI</i>
Projekti	
M 6.0.1	<i>izraditi projektne prijedloge uređenja gospodarskih zona (parkovi, dvoredi, parkirališta, pješačko-biciklističke staze)</i>
M 6.0.2	<i>izraditi projekte/elaborate energetske učinkovitosti gospodarskih zelenih zona</i>
M 6.0.3	<i>izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju otvorenih prostora i zelenila gospodarskih zona</i>
M 6.0.4	<i>izraditi projektne prijedloge za:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zelene industrijske komplekse Banija-centar, pivovara Karlovac, Banija-Kupa, Mala Švarča</i>

	- poslovne zelene zone Drežnik – Hrnetić, Banija, Ilovac – Banija, manje zone u centru - gospodarske zelene zone Ilovac i Selce
M 6.0.5	projekt sadnje Jablanova (stvaranje prepoznatljive vizure Karlovca)

M8 KORIDORI – zelene veze elemenata zelene infrastrukture	
Prostorni elementi zelene infrastrukture linijskog karaktera (ceste, biciklističke staze, šetnice, nasipi, mostovi itd.). Povezuju elemente zelene infrastrukture i doprinose jačanju ekoloških veza i razvoju društveno-boravišnih funkcija. Kao izrazito važni postojeći elementi zelene infrastrukture unutra obuhvata GUP-a izdvajaju se koridori „ Karolinska i Lujzijanska cesta “ kao spoj povijesnog centra i starog grada Dubovca, šetnica uz Koranu kao spoj tri rijeke i šetnice uz nasip Kupe .	
Uočeni konflikti/problemi	
- manjak društveno-boravišnih funkcija/zona	
- nekontinuiranost postojećih koridora (necjelovitost)	
- neodgovarajući planirani profil rekonstrukcije prometnog koridora	
- neodgovarajući planirani profil novog prometnog koridora	
- neoznačenost i neuređenost biciklističkih staza	
- neuređenost pješačkih staza	
- necjelovitost drvoreda	
- veliki postotak sive infrastrukture	
Mjere	
M 8.1	unaprijediti ekološke i društveno-boravišne funkcije postojećih koridora
M 8.2	međusobno povezati postojeće koridora
M 8.3	planirati tematske koridore
M 8.4	očuvati i revitalizirati drvorede (zamijeniti stabla lošeg zdravstvenog stanja i nadopuniti praznine istom vrstom), premrežiti grad drvoredima (popunjavanjem praznih segmenata, ulica ili dijelova ulica)
M 8.5	planirati nove jednostrane i dvostrane drvorede
M 8.6	unaprijediti biciklističku infrastrukturu (urediti, vizualno označiti, povećati broj staza i umrežiti ih)
M 8.7	povećati ukupnu površinu zelenih pješačkih zona
M 8.8	ostvariti boravišne prostore unutar koridora (boravišne aleje)
M 8.9	novoplanirane koridore planirati s jednostranim ili dvostranim drvoredima, niskim grmljem, živicama, trajnicama te pješačko-biciklističkim stazama (gdje to prostorne mogućnosti dozvoljavaju)
M 8.10	kod rekonstrukcije postojećih prometnih koridora planirati proširenja nogostupa i biciklističkih staza, drvorede, živice (gdje prostorne mogućnosti dozvoljavaju)
M 8.11	pretvoriti sivu infrastrukturu u zelenu infrastrukturu
Projekti	
M 8.0.1	izrada projektnih prijedloga za unapređenja postojećih koridora „ stara cesta Karlovac “, „ Zvijezda “, „ kružni spoj centar “
M 8.0.2	izrada projektnih prijedloga za uređenja budućih koridora „ Drežnik – Hrnetić (sjever – jug) “, „ GUP – zapad “, „ Švarča – sjever “
M 8.0.3	projekt sadnje Jablanova (stvaranje prepoznatljive vizure Karlovca)

Izrada projektnih prijedloga za uređenje sustava i elemenata zelene infrastrukture (funkcionalnost prostora, korištenje obnovljivih izvora energije i održivih materijala) za:

- **manje urbane točke:** sportsko-rekreacijski tereni, zelene parkirališne površine, senzorni vrtovi, urbani vrtovi, urbani vrtovi na zgradama, zeleni krovovi, zelene fasade, kišni vrtovi, višestambena zelenila, okućnice i dvorišta, manje zelene površine unutar i uz gospodarske zone, pojedinačna stabla ili manje skupine

- *velike urbane točke: perivoji, centralni parkovi, glavna groblja, urbane šume, poljoprivredni krajobrazi, zapušteni krajobrazi, vrijedna staništa, gospodarske zelene zone, kulturna i industrijska baština*
- *koridore: vodotoci i obale vodotoka, ozelenjena siva infrastruktura, biciklističke staze, pješačke staze, drvoredi, trakaste retencije oborina, vjetrovni i ekološki koridori*
- *dijelove urbane mreže: povezani urbani elementi zelene infrastrukture u sustav*

Opće mjere za integraciju zelene infrastrukture u politike upravljanja Gradom

- *implementirati prikaz stanja elemenata zelene infrastrukture, viziju te opće i detaljne mjere*

Opća mjera za daljnji razvoj Studije zelene infrastrukture grada Karlovca

- *nastaviti razvijati studiju zelene infrastrukture i potkrjepljivati novim istraživanjima i analizama*
- *vršiti monitoring stanja elemenata zelene infrastrukture*

Obveza provođenja arhitektonskih natječaja

Konzervatorskom podlogom iz 2009. (a na temelju ranije konzervatorske dokumentacije) propisana je obveza provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja za sljedeća područja i zahvate (označeno crvenom bojom):

- *Uređenje šančeva*
- *Trg bana Jelačića*
- *Interpolacije u blokovima Zvijezde*
- *Interpolacije u bloku na Kupi*
- ~~*Novi objekt u Vrbanićevom perivoju*~~
- *Žitni magazin s trgovom*
- ~~*Interpolacija nove crkve na Baniji*~~
- *Kupališta na Korani*
- ~~*Etno naselje depadanse na starom gradu Dubovcu*~~
- ~~*Interpolacija u bloku Domobranske vojarne*~~
- *Zone nove izgradnje u zelenom pojasu izvan granica pov. urbanih cjelina (Autotransport, Gaza)*

Od navedenih arhitektonskih natječaja više nisu aktualni natječaji za novi objekt u Vrbanićevom perivoju, Interpolacija nove crkve na Baniji, etno naselje depadanse na starom gradu Dubovcu i interpolacija u bloku Domobranske vojarne.

Važećim GUP-om je (čl. 159.) (označeno crvenom bojom) ovaj popis proširen i detaljiziran na sljedeći način:

(1) *Utvrđuje se obveza provedbe urbanističko-arhitektonskog natječaja za:*

- **pojedinačne zahvate u prostoru:**
 1. *dio k.č. 2354/1 k.o. Karlovac I u obuhvatu zaštićene urbanističke cjeline Grada Karlovca (Lidl na Baniji)*
 2. *rekonstrukciju bedema i šančeva Zvijezde (prostor Veleučilišta u Karlovcu s rekonstrukcijom bedema i šanca, rekonstrukcija bedema i šanca uz Bosanski magazin i nekadašnju Vojnu bolnici)*
 3. *Trg bana J. Jelačića s centralnom garažom ispod trga*
 4. *popunjavanje i dovršavanje povijesnih blokova Zvijezde te interpolacije u njima*
 5. *interpolacije u bloku na desnoj obali Kupe (na Obali Vladimira Mažuranića između Vitezovićeve ulice i brze ceste, zatvaranje bloka uz kupski most na desnoj obali Kupe - Gajeve ulica, Jarnevićeva ulica i Domagojeva ulica te uređenje trga M. Šuflyaya)*
 6. *Žitni magazin s trgovom (kod Karlovačke pivovare na Dubovcu)*

7. ~~"Etno" naselje (depadansa kod Starog grada Dubovca)~~
8. kupališta na lijevoj obali Korane u obuhvatu zaštićene urbanističke cjeline Grada Karlovca, uključivo preoblikovanje obaloutvrde (zid) i silaznih stepenica do rijeke
9. rekonstrukciju ili zamjensku građevinu hotela Korana
10. rekonstrukciju i uređenje Trga na sjevernom uglu ulice kralja Tomislava i prilaza V. Holjevca (brze ceste), Trga Josipa Broza te dvaju pješačkih pothodnika koji ih povezuju
- **izradu posebnih stručnih podloga:**
 11. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu izmjena i dopuna PUP-a Luščić u neizgrađenom dijelu građevinskog područja
 12. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Zabavni park"
 13. ~~urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "ŠRC Korana"~~
 14. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Gaza - jug"
 15. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Gaza - centar"
 16. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Gaza - sjever"
 17. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Zoološki i botanički vrt"
 18. urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "Drežnik - zapad"

Od navedenih natječaja treba brisati pod brojem (7) etno naselje te pod (13) urbanističko-arhitektonsku stručnu podlogu za izradu UPU-a "ŠRC Korana" koja je izrađena.

Osvrt na obvezu provedbe urbanističko-arhitektonskih natječaja

- (2) Natječaji pod rednim brojem **4., 5. i 8.** odnose se na više pojedinačnih zahvata u prostoru čije lokacije nije moguće precizno utvrditi na kartografskom prikazu 4.4. Obveza izradbe dokumenta uređenja prostora u mjerilu 1:10.000. Stoga za pojedinačne zahvate u prostoru za koje investitor i/ili upravno tijelo nadležno za izdavanje akata kojima se odobravaju zahvati u prostoru (Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša) nije siguran da li se smatraju zahvatima u prostoru iz točaka 4., 5. i 8. prethodnog Stavka ovog Članka treba zatražiti obvezujuće mišljenje tijela nadležnog za kulturna dobra (Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Karlovcu).
- (3) Natječaj **broj 4.** iz Stavka (1) ovog Članka obavezno se provodi za gradnju:
 - zgrada na regulacijskoj crti za koje nema povijesne dokumentacije,
 - novih i zamjenskih zgrada te rekonstrukciju zgrada za koje nema povijesne dokumentacije,
 - zgrada na katastarskim česticama koje u prošlosti nisu bile izgrađene,
 - neizgrađeni dio bloka Ugostiteljske škole,
 - neizgrađeni dio bloka u Prešernovoj ulici,
 - dio bloka sa zgradom nekadašnje Vojne ambulante,
 - ulazi u Zvijezdu - rekonstrukcije ulaza i mostova u ulici P. Miškine, Radićevoj ulici, ulici kralja Tomislava i Ruskom putu,~~Strossmayerov trg uključujući interpolaciju na danas neizgrađenoj parceli – današnji prolaz prema Cesarčevoj ulici.~~
- (4) **Natječaj broj 4.** iz Stavka (1) ovog Članka ne provodi se za gradnju:
 - replika (faksimila),
 - novih i zamjenskih zgrada te rekonstrukciju zgrada prema povijesnoj dokumentaciji,
 - građevina prometne, elektroničke komunikacijske i komunalne infrastrukture (osim garaža na vlastitoj građevnoj čestici i skupnih garaža kao pomoćnih građevina).
- (5) Natječaji **broj 3.** je već proveden ali u slučaju promjene projektnog zadatka potrebno ga je provesti ponovno. (UPU Zvijezda 2017.)
- (6) Natječaj broj 9. nije potrebno provesti ako se hotel obnavlja i/ili rekonstruira u postojećim gabaritima (bez nadogradnja i dogradnja). Nalazi se izvan zone zaštite KPC grada Karlovca.
- (7) Natječajni zadatak za provedbu natječaja broj 10. iz Stavka 1 ovog članka može propisati drugačije uvjete gradnje i uređenja prostora od onih propisanih ovim planom (veći broj

nadzemnih etaža, višu visinu za visoke građevine, veći koeficijent izgrađenosti, manju međusobnu udaljenost prema regulacijskoj liniji, susjednoj međi i postojećim objektima, manju minimalnu površinu građevinske čestice). Nalazi se izvan zone zaštite KPC grada Karlovca.

- (8) *Za pojedinačne zahvate u prostoru iz Stavka (1) ovog Članka nije moguće izdavanje akata kojima se odobravaju zahvati u prostoru prije provedbe urbanističko-arhitektonskog natječaja.*
- (9) Natječaj broj 7 "Etno" naselje (depadansa kod Starog grada Dubovca) nije više aktualan jer se od izgradnje odustalo, prostor je predviđen za otvorene uređene prostore starog grada Dubovca.

UPU Zvijezda iz 2017. godine predviđa nove natječaje, i to javne (označeno crvenom bojom):

- (1) *Planira se provedbe javnog urbanističko-arhitektonskog natječaja za:*
1. *rekonstrukciju bedema, bastiona i šančeva Zvijezde (prostor Veleučilišta u Karlovcu s rekonstrukcijom bedema, bastiona i šanca, rekonstrukcija bedema, bastiona i šanca uz Bosanski magazin i nekadašnju Vojnu bolnici),*
 2. *Strossmayerov trg,*
 3. *prostor ispred Josipovog bastiona,*
 4. *dio bloka omeđen Klaićevom, Haulikovom, Kukuljevićevom i Šimunićevom ulicom, u dijelu orijentiranom prema Klaićevoj ulici,*
 5. *prostor od južnog dijela Radićeve ulice nekad Novih vrata do Elizabetinog bastiona sa ulazom u Zvijezdu,*
 6. *ugao Križanićeve i Tomislavove ulice, interpolacija u sklopu Ugostiteljske škole,*
 7. *prostor omeđen Radićevom, Cesarčevom i Kovačićevom ulicom, današnja pozicija Male glorijete.*
- (2) *Za Jelačićev trg i blok Oružane u slučaju promjene programa provesti će se novi natječaj! - mjera iz UPU Zvijezda 2017.*
- (3) *Prostori za koje se treba provesti natječaj označeni su na kartografskim prikazima.*
- (4) *Preporučuje se provedba arhitektonskog natječaja za oblikovno rješenje lociranja i tipa posuda za otpad.*

Uzevši u obzir da su natječaji za UPU Luščić (2019.) i UPU Korana (2020.) provedeni, da je obveza natječaja za rekonstrukciju hotela Korana proglašena nezakonitom i poništena odlukom upravnog suda (2020.) te da je za Žitni magazin prijedlogom UPU-a Pivovara (2022.) obveza natječaja ukinuta (odnosno nije planiranamože se reći da je trenutno temeljem GUP-a Karlovca i UPU-a Zvijezda na prostoru grada na snazi obveza provođenja najmanje 18 urbanističko-arhitektonskih natječaja (brojka ovisi o tome koliko bi se natječaja zahtijevalo za interpolacije u blokovima na Kupi i za kupališta na Korani).

U okviru ove Studije nema mogućnosti za raspravu o prednostima i manama arhitektonskih natječaja (i njihove podvrste – javnih arhitektonskih natječaja) kao instrumenta dobivanja optimalnih funkcionalnih, prostorno-oblikovnih i građevinsko-tehničkih rješenja. Ono što se može primijetiti kao bitno jest da su lokacije koje su prostornim planovima predviđene za provođenje natječaja u pravilu podnormirane u smislu provedbenih odredbi. To nije neočekivano: od natječajnih programa se očekuje da daju dublji uvid u potencijale i ograničenja lokacije, a od samih natječajnih rješenja očekuje se da međusobnom konkurencijom ponude (i) neočekivanu prostornu kvalitetu u odnosu na imaginaciju urbanista.

Međutim, u svjetlu–sudske odluke vezane uz hotel „Korana“, kojom je skrenuta pažnja na važnu činjenicu da Zakon o prostornom uređenju dopušta obvezu provođenja arhitektonsko-urbanističkih natječaja samo za zgrade i druge zahvate javne i društvene namjene i/ili na zemljištu u vlasništvu Grada, inzistiranje na natječajima tamo gdje ih se lako može sudski poništiti postaje u smislu kontrole kvalitete izgrađenog prostora kontraproduktivno. S druge strane, primjetno je da ni sam Grad nema financijskih

i drugih kapaciteta provoditi mnoštvo javnih natječaja za javne lokacije, pa mnoge od njih – pa i strateški projekti – ostaju predugo „na čekanju“ i po strani mogućih izvora financiranja zbog nedostatka projektne dokumentacije.

Stoga se predlaže da se urbanističko-arhitektonski natječaji zadrže kroz sljedeća tri modela:

- obveza javnih ili pozivnih natječaja za najvažnije lokacije javne namjene:
 - o najvažnije javne površine i zgrade u Zvijezdi. Pritom se javne površine ocjenjuju bitnijim jer je rezultat vidljiviji i dostupniji većem broju korisnika, a oblikovna komponenta jača u ukupnom rješenju negoli kod rekonstrukcija povijesnih građevina (gdje se arhitektonsko rješenje realizira kroz organizaciju i oblikovanje interijera),
 - o raskrižje Ulice kralja Tomislava i prilaza V. Holjevca (brze ceste), s pješačkim pothodnicima,
 - o ostali važniji pojedinačni zahvati javne namjene i/ili na zemljištu u vlasništvu Grada,
- preporuka javnih anketnih natječaja za šire poteze i područja važne za definiranje krajolika grada uoči izrade (izmjena i dopuna) GUP-a i UPU-a:
 - o svi navedeni UPU-i zelenih zona na periferiji grada,
 - o prilaz V. Holjevca (brza cesta) u cijeloj duljini,
 - o ostali važni prometni pravci,
- poticanje provođenja javnih ili pozivnih natječaja povećanjem dozvoljene izgrađenosti i/ili katnosti za privatne investicije:
 - o ostale lokacije za koje je zakonski nemoguće odrediti obvezu urbanističko-arhitektonskog natječaja (stambene, poslovne, turističke i ostale ne-javne namjene na privatnom zemljištu).

Obveza izrade konzervatorskih stručnih podloga

Obveza izrade konzervatorskih stručnih podloga važećim je GUP-om propisana za 7 prostorno-planskih dokumenata užeg obuhvata:

- UPU „Banija-centar“
- UPU „Dubovac-Kupa“
- UPU „Gaza-centar“
- UPU „Gaza-jug“
- UPU „ŠRC Korana“
- UPU „Zvijezda“
- UPU „Zvijezda-Kupa“.

Konzervatorske podloge izrađene su za UPU „Zvijezda“ (APE, 2014.-2017.) i UPU „ŠRC Korana“ (ASK Atelier, 2021.). Obzirom na predstojeću izradu konzervatorske podloge za čitavu kulturno-povijesnu cjelinu s kontaktnom zonom, uvjetno se može ukinuti obveza izrade zasebnih konzervatorskih podloga za UPU „Zvijezda-Kupa“, UPU „Dubovac-Kupa“, dok se s obzirom na predstojeću izradu konzervatorske podloge, ali i na udio povijesne strukture u samoj površini UPU-a, predlaže trajno ukidanje obveze izrade konzervatorske podloge za UPU „Dubovac-Kupa“, UPU „Banija-centar“, UPU „Gaza-centar“ i UPU „Gaza-jug“.

Revizija i prijedlog mjere zaštite za provedbene odredbe GUP

Na kartografskom prikazu razmještaja kulturnih dobara u mjerilu 1:10.000 označene su kulturno-povijesne cjeline, pojedinačna dobra i arheološki lokaliteti prema stupnju zaštite, i to zaštićena kulturna dobra (Z) i preventivno zaštićena dobra (P) koja se štite temeljem odredbi Zakona te evidentirana dobra (E) koja se štite mjerama prostornog plana.

Opće mjere zaštite:

1. Svi zahvati na zaštićenim kulturnim dobrima (Z) i preventivno zaštićenim dobrima (P), kao i druge radnje koje bi mogle narušiti cjelovitost ili prouzročiti promjene na kulturnom dobru, podliježu postupcima definiranim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21), te mjerama zaštite utvrđenima pojedinačnim rješenjima za svako dobro, pri čemu je Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu tijelo nadležno za izdavanje posebnih uvjeta, prethodnih odobrenja i sl.
2. Ako se pri izvođenju građevinskih ili drugih radova naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, potrebno je postupiti u skladu s člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
3. Mjere zaštite evidentiranih dobara (E) utvrđuju se prostornim planom, ali se pri njegovoj provedbi može zatražiti neobavezujuće mišljenje nadležnog tijela iz točke 1.

Opće mjere zaštite unutar zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina:

1. Sustav mjera zaštite kulturno-povijesne cjeline Karlovac (kartografska oznaka UC 01) utvrđen je Rješenjem o zaštiti te glasi:
 - a. u zoni A (zoni potpune zaštite povijesnih struktura) uvjetuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno – povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije i funkcije prostora i sadržaja. Na području ove zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije. Posebna se pažnja ima posvetiti bogatoj arheološkoj baštini sačuvanoj u ovoj zoni. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.
 - b. u zoni B (djelomična zaštita povijesnih struktura) sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih posebno zaštićenih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovati će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba. Na području ove zone sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaka je podređena rezultatima provedenih istraživanja.

- c. u zoni C (ambijentalna zaštita) prihvatljive su sve intervencije uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika, krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.
2. Sustav mjera zaštite kulturno-povijesne cjeline Rakovac (kartografska oznaka UC 02) utvrđen je Rješenjem o zaštiti te glasi:
 - a. sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih posebno zaštićenih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovati će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba.
 3. Sustav mjera zaštite kulturno-povijesnih cjelina Rimokatoličko groblje Dubovac s Kapelom Svih Svetih (kartografska oznaka MC 01), Židovsko groblje s mrtvačnicom (kartografska oznaka MC 02), Pravoslavno groblje (kartografska oznaka MC 03) i Vojno groblje s mrtvačnicom (kartografska oznaka MC 04), utvrđen je rješenjima o zaštiti te glasi:
 - a. sustavom mjera zaštite uvjetuje se cjelovita zaštita i očuvanje svih kulturno – povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije, funkcije prostora i sadržaja. Strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije.

Mjere zaštite evidentiranih modernih urbanih cjelina:

Do sada je evidentirana jedino urbana cjelina Švarča - radničko naselje (kartografska oznaka UC 03). Novo predložene urbane cjeline „Novi centar“, „Domobranska-Rakovac“ i „Dubovac-Kupa“ –stavljaju se na izdvojeni popis izvan tablice kulturnih dobara i predlažu cjelovito valorizirati prije upisa na listu kulturnih dobara.

Sustav mjera zaštite evidentiranih urbanih cjelina utvrđuje se ovim Planom te glasi:

- a. naselje mora u urbanističkoj matrici zadržati sve karakteristike izvorno planiranog naselja, vodeći računa o svim izvorno planiranim urbanističkim i arhitektonskim karakteristikama, gabaritima pojedinih građevina, kao i pripadajućim zelenim površinama
- b. Kod uređenja vanjskih površina i izgradnje novih građevina na lokacijama koje su bez izgradnje ili s postojećom neadekvatnom ili neuklopljenom izgradnjom koja se planira ukloniti prije izgradnje nove, potrebno je voditi računa o predviđenim gabaritima izgradnje prema izvornim urbanističkim planovima.
- c. potrebna je cjelovita arhitektonsko-urbanistička i konzervatorska valorizacija modernih urbanih cjelina prije upisa na listu kulturnih dobara.

Mjere zaštite pojedinačnih evidentiranih dobara**- povijesne građevine:**

1. Evidentirane građevine koje se nalaze u dobrom stanju potrebno je primjereno održavati.
2. Prilikom zahvata na česticama s evidentiranim dobrom preporuča se tražiti savjetodavno stručno mišljenje nadležnog tijela i angažirati projektante i izvođače s ovlaštenjem za rad na kulturnim dobrima.
3. Prilikom gradnje na čestici na kojoj se nalazi evidentirana povijesna građevina, u dokumentaciji za zahvat potrebno je:
 - a. obraditi postojanje građevine na čestici te utjecaj zahvata na nju (tehnički opis, fotografija postojećeg stanja i fotomontaža zahvata),
 - b. ukoliko zahvati uključuju uklanjanje ili rekonstrukciju građevine starije od 1968. godine, potrebno je izraditi snimak postojećeg stanja s fotodokumentacijom.
4. Prilikom energetske obnove (obnove pročelja) i rekonstrukcije svih evidentiranih građevina, bez obzira na vrijeme njihova nastanka potrebno je računa voditi o izvornom koloritu, proporcijama, geometriji i plasticitetu svih elemenata i detalja, a elemente poput tehničkih ormarića, brojila, klima uređaja, dodatnih dimnjaka grijanja i odušaka ventilacije postavljati tako nisu vizualno uočljiva iz pješačkih vizura.
5. Omogućuje se obnova sakralnih građevina koje su tijekom povijesti uklonjene: crkve sv. Mihovila, sv. Jakova, sv. Antuna, sv. Florijana, sv. Josipa, sv. Ćirila i Metoda, sv. Barbare, te kapele sv. Križa, sv. I. Nepomuka, sv. Jelene, sv. Marije Magdalene, kapela u starom gradu Dubovcu i židovska sinagoga, prema izvorniku, ili obilježavanje mjesta parternim arhitektonskim ili perivojnim uređenjem uz konzervatorske uvjete, te na taj način njihovo ponovno urbanističko, funkcionalno ili simboličko postavljanje u tkivo grada.

- memorijalna baština

1. Memorijalne građevine odnosno njihove ruševine potrebno je adekvatno održavati te primjereno obilježiti.
2. Prilikom sanacije potrebno je primijeniti izvorne materijale i tehnike gradnje, a nova izgradnja moguća je u suvremenim materijalima.
3. Prilikom gradnje zgrada i građevina infrastrukture potrebno je na građevnoj čestici zadržati evidentirana memorijalna obilježja (spomen ploče, biste i sl.) uz moguću rekonstrukciju odnosno zamjenu dotrajalih dijelova ili čitavih objekata novima.

- povijesne komunikacije

1. Zadržati drvorede u Marmontovoj aleji i Primorskoj ulici.
2. Sačuvati prateću komunalnu opremu: nulti miljokaz na rotoru, kamen u ulici V. Mačeka, novo spomen obilježje na rotoru na Dubovcu gdje se razdvajaju Marmontova aleja i Primorska ulica.
3. dodatno interpretirati i označiti povijesne dijelove trasa kroz grad.
4. Prometno opterećenje treba dimenzionirati u skladu s njihovim postojećim gabaritima i urbanim povijesnim elementima, osobito Marmontovu aleju i Primorsku ulicu.

- Mjere zaštite prirodnih vrijednosti (preuzeto iz UPU Zvijezde)

Članak 52.

(1) Na području u obuhvatu Plana nema područja ekološke mreže. U blizini je područje značajno za vrste i stanišne tipove HR 2000642 - Kupa.

(2) Temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13) u području u obuhvatu plana nema zaštićenih

područja.

(3) Planom se radi očuvanja hortikulture i povijesne vrijednosti predlaže zaštititi Veliku promenadu kao spomenik parkovne arhitekture, kako je prikazano u grafičkom prikazu 3.1. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina - zaštita kulturne i prirodne baštine. Granice budućeg spomenika parkovne arhitekture utvrdit će se posebnom stručnom podlogom temeljenom na provedenim istraživanjima povijesnih slojeva.

Konzervatorske smjernice za obnovu bedema, bastiona i šanca (UPU Zvijezda)

Članak 60.

(1) Obzirom da se cijela tvrđava ne može prezentirati u kontinuitetu jer je prekinuta novom gradnjom, prijedlog je da se na osnovu analize svih elemenata za prezentaciju i rekonstrukciju bedemi i bastioni pokažu iz više faza nastanka tvrđave.

(2) U ovom članku dane su smjernice za rekonstrukciju zemljanih bedema i bastiona, a iste je potrebno, ali i moguće revidirati nakon provedenih arheoloških istraživanja, kada će biti moguće dati detaljne smjernice za prezentaciju i rekonstrukciju dijelova nekadašnjeg obrambenog pojasa (bedema, bastiona i šanca) tamo gdje nema građevina u funkciji.

(3) Smjernice za rekonstrukciju zemljanih bedema i bastiona utvrđene su u dijelovima teksta odredbi za provedbu označenim kao 7 pojedinačnih poteza.

I potez

- dio kurtine od Starih vrata do Karlovog bastiona s bedemskim putom,

- Karlov bastion s bedemskim putom,

- dio kurtine do današnjeg laboratorija (nekadašnjeg pomoćnog vojnog objekta koji je nasjeo na nekadašnji sjeveroistočni bedem),

Dijelovi tvrđave prezentiraju se i rekonstruiraju iz faze 16. i 17. stoljeća (bastion s uvučenim uškama). Prije odluke o vraćanju uške potrebno je na mjestu uški, ali i bedema provesti dodatna arheološka i arhivska istraživanja kako bi se prezentirale i situacije in situ i konačno odlučilo o fazi prezentacije i rekonstrukcije. Podzid iz 19. stoljeća uz Karlov bastion je sačuvan dok je uz bedem srušen do nivele šanca. Tako bi ga trebalo i konzervirati kako bi se s pozicije Starih vrata mogla vidjeti uška na bastionu.

U slučaju da nakon dodatnih istraživanja nema dovoljno elemenata za prezentaciju bastiona iz 16./17. stoljeća s uvučenim uškama. Karlov Bastion s bedemskim putom i bastionskom galerijom će se rekonstruirati iz vremena nastanka podzida iz 19. stoljeća u punoj visini.

II potez

- dio kurtine od današnjeg laboratorija do Josipovog bastiona s bedemskim putom

- cijeli Josipov Bastion, s bedemskim putom i bastionskom galerijom

- kurtina od Josipovog bastiona do Ruskog puta s bedemskim putom.

Dio kurtine od današnjeg laboratorija do Josipovog bastiona s bedemskim putom može se rekonstruirati iz vremena nastanka podzida iz 19. stoljeća, u visini 0-2 metra.

Josipov Bastion, s bedemskim putom i bastionskom galerijom može se rekonstruirati iz vremena nastanka podzida iz 19. stoljeća u punoj visini. Kurtina od Josipovog bastiona do Ruskog puta s bedemskim putom može se rekonstruirati iz vremena nastanka podzida iz 19. stoljeća, u visini od 0-2 metra.

III potez

- Elizabetin bastion s dijelom bedemske galerije i bedemskog puta

Na Elizabetinom bastionu se može rekonstruirati zemljani bastion u visini od 0-2 metra s podzidom iz 19.-st., bedemska galerija i dio bedemskog puta u parteru. Budući da se na poziciji bastionskih pokosa očekuje nalaz kamenog zida iz 18. st. te podzid iz 19. stoljeća potrebno je izvršiti detaljna arheološka istraživanja te na temelju nalaza odlučiti o konačnoj prezentaciji. Na Ruskom putu opkop treba premostiti novim mostom.

IV potez

- kurtina od Elizabetinog bastiona do Radićeve ulice s bedemskim putom
- kurtina od Radićeve ulice do Koruškog bastiona s naznakom bedemskog puta
- Koruški bastion
- kurtina od Koruškog bastiona do Ulice kralja Tomislava s naznakom bedemskog puta u Lukšićevoj ulici
- kurtina od Ulice kralja Tomislava do Banskog bastiona

Kurtina od Elizabetinog bastiona do Radićeve ulice, kurtina od Radićeve ulice do Koruškog bastiona i Koruški bastion mogu se prezentirati u parteru. U cilju prezentacije povijesne partenogeneze tvrđave, a sukladno rezultatima arheoloških istraživanja, za područje zone natječaja oko Novih vrata potrebno je prezentirati značajni sloj iz sredine 18. stoljeća, odnosno potrebno je obzidavanje Elizabetinog bastiona i dijela kurtine između Elizabetinog i Koruškog bastiona (odnosno do Radićeve ulice).

Kurtina između Koruškog i Banskog bastiona može se prezentirati samo u parteru u Ulici kralja Tomislava. Zona Bedemskog puta se može samo naznačiti u parteru na početku Lukšićeve i Ulice kralja Tomislava te od Ulice kralja Tomislava do Banskog bastiona. On se može popločiti kamenim pločama.

V potez

- Banski bastion sa skrivenim putom
- kurtina od Banskog bastiona do Radićeve ulice
- kurtina od Radićeve ulice do Kranjskog bastiona

Sjeverozapadni, nekadašnji Banski bastion s ostacima središnjeg Spomenika NOB-a također se može nakon provedenih arheoloških istraživanja prezentirati i rekonstruirati, uz obvezu pronalazača odgovarajuće nove pozicije za spomenik. Prije izmještanja potrebno je zatražiti mišljenje Vijeća za kulturna dobra.

Banski bastion s bedemskim putom može se nakon provedenih arheoloških istraživanja rekonstruirati bez flanke koja prelazi Bencetićeve ulicu. Bastion se može prezentirati i rekonstruirati iz perioda tvrđave iz 17. stoljeća.

Kurtina od Banskog do Kranjskog bastiona može se prezentirati do Radićeve ulice u istoj visini i iz istog vremena kao i Banski bastion. Dio kurtine od Radićeve ulice do Kranjskog bastiona djelomično se može prezentirati u parteru.

VI Potez

- Kranjski bastion s naznakom bedemskog puta

Na kraju Cesarčeve ulice moguća je prezentacija kurtine između Banskog i Kranjskog bastiona.

VII Potez

Ravelin treba obnoviti u skladu s njegovim izvornim izgledom iz 18. stoljeća. U tlocrtnom gabaritu to znači obnovu nedostajućeg dijela zemljanog nasipa na zapadnoj strani te obnovu prsobrana i pokosa.

U sklopu uređenja ravelina potrebno je istražiti i u slučaju nalaza prezentirati i/ili rekonstruirati most od Novih vrata do ravelina, odnosno nasip zemlje preko opkopa ravelina do ceste prema Rakovcu. Opkope oko ravelina treba rekonstruirati u izvornom izgledu.

2.6. Opće smjernice za ostale elemente tvrđave

Članak 61.

(1) Svi prostori između zemljanog bedema i podzida iz 19. stoljeća mogu se zatravniti na razinu 1 m ispod razine podzida, osim na dijelu od Starih vrata do nekadašnjeg Karlovog bastiona.

(2) Izvorna niveleta šanca će se urediti u dijelu koji danas nije parkovno uređen: od Tehničke škole preko Radićeve ulice, Elizabetinog i Josipovog bastiona do današnjeg laboratorija Veleučilišta gdje se njeni gabariti mijenjaju ovisno o varijanti prezentacije Karlovog bastiona. Izvorna niveleta šanca nastavlja uz Karlov bastion do Ulice P. Miškine tj. nekadašnjih Starih vrata. Preostali prostor šanca treba održavati uz korekcije parka uz Gajevu i Gundulićeve ulice i potez jugoistočnog kraka Zvijezde uz stražnji dio parcela u Lopašićevoj ulici čime se ispravlja linija

izvorne šetnice po nekadašnjem skrivenom putu.

(3) Presjeci zemljanih bedema će biti približno iz vremena koje se rekonstruira. Visina podzida iz 19. stoljeća kao i dubina šanca vidljiva je in situ uz Karlov bastion. Dodatnu potvrdu moraju dati arheološka istraživanja u šancu. Vraćanje kinete iz vremena gradnje podzida iz 19. stoljeća može se realizirati kada se vrate nivelete šančeva iz 19. stoljeća i kada se premjesti kolektor iz šanca. Za sada kineta se može rekonstruirati samo na potezu od ulice P. Miškine do Karlovog bastiona, a preostali dio kada se premjesti kolektor. Kineta će imati krajobrazni značaj, a ako je moguće i služiti za odvodnju oborinskih voda.

(4) Postojeći kolektor će se ukloniti iz šanca.

(5) Drvored na šetnici na rubu skrivenog puta i glacisa u nekim je dijelovima izgubljen i stabla koja nedostaju potrebno je nadomjestiti. One pozicije koje prelaze preko prometnica potrebno je naznačiti u parteru. Gabarite nekadašnjeg skrivenog puta s jedne strane će odrediti spoj s kontraskarpom.

(6) Otvaranjem i uređenjem pješačke javne šetnice u "Zvijezdi" (nekadašnjeg bedemskog puta) uspostavlja se kontinuirano javno šetalište za građane i posjetitelje Karlovca unutar "Zvijezde". Time se spaja prostor od nekadašnjih Banskih vrata sve do bastiona sv. Josipa, odnosno dalje od bastiona sv. Elizabete do Novih vrata, s postojećim dijelovima bedemskog puta između građevina u Križanićevoj i Bencetićevoj ulici (blok E) te u Cesarčevoj ulici. Ti potezi čine više od polovine nekadašnje bedemske trase.

Smjernice za razvoj, planiranje, istraživanje i obradu

1. Za evidentirana dobra za koja se predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (oznake Z i P u stupcu PMZ), nadležno tijelo pokrenut će postupak uspostave zaštite po službenoj dužnosti,
2. Najmanje prilikom svake izrade izvješća o stanju u prostoru (u četverogodišnjim ciklusima) potrebno je izvršiti reviziju stanja kulturnih dobara na području Grada,
3. Posebnu pažnju obratiti na zahvate na i oko evidentiranih arheoloških lokaliteta te prezentaciji nalazišta (info ploče, prezentacija nalaza in situ i sl.).
4. Izgrađene strukture:
 - a. Nekonsolidirane i zapuštene dijelove kulturno-povijesnih cjelina, povijesnih komunikacija i parkovnih površina sustavno obnavljati. Kao prioritete lokacije ističu se: obale Kupe, Gaza, dijelovi Banije, dijelovi Zvijezde.
 - b. Povijesne građevine privesti odgovarajućoj namjeni sukladno njihovom položaju u gradskoj strukturi i memoriji. Kao prioritete lokacije ističu se: Velika vojarna, Oružana, Žitni magazin na Dubovcu, dvorac Kaštel, dvorac Švarča i župna kurija u Hrnetiću.
5. Krajobraz i zeleni sustav:
 - a. Zelene površine zaštititi, kultivirati i urediti u skladu s njihovim specifičnostima oblika, smještaja i povijesnih elemenata.
 - b. Povezati zelene površine koridorima; očuvati i revitalizirati drvorede.
 - c. Vratiti jablanove kao nekad prepoznatljiv element krajolika grada i moguć marker položaja Zvijezde u širem krajoliku.
 - d. Ukloniti telekomunikacijski toranj iz gradskog središta.
 - e. Perivojne površine u kulturno-povijesnoj cjelini održavati i unaprijediti novim kvalitetnim elementima sukladno naravi prostora:
 - i. Šanac: uređenje prema smjernicama UPU; arhitektonski natječaj, uz prezentaciju bastiona i uređenje pokosa i dna (kolektor),

- ii. Šetalište dr. Franje Tuđmana (Velika promenada) sa zelenim pojasom ispred niza zaštićenih palača: urediti parter, oplemeniti manjim arhitektonskim i skulpturalni elementima, Crna promenada: održavati u prepoznatljivim gabaritima i doprirodnom stanju, bez velikih intervencija, Modrušanov park kod kina Edison : održavati.
- iii. Dio su prostora glacisa i sa šančevima, bedemima, bastionima, opkopom, kontrasparpom sa skrivenim putem i povijesnom šetnicom, glacisom i povijesnim parkovima i vrtovima predstavljaju jedinstveni uređeni zeleni pojas oko Zvijezde. Sjeverozapadni nekadašnji Banski bastion s ostacima središnjeg spomenika NOB-a također se može nakon arheoloških istraživanja prezentirati, iu obavezu pronalaženja odgovarajućeg novog mjesta za spomenik.
- f. Arboretum šumarske škole: završiti i opremiti perivojnim sadržajima
 - i. Koranski parkovi s Vrbanićevim perivojem: restitucija izvorne ideje kontrasta engleskog perivoja s jedne i formalnog francuskog perivoja s druge strane, označavanje stabala, unapređenje zdravstvenog stanja drveća, uklanjanje sadržaja teniskog kluba osim samih igrališta i izgradnja novog objekta prema odobrenom projektnom rješenju
- g. Očuvati cjelovitost postojećih šuma sprječavanjem dodatne fragmentacije te poticanjem povećanja šumskih površina
- h. Izraditi dokumentaciju za cjelovito uređenje i dugoročno upravljanje kupalištima
- i. Obnavljati, očuvati i revitalizirati vrijednu graditeljsku strukturu u gradu i na obali Kupe, kako onu reprezentativnu tako i malogradsku obrtničku, s primjerenim sadržajima i šetnicama duž obale Kupe od Dubovca do Gaze, oplemenjenim drvoredima
- j. Pristanište i vezove na Gazi treba obnoviti, osiguranjem plovnosti Kupe u turističke i sportske svrhe

(preuzeto iz UPU Zvijezde)

3. MJERE I UVJETI ZAŠTITE DIJELOVA URBANIH ZELENIH POVRŠINA

3.1. Bedemi i bastioni

Članak 78.

(1) *Potrebno je nakon provedenih arheoloških istraživanja dati detaljne smjernice za prezentaciju irekonstrukciju dijelova nekadašnjeg obrambenog pojasa (bedema, bastiona i šanca) tamo gdje nema građevina u funkciji.*

(2) *Prezentacija i rekonstrukcija odnosi se prije svega na dio šanca s dva bastiona, od sjevernog ulaza u grad na Starim (Banskim) vratima do ulice Ruski put. Djelomično se može rekonstruirati i Elizabetin i Banski bastion na način da visina bude max. 2m. Faza koja će se prezentirati ovisit će o arheološkim nalazima, a o tome će ovisiti i odluka o rekonstrukciji. U dijelu kurtine mogu biti i podzemni sadržaji, parkirališta i dodatni prostori.*

(3) *Sjeverozapadni nekadašnji **Banski bastion s ostacima središnjeg Spomenika NOB-a također se može nakon provedenih arheoloških istraživanja prezentirati i rekonstruirati, uz obavezu pronalaženja odgovarajućeg novog mjesta za spomenik.***

(4) *Izvorne nivelete utvrditi će se nakon arheoloških istraživanja, a konačne nivelete na različitim pozicijama unutar šanca odrediti će se u sklopu prezentacije pojedinih bastiona.*

(5) *Unutar bedema i bastiona mogu se graditi razni sadržaji javne, poslovne, ugostiteljske i drugih nestambenih namjena tako da ne budu vidljivi s vanjske strane prema šančevima.*

3.2. Opkop

Članak 79.

- (1) Uređenje šanca uvjetovano je načinom prezentacije pojedinih bastiona i pripadajućih kurtina.
- (2) Prostor današnjeg šanca treba biti čista travnata površina bez visokih nasada, s minimalnim perivojnim detaljima i stazama, kako bi se mogla očitati u svom obliku i širini i naglasiti građevnu strukturu same "Zvijezde". Postojeća stabla se zadržavaju do kraja njihovog vegetativnog ciklusa.
- (3) U dijelu šanca omogućuje se vraćanje kinete po sredini šanca kao povijesnog elementa jer je šanac poplavljen prilikom svakih veće oborine. Prostor šanca između Novih vrata i Josipovog bastiona potrebno je prvo konsolidirati (prezentirati i rekonstruirati) u dijelu ravelina, bedema, bastiona i kontraeskarpe kako bi se vratili izvorni gabariti šanca. Premještanje kolektora na drugu poziciju treba izvesti prije izvedbe kinete. te vraćanje izvornih niveleta šanca s kontraskarpom.
- (4) Današnju parkovnu površinu omeđenu s dva kraka Gundulićeve ulice i Preradovićevom ulicom treba sniziti za 1 m u odnosu na ulice kako bi se naglasili gabariti povijesnog opkopa i kontraeskarpe u cjelini.
- (5) Postojeće košarkaško igralište u šancu može se koristiti i nadalje, ali je tribine potrebno rekonstruirati sukladno uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela. Postojeći montažni objekt uz košarkaško igralište također treba ukloniti i sadržaje prilikom rekonstrukcije igrališta premjestiti u pokos kontraeskarpe. Treba ukloniti metalnu ogradu oko košarkaškog igrališta te ju zamijeniti ogradom prema uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.

3.3. Kontraeskarpa sa skrivenim putem i povijesnom šetnicom

Članak 80.

- (1) Na parkovno uređenom dijelu opkopa kontraeskarpa se održava prema postojećem stanju osim na dijelu iza Lopašičeve ulice i dio u parku uz Gajevu ulicu gdje se izravna staza, drvored i pokos kontraeskarpe. Na parkovno neuređenom dijelu opkopa od Starih do Novih vrata pokos kontraeskarpe će se korigirati prema izvornoj geometriji.
- (2) Šetnicu po obodu skrivenog puta s drvoredima treba održavati i vratiti drvored u dijelovima gdje je izgubila svoj kontinuitet i izvorni gabarit. To su pozicije uz Gundulićevu, Preradovićevu i Gajevu ulicu, zatim dio na uglu Draškovićeve ulice i Vatrogasne ceste (Crna promenade) te dio uz stražnji dio Lopašičeve ulice. Također prostor oko drvoreda treba rekonstruirati u gabaritima nekadašnjeg skrivenog puta na dijelu Crne promenade. Na dijelu šetnice s uređenim parkovima i izgrađenom glasijom potrebno je u parteru pokazati nedostajuće elemente skrivenog puta (na mjestima zasjeka i zbornim mjestima nekadašnjeg skrivenog puta). Time bi se naglasila vanjska linija šanca tj. rub skrivenog puta i glacisa. Posebnu pažnju treba obratiti na održavanje šetališta dr. F. Tuđmana koje je specifično po peterostrukom drvoredu i šetnicama. Za prostor na spoju Velike (šetalište F. Tuđmana) i Male promenade na mjestu nekadašnjeg rondela izrađen je projekt glazbenog paviljona.

3.4. Glacis

Članak 81.

- (1) Izgrađeni i urbaniziran prostor obuhvaća dio glacisa sjeverno, zapadno i južno od nekadašnje tvrđave. Većim dijelom je van obuhvata plana.
- (2) Na neizgrađenom dijelu glacisa nasuprot Josipovom bastionu potrebno je izvesti arheološka istraživanja koja treba prihvatiti prilikom rekonstrukcije fleše.
- (3) Sve ostale površine neizgrađenog glacisa održavati će se bez mogućnosti gradnje i sadnje dodatne niske i visoke vegetacije.

3.5. Povijesni parkovi i vrtovi

Članak 82.

- (1) Na grafičkom prikazu 4.2. Način i uvjeti gradnje tvrđavskog sklopa, zelenila i pješačkih površina označeni su prostori unutar blokova za koje je predviđeno obvezno hortikulturno oblikovanje dijela građevne čestice.
- (2) Prostor parka uz današnje Veleučilište treba obnoviti na način koji će prihvatiti povijesne elemente i činjenice.

(3) Unutrašnjost bloka, vrt uz Radićevu 8 i 10 je uređena za potrebe Ugostiteljske škole te ju je potrebno samo održavati. U slučaju ponovne obnove može se urediti jednostavan park prema stanju iz 1904.

(4) Postojeći samostanski vrt i povrtnjak franjevačkog samostana moguće je hortikulturno urediti, s mogućnošću izvedbe staza u sipini ili kamenim popločenjem. Klaustar i gospodarsko dvorište samostana potrebno je održavati prema postojećem stanju.

(5) Park uz Malu glorijetu - u slučaju cjelovite prezentacije poteza bedema, potrebno je, gdje je to moguće, potez kurtine prezentirati u parteru.

(6) Reinerov park - u slučaju cjelovite prezentacije poteza bedema i kurtine potrebno je pozicije bedema i bastiona prezentirati u visini ili samo u parteru. Inače je park potrebno održavati prema postojećem stanju.

(7) Prezentaciju bedema veće visine moguće je izvršiti nakon provedbe istraživanja.

(8) Trafostanicu u parku na Adžijinom trgu treba preoblikovati. Preostali dio parka potrebno je održavati

2.1. Mjere zaštite prirodnih vrijednosti

Članak 52.

(1) Na području u obuhvatu Plana nema područja ekološke mreže. U blizini je područje značajno za vrste i stanišne tipove HR 2000642 - Kupa.

(2) Temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13) u području u obuhvatu plana nema zaštićenih područja.

(3) Planom se radi očuvanja hortikulturne i povijesne vrijednosti predlaže zaštititi Veliku promenu kao spomenik parkovne arhitekture, kako je prikazano u grafičkom prikazu 3.1. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina - zaštita kulturne i prirodne baštine. Granice budućeg spomenika parkovne arhitekture utvrdit će se posebnom stručnom podlogom temeljenom na provedenim istraživanjima povijesnih slojeva.

6. Povijesne komunikacije:

- a. Parternim uređenjem, putokazima, informacijskim pločama i sličnim elementima potrebno je dodatno naglasiti prisutnost povijesnih komunikacija.

4.3. Revizija smjernica zaštite za dobra izvan GUP-a

Težiti uspostavi uravnoteženih odnosa između izvornih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava (uz strogu kontrolu i selektivnu primjenu novih materijala i konstrukcija) kako bi se očuvala autohtonost krajolika potrebna za privlačenje tzv. kulturnih turista. (Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015., Ministarstvo kulture i medija, 2011.)

Ovom revizijom zabilježena je promjena statusa pet kulturnih dobara koja su od 2009. godine do danas prošle postupak registracije (kompleks Križanić Turnja, kurija starog župnog dvora u Vukmaniću, crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije u Mahičnu, kapela sv. Marka u Gornjim Stativama i crkva sv. Vida Mučenika u Ladvenjku); 33 je evidentirana dobra u međuvremenu uslijed neodržavanja ili namjerne intervencije izgubilo spomenička svojstva te se brišu s popisa. Novoevidentiranih je 17, od čega najviše tradicijskih kuća i okućnica, 9. Također, u popis, odnosno katalog evidentiranih kulturnih dobara uvrštene su ruralne cjeline koje su obrađene u Konzervatorskoj podlozi iz 2009., ali nisu uvrštene u tablicu.

Etnografska graditeljska baština, ruralne kulturno-povijesne cjeline i kulturni krajobraz

Nakon uvida u stanje na terenu može se zaključiti da nestajanje tradicijskog graditeljstva kao najugroženijeg oblika nepokretne kulturne baštine potvrđuje važnost sustavnog rada na istraživanju, stvaranju baze podataka, pri čemu je katalog nastao u okviru ove studije početna točka za nastavak rada i izradu detaljnije dokumentacije, barem u ciklusima izrade opsežnijih izmjena i dopuna prostornoplanskih dokumenata, čime se u najmanju ruku stječe se uvid u promjene do kojih je došlo u pojedinim sredinama u proteklom razdoblju.

Na teritoriju Grada Karlovca izvan obuhvata GUP-a u Registru kulturnih dobara RH nema objekata etnografske graditeljske baštine, ruralnih kulturno-povijesnih cjelina i kulturnih krajobraza. Evidentirano je 69 pojedinačnih objekata ruralnog graditeljstva, većinom tradicijskih kuća i okućnica, 8 ruralnih kulturno-povijesnih cjelina s donekle očuvanim tradicijskim graditeljskim i krajobraznim obilježjima: Kamensko, Mahično, Rečica, Sjeničak, Šišljavić, Vukmanić, Turanj i Zadobarje (bez definirane granice obuhvata – u zaštitu ulazi cijelo područja naselja) te 1 ruralna cjelina s određenim obuhvatom u Manjerovićima (usporedi poglavlje 2.3. *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti*).

Ovom je Studijom novoevidentirano 9 tradicijskih kuća odn. okućnica (od toga najviše, 4, u Zamršju).

Konzervatorskom podlogom iz 2009. godine (označeno crvenom bojom) određene su sljedeće smjernice za provedbene odredbe PPUG:

1. *Zaštitu kulturno povijesnih vrijednosti prostora grada treba staviti u komplementaran odnos s ostalim relevantnim kriterijima pri donošenju odluke o uređenju prostora,*
2. *Detaljniju konzervatorsku dokumentaciju izrađivati ovisno o dinamici planiranja zahvata u naseljima, građevnim sklopovima ili pojedinačnim građevinama,*
3. *U naseljima treba štiti osnovnu matricu i prisutne gabarite gradnje, a interpolacije novih građevina treba prilagoditi ambijentu, te spriječiti intervencije u krajoliku koje bi ukinule dominantne vizure na naselja ili pojedine građevine,*
4. *U ruralnim naseljima sa sačuvanom matricom i tradicijskom tipologijom gradnje zaustaviti proces njihovog propadanja, a ujedno osigurati revitalizaciju novim*

sadržajima u okviru postojećih građevina (turizam, kućna radinost, poljoprivreda). Interpoliranje novih građevina na praznim parcelama u građevinskoj zoni provesti poštujući građevinske pravce, tipologiju parcela i građevina, katnost (P, P+1), mjerilo gradnje,

5. *U centralnom administrativnom središtu potrebno je urbanistički definirati optimalni gabarit naselja u skladu s njegovom strukturom, ambijentalnim vrijednostima i prostornom ekspozicijom,*
6. *Kulturni krajolik, spoj kulturne baštine i prirodnih osobitosti prostora treba očuvati, rekultivirati i revitalizirati kroz odrednice održivog razvoja (eko turizma, kulturnog turizma, proizvodnje hrane i sl.). Sve zahvate, infrastrukturne objekte, kao izgradnju novih građevina treba izvoditi uz posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog Konzervatorskog odjela u Karlovcu,*
7. *Sve povijesne komunikacije, ceste i željezničku prugu, treba maksimalno sačuvati u njihovim izvornim trasama i gabaritima s komunalnom opremom, te staviti u funkciju kulturnog i ruralnog turizma, biciklističkih, razglednih cesta,*
8. *Na cijelom prostoru potrebno je provesti arheološka istraživanja i iskopavanja u svrhu njihove turističke prezentacije,*
9. *Planove i programe gospodarske i društvene djelatnosti treba nužno uskladiti s radom znanstvenih i stručnih institucija.*

Konzervatorskom podlogom iz 2009. godine određene su i sljedeće smjernice za građenje unutar evidentiranih povijesnih cjelina (ovdje [s načelnim dopunama označenim plavom bojom](#)):

KAMENSKO

Primijeniti sustav mjera zaštite na potencijalnim arheološkim lokalitetima. Budući je Kamensko izgubilo karakter naselja pokupskog kraja, preporuča se njegov razvoj kao prigradsko spojno naselje prema gradu Karlovcu, s tendencijom očuvanja i razvoja agrara. Budući da je crkva sa samostanom značajno hodočasničko mjesto, nužno je urediti cijeli prostor oko kompleksa (trg, parkovni dio, vrt, voćnjak).

MAHIČNO

Preporučiti individualnu izgradnju prizemnica i katnica prema sjeverozapadnom dijelu tj. prema naselju Zorkovac, uz mogućnost zadržavanja tradicijske organizacije prostora. Urbanistički osmisliti centar naselja sa crkvom, župnom kućom, te novim uslužnim sadržajima. Kompletno rekonstruirati i prenamijeniti kuriju Krizmanić s okolišem, u atraktivnu turističku lokaciju.

REČICA

Potrebno je zaštititi i poticati tradicijsko graditeljstvo kao posebnost pokupskog krajolika, a u funkciji turističke promidžbe. Osmisliti preseljenje napuštenih kuća na moguću lokaciju u blizini rijeke Kupe i revitalizirati građevine novim sadržajima (npr. prodajni prostori lokalnih proizvoda, ili ugostiteljskom ponudom osmisliti tradicijske zalogajnice ili ih pretvoriti u dependanse s gravitacijom prema dvorcu Drašković). Dvorac Drašković nakon potresa treba cjelovito obnoviti i urediti u hotelsko turistički centar s hortikulturno uređenom okolicom prema planu iz 1863. god. Preporučiti izgradnju obiteljskih stambenih jedinica kao prizemnice ili jednokatnice s okućnicama. Zbog gravitacijskog područja sjeveroistočnih naselja treba

osmisлити prostor trga s objedinjenim upravnim i uslužnim sadržajima potrebnim za funkcioniranje mikro lokacije kao sjedišta pokupskih naselja lijeve obale Kupe.

SJENIČAK

Primijeniti u cijelosti sustav mjera zaštite na arheološkim lokalitetima Gornjeg i Donjeg Sjeničaka, a lokalitete je moguće prezentirati nakon sustavnih arheoloških iskopavanja. Preporučiti gradnju prizemnica ili katnica s maksimalnom upotrebom drvene građe po uzoru na tradicijsko graditeljstvo kao i organizaciju građevina na parceli. Poboljšati komunikaciju s većim naseljima i gradom Karlovcem.

Preporučiti područje kao turističku rekreacijsku zonu.

ŠIŠLAVIĆ

Potrebno je poticati tradicijsko graditeljstvo karlovačkog Pokuplja jer je primijećeno napuštanje stambenih objekata tipa čardaka. Stoga se preporuča preseljenje napuštenih tradicijskih građevina na buduću planiranu lokaciju u Rečici. Moguća je izgradnja prizemnica i katnica obiteljskog stanovanja uz ulične nizove i glavne komunikacije s tradicijskom organizacijom parcele. Plodna dolina oranica i livada uvjetuje promišljanja o izgradnji značajnijih gospodarskih građevina u funkciji oživljavanja poljoprivrede i stočarstva.

VUKMANIĆ

Vanjski prostor zgrada MO Vukmanić i vatrogasnog doma treba arhitektonsko i urbanistički urediti kao mali trg, ukloniti postojeću ogradu parcele, prostor popločiti, osvijetliti i opremiti adekvatnom urbanom opremom, s bistom dr. F. Tuđmana i povijesnim bunarom, bez dječjeg igrališta. Zgradu MO Vukmanić treba cjelovito obnoviti uz moćnost obnove i muzejskog prostora. Gradnju obiteljskih prizemnica i katnica s gospodarskim građevinama moguće je preporučiti prema sjeverozapadu i prema sjeveru, povezujući tako naselje s glavnom komunikacijom prema moru i gradu Karlovcu. Budući da se opaža naqli razvoj naselja Vukmanički Cerovac, očekuje se i revitalizacija Vukmanića te razvoj naselja na turističko-gastronomskoj ponudi. Mogućnosti eksploatacije mineralno-vodnog resursa trebalo bi iskoristiti i za specifične djelatnosti u naselju.

TURANJ

Vodotoci Korane i Mrežnice s djelomično prepoznatim industrijskim kompleksom koji se nalazi u ruševnom stanju, daju mogućnosti formiranja sportsko rekreacijske zone grada Karlovca uz mogućnost gradnje hotelskih smještaja. Od važnosti u valorizaciji prostora su prisutne zelene plohe s rahlom izgradnjom i vrtovima, te postoji mogućnost istovjetne izgradnje u zaseocima, a da se ne naruši sklad s prirodnim okolišem, muzej dr

ZADOBARJE

Budući da je područje uz Dobru naseljeno novo izgrađenim objektima, nije primjereno daljnje širenje građevinskih čestica. Preporuča se revitalizacija zaselaka s primjerenim ali već postojećim komunikacijskim pravcima (uključujući obnovu mostova preko rijeke Dobre) uz poticanje agrara i vinogradarstva. Uz kapelu sv. A. Pustinjaka planirano je novo groblje i nova mrtvačnica, kojim bi se kvalitetno uredio sada nedefinirani okoliš i pristup crkvi.

Dobar dio navedenih smjernica nemaju normativnu snagu; iako sa stručnog gledišta one stoje i danas, svojom strateškom naravi više odgovaraju dokumentu regionalne razine te vjerojatno iz tog razloga i nisu uvrštene u Odredbe za provedbu PPUG prilikom njegovih opsežnih izmjena i dopuna 2011. godine, ali (neke) jesu u Prostorni plan Karlovačke županije.

Druga, u operativnom smislu donekle sporna smjernica, jest upućivanje na potrebu ishođenja posebnih uvjeta za zahvate koji se ne odnose eksplicitno na Zakonom zaštićena dobra, dakle kulturna dobra i preventivno zaštićena dobra (v. točku 6.). To je provedbena odredba koju se nerijetko susreće, i koja ima razumljivu intenciju u sustav uključiti i ona dobra za koja nisu provedeni postupci zaštite, a pogotovo spriječiti kumulativne negativne utjecaje koje pojedinačni zahvati mogu ostaviti na kulturne krajobrazne (koje je proceduralno još teže staviti pod zakonsku zaštitu). Međutim, ona istodobno proizvodi pravnu nesigurnost kod vlasnika, ali i nadležnih službi, koje su i bez ove kategorije prekapacitirane postupcima koji se odnose na Zakonom zaštićena dobra.

Stoga je prihvaćeno da se ovom revizijom takve smjernice (i dalje) ne propisuju kao obveza, već se one zadržavaju kao načelno opredjeljenje i stručni stav, dok se provedbene odredbe predlaže formulirati na način koji će poticati zadržavanje povijesnih građevina na okućnicama i angažman projekatara sa senzibilitetom i iskustvom u zaštiti kulturnih dobara putem povećanja dozvoljene izgrađenosti u takvim slučajevima, te, u slučaju uklanjanja objekata, obavezati izradu osnovne dokumentacije uklonjenog objekta (v. poglavlje „Revizija i prijedlog mjere zaštite za provedbene odredbe PPUG“ u nastavku).

U razvojnome se smislu velika se nada za očuvanje krajolika i tradicijskih građevina polaže u razvoj ruralnog turizma. Deklaracija o ruralnom turizmu iz 2008. čiji su potpisnici velik broj institucija (nažalost ne i Karlovačka županija, odnosno Grad Karlovac) ambiciozni je dokument sa sveobuhvatnim ciljevima poput potenciranja i uključivanja koncepta ruralnog turizma u sve institucionalne razine od Vlade RH do lokalne samouprave, turističkih zajednica, znanstvenih i stručnih institucija. S pozicije zaštite tradicijske graditeljske baštine moguće je prepoznati tri načelna modela zaštite, obnove, prezentacije, revitalizacije baštine:

- A. in situ na izvornoj okućnici,
- B. preseljenjem i obnovom u okviru formiranja jednog od mogućih i prihvatljivih modela:
 1. etno sela u seoskim prostorima s različitim „bottom-up“ programima kojih su nositelji lokalne udruge i lokalna samouprava te lokalni poduzetnici (izletnička, smještajna, agroturistička, umjetnička, „etno-eko“, mali ruralni restorani): socijalno pozitivan i poželjan oblik koji bolje od drugog modela jamči vitalnost i poštovanje duha tradicijskog sela i načina življenja, odnosno motiviranost vlasnika da doprinese uspješnom rezultatu obnove graditeljske baštine. Negativne strane ovog modela su voluntarizam tj. donekle proizvoljno stvaranje fizičkog okruženja prema zamislima investitora, s komercijalnom motivacijom bez stvarnog reprezentativnog učinka,
 2. etno muzej / muzej na otvorenom / etnopark – institucionalno „top-down“ premještene i određenim inventarom opremljene stare zgrade radi očuvanja i prezentacije tradicijskog graditeljstva, prostornih obilježja sela, prirodne baštine karakteristikama krajobrazne i lokacije (primjeri Zavičajni Muzej Donja Kupčina u neposrednom okruženju i Etnopark Ozalj u Ozlju).

Ocjena je da je na području Grada Karlovca najbolje prostorne mogućnosti i najjači potencijal za primjenu jednog od modela u selima Rečica i Šišljavić, tj. općenito na području rijeke Kupe i s dvorcem Drašković kao mogućem punktu za komplementarne sadržaje ne-etno provenijencije.

Pojedinačna nepokretna dobra (povijesne građevine), osim etnografske baštine i memorijalnih građevina i obilježja

Na teritoriju Grada Karlovca izvan obuhvata GUP-a u Registru kulturnih dobara RH nalazi se 10 sakralnih građevina (crkvi odn. kapela u Gornjim Stativama, Gornjoj Trebinji, Karlovcu, Ladvenjaku, Mahićnom, Rečici, Šišljaviću, Vukmaniću i Zadobarju, te crkva sa samostanom u Kamenskom), 2 stambene građevine (Dvorac Drašković i Kurija starog župnog dvora u Vukmaniću), 2 obrambene građevine (Ruševine starog grada Steničnjaka i Kompleks Križanić Turnja) te 1 građevina prometne i komunalne infrastrukture – izdvojeni dio kompleksa vodocrpilišta na Borlinu – gornja i donja vodosprema. Memorijalno obilježje – ruševine pravoslavne crkve sv. Ilije u Tušiloviću vodi se pod starim RZG- brojem te nije dostupno u web verziji registra. Evidentirano je 18 sakralnih građevina (od toga 9 crkvi i kapela i 9 raspela i poklonaca), 8 javnih građevina (8 zgrada škola i 2 zgrade javnih službi), 7 industrijskih građevina (6 mlinova i upravna zgrada tvornice Titanit u Mahićnome), 7 građevina prometne i komunalne infrastrukture (3 mosta, 3 bunara i zgrada željezničke stanice na Utinja Vrelu), 6 stambenih građevina te 2 obrambene (bunker uz mostove na Kupi u Beljaku i Rečici) (usporedi poglavlje 2.3. *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti*).

Ovom su Studijom novoevidentirane (nova) kapela Uzašašća Gospodnjega u Gornjem Mekušju, željeznička postaja u Utinja Vrelu i bunar uz zgradu škole u Donjem Mekušju. Zbog gubitka spomeničkih svojstava s popisa su brisane kurija starog župnog dvora u Ladvenjku, bunar u Ladvenjku i mlin na potoku Mala Utinja u Jakšićima (Slunjski Moravci).

U grupu evidentiranih građevina koje se predlaže štititi poticajnim mjerama prostornog plana, osim građevina tradicijskog stambenog graditeljstva (v. komentar na kraju prethodnog poglavlja) uvrštavaju se i povijesni mlinovi. Evidentirana raspela i poklonce te bunare predlaže se štititi na način da prilikom gradnje zgrada i građevina infrastrukture na građevnoj čestici treba zadržati evidentirane objekte, uz moguću rekonstrukciju odnosno zamjenu dotrajalih dijelova ili čitavih objekata novima (v. poglavlje „Revizija i prijedlog mjere zaštite za provedbene odredbe PPUG“ u nastavku).

Memorijalne građevine i obilježja

Izvan obuhvata GUP-a Karlovca u Registar kulturnih dobara su kao memorijalno obilježje upisane ruševine pravoslavne crkve sv. Ilije u Tušiloviću (dobro se vodi pod starim RZG- brojem te nije dostupno u web verziji registra). Evidentirano je njih 13, i to 7 spomenika i spomen ploča NOB, 2 spomenika Domovinskom ratu, bista dr. Franje Tuđmana u Vukmaniću, spomen ploča na upravnoj zgradi tvornice Titanit u Mahićnu (usporedi poglavlje 2.3. *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti*).

Ovom su Studijom novoevidentirana obilježja Domovinskog rata, bista dr. Franje Tuđmana te spomen ploča na upravnoj zgradi tvornice Titanit. S popisa su brisane spomen kosturnica u Domačaj Lugu (kosti su 2013. godine preseljene u kosturnicu u Gornjoj Trebinji) i krstače na groblju u Tomaševićima (Gornji Sjeničak).

Evidentirane memorijalne građevine i obilježja predlaže se štititi prostornim planom na način da prilikom gradnje zgrada i građevina infrastrukture na građevnoj čestici treba zadržati evidentirane objekte, uz moguću rekonstrukciju odnosno zamjenu dotrajalih dijelova ili čitavih objekata novima (v. poglavlje „Revizija i prijedlog mjere zaštite za provedbene odredbe PPUG“ u nastavku).

Prijedlog mjera zaštite za provedbene odredbe PPUG

Na kartografskom prikazu razmještaja kulturnih dobara u mjerilu 1:25.000 označene su kulturno-povijesne cjeline, pojedinačna dobra i arheološki lokaliteti prema stupnju zaštite, i to kulturna dobra (Z) i preventivno zaštićena dobra (P) koja se štite temeljem odredbi Zakona te evidentirana dobra (E) koja se štite mjerama prostornog plana.

Važna napomena: primijećeno je da je lokacija kulturnog dobra Ruševine starog grada Steničnjaka, Z-297, u Registru odnosno Geoportalu kulturnih dobara pogrešna!

Opće mjere zaštite:

1. Svi zahvati na zaštićenim kulturnim dobrima (Z) i preventivno zaštićenim dobrima (P), kao i druge radnje koje bi mogle narušiti cjelovitost ili prouzročiti promjene na kulturnom dobru, podliježu postupcima definiranim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21), te mjerama zaštite utvrđenima pojedinačnim rješenjima za svako dobro, pri čemu je Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu tijelo nadležno za izdavanje posebnih uvjeta, prethodnih odobrenja i sl.
2. Ako se pri izvođenju građevinskih ili drugih radova naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, potrebno je postupiti u skladu s člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
3. Mjere zaštite evidentiranih dobara (E) utvrđuju se prostornim planom, ali se pri njegovoj provedbi može zatražiti neobavezujuće mišljenje nadležnog tijela iz točke 1.

Planske mjere zaštite evidentiranih dobara unutar obuhvata GUP-a:

1. Planske mjere zaštite evidentiranih dobara unutar GUP-a grada Karlovca utvrđuju se tim planom i detaljnijim planovima koji se donose na temelju GUP-a.

Planske mjere zaštite pojedinačnih evidentiranih dobara izvan obuhvata GUP-a:

1. Prilikom zahvata na česticama s evidentiranim dobrom preporuča se tražiti savjetodavno stručno mišljenje nadležnog tijela i angažirati projektante i izvođače s ovlaštenjem za rad na kulturnim dobrima;
2. Prilikom gradnje zgrada i građevina infrastrukture potrebno je na građevnoj čestici zadržati evidentirane bunare, raspela i poklonce te memorijalna obilježja (spomen ploče, biste i sl.) uz moguću rekonstrukciju odnosno zamjenu dotrajalih dijelova ili čitavih objekata novima;
3. Prilikom gradnje na čestici na kojoj se nalazi evidentirani mlin ili zgrada etnografske graditeljske baštine, u dokumentaciji za zahvat potrebno je:
 - a. obraditi postojanje mlina ili zgrada etnografske graditeljske baštine na čestici te utjecaj zahvata na njih (tehnički opis, fotografija postojećeg stanja i fotomontaža zahvata),
 - b. ukoliko zahvati uključuju uklanjanje ili rekonstrukciju građevine starije od 1968. godine, potrebno je izraditi snimak postojećeg stanja s fotodokumentacijom.
4. Ukoliko se uz sudjelovanje projektanta s ovlaštenjem za rad na kulturnim dobrima mlin ili zgrada etnografske graditeljske baštine zadrži na čestici te sanira ili rekonstruira u izvornim gabaritima te prikladnim materijalima i tehnikama izrade, koje nisu u sukobu sa izvornikom, zgrada se ne uračunava u najveću dopuštenu izgrađenost čestice te je uz nju moguće izgraditi/rekonstruirati suvremeni objekt.

Planske mjere zaštite krajobraza – primjenjuju se na sve građevine:

1. Potiče se korištenje drvenih obloga na kućama, pogotovo u nizinskim dijelovima Grada; takve obloge trebaju završnom obradom odgovarati tonovima starih hrastovih *planjki* kakve se susreću u tradicijskom graditeljstvu (tamni tonovi sive i smeđe do crne boje);
2. U naseljima Kamensko, Rečica i Šišljavić ne dozvoljava se korištenje **trupaca crnogorice** na pročelju kao materijala/tehnike gradnje;
3. U naseljima Kamensko, Rečica i Šišljavić pročelja izvedena žbukom i ostalim fasadnim sustavima trebaju biti oličena bijelom bojom. Isto kao preporuka vrijedi za sva naselja uz Kupu.

Smjernice za prostorno planiranje, projektiranje, istraživanje i obradu:

1. Za evidentirana dobra za koja se predlaže uspostava mjera zaštite temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (oznake Z i P u stupcu PMZ) , nadležno tijelo pokrenut će postupak uspostave zaštite po službenoj dužnosti,
2. Najmanje prilikom svake izrade izvješća o stanju u prostoru (u četverogodišnjim ciklusima) potrebno je izvršiti reviziju stanja kulturnih dobara na području Grada,
3. Sve evidentirane objekte potrebno je na odgovarajući način uključiti u programe revitalizacije. Ukoliko se očuvanje napuštenih drvenih kuća *in situ* temeljem ovih mjera ne realizira do 2025. godine, razmotriti preseljenje u muzej na otvorenom na lokaciji u blizini rijeke Kupe,
4. Posebnu pažnju obratiti na zahvate na i oko evidentiranih arheoloških lokaliteta te prezentaciji nalazišta (info ploče, prezentacija nalaza *in situ* i sl.),
5. Pri urbanističkom planiranju nastaviti uzorke rahle izgradnje s vrtovima i grupiranjem objekata u zaseoke duž prometnica (osim duž državnih i županijskih cesta),
6. Poticati razvoj i uređenje centara naselja uz sakralne i javne objekte (posebice Kamensko, Mahično, Rečica, Vukmanić),
7. U naseljima Kamensko, Mahično, Rečica, Sjeničak, Šišljavić, Vukmanić, Turanj, Zadobarje te unutar evidentirane ruralne cjeline u Manjerovićima ne planirati građevine više od dvije etaže
8. Poticanje poljoprivredne proizvodnje preduvjet je očuvanja mozaičnog kulturnog krajobraza.

4.4. Revizija smjernica zaštite arheoloških lokaliteta i zona

Arheološki lokaliteti predstavljaju važan element kulturne baštine, značajan za povijesni i kulturni identitet naroda i prostora u mikro i makroregionalnom smislu. Arheološka istraživanja i iskopavanja, te njihova prezentacija u turističke svrhe danas mogu biti veoma pogodan oblik promocije ali i financijske iskoristivosti za zajednicu.

U nastavku je tekst i smjernice zaštite većim dijelom preuzet iz Konzervatorske podloge 2009. godine, ali pročišćen i revidiran u proceduralnom smislu (vezano uz izmjene propisa) te s revidiranim stanjem zaštite kulturnih dobara.

Na području Grada Karlovca ubicirana su ukupno 42 arheološka lokaliteta koja u najvećem dijelu nemaju pravni status zaštite u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Arheološki lokaliteti Budin i Gradac Orlovac imali su preventivnu zaštitu koja je istekla, a Zvijezda, stari gradovi Steničnjak i Dubovac, kompleksi dvorca Švarča i Križanić Turnja te samostan Kamensko su registrirana kulturna dobra, ali se u Registru ne vode kao arheološki lokaliteti već pod drugim vrstama kulturnih dobara (kulturno-povijesna cjelina, vojne i obrambene građevine, sakralne građevine). Mali broj Zakonom zaštićenih lokaliteta rezultat je prije svega slabe istraženosti, a ne važnosti pojedinih arheoloških lokaliteta. Grad Karlovac je (uz iznimke istraženih Sv. Marka i Budima te djelomično istraženih Dubovca, Kamenskog i Zvijezde) neistražen prostor u arheološkom smislu, i jedan je od najslabije istraženih područja u čitavoj Hrvatskoj, a i među slabije istraženim područjem u Županiji. Upravo zbog stupnja neistraženosti arheološka

područja i lokaliteti svrstavaju se u grupu ugroženih i najmanje zaštićenih kulturnih dobara. Većina lokaliteta indicirana je na temelju pregleda terena, prijašnjih slučajnih nalaza, no jedan broj čini skupina potencijalnih nalazišta, pretpostavljenih na temelju indikativnih toponima, geomorfološkog položaja, povijesnih podataka, kontinuiteta naseljavanja i sl.

Smjernice zaštite:

1. Svi zahvati na kulturnim dobrima (Z) i preventivno zaštićenim dobrima (P) podliježu postupcima definiranim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21), pri čemu je Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu tijelo nadležno za izdavanje posebnih uvjeta, prethodnih odobrenja i sl.
2. Ako se pri izvođenju građevinskih ili drugih radova naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, potrebno je postupiti u skladu s člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

Smjernice za istraživanje i obradu:

1. dokumentacija arheoloških zona i lokaliteta je prvi korak u zaštiti, valorizaciji i istraživanju arheoloških zona i lokaliteta te bi svakako bilo potrebno napraviti sustavnu dokumentaciju arheoloških zona i lokaliteta,
2. da bi što konkretnije upotpunili sliku pojedinih razdoblja, kontinuiteta naseljavanja, migracija i kulturnih dostignuća na ovom području svakako bi bilo potrebno provesti manja ali cjelovita istraživanja/projekte i nakon toga njihovim osmišljavanjem u marketinškom pogledu, prezentirati javnosti. Za upotpunjenje ove slike potrebno je i sustavno rekognoscirati arheološke lokalitete,
3. prioritetna istraživanja potrebno je provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih i telekomunikacijskih sustava te iskorištavanju mineralnih i drugih sirovina.
4. (21) Predvidjeti će se arheološka istraživanja na temelju kojih će se graditi bastioni, ali i obnavljati dijelovi kamenih zidova sagrađenih u kasnijim razdobljima.
5. lokaliteti koji se izdvajaju kao posebno vrijedni na području Grada:
 - a. stari gradovi, Steničnjak i Dubovac
 - b. željeznodobno i rimsko naselje te srednjovjekovni samostan u Kamenskom
 - c. ostale utvrde: Okić, Opačića glavica, Knežulja, itd.
 - d. utvrde Zvijezda i Orlica
 - e. prapovijesno naselje Gradac Orlovac
 - f. podvodni arheološki lokaliteti u rijeci Kupi

5. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama i naseljima za Grad Karlovac

5.1. Pregledne tablice

ZBIRNA TABLICA – STANJE DO REVIZIJE DO 2023.

Tablica 4 – zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca – stanje do revizije 2022. godine

		Konzervatorska studija 2022-2024	
		Stanje prije revizije do 2022.	
Kulturno-povijesne cjeline unutar GUP	Zaštićena	3	
	Preventivno zaštićena	3	
	Evidentirana/Planska zaštita	1	
Pojedinačna nepokretna dobra unutar GUP	Zaštićena	59	
	Preventivno zaštićena	0	
	Evidentirana/Planska zaštita	64	
UKUPNO (osim arheologije) unutar GUP-a		127	
Arheologija unutar GUP-a	Zaštićena	3*	
	Preventivno zaštićena	0	
	Evidentirana/Planska zaštita	8	
UKUPNO arheologija unutar GUP-a		8 + 3*	
Pojedinačna nepokretna dobra izvan GUP	Zaštićena	14	
	Preventivno zaštićena	0	
	Evidentirana/Planska zaštita	131	
UKUPNO (osim arheologije) izvan GUP-a		145	
Arheologija izvan GUP-a	Zaštićena	5*	
	Preventivno zaštićena	0	
	Evidentirana/Planska zaštita	26	
UKUPNO arheologija izvan GUP-a		26 + 5*	
SVEUKUPNO osim arheologije		275	
SVEUKUPNO arheologija		34 + 8*	
SVEUKUPNO unutar PPUG		309+8*	

*evidentirani arheološki lokaliteti na lokacijama registriranih kulturnih dobara drugih vrsta (Stari grad Dubovac, Samostan Kamensko itd.); ne ulaze u ukupni zbroj kulturnih dobara kao zasebna dobra

ZBIRNA TABLICA - REVIZIJA 2022-2024.

Tablica 5 – Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca – revizija 2022.-2024. godina

		Konzervatorska studija 2022-2024	
			Prijedlog
Kulturno-povijesne cjeline unutar GUP	Zaštićena		4
	Preventivno zaštićena		2
	Evidentirana/Planska zaštita		1
Pojedinačna nepokretna dobra unutar GUP	Zaštićena		59
	Unutar KPC*		83*
	Unutar MC*		35*
	Preventivno zaštićena		0
	Evidentirana/Planska zaštita novo evidentirana		23
UKUPNO (osim arheologije) unutar GUP-a			91+118*
Arheologija unutar GUP-a	Zaštićena		-2
	Preventivno zaštićena		0
	Evidentirana/Planska zaštita Unutar KPC		-6
			-1
UKUPNO arheologija unutar GUP-a			9
Pojedinačna nepokretna dobra izvan GUP	Zaštićena		16
	Preventivno zaštićena		0
	Evidentirana/Planska zaštita novo evidentirana		94
			17

UKUPNO (osim arheologije) izvan GUP-a		127
Arheologija izvan GUP-a	Zaštićena	1
	Preventivno zaštićena	0
	Evidentirana/Planska zaštita novo evidentirana	30 2
UKUPNO arheologija izvan GUP-a		33
SVEUKUPNO osim arheologije		218+118*
SVEUKUPNO arheologija		42
SVEUKUPNO unutar PPUG		260+118*

119* pojedinačna dobra UKPC i UMC nisu u zbiru sveukupnih dobara, ali se posebno ističu u tablicama

UNUTAR OBUHVATA GUP-a – po vrstama kulturnih dobara (bez arheologije), stanje zaštite 2024.

Tablica 6 – Tablica unutar obuhvata GUP-a po vrstama (bez arheologije)

TUMAČ OZNAKA TABELARNOG PRIKAZA

KTO	SZ	PMZ
KARTOGRAFSKA OZNAKA	STANJE ZAŠTITE	PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE
UC - Urbana cjelina	Z – Zaštićeno kulturno dobro	Z – Zaštićeno kulturno dobro
MC - Memorijalna cjelina	P – Preventivno zaštićeno dobro	P – Preventivno zaštićeno dobro
ZP - Uređene zelene površine	E – Evidentirano dobro	E – Evidentirano dobro
CG - Civilne građevine i graditeljski kompleksi	E(n) – Evidentirano dobro (novo) - izvan kult.pov.cjeline	
PK - Povijesne komunikacije	UKPC* – unutar kult.pov.cjeline	
OG – Vojne i obrambene građevine i kompleksi	UMC* – unutar memor. cjeline	
SG - Sakralne građevine, kompleksi i obilježja u prostoru		Stupac PMZ brisan je na prijedlog konzervatorskog odjela budući da se postupci zaštite provode sukladno detaljnoj stručnoj valorizaciji pojedinog dobra i nije ih moguće kvalitetno predvidjeti na razini opće konzervatorske podloge.
UO - Urbana oprema		
MO – Memorijalne građevine, obilježja i mjesta, ploče		

UKPC* i UMC* su značajne pojedinačne građevine unutar zona zaštite kulturno povijesne cjeline urbane i memorijalne, zaštićene zonom. Evidentira ih se ali se ne broje u zbirnim tablicama .

1.0. Povijesne graditeljske Kulturno-povijesne cjeline - 7

KTO	Gradska naselja-Urbane cjeline 3	ADRESA	SZ
UC 01	Karlovac – kulturno-povijesna urbanistička cjelina Kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca		Z-2993
UC 02	Rakovac – potez ulice kulturno-povijesna urbanistička cjelina Ulica Rakovac Kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac		Z-3412
UC 03	Švarča - radničko naselje		E
UC 04	Urbana cjelina „Novi centar“		E(n)
UC 05	Urbana cjelina „Domobranska Rakovac“		E(n)
UC 06	Urbana cjelina „Dubovac Kupa“		E(n)
	Memorijalne cjeline 4		
MC 01	Rimokatoličko groblje Dubovac s Kapelom Svih Svetih		Z-7529
MC 02	Židovsko groblje s mrtvačnicom		Z-7799 P-6160

MC 03	Pravoslavno groblje		P-6540
MC 04	Vojno groblje s mrtvačnicom		P-6555

2.0. ~~Povijesne građevine i kompleksi~~ Pojedinačna nepokretna kulturna dobra 143

2.1. Civilne građevine i graditeljski kompleksi: javne, stambene, stambeno-poslovne, poslovne, gospodarske i komunalne i tehničke, industrijske – 50+44*

KTO	Kulturno-povijesna urbanistička cjelina Karlovac Kulturno-povijesna cjelina grada Karlovca	ADRESA	SZ
CG 25	Zgrada	Karlovac, Banija 39/Starčevićeva 25	UKPC-€
CG 26	Palača Gutterer	Karlovac, Ivana Banjavčića 14	Z-4547
CG 27	Tvornička zgrada	Karlovac, Bogovićeve 7	E
CG 28	Stambena zgrada	Karlovac, Draškovićeve 8	UKPC-€
CG 29	Kurija župnog dvora	Karlovac, Dubovac 1	UKPC-€
CG 30	Stambena zgrada	Karlovac, Frankopanska 4	UKPC-€
CG 31	Stambena zgrada	Karlovac, Frankopanska 11	UKPC-€
CG 32	Poslovna zgrada	Karlovac, Haulikova 6	UKPC-€
CG 33	Stambeno-poslovna zgrada, rodna kuća D. Jarnević	Karlovac, Jarnevićeve 2	UKPC-€
CG 34	Zgrada	Karlovac, Ivana Kukukljevića 20	Z-265
CG 35	Stambeno-poslovna zgrada „Union“	Karlovac, Mačekova 6	UKPC-€
CG 36	Zgrada ljekarne	Karlovac, Ninskog G. 1	UKPC-€
CG 37	Stambeno-poslovna zgrada	Karlovac, Njemčičeva 4	UKPC-€
CG 38	Stambeno-poslovna zgrada	Karlovac, Njemčičeva 4	UKPC-€
CG 39	Kompleks željezničkoga kolodvora	Karlovac, Vilima Reintera	PZ-5912
CG 40	Palača Drašković	Karlovac, Stjepana Radića 15	PZ-5505
CG 41	Stambeno-poslovna zgrada	Karlovac, Radićeve 19	UKPC-€
CG 42	Zgrada	Karlovac, Trg Josipa Jurja Strossmayera 1	Z-266
CG 43	Zgrada	Karlovac, Trg Josipa Jurja Strossmayera 2	Z-4804
CG 44	Zgrada Gradskog muzeja	Karlovac, Trg Josipa Jurja Strossmayera 7	Z-3084
CG 45	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 1	Z-257
CG 46	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 2	Z-258
CG 47	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 3	Z-259
CG 48	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 5	Z-260
CG 49	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 6	Z-261
CG 50	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 7	Z-262
CG 51	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 8	Z-2716
CG 52	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 9	Z-263
CG 53	Zgrada	Karlovac, Šetalište dr. Franje Tuđmana 10	Z-264
CG 54	Kino Edison	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	€Z-5498
CG 55	Stambena zgrada	Karlovac, Šimunićeve 5	UKPC-€
CG 56	Žitni magazin	Karlovac, Šporerova	UKPC-€
CG 57	Stambena zgrada	Karlovac, Šporerova 10	UKPC-€
CG 58	Stambena zgrada	Karlovac, Zajčeva 6	Z-3373
CG 59	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 1	Z-246
CG 60	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 3	Z-247
CG 61	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 5	Z-248
CG 62	Palača Vranyczany	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 7	Z-249
CG 63	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 9	Z-250

CG 64	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 11	Z-251
CG 65	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 13	Z-252
CG 66	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 15	Z-253
CG 67	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 17	Z-254
CG 68	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 19	Z-255
CG 69	Zgrada	Karlovac, Trg bana Petra Zrinskog 21	Z-256
CG 70	Drveni most preko rijeke Korane	Karlovac	UKPC E(n)
CG 88	Stambeno-poslovna zgrada	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana 11	Z-256
CG 89	Palača Županije u ulici Ambroza Vranyczanyja 2	Karlovac, Ambroza Vranyczanyja 2	Z-7414
CG 93	Hrvatski dom	Karlovac, Kurelčeva 4	UKPC E(n)
CG 94	Zgrada stara bolnica	Karlovac, Mačekova 48	UKPC E(n)
CG 95	OŠ Braće Seljan	Karlovac, Nazorova 1	UKPC E(n)
CG 96	Zgrada Dječji dom Vladimir Nazor	Karlovac, Nazorova 10	UKPC E(n)
CG 97	Gradsko poglavarstvo	Karlovac, Banjavčičeva 9	UKPC E(n)
CG 98	Hostel Bedem	Karlovac, Banjavčičeva 13	UKPC E(n)
CG 99	Glazbena škola	Karlovac, Cesarčeva 3	UKPC E(n)
CG 100	Zorin dom kazalište	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana 12	UKPC E(n)
CG 101	ZILIK paviljon	Karlovac, Radićeva ulica 13	UKPC E(n)
CG 102	Poslovna zgrada	Karlovac, Domobranska 8	UKPC E(n)
CG 103	Poslovna zgrada restoran Pivovare	Karlovac, Dubovac	UKPC E(n)
CG 104	Poslovna zgrada SC	Karlovac, Frankopanska 5	UKPC E(n)
CG 105	Zgrada –SRUŠENA	Karlovac, Gajeva 20	UKPC E(n)
CG 106	Poslovna zgrada JVP i muzej	Karlovac, Gažanski trg 11	UKPC E(n)
CG 107	Sokolski dom	Karlovac, Kralja Tomislava 9	UKPC E(n)
CG 108	Paviljon Katzler	Karlovac, Radićeva	UKPC E(n)
CG 109	Ugostiteljska škola kompleks	Karlovac, Radićeva 8	UKPC E(n)
CG 110	Poslovna zgrada Veleučilište Karlovac	Karlovac, Stross. trg 9	UKPC E(n)
CG 111	Glazbeni paviljon	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	UKPC E(n)
CG 112	Poslovna zgrada	Karlovac, Kralja Tomislava 8	UKPC E(n)
CG 113	OŠ Dragojle Jarnević	Karlovac, Radićeva 31	UKPC E(n)
CG 114	Poslovna zgrada Učenički dom	Karlovac, Samostanska 2	UKPC E(n)
CG 115	Pontonski most preko rijeke Korane	Karlovac	UKPC E(n)
CG 120	Zgrada	Karlovac, Mačekova 2	UKPC E(n)
CG 121	Poslovna zgrada	Karlovac, Domobranska 6	UKPC E(n)

CG 123	Velika vojarna	Karlovac, Trg bana J. Jelačića	Z-3553
CG 125	Zgrada Oružane	Karlovac, Trg bana J. Jelačića	UKPC
CG 123	Zgrada	Karlovac, Kurelčeva 1a, 1b, 1c	E(n)
CG 125	Neboder „FINA“	Karlovac, Pavla Vitezovića	E(n)
CG 128	Zgrada Elektre	Karlovac, Vladka Mačeka 44	E(n)
	Rakovac – kulturno-povijesna urbanistička cjelina Ulica Rakovac Kulturno-povijesna cjelina ulice Rakovac		-
CG 118	Poslovne zgrade, Mala škola i Gimnazija	Rakovac 2,4, Karlovac	UKPC E(n)
CG 119	Poslovna zgrada Centar Nikola Tesla	Rakovac 6, Karlovac	UKPC E(n)
	Građevine izvan zaštićenih cjelina		
CG 71	Kompleks vodocrpilišta Borlin	Karlovac, Borlin	Z-4253
CG 72	Stambena zgrada "Brindl"	Karlovac, Grabrik	P E
CG 73	Kurija starog župnog dvora	Karlovac, Hrnetić 61	PZ-6599
CG 74	Dvorac Kaštel	Karlovac, Kaštel 94	Z-3959
CG 75	Hrnetić, tvornički kompleks	Karlovac, Kaštel 92	E
CG 76	Zgrada transformatorske stanice Ilovac	Karlovac, Ilovac	Z-6355
CG 77	Radnička zgrada Kontexa	Karlovac, Banija 163	E
CG 78	Lučni most preko rijeke Korane	Karlovac, Rakovac	E
CG 79	Kompleks dvorca Švarča	Karlovac, Donja Švarča	PZ-5015
CG 80	Vila Božičević	Karlovac, Senjska 29	E
CG 81	Tvornički kompleks "ŽeČe"	Karlovac, Grga Tuškana 7	Z-3372
CG 82	Stambena zgrada	Karlovac, Udbinja 7	E
CG 83	Stambena zgrada	Karlovac, Udbinja 32	E
CG 84	Stambena zgrada	Karlovac, Udbinja 24	E
CG 85	Stambena zgrada	Karlovac, Udbinja 80	E
CG 86	Postrojenje obaloutvrde i brane na rijeci Korani	Karlovac	E
CG 90	Zgrada sportske dvorane	Karlovac, Rakovac 1	Z-6959
CG 122	Kompleks bolnice u Karlovcu	Karlovac, Andrije Štampara 3	E(n)
CG 124	Zgrada ??	Karlovac, Nazorova Kralja Tomislava	E(n)
CG 126	Galerija „Vjekoslav Karas“	Karlovac, Ljudevita Šestića 3	E(n) Z-7794
CG 127	Zgrada Državnog arhiva??	Karlovac, Ljudevita Šestića 5	E(n)

4.0. 2.1.1. Povijesne komunikacije – građevine prometne i komunalne infrastrukture - 6

PK 01	Jozefinska cesta		E
PK 02	Karolinska cesta		E
PK 03	Lujzinska cesta		E
PK 04	Stara cesta Karlovac – Zagreb		E
PK 05	Rijeka Kupa (od Pivovare do ušća rijeke Korane u rijeku Kupu)		E
PK 06	Željeznička pruga Karlovac - Zagreb		E

2.2. Vojne i obrambene građevine i kompleksi - 1+1*

KTO	Zapovjedna mjesta		SZ
CG 87 OG 06	Zgrada velike vojarnje - Velika vojarna	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića 5	Z-3553
OG 07	Oružana	Trg bana Jelačića, Karlovac	UKPC E(n)
OG 08	Domobranska vojarna	Karlovac, Domobranska ul. 14	UKPC E(n)

	Fortifikacijski kompleksi		
OG 05	Stari grad Dubovac	Karlovac, Zagrad 10	Z-245

2.3. Sakralne građevine i kompleksi i obilježja u prostoru – 12+1*

KTO	Sakralne građevine i kompleksi Građevine posvećene kultu (crkve, kapele, samostani)		SZ
SG 28	Crkva sv. Tri Kralja	Karlovac, Banija	Z-5929
SG 29	Crkva Majke Božje Snježne	Karlovac, Put Zlatka Satlera	Z-2715
SG 30	Kapela Ranjenog Isusa	Karlovac, Dubovac	Z-5489
SG 31	Kapela Svih svetih ???	Karlovac, RKT Groblje Dubovac	UMC-E
SG 31	Crkva sv. Martina	Karlovac, Hrnetić	Z-3552
SG 32	Crkva Presvetog Trojstva s franjevačkim samostanom	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića 1	Z-267
SG 33	Crkva sv. Nikole	Karlovac, Vjekoslava Klaića	Z-5605
SG 34	Crkva sv. Doroteje	Karlovac, Logorište	Z-3551
SG 35	Mala Švarča, Kapela sv. Nikole	Karlovac, Put sv. Nikole 6	E
SG 36	Župna crkva sv. Franje Ksaverskog	Karlovac, Gornja Švarča	Z-7262
	Sakralna obilježja u prostoru - Poklonci		
SG 37	Spilja Majke Božje Lurdske	Karlovac, Dubovac	UKPC-E
SG 38	Poklonac presvetog Srca Isusova	Karlovac, Gradac	E
SG 39	Poklonac sv. Nikole	Karlovac, Hrnetić	E
SG 40	Poklonac Srca Isusovog	Mostanje	E(n)

2.4. Javne skulpture i urbana oprema – 1+25*

KTO	Javna plastika		SZ
UO 01	„Glorijeta“ sa spomenikom palima u 1. svjetskom ratu	Karlovac, Cesarčeva ulica	UKPC-E
UO 02	„Umorni putnik“, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC-E
UO 03	Spomenik „Leptir“	Karlovac, Gundulićeva ulica	UKPC-E
UO 04	Spomen bista Večeslavu Holjercu	Karlovac, Kralja Tomislava	UKPC-E
UO 05	Spomenik „Kuna u skoku“	Karlovac, Kralja Tomislava	UKPC-E
UO 06	Spomenik „Prvi koraci“	Karlovac, Vrbanićev perivoj	UKPC-E
UO 07	Spomenik „Igra“	Karlovac, Nazorova	UKPC-E
UO 08	Skulpture ispred zgrade uprave Hrvatskih šuma	Karlovac, Put D. Trstenjaka	E
UO 09	Spomenik žabi	Karlovac, Radićeva ulica	UKPC-E
UO 10	Spomenik Vjekoslavu Karasu	Karlovac, Radićeva ulica	UKPC-E
UO 11	Spomen bista Dragojle Jarnević	Karlovac, Radićeva ulica	UKPC-E
UO 12	Spomen bista dr. Ivana Ribara	Karlovac, Rakovac 4	UKPC-E
UO 13	Spomenik „Proboj“	Karlovac, Ruski put	UKPC-E
UO 14	Spomenik "Uzlet"	Karlovac, Ljudevita Šestića	UKPC-E
UO 15	Spomenik „Majka“	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	UKPC-E
UO 16	Spomenik Radoslavu Lopašiću	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	Z-5928E
UO 17	Skulpture u krugu bolnice	Karlovac, Andrije Štampara 3	UKPC-E
UO 18	Zavjetni pil	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića	UKPC-E
UO 19	Zdenac	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića	UKPC-E
UO 21	Spomenik „Ljubavnici“	Karlovac, Vrbanićev perivoj	UKPC-E
UO 22	Miljokaz	Karlovac, Zrinski trg	UKPC-E
UO 23	Info stup	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	UKPC E(n)
UO 24	Maketa Zvijezde	Karlovac, Radićeva ulica	UKPC E(n)

UO 25	Fontana, Park Veleučilišta	Karlovac, Strossmayerov trg	UKPC E(n)
UO 26	Skulptura Bezgrješno Začeće F. Robbe	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića	Z-5814
UO 27	Spomen bista V. Reineru, ispred Zorin doma	Karlovac, Šetalište F. Tuđmana	UKPC

2.5. Zelene površine - 2

	Uređene zelene površine		
ZP 01	Borlin, vodoerpilište		E(n)
ZP 02	Dubovac, brdo sa starim gradom i župnom crkvom MBS		E(n)
ZP 03	Šetalište F. Tuđmana		E(n)
ZP 01	Korana – arboretum – parkovi Vrbanićev perivoj-šetnica uz Koranu		UKPC E(n)
ZP 02	Šanac s bastionima, šetnicama i zelenim površinama na glasiji oko «Zvijezde»		UKPC E(n)

3.0. Memorijalna baština Memorijalne građevine, obilježja i mjesta –11+48*

	Građevine povezane sa značajnim povijesnim događajima Memorijalne cjeline 5	ADRESA	
KTO	Grobni objekti Memorijalne građevine (mauzoleji, mrtvačnice)	ADRESA	SZ
MO 14	Mauzolej Krešić/Turković, RKT groblje Dubovac	Karlovac	E
MO 15	Mauzolej obitelji Türk , RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-4008
MO 16	Mauzolej obitelji Hoffmann, RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-4544
MO 17	Mauzolej Vranyczany, RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-3556
MO 21	Spomenik Glorijeta, Vojno groblje	Karlovac	Z-5351
MO 58	Židovska mrtvačnica, Židovsko groblje ???	Karlovac	Z—E(n)
MO 75	Mrtvačnica, Vojno groblje ???	Karlovac	UMC
	Kulturno pov. cjelina 1		
MO 62	Zgrada održavanja sastanaka MK KPH za Karlovac	Karlovac, Nemčićeva 10	UKPC
	Spomen-pleče Memorijalna obilježja i mjesta (spomenici, nadgrobni spomenici) 42		
UO 20 MO 74	Spomenik braniteljima poginulim na području grada Karlovca u Domovinskom ratu	Karlovac, Trg hrvatskih branitelja	Z-4342
MO 11	Banski bastion, ostaci spomenika palim borcima i žrtvama fašizma	Karlovac	UKPC E
MO 51	Spomen obilježje Bedem ljubavi – izvan cjeline	Karlovac, Smičklasova – Domobraska	E(n)
MO52	Spomen obilj. palima u 1. svj.ratu, Park Veleučilišta	Karlovac, Strossmayerov trg	UKPC
MO 12	Grobnice 4 pala borca, Židovsko groblje	Karlovac	UMC E
MO 13	Grobница boraca, Groblje Hrnetić	Karlovac, Hrnetić	E
MO 18	Grobno obilježje Čop, RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-5210
MO 19	Grobno obilježje Banjavčić, RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-4545
MO 20	Nadgrobni spomenik "Obelisk", RKT groblje Dubovac	Karlovac, Primorska	Z-3670
MO 22	Grobno obilježje Barako, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC E
MO 23	Grobница Pavković, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC E

MO 24	Grobno obilježje Žučak, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 25	Grob G. Petrovića, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC
MO 26	Grob Stjepana i Z. Mihalić, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 27	Grob D. Jarnević, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 28	Grob J. Modrušana, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 29	Grob Ivana Rossi, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 30	Grob Janka i M. Seljan, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 31	Grob S. Lopašića, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 32	Grob V. Mandelca, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 33	Grob M. Radeke, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC
MO 34	Grobница Kornitzer – Majcen, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 35	Aleja hrvatskih branitelja, Rakovac	Karlovac	UMC
MO 36	Grob Šolc, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 37	Grobница Purebl, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 38	Grobno obilježje Utemeljiteljima Matice ilirske, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 39	Grobница franjevaca, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 40	Grobница Jordan, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 41	Grobno obilježje Globočnik, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 42	Grobno obilježje Lach, Pirlschnigg, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 43	Grobno obilježje Lukšić, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 44	Grobno obilježje S. Ritonja, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 45	Svećenička grobnica, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 46	Veliki križ, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 47	Grobница Lukačić, RKT groblje Dubovac	Karlovac	UMC
MO 48	Grob D. Banjanina, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC
MO 49	Grob L. Mušickog, Pravoslavno groblje	Karlovac	UMC
MO 53	Grobница spomen obilježje NOB, Vojno groblje	Karlovac	UMC
MO 54	Grob F. Reiner, Židovsko groblje	Karlovac	UMC
MO 55	Grob M. Fruhlich, Židovsko groblje	Karlovac	UMC
MO 56	Grob Miła Wood, Židovsko groblje	Karlovac	UMC
MO 57	Grobница Reich-Ofner, Židovsko groblje	Karlovac	UMC
	Spomen ploče 11		
MO 59	Spomen Ploča sinagoge	Karlovac, Šebeticeva	UKPC E(n)
MO 60	Spomen ploča o vjenčanju K. Zrinske	Karlovac, Trg Josipa Jurja Strossmayera 7	UKPC E(n)
MO 61	Spomen ploča obitelji Jakil	Karlovac, Šebeticeva	UKPC E(n)
MO 63	Spomen ploča braće Seljan	Karlovac, Domagojeva 14	UKPC E(n)
MO 70	Spomen ploča Frankopanima	Karlovac, Trg bana Josipa Jelačića 1	UKPC E(n)

MO 71	Spomen ploča vojnom komitetu	Karlovac, Ulica kralja Tomislava 11	UKPC E(n)
MO 72	Spomen ploča J.Taclik	Karlovac, Banija 39/Starčevićeva 25	UKPC E(n)
MO 73	Spomen obilježje Turanj	Karlovac, Domobranska	UKPC E(n)
MO 50	Spomen ploča šum. gospodarstva	Karlovac, Banija 29	UKPC E(n)
MO 75	Spomen ploča Georgija Para	Karlovac, Domobranska 13	UKPC
MO 76	Spomen ploča Dragojle Jarnević	Karlovac, Jarnevićeva 2	UKPC

**IZVAN OBUHVATA GUP-a – po naseljima – 127 +37 se briše
(bez arheologije)**

Tablica 7 -- Tablica izvan obuhvata GUP-a po naseljima (bez arheologije)

TUMAČ OZNAKA TABELARNOG PRIKAZA

KTO	SZ	PMZ
KARTOGRAFSKA OZNAKA	STANJE ZAŠTITE	PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE
RC - Ruralna cjelina	Z – Zaštićeno kulturno dobro	Z – Zaštićeno kulturno dobro
OG - Obrambena građevina	P – Preventivno zaštićeno dobro	P – Preventivno zaštićeno dobro
SG - Sakralna građevina	E – Evidentirano dobro	E – Evidentirano dobro
CG - Civilna građevina	E(n) – Evidentirano dobro (novo)	
EG - Etnološka građevina (tradicijska kuća/okućnica)		Stupac PMZ brisan je na prijedlog konzervatorskog odjela budući da se postupci zaštite provode sukladno detaljnoj stručnoj valorizaciji pojedinog dobra i nije ih moguće kvalitetno predvidjeti na razini opće konzervatorske podloge.
GG - Gospodarska građevina		
MO – Memorijalne građevine, obilježja i mjesta		

KTO	NAZIV	ADRESA	SZ
-----	-------	--------	----

BANSKA SELNICA

EG 01	Tradicijska kuća	Banska Selnica 67	E
EG 73	Tradicijska kuća	Banska Selnica , Banska Selnica 37	E(n)

BANSKI MORAVCI

GG 01	Mlin (Tepšića) na potoku Mala Utinja	Banski Moravci	E
------------------	---	---------------------------	--------------

BLATNICA POKUPSKA

SG 01	Kapela sv. Duha	Blatnica Pokupska, Blatnica Pokupska	E
EG 02	Tradicijska okućnica	Blatnica Pokupska, Blatnica Pokupska 19	E

BROĐANI

CG 01	Ostaci željezničkog mosta na rijeci Kupi	Brođani, Beljak	E
OG 01	Bunker uz most na rijeci Kupi , Beljak	Brođani, Beljak	E
MO 01	Spomen kosturnica	Brođani, Domaćaj Lug	E

DONJA TREBINJA

EG 11	Tradicijska okućnica	Donja Trebinja 2	E
------------------	---------------------------------	-----------------------------	--------------

DONJE MEKUŠJE

SG 02	Kapela sv. Antuna Pustinjaka	Donje Mekušje	E
CG 02	Zgrada škole	Donje Mekušje, Donje Mekušje	E
CG 91	Bunar uz zgradu škole	Donje Mekušje, Donje Mekušje	E(n)
EG 03	Tradicijska okućnica	Donje Mekušje, Donje Mekušje 11	E
EG 04	Tradicijska okućnica	Donje Mekušje, Donje Mekušje 27	E
EG 05	Tradicijska okućnica	Donje Mekušje, Donje Mekušje 32	E

DONJI SJENIČAK

OG 02	Ruševine starog grada Steničnjaka	Donji Sjeničak	Z-297
-------	-----------------------------------	----------------	-------

EG-06	Tradicijska-okućnica	Donji Sjeničak, Donji Sjeničak 121	E
EG-07	Tradicijska-okućnica	Donji Sjeničak, Donji Sjeničak 127	E
EG-08	Tradicijska-okućnica	Donji Sjeničak, Donji Sjeničak 146	E

GORNJA TREBINJA

SG 03	Crkva Roždestva Presvete Bogorodice	Gornja Trebinja, G. Trebinja, izvan naselja	Z-3376
EG 09	Tradicijska okućnica	Gornja Trebinja, G.Trebinja 42	E
EG 10	Tradicijska okućnica	Gornja Trebinja, G.Trebinja 46	E
MO 68	Spomen ploča NOB na školi	Gornja Trebinja, G.Trebinja	E(n)

GORNJE MEKUŠJE

SG 41	Kapela Uzašašća Gospodnjega	Gornje Mekušje, Gornje Mekušje	E(n)
EG 12	Tradicijska okućnica	Gornje Mekušje, Gornje Mekušje 4	E

GORNJE STATIVE

SG 04	Kapela sv. Marka	Gornje Stative, Gornje Stative	E -Z-6658
GG 02	Mlin (Držičev) na rijeci Dobri	Gornje Stative, Gornje Stative	E
EG 13	Tradicijska okućnica	Gornje Stative, Gornje Stative 5	E
EG 14	Tradicijska okućnica	Bezjakovo Brdo, Gornje Stative 31	E
MO 65	Spomenik Domovinskog rata	Gornje Stative, Gornje Stative	E(n)

GORNJI SJENIČAK

GG-03	Mlin na potoku Utinja	Gornji Sjeničak, Carevići	E
CG 03	Bunar	Gornji Sjeničak, Gornji Sjeničak	E
EG-15	Tradicijska-okućnica	Gornji Sjeničak, Carevići, Gornji Sjeničak 203	E
EG-16	Tradicijska-okućnica	Gornji Sjeničak, Peleši, Gornji Sjeničak 193	E
MO-02	Krstać na groblju	Gornji Sjeničak, Tomaševići	E
MO 03	Spomenik NOB	Gornji Sjeničak, Gornji Sjeničak	Z E

IVANČIĆI POKUPSKI

EG 17	Tradicijska okućnica	Ivančići Pokupski, Ivančići Pokupski 4	E
-------	----------------------	--	---

IVANKOVIĆ SELO

GG 04	Mlin na potoku Utinja	Ivanković Selo, Ivanković Selo	E
-------	-----------------------	--------------------------------	---

KARASI

SG 06	Kapela poklonac Presvetog Trojstva	Karasi, Karasi	E
-------	------------------------------------	----------------	---

KARLOVAC (izvan obuhvata GUP-a)

SG 05	Crkva Majke Božje Snježne s pavlinskim samostanom	Karlovac, Kamensko	Z-268
SG 07	Raspelo	Karlovac, Kalvarija	E
SG 08	Kapela sv. Margarete	Karlovac, Margareta	Z-271
CG 04	Zgrada škole	Karlovac, Kamensko	E
CG 05	Vila Anzić	Karlovac, Borlin	E
CG-06	Javna građevina	Karlovac, Borlin-29	E
CG 07	Zgrada škole	Karlovac, Donja Jelsa 87A	E
CG 08	Zgrada škole	Karlovac, Turanj	E
GG-05 CG 71	Kompleks vodocrpilišta Borlin (gornja i donja vodosprema)	Karlovac, Borlin	Z-4253
GG 06	Mlin (Kozjanov) na rijeci Kupi	Karlovac, Brodarci	E
GG 07	Mlin (Držičev) na rijeci Kupi	Karlovac, Donje Pokupje 15	E

OG 03	Utvrd Turanj Kompleks Križanić Turnja	Karlovac, Turanj	PZ-6028
EG 18	Tradicijska okućnica	Karlovac, Donja Jelsa, Bezjak, Donja Jelsa 45	E
EG-19	Tradicijska kuća	Karlovac, Kalvarija 19	E
EG-20	Tradicijska okućnica	Karlovac, Lucijanići 13	E
EG 21	Tradicijska okućnica	Karlovac, Vučjak 30	E
MO 04	Spomenik NOB	Karlovac, Margareta	E

KNEZ GORICA

SG 09	Kapela sv. Ane	Knez Gorica, Knez Gorica	E
-------	----------------	--------------------------	---

KOBILIĆ POKUPSKI

SG 10	Poklonac Srca Isusova	Kobilić Pokupski, Kobilić Pokupski	E
EG 22	Tradicijska okućnica	Kobilić Pokupski, Kobilić Pokupski 14	E
EG 23	Tradicijska okućnica	Kobilić Pokupski, Kobilić Pokupski 26	E
EG 74	Tradicijska okućnica	Kobilić Pokupski, Kobilić Pokupski 19	E(n)

KONJKOVSKO

EG 24	Tradicijska kuća	Konjkovsko, Konjkovsko 11	E
-------	------------------	---------------------------	---

KORITINJA

EG-25	Tradicijska kuća	Koritinja 7	E
EG 26	Tradicijska okućnica	Koritinja , Koritinja 15	E

LADVENJAK

SG 11	Crkva sv. Vida Mučenika i stari župni dvor	Ladvenjak, Ladvenjak	EZ-7128
SG 12	Kapela sv. Martina	Ladvenjak, Martinščak	E
CG-09	Kurija starog župnog dvora	Ladvenjak, Ladvenjak	E
CG-10	Bunar	Ladvenjak, Ladvenjak	E
EG 27	Tradicijska okućnica	Ladvenjak, Ladvenjak 76	E

LIPJE

CG 11	Zgrada škole	Lipje, Lipje	E
-------	--------------	--------------	---

LUKA POKUPSKA

EG-28	Tradicijska okućnica	Luka Pokupska, Luka Pokupska 16	E
EG-29	Tradicijska kuća	Luka Pokupska, Luka Pokupska 17	E
EG-30	Tradicijska okućnica	Luka Pokupska, Luka Pokupska 72	E
EG 31	Tradicijska okućnica	Luka Pokupska, Luka Pokupska 101	E
EG 32	Tradicijska kuća	Luka Pokupska, Luka Pokupska 109	E
EG 33	Tradicijska okućnica	Luka Pokupska, Luka Pokupska 126	PE
EG 34	Tradicijska okućnica	Luka Pokupska, Luka Pokupska 25	E

MAHIČNO

SG 13	Crkva Pohoda Blažene Djevice Marije	Mahično, Mahično	PZ-5740
SG 14	Poklonac sv. Ivana Krstitelja	Mahično, Mahično	E
CG 12	Kurija župnog dvora	Mahično, Mahično	E
CG 13	Kurija Krizmanić	Mahično, Mahično 9	E
CG 14	Zgrada stare škole	Mahično, Mahično	E
CG 15	Upravna zgrada tvornice Titanit	Mahično, Mahično	E
EG 35	Tradicijska okućnica	Mahično, Mahično 32	E
CG 16	Most na rijeci Kupi	Mahično, Mahično	E
MO 05	Spomenik NOB	Mahično, groblje	E

MO 66	Spomen ploča na upravnoj zgradi tvornice Titanit	Mahično, Mahično	E(n)
MO 67	Spomenik NOB	Mahično, tvornički krug Titanit	E(n)

MANJEROVIĆI

EG-82 RC 01	Manjеровиći bb, bb, 36,40,46,47	Manjеровиći, Manjеровиći bb, bb, 36,40,46,47	E
---------------------------	---------------------------------	--	---

PRISELCI

EG 36	Planinarski dom, Priselci 19	Priselci, Smukavići, Priselci 19	E
EG 37	Tradicijiska kuća	Priselci, Gornji Priselci 31	E

REČICA

SG 15	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Rečica, Rečica	Z-273
SG 16	Poklonac sv. Nikole	Rečica, Donja Rečica	E
SG 17	Poklonac sv. Josipa	Rečica, Donja Rečica	E
CG 17	Dvorac Drašković	Rečica, Rečica	Z-3375
CG 18	Zgrada općine	Rečica, Rečica	E
EG 38	Tradicijiska okućnica	Rečica, Tečanci, Rečica 55	E
EG-39	Tradicijiska kuća	Rečica, Tečanci, Rečica 64	E
EG 40	Tradicijiska okućnica	Rečica, Tečanci, Rečica 66	E
EG 41	Tradicijiska okućnica	Rečica, Tečanci, Rečica 68	E
EG 42	Tradicijiska kuća	Rečica, Rečica 76	E
EG-43	Tradicijiska okućnica	Rečica, Rečica 121	E
EG 44	Tradicijiska okućnica	Rečica, Donja Rečica, Rečica 128	E
EG-45	Tradicijiska kuća	Rečica, Rečica 154	E
EG-46	Tradicijiska okućnica	Rečica, Rečica 157	E
EG-47	Tradicijiska kuća	Rečica, Rečica 205	E
EG 48	Tradicijiska kuća	Rečica, Grdinci, Rečica 219	E
EG 75	Tradicijiska okućnica	Rečica, Rečica 58	E(n)
OG 04	Bunker uz most na rijeci Kupi	Rečica, Rečica	E

RIBARI

EG-49	Tradicijiska okućnica	Ribari, Ribari BB	E
------------------	----------------------------------	------------------------------	--------------

SKAKAVAC

SG 18	Župna crkva sv. Roka	Skakavac, Skakavac	E
SG 19	Poklonac sv. Nikole	Skakavac, Skakavac	E

SLUNJSKA SELNICA

SG-20	Raspelo	Slunjska Selnica	E
------------------	--------------------	-----------------------------	--------------

SLUNJSKI MORAVCI

GG-08	Mlin na potoku Mala Utinja	Slunjski Moravci, Jakšići	E
------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	--------------

ŠIŠLJAVIĆ

SG 21	Crkva sv. Josipa i župni dvor	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić	Z-3374
SG 22	Poklonac Majke Božje	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić	E
CG 19	Zgrada matičnog ureda	Šišljavić, Gore Selo, Šišljavić 71	E
EG 50	Tradicijiska okućnica	Šišljavić, Kapučinski kraj, Šišljavić 3	E
EG 51	Tradicijiska kuća	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić bb	E
EG-52	Tradicijiska kuća	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić 73	E
EG 53	Tradicijiska okućnica	Šišljavić, Dole Selo, Šišljavić 184	E

EG 54	Tradicijska okućnica	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić 168	E
EG 55	Tradicijska okućnica	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić 188	E
EG 56	Tradicijska okućnica	Šišljavić, Šišljavić, Šišljavić 189	E
EG 57	Tradicijska kuća	Šišljavić, Mikički kraj, Šišljavić 216	E
EG 58	Tradicijska kuća	Šišljavić, Mikički kraj, Šišljavić 235	E
EG 59	Tradicijska okućnica	Šišljavić, Udbinski kraj, Šišljavić bb	E
EG 60	Tradicijska kuća	Šišljavić, Mikički kraj, Šišljavić 261	E
EG 76	Tradicijska okućnica	Šišljavić, Dole Selo, Šišljavić 158	E(n)

TUŠILOVIĆ

CG 20	Bunar	Tušilović, Tušilović	E
MO 06	Ruševine pravoslavne crkve sv. Ilije	Tušilović, Tušilović	RZG-0267-1969.
MO 07	Spomenik i kosturnica NOB	Tušilović, Tušilović	E
EG 78	Tradicijska okućnica	Tušilović, Tušilović 37	E(n)

UDBINJA

EG 61	Tradicijska okućnica	Udbinja, Cikuše, Udbinja 38	E
GG 09	Ruševine mlina na rijeci Utinji	Udbinja, Radojčići	E
MO 08	Spomenik NOB	Udbinja, Radojčići	E

UTINJA

SG 23	Pravoslavna crkva Uspenja Bogorodice	Utinja, Utinja	E
GG 10	Mlin na potoku Utinja	Utinja, Utinja	E
CG 21	Vrelo Utinja	Utinja	E
CG 92	Vrelo Utinja- Željeznička postaja	Utinja, Vrelo Utinja	E(n)
MO 09	Krstače na groblju	Utinja, Groblje	E

VUKODER

SG 24	Kapela sv. Križa	Vukoder, Vukoder	E
EG 62	Tradicijska kuća	Vukoder, Vukoder 2	E

VUKMANIĆ

SG 25	Crkva Sv. Antuna Padovanskog	Vukmanić	Z-2712
CG 22	Kurija starog župnog dvora	Vukmanić, Vukmanić 79	♣ Z-5113
CG 23	Rodna kuća dr. Ivana Ribara	Vukmanić, Vukmanić	E
MO 69	Bista dr. Franje Tuđmana	Vukmanić, Vukmanić	E(n)

ZADOBARJE

SG 26	Kapela sv. Antuna Pustinjaka	Zadobarje, Zadobarje	Z-3331
CG 24	Most na rijeci Dobri	Zadobarje, Zadobarje	E
EG 63	Tradicijska okućnica	Zadobarje, Fanjki, Zadobarje 89	E
EG 64	Tradicijska okućnica	Zadobarje, Fanjki, Zadobarje 92	E

ZAMRŠJE

SG 27	Kapela sv. Florijana	Zamršje, Zamršje	E
EG 65	Tradicijska kuća	Zamršje, Zamršje 36	E
EG 66	Tradicijska okućnica	Zamršje, Zamršje 40	E
EG 67	Tradicijska kuća	Zamršje, Zamršje 58A	E
EG 68	Tradicijska kuća	Zamršje, Zamršje 72	E
EG 69	Tradicijska okućnica	Zamršje, Varoški kraj, Zamršje 73	E

EG 70	Tradicijska okućnica	Zamršje, Zamršje 76	E
EG 71	Tradicijska okućnica	Zamršje, Zamršje 82	E
EG 72	Tradicijska okućnica	Zamršje, Dolenjski kraj, Zamršje 93	E
EG 77	Tradicijska okućnica	Zamršje 86	E(n)
EG 79	Tradicijska okućnica	Zamršje, Dolenjski kraj, Zamršje 92	E(n)
EG 80	Tradicijska okućnica	Zamršje, Zamršje 41	E(n)
EG 81	Tradicijska okućnica	Zamršje, Zamršje 54	E(n)

ARHEOLOGIJA – unutar i izvan GUP-a – 42 9 unutar GUPa + 33 izvan GUPa

Tablica 8 –Arheologija unutar i izvan GUP-a

TUMAČ OZNAKA TABELARNOG PRIKAZA

KTO	SZ	PMZ
KARTOGRAFSKA OZNAKA	STANJE ZAŠTITE	PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE
AL - Arheološki lokalitet/područje	Z – Zaštićeno kulturno dobro P – Preventivno zaštićeno dobro E – Evidentirano dobro E(n) – Evidentirano dobro (novo)	Z – Zaštićeno kulturno dobro P – Preventivno zaštićeno dobro E – Evidentirano dobro

Stupac **PMZ** brisan je na prijedlog konzervatorskog odjela budući da se postupci zaštite provode sukladno detaljnoj stručnoj valorizaciji pojedinog dobra i nije ih moguće kvalitetno predvidjeti na razini opće konzervatorske podloge.

KTO	NAZIV	ADRESA	SZ
Arheologija unutar GUP-a 9			
AL 01	Rotunda – ostaci grobne kapele	Karlovac, Zvijezda	UKPC-Z-2993*
AL 05	Budin	Karlovac	P-E
AL 06	Stari grad Dubovac	Karlovac	Z-245
AL 07	Gradac Orlovac**	Karlovac	P-E
AL 08	Kaštel	Karlovac	E-Z-3959
AL 09	Selce, obala Kupe	Karlovac, Selce	E
AL 14	Rijeka Kupa Hrnetić-Jelsa	Hrnetić – Velika Jelsa	E
AL 18	Dvorac Švarča	Karlovac	E PZ-5015*
AL 19	Zagrad	Karlovac	E
Arheologija izvan GUP-a 33			
AL 02-1	Stari grad Steničnjak	Donji Sjeničak	Z-297
AL 02-2	Crkvina Steničnjak	Donji Sjeničak	E
AL 02-3	Crkvina	Donji Sjeničak	E
AL 02-4	Groblje Steničnjak	Donji Sjeničak	E
AL 02-5	Taborište	Donji Sjeničak	E

AL 02-6	Stražište	Donji Sjeničak	E
AL 02-7	Oravac-sv.Žalost	Donji Sjeničak	E
AL 03	Sv. Marko	Gornje Stative	E-Z 6658*
AL 04	Križanića Turanj	Karlovac	E-Z 6028*
AL 10	Orlica**	Donje Mekušje/Vodostaj	E
AL 11	Rijeka Kupa Brođani	Karlovac	E
AL 12	Rijeka Kupa Kobilić-Kamensko	Karlovac	E
AL 13-1	Samostan Kamensko (Kamensko zona)	Karlovac	E-Z 268*
AL 13-2	Rimsko naselje (Kamensko zona)	Karlovac	E
AL 13-3	Rijeka Kupa Kamensko (Kamensko zona)	Karlovac	E
AL 15	Otočac	Donje Mekušje/Husje	E
AL 16	Čardak Mekušje	Karlovac	E
AL 17	Čardak Sajevec	Karlovac	E
AL 20	Katušin	Gornje Stative	E
AL 21	Stražište Popović brdo	Karlovac	E
AL 22	Opačić Glavica	Brezova Glava	E
AL 23	Stanište	Brezova Glava	E
AL 24	Kućište	Tušilović	E
AL 25	Knežulja	Vukmanić	E
AL 26	Okić	Okić	E
AL 27	Okić Brdo	Okić	E
AL 28	Sv. Josip	Šišljavić	E
AL 29	Stara crkva Krnjačić	Gornja Trebinja	E-Z 3376*
AL 30	Sokolovac	Slunjski Moravci	E
AL 31	Kapučinski Kraj Grad	Šišljavić	E
AL 32	Gradište Banska Selnica	Blatnica Pokupska	E
AL 33	Virnice	Karlovac	E(n)
AL 34	Kozjača	Karlovac	E(n)

* - evidentirani arheološki lokaliteti na lokacijama registriranih kulturnih dobara drugih vrsta (Stari grad Dubovac, Samostan Kamensko itd.); ne ulaze u ukupni zbroj kulturnih dobara kao zasebna dobra, ??ne razumijem??

** Arheološke zone Gradac Orlovac i Orlica su u važećem GUP-u označene kao arheološke zone (oznaka AZ 07 i AZ 10), a u PPUG-u kao arheološki lokaliteti (oznaka AL 07 i AL 10). Zbog izbjegavanja nejasnoća i dvostrukog obračunavanja broja dobara te radi bolje slijednosti oznaka predlaže se brisanje AZ 07 i 10 i zadržavanje starih oznaka AL 07 i 10.

NOVE kulturno povijesne cjeline i pojedinačna dobra prema prijedlogu DAGGKa

Ovom studijom predlaže dodatno valorizirati 3 nove urbane cjeline i 3 pojedinačne građevine prije upisa u listu kulturnih dobara grada Karlovca. Sve se nalaze unutar GUP-a i izvan kulturno povijesne cjeline grada Karlovca.

Tablica 9 --Nove kulturno povijesne cjeline i pojedinačna dobra

1.0. Urbane cjeline unutar GUPa – novo E 3

KTO	Urbane cjeline	ADRESA	SZ
UC 04	Urbana cjelina „Novi centar“		E(n)
UC 05	Urbana cjelina „Domobranska-Rakovac“		E(n)
UC 06	Urbana cjelina „Dubovac-Kupa“		E(n)

2.0. Pojedinačne građevine – unutar GUPa novo E 3**2.1. Civilne građevine i graditeljski kompleksi: javne, stambene, stambeno-poslovne, poslovne, gospodarske**

KTO		ADRESA	SZ
CG 122	Kompleks bolnice u Karlovcu, Švarča	Karlovac, Andrije Štampara 3	E(n)
CG 124	Zgrada	Karlovac, Nazorova - Kralja Tomislava	E(n)
CG 127	Zgrada Državnog arhiva	Karlovac, Ljudevita Šestića 5	E(n)

5.2. Katalozi kulturne baštine (separat)

Katalozi kulturne baštine sastavni su dio ove Studije, ali su zbog opsežnosti izrađeni kao separat u Tri knjige, izvan ovog integralnog tekstualnog dijela Studije.

Kataloški obrazac daje informacije o nazivu područja, statusu i kategoriji zaštite, o smještaju i površini zaštićenog područja, osnovnim karakteristikama, GUP-om planirana namjena, unutar kojeg se krajobraznog područja nalazi, vrijednost i osjetljivost zaštićenog područja, postojeće mjere te njihova revizija.

6. Literatura

Temeljni elaborati

- KRIŽANIĆ, B., MUŽAR, M., HORVATIĆ, T., RAGUŽ, K., Konzervatorska dokumentacija za GUP Grada Karlovca, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2007.
- TRUPKOVIĆ, D., KRIŽANIĆ, B., JAKŠIĆ, S., MUŽAR, M., HORVATIĆ, T., RAGUŽ, K., Konzervatorska podloga za Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Karlovca, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac,-2009.
- UPU Zvijezda u Karlovcu , APE d.o.o.Zagreb, sa pripadajućim studijama, vanjski suradnici, Karlovac, Zagreb 2017.

Literatura navedena u Konzervatorskoj podlozi 2009.

- *BALEN-LETUNIĆ D., Grobovi kasnog brončanog i starijeg željeznog doba iz okolice Karlovca, VAMZ III/14, Zagreb, 1981, str. 11-24*
- *BRUNŠMID J., Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije VAHD NS V, 1901., str. 120-121*
- *CVITANOVIĆ, Đ.; Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Zagreb, 1985.*
- *ČUČKOVIĆ, L.; Arheološka topografija karlovačke regije, Izdanja HAD-a br. 10. 1983. (Zagreb, 1986.)*
- *ČUČKOVIĆ, L.; Arheološka karta zajednice općina Karlovac, Karlovac, 1984.*
- *ČUČKOVIĆ, L.; Prapovijesne gradine karlovačkog kraja, Izdanja HAD-a br. 16, Zagreb, 1993.*
- *ČUČKOVIĆ, L.; Arheološki nalazi iz pećina karlovačkog kraja, Zbornik gradskog muzeja, 2, Karlovac, 1984.*
- *ČUČKOVIĆ L., Zbornik Gradskog muzeja 3.*
- *DIMITRIJEVIĆ S., Problem neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Jugoslaviji, Opuscula Archaeologica V, Zagreb, 1961.*
- *GRUPA AUTORA, Karlovačka županija, Nepokretna kulturna dobra, popis, Zagreb-Karlovac, 2001.*
- *FRAS F.J.; Topografija karlovačke krajine, Mjestopis iz godine 1835., Gospić, 1988.*
- *FREUDENREICH, A.; Kako narod gradi, Zagreb, 1972.*
- *HORVAT, A., Između gotike i baroka, Zagreb, 1975.*
- *HORVAT, A, Presjek razvoja umjetnosti u karlovačkom Pokuplju, Zbornik Gradskog muzeja Karlovac, Karlovac,1964.*
- *HORVAT A., MATEJČIĆ R., PRIJATELJ K., Barok u Hrvatskoj, Zgb. 1982.*
- *HORVAT A., Presjek razvoja umjetnosti u karlovačkom Pokuplju, Zbornik Gradskog muzeja Karlovac I, Karlovac, 1964.str. 26.*
- *JAKIĆ V., Kamensko crkva Majke Božje Snježne, pavlinski samostan, Zagreb, 2004.*
- *KORENČIĆ M., Naselja i stanovništvo SR Hrvatske od 1857-1971, JAZU,*
- *KRMPOTIĆ LJ.: Izvještaji o utvrđivanju granica Hrvatskog Kraljevstva od 16. do 18.st., Hannover-Karlobag-Čakovec, 1997.*
- *KRUHEK M.; Graditeljska baština karlovačkog Pokuplja, Karlovac, 1993.*
- *KRUHEK M.; Karlovac, utvrde, granice i ljudi, Karlovac, 1995.*
- *KRUHEK M.; Krajiške utvrde i obrana Hrvatskog kraljevstva tijekom 16. st. Zagreb, 1995.*
- *KRUHEK M.-HORVAT,Z.- Stari gradovi i utvrđenja u obrani Karlovca u 16. i 17. st, Zbornik HAK, 1979.*
- *LOPAŠIĆ R., Oko Kupe i Korane, Zagreb, 1895.*
- *LOPAŠIĆ R., Karlovac, povijest i mjestopis grada i okolice, MH 1993. (reprint)*
- *MARKOVIĆ M.: Descriptio Croatiae, Naprijed, Zgb. 1993.*
- *MARINOVIĆ M., Povijesnica župe sv. A. Padovanskog u Vukmaniću, Klc, 2003.*
- *MIRNIK I.; Nalazi novca na karlovačkom području, Izdanja HAD-a br. 10, 1983, (Zagreb, 1986), str. 103-113*
- *MRKALJ M.; Sjeničak, Kronika kordunaškog sela, HAK Karlovac, 1980.*
- *MURAJ A., Živim znači stanujem, Hrvatsko etnološko društvo, Zagreb, 1989.g.*

- MUŽAR M., *Novootkrivene freske u kapeli sv. A. Pustinjaka u Zadobarju – konzervatorsko restauratorska istraživanja, Peristil, Zagreb, 2007.*
- OPĆI ŠEMATIZAM KATOLIČKE CRKVE, *Biskupska konferencija Jugoslavije, Zagreb, 1975.*
- SABLJAR V.; *Miestopisni rječnik Kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, Zagreb, 1866.*
- SHEMATISMUS CLERI DIOECESIIUM SEGNIIENSIS ET MODRUŠIENSIS SEN CORBAVIENSIS, 1915.
- STROHAL R., *Grad Karlovac opisan i orisan, Karlovac 1906.*
- STROHAL R., *UZ Lujizinsku cestu, Rijeka 1993.*
- SZABO GJ.; *Sredovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji, Zagreb, 1920.*
- ŠKILJAN J., *Kulturno-historijski spomenici Korduna*
- VINSKI-GASPARINI K., *Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj, Zadar, 1973., str. 547-567.*
- VINSKI-GASPARINI K., *Osvrt na istraživanje kasnog brončanog i starijeg željeznog doba u sjevernoj Hrvatskoj, Znanstveni skup HAD-a "Arheološka istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj" - Varaždin 1975; Zagreb 1978,*
- VRBETIĆ M.-Szabo, *Karlovac na razmeđu stoljeća 1880-1914, Zagreb, 1989.*
- VRBETIĆ M., *400 godina karlovačkog školstva, Karlovac, 1979.*

Ostala korištena literatura i izvori:

Stručni zbornici, monografije:

- PRELOG, M., CVITANOVIĆ, Đ., STEPINAC, D. (ur.), *Analitičke studije Karlovačke „Zvijezde“ - Povijesno-umjetničke i urbanističko-arhitektonske analize, dokumentacija i prijedlog intervencija, Centar za povijesne znanosti, Odjel za povijest umjetnosti, Zagreb, 1979.*
- ZATEZALO, Đ. (ur.), *Karlovac : 1579.-1979., Historijski arhiv u Karlovcu, Karlovac, 1979.*
- RADOVIĆ MAHEČIĆ, D., *Graditeljska obitelj Carnelutti (1879.–1947.), Rad. Inst. povij. umjet. 33/2009. (319–336), Zagreb, 2009.*

Strateške studije i planovi:

- *, *Strategija kulturnog razvoja Grada Karlovca 2014.-2020., Grad Karlovac, Karlovac, 2014.*
- *, *Plan upravljanja Zvijezdom (zona A kulturno-povijesne urbanističke cjeline grada Karlovca) u periodu od 2018. – 2028. godine, Grad Karlovac - WYG savjetovanje d.o.o., Karlovac – Zagreb, 2018.*
- *, *Plan razvoja Grada Karlovca 2021.-2030., Grad Karlovac – Notitia d.o.o., Karlovac – Zagreb, 2021.*

Prostorni planovi:

- **, *Prostorni plan Karlovačke županije („Glasnik Karlovačke županije“, broj 26/01, 33/01 - ispravak, 36/08 - pročišćeni tekst, 56/13, 07/14 - ispravak, 50b/14, 6c/17, 29c/17 - pročišćeni tekst, 8a/18, 19/18 – pročišćeni tekst)*
- **, *Prostorni plan uređenja Grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca broj 01/02, 05/10, 06/11, 17/20)*
- **, *Generalni urbanistički plan grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca 14/07, 06/11, 08/14, 13/19, 15/19 – pročišćeni elaborat)*
- **, *Urbanistički plan uređenja „Zvijezda“ („Glasnik“ Grada Karlovca 07/17)*
- **, *Urbanistički plan uređenja „ŠRC Korana“ („Glasnik“ Grada Karlovca 06/22)*
- **, *Urbanistički plan uređenja „Pivovara“ – nacrt konačnog prijedloga, rujan 2022.*
- **, *Odluka o izradi IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca 08/21)*
- **, *Odluka o izradi IV. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca („Glasnik“ Grada Karlovca 08/21)*

Stručne podloge:

- ***, Konzervatorska podloga za naselje Rakovac 1.dio za PUP „Rakovac“ u detalju, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2002-2003.
- ***, Konzervatorska studija za oblikovanje riječne vizure Banije, Uređenje neizgrađenog dijela Banije na lijevoj obali Kupe između dva mosta, kartografske analize, smjernice i propozicije, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2008.
- ***, Konzervatorska podloga za provedbu urb-arhitektonskog natječaja Trga bana J.Jelačića s okolnim zgradama u Karlovcu, kartografske analize, smjernice i propozicije, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2008.
- ***, Urbanistički plan uređenja Banija-Kupa I, Konzervatorska studija, tekstualne i kartografske analize, smjernice i propozicije, Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2010.
- ***, Studija o utjecaju zahvata na okoliš, Konzervatorska studija za procjenu utjecaja gradnje pruge na kulturno-povijesnu baštinu Karlovačke županije, Dionica pruge od Hrvatskog Leskovca do Josipdola (dionica Draganići- Josipdol), Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Karlovcu, Karlovac, 2014.
- ***, Konzervatorsko-urbanistički elaborat i analiza mogućnosti rješenja prenamjene kolodvora Karlovac, ZDL Studio d.o.o., Zagreb, 2019.
- KRMPOTIĆ, L. i dr. (Radna skupina Društva arhitekata, građevinara i geodeta Karlovac), Inicijativa za unapređenje Generalnog urbanističkog plana Grada Karlovca, DAGGK, Karlovac, 2020.
- *****, Plan održavanja imovine u vlasništvu Grada Karlovca koji se odnosi na spomenike i spomen obilježja za 2021. god, Zelenilo d.o.o., Karlovac, 2020.
- BASAR, T. i dr., Plan interpretacijske opreme za buduću šetnicu Korana – Radićeva – Kupa – stari grad Dubovac, Karlovac, 2018.
- ČORDAŠ, M. i dr., Polazišta za izradu iv. izmjene i dopune Generalnog urbanističkog plana grada Karlovca, Grad Karlovac - APE d.o.o., Karlovac – Zagreb, 2019. – revizija 2020.
- ČORDAŠ, M. i dr., Program uređenja groblja na području Grada Karlovca, APE d.o.o. - Zelenilo d.o.o., Zagreb – Karlovac, 2020.
- DUIĆ, R. i dr. Stručna podloga za UPU ŠRC Korana – krajobraz (pejzaž), Ured ovlaštenog krajobraznog arhitekta, Robert Duić, Zagreb, 2015.
- DUIĆ, R. i dr., Studija zaštite i revitalizacije krajobrazne cjeline Stari grad Dubovac, Ured ovlaštenog krajobraznog arhitekta, Robert Duić, Zagreb, 2015.
- LAY, V. i ZUPANC, I., Demografsko-sociološka studija za potrebe izrade Urbanističkog plana uređenja (UPU) „Zvijezde“ u Karlovcu, APE d.o.o., Zagreb, 2014.-2017.
- MATANIĆ, A. i METEŽ, LJ., Studija graditeljskih obilježja s konzervatorskom dokumentacijom za potrebe izrade Urbanističkog plana uređenja (UPU) „Zvijezde“ u Karlovcu, APE d.o.o., Zagreb, 2014.-2017.
- PREMUŽIĆ, M. i dr., Konzervatorska stručna podloga za izradu UPU-a "ŠRC Korana" u Karlovcu, ASK Atelier d.o.o., Zagreb, 2021.
- PAVLETIĆ SLOBOĐAN, M. i dr., Posebna stručna podloga – hortikulturno obilježje – u svrhu izrade urbanističkog plana uređenja "Zvijezda", Urbanistički zavod grada Zagreba d.o.o., Zagreb, 2017.
- RATKOVIĆ AYDEMIR, D.L. i KUKEC, M., Studija održivog razvoja kulturnog turizma za Stari grad Dubovac, Muze d.o.o., Zagreb. 2009. i Revizija Studije 2022.
- ŠOŠTARIĆ, M. i dr., Studija prometnih obilježja za potrebe izrade Urbanističkog plana uređenja (UPU) „Zvijezde“ u Karlovcu, APE d.o.o., Zagreb, 2014.-2017.
- VULIN, M. i dr., Krovni interpretacijski plan "DODIR CIVILIZACIJA" s planom upravljanja, Kocka d.o.o., Karlovac, 2020.

Stručni znanstveni članci:

- KRAJNIK, D., Preobrazba bastionskih utvrđenja grada Karlovca, *Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam*, Vol. 15 No. 1(33), 2007.

- MORSAN, B., Magaševa linija i zaštita prostornih vrijednosti Karlovca, Znanstveni simpozij o arhitektu Borisu Magašu „U potrazi za duhom vremena“, Karlovac, 25. listopada 2014., zbornik radova, Karlovac – Zagreb – Rijeka, 2016.
- ŠKILJAN, F., Srednjovjekovni grad Steničnjak na Kordunu, Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Vol. 38 No. 1, 2006.
- ŽMEGAČ, A., O nekim osobinama karlovačke zvijezde, Peristil : zbornik radova za povijest umjetnosti, Vol. 38 No. 1, 1995.
- OŽANIĆ ROGULJIĆ, I., Naselje željeznog doba u Kamenskom, Znanstveni skup Hrvatskog arheološkog društva „Arheološka istraživanja u porječjima Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre“ Karlovac, 06. -10. listopada 2014., zbornik sažetaka, Zagreb, 2014.
- ŠIMEK, M., Gaza – Sv. Jakov kod Gornjeg Mekušja, višeslojni lokalitet, Znanstveni skup Hrvatskog arheološkog društva „Arheološka istraživanja u porječjima Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre“ Karlovac, 06. -10. listopada 2014., zbornik sažetaka, Zagreb, 2014.

Diplomski radovi:

- MIHALIĆ, M., Novi prostorni identitet grada Karlovca: interpolacije od 1930-ih do 1960-ih godina, diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti, Zagreb, 2018.

Članci na internetskim portalima:

- Arhitektura modernog Karlovca (intervju Luka Krmpotić), autor: Saša Šimpraga <https://vizkultura.hr/arhitektura-modernog-karlovca/> 19.01.2018., pristup rujan 2022.
- Biljke na križu crkve Svete Trojice, autor: Antun Alegro <http://aktivirajkarlovac.net/2021/03/biljke-na-križu-crkve-svete-trojice/> 16.03.2021., pristup rujan 2022.
- Crkva svetog Nikole i neistine Turističke zajednice Karlovca <http://aktivirajkarlovac.net/2020/06/crkva-svetog-nikole-i-neistine-turisticke-zajednica-karlovca/> 20.06.2020., pristup rujan 2022.
- Dokumenti projekta Starvoice <http://aktivirajkarlovac.net/dokumenti-projekta-starvoice/>, pristup rujan 2022.
- Figure spomenika nestale, a kalupa više nema <https://www.vecernji.hr/vijesti/figure-spomenika-nestale-a-kalupa-vise-nema-950389> , 14.07.2014., pristup rujan 2022.
- Galerije povijesnih fotografija Karlovca <https://www.kafotka.net/galerije>, pristup rujan 2022.
- Jugoturbina i radničko naselje na Švarči, autor: Biserka Fabac <https://www.kafotka.net/galerija/jugoturbina-i-radnicko-naselje-na-svarci>, pristup rujan 2022.
- Karlovačka zvijezda (2012) https://www.youtube.com/watch?v=aSPfYLA_b4s 10.02.2018.
- Karlovački projekti arhitekta Radovana Nikšića, autor: luka Krmpotić <http://aktivirajkarlovac.net/2017/02/urbanoskop-karlovacki-projekti-arhitekta-radovana-niksica/> 01.02.2017., pristup rujan 2022.
- "Nedjeljom u podne", Luka Lipšinić: Karlovac je najuredeniji grad u državi kada je u pitanju zelenilo - da se barem ohrabrimo i napravimo isto sa Zvijezdom! <https://kaportal.net.hr/nedjeljom-u-podne/4043396/nedjeljom-u-podne-luka-lipsinic-karlovac-je-najuredjeniji-grad-u-drzavi-kada-je-u-pitanju-zelenilo-da-se-barem-ohrabrimo-i-napravimo-isto-sa-zvijezdom/> , 30.5.2021., pristup rujan 2022.
- O bedemu i srednjoeuropejstvu, autor: Antun Alegro <http://aktivirajkarlovac.net/2016/03/o-bedemu-i-srednjoeuropejstvu/> 08.03.2016., pristup rujan 2022.
- Od 26 zgrada s crvenom naljepnicom u Karlovcu, čak 25 je kulturno dobro, a većina ih je opasna <https://radio-mreznica.hr/od-26-zgrada-s-crvenom-naljepnicom-u-karlovcu-cak-25-je-kulturno-dobro-a-vecina-ih-je-opasna/>, 27.01.2021., pristup rujan 2022.
- Opis projekta (Aglomeracija) <https://aglomeracija.vik-ka.hr/opis-projekta/>, pristup rujan 2022.
- Orlica – nova karlovačka tvrđava, autor: Darko Fogina <https://darkoantolkovic.wordpress.com/2016/05/05/orlica-nova-karlovacka-tvrđava/> 05.05.2016., pristup rujan 2022.

- Plan za Luščić – kvalitetan plod dobro vođenog procesa, autor: Nikša Božić
<http://aktivirajkarlovac.net/2021/11/plan-za-luscic-kvalitetan-plan-na-kraju-dobro-vodenog-procesa/>
29.11.2021., pristup rujan 2022.
- 'Prenamjena vojarne nezakonita, jer nije usklađena s GUP-om', autor: Marin Bakić
<https://www.vecernji.hr/vijesti/prenamjena-vojarne-nezakonita-ier-nije-uskladena-s-gup-om-954880>
09.08.2014., pristup rujan 2022.
- Profesura: Gdje su trgovi u Karlovcu, autor: Vladimir Lay
<http://aktivirajkarlovac.net/2018/02/profesura-gdje-su-trgovi-u-karlovcu/> 05.02.2018., pristup rujan 2022.
- Serijal "Per aspera ad astra" – preko trnja do zvijezda (3): Obnova i oživljavanje Radićeve ulice - ključ "Žive Zvijezde" <https://kaportal.net.hr/aktualno/3706343/serijal-per-aspera-ad-astra-trnja-do-zvijezda-3-obnova-ozivljavanje-radiceve-ulice-kljuc-zive-zvijezde/>, 22.03.2017., pristup rujan 2022.
- Spasimo Koranu o zidu: Poštujemo sudske odluke iako se s njima ne slažemo, a od građanskog nadzora nad postupcima institucija ne odustajemo
<https://kaportal.net.hr/aktualno/vijesti/karlovac/4023478/spasimo-koranu-o-zidu-postujemo-sudske-odluke-iako-se-s-njima-ne-slazemo-a-od-gradjanskog-nadzora-nad-postupcima-institucija-ne-odustajemo/> 27.04.2021., pristup rujan 2022.
- Slučaj "Koranski zid": Visoki upravni sud poništio rješenja Županije i Ministarstva i presudu suda u Rijeci - mora se provesti još jedan postupak <https://kaportal.net.hr/aktualno/vijesti/4205888/slucaj-zid-visoki-upravni-sud-ponistio-rjesenja-zupanije-i-ministarstva-i-presudu-suda-u-rijeci-mora-se-provesti-jos-jedan-postupak/>, 09.03.2022., pristup rujan 2022.
- SpiKA, Matej Mihalić: Sami sebe smo devastirali <http://aktivirajkarlovac.net/2021/05/spika-matej-mihalic-sami-sebe-smo-devastirali/>, 30.05.2021., pristup rujan 2022.
- Uspon i pad karlovačke Jugoturbine: Jer nekoć su bili divovi, autor: Stefan Treskanica,
<https://www.lupiga.com/vijesti/uspon-i-pad-karlovacke-jugoturbine-ier-nekoc-su-bili-divovi>,
24.02.2015., pristup rujan 2022.
- Vladimir Petrović: Nemamo zdrav razum (intervju), autor: Marin Bakić
<http://aktivirajkarlovac.net/2017/07/6035/> 02.07.2017., pristup rujan 2022.
- Vizija razvoja Zvijezde, autor: Boro Vitas http://aktivirajkarlovac.net/2018/07/vizija-razvoja-zvijezde/?fbclid=IwAR0ny8w-fgbRs0enXuFyFKuMJgqwxRGilVET2_cDMGnbt6tge2LRAa-4Lo
27.04.2018., pristup rujan 2022.
- Završen projekt „Atrij znanja“ Veleučilišta u Karlovcu <https://mzo.gov.hr/vijesti/završen-projekt-atrj-znanja-veleucilista-u-karlovcu/4297>, 26.04.2021., pristup rujan 2022.

7. Popis slika, fotografija i tablica

Popis slika

Slika 1. Smještaj naselja Karlovac i granica obuhvata GUP-a grada Karlovca unutar granica JLS Grad Karlovac.....	2
Slika 2. (lijevo) Kompleks vodocrpilišta Borlin (oznaka CG 71).....	4
Slika 3. (desno) Tradicijska kuća, Rečica 219 (oznaka EG 48).....	4
Slika 4. Primjer obrade elemenata kulturne baštine u prostornome planu: Generalni urbanistički plan grada Karlovca, izvadak iz karte 4.2. Zaštita kulturnog nasljeđa (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000).....	8
Slika 5. PPŽ, izvadak iz karte 3.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora - Uvjeti korištenja (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000).....	9
Slika 6. PPUG, izvadak iz karte 3.A Područja posebnih uvjeta korištenja (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:25.000).....	12
Slika 7. GUP, izvadak iz karte 4.2. Zaštita kulturnog nasljeđa (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000).....	13
Slika 8. GUP, izvadak iz karte 4.1. Zaštita prirode i krajobraz (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000).....	14
Slika 9. GUP, izvadak iz karte 4.4. Obveza izrade dokumenata uređenja prostora (izvadak nije u izvornome mjerilu 1:10.000).....	26
Slika 10. S lijeva na desno: topografske karte XVIII., XIX. i XX. st, izvori: Mapire, DGU.....	27
Slika 11. Pregled etapa razvoja; I. etapa – Vojničko utvrđenje (1579.), II. etapa – Trgovački grad (1778. – 1861.), III. Etapa – Industrijski grad (1861 – 1960.), Grad Karlovac – stanje (1979.), izvor: Karlovac-Studija regulacije prometa u „Zvijezdi“, Zagreb, 1979.....	31
Slika 12. (lijevo) Marmontova aleja, povijesna Lujzinska cesta kroz četvrt Dubovac (oznaka PK 04).....	32
Slika 13. (desno) Rijeka Kupa u Karlovcu, pogled uzvodno s Banijanskog mosta (oznaka PK 05).....	32
Slika 14. (lijevo) Crkva Majke Božje Snježne s pavlinskim samostanom, Z-268 (oznaka SG 05).....	35
Slika 15. (desno) Zgrada škole u Kamenskom (oznaka CG 04).....	35
Slika 16. (lijevo) Zgrada stare škole u Mahičnome (oznaka CG 14).....	36
Slika 17. (desno) Tradicijska okućnica (oznaka EG 35).....	36
Slika 18. (lijevo) Zgrada općine (CG 18) i poklonac svetog Josipa (SG 17) u Rečici.....	38
Slika 19. (desno) Tradicijska okućnica (EG 38).....	38
Slika 20. Rečica, krajolik).....	39
Slika 21. (lijevo) Spomenik NOB (MO 03) u Gornjem Sjeničaju.....	40
Slika 22. (desno) Zaseok Peleši u Gornjem Sjeničaju.....	40
Slika 23. Gornji Sjeničaj, panorama.....	41
Slika 24. (lijevo) Crkva svetog Josipa, Z-3374 (SG 21) u Šišljaviću.....	42
Slika 25. (desno) Tradicijska okućnica, Šišljavić 168 (EG 54).....	42
Slika 26. Šišljavić, panorama s crkvom.....	43
Slika 27. (lijevo) Crkva sv. Antuna Padovanskog, Z-2712 (SG 25) u Vukmaniću.....	44
Slika 28. (desno) Kurija starog župnog dvora, Z-5113 (CG 22) u Vukmaniću.....	44
Slika 29. Vukmanić, panorama naselja.....	45
Slika 30. (lijevo) Kompleks Križanić Turnja, Z-6028 (OG 03).....	46
Slika 31. (desno)-Zgrada škole u Turnju (CG 08).....	46
Slika 32. Turanj, panorama s Križanić Turnjem i rijekom Koranom.....	47
Slika 33. (lijevo) Kapela sv Antuna Pustinjaka, Z-3331 (SG 26) u Zadobarju.....	48
Slika 34. (desno) Tradicijska okućnica u zaseoku Fanjki (EG 64) u Zadobarju.....	48
Slika 35. Zadobarje, panorama.....	49
Slika 36. (lijevo) Drveni most preko rijeke Korane (CG 70).....	60
Slika 37. (desno) Obnovljeni Učenički dom na uglu Samostanske i Trgu bana J. Jelačića u Zvijezdi (novevidentirano, CG 114).....	60
Slika 38. (lijevo) Rakova, tvornički kompleks Žeče, Z-3372 (CG 81).....	61
Slika 39. (desno) Vrbanićev perivoj, zaštićeni spomenik parkovna arhitekture,.....	61
Slika 40. (lijevo) Stara cesta prema Zagrebu, vizura povijesne četvrti Banija.....	67
Slika 41. (desno) Vizura povijesne četvrti Gaza.....	67
Slika 42. (lijevo) Skulptura Prvi koraci kipara Frana Kršinića (UO 06) u Vrbanićevom perivoju.....	67
Slika 43. (desno) Katoličko groblje Dubovac, Z-7529 (MC 01), ističu se mauzoleji Türk i Vranyczany.....	67

Popis tablica

Tablica 1 Usporedna kvantifikacija dobara iz Konzervatorske dokumentacije (2005./2007.) i Konzervatorske podloge (2009.)	7
Tablica 2 Tematski izvaci iz odredbi za provedbu PPKŽ , IV izmjene i dopune	9
Tablica 3. Usporedni tematski izvaci iz odredbi za provedbu PPUG-a i GUP-a grada Karlovca.....	15-25
Tablica 4. Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca – stanje do revizije 2022. g.	107
Tablica 5. Zbirna kvantifikacija dobara na području Grada Karlovca – revizija 2022-2024. g.	107-108
Tablica 6. Tablica unutar obuhvata GUP-a po vrstama (bez arheologije).	108-115
Tablica 7. Tablica izvan obuhvata GUP-a po vrstama (bez arheologije)..	116-121
Tablica 8. Arheologija unutar i izvan GUP-a.....	121-122
Tablica 9. Nove kulturno povijesne cjeline i pojedinačna dobra..	123